

A MUSZLIM SZEMÉLYISÉGE

A KORÁN ÉS A SZUNNA MEGFOGALMAZÁSA SZERINT

شخصية المسلم

ÍRTA: DR. MUHAMMAD ALI AL-HASHIMI

MAGYARORSZÁGI MUSZLIMOK EGYHÁZA

A MUSZLIM SZEMÉLYISÉGE

A KORÁN ÉS A SZUNNA MEGFOGALMAZÁSA SZERINT

شخصية المسلم

كما يصوغها الإسلام في الكتاب والسنة

ÍRTA: DR. MUHAMMAD ALI AL-HASHIMI

MAGYARORSZÁGI MUSZLIMOK EGYHÁZA

MAGYARORSZÁGI MUSZLIMOK EGYHÁZA

A borítón lévő kalligráfia jelentése:
„Ó Allah, Ó Urunk részesíts bennünket jóban az evilágon és a túlvilágon,
és óvj meg a tűz kínzásától!”

Fordította:
Abdul-Fattah Munif

Lektorálta:
Dr. Tóth Csilla
Sulok Szultán
Dr. Shubail Mohamed Eisa

ISBN: 978-963-87469-4-8

FELELŐS KIADÓ:
© MAGYARORSZÁGI MUSZLIMOK EGYHÁZA, 2007
MINDEN JOG FENNTARTVA

E-mail: mme@iszlamegyhaz.net
Telefon: +36 20 204 5852; +36 1 208 4040
Cím: 1116 Budapest, Sáfrány utca 43.

Tartalomjegyzék

A kiadó előszava	11
Bevezetés	13
1. A muszlim és Ura	17
Engedelmeskedik Ura utasításainak	17
Átérti a felelősséget szerettei iránt	18
Megelégszik Allah döntésével és elrendelésével	18
Bűnbánó	19
Egyetlen gondja Ura elégedettségének elnyerése	19
Elvégzi az előírt kötelességeket, betartja a vallás pilléreit	20
Rendszeresen olvas a Koránból	31
2. A muszlim és önmaga	33
Mértékkel bánik az étellel és az itallal	34
Edzi testét	34
Tiszta a teste és a ruházata	35
Szép a megjelenése	37
A tudás a muszlim számára előírt kötelezettség és megtiszteltetés	39
A tudás megszerzése folyamatos az élet végéig	40
Amiben a muszlimnak jeleskednie illik	42
Szakterületén is kiemelkedik	42
Szélesíti a látókörét	42
Kiválóan beszél idegen nyelveket	43
Az istenszolgálatokkal fényesíti a lelkét	44
Ragaszkodik a jámbor társakhoz, és a hitről szóló összejövetelekhez	44
Ismételgeti a Prófétától (ﷺ) hagyományozott mondásokat és fohászokat	46
3. A muszlim és szülei	47
Tisztában van a rangjukkal, és azzal, hogy mi a kötelessége feléjük	47
Jóságos hozzájuk még akkor is, ha nem muszlimok	50
Rendkívüli módon fél a velük szembeni engedetlenségtől	51
Jóságosan bánik a szülők barátaival	53
A szülőkkel szembeni jószág módszere	54
4. A muszlim és házastársa	57
Milyen házastársat válasszon a muszlim?	57
Követi az iszlám útmutatását a házasságában	58
Példamutató házastárs	59

Gondoskodik a vidámságról és a jókedvről	61
Megértően bánik házastársával	61
A házastárs és szülők érdekeinek egyeztetése	63
A muszlim férj helyesen tesz eleget irányítói jogának	63
5. A muszlim és gyermekei	67
Tisztában van felelősségével gyermekei iránt	67
A leghatékonyabb módszereket használja a nevelésben	68
Érezteti velük irántuk érzett szeretetét	69
Bőkezűen és boldogan költ gyermekeire	69
Nem tesz különbséget a gyermekei között	70
Szemmel tartja mindazt, ami hatással van rájuk	70
Egyforma bánásmódban részesíti gyermekeit	71
Magas szintű erkölcsre neveli őket	72
6. A muszlim és rokonai	73
Az iszlám útmutatása szerint tartja a kapcsolatot rokonaival	75
Ápolja a kapcsolatot rokonaival akkor is, ha azok nem muszlimok	76
Nem szűkíti le a rokonokkal való kapcsolattartást	77
Tartja a kapcsolatot rokonságával akkor is, ha azok vele nem tartják	78
7. A muszlim és szomszédai	79
Engedékeny szomszédjával szemben	79
Azt kívánja szomszédjának, amit önmagának	79
Képességének megfelelően tesz jót szomszédaival	80
Jót tesz muszlim és nem muszlim szomszédjaival egyaránt	80
A szomszédok közül a hozzá legközelebb lakót részesíti előnyben	81
A muszlim szomszéd a legjobb szomszéd	81
A rossz szomszéd nem rendelkezik a hit kegyével	82
A rossz szomszédnak semmissé válik a cselekedete	82
Óvakodik attól, hogy vétkezzen szomszédjával szemben	82
Nem hanyagolja el szomszédja megsegítését	83
Türelemmel viszonozza szomszédja bántó viselkedését	83
Nem viszonozza szomszédja sértő cselekedetét	84
Tudja, hogy mi a szomszédja joga vele szemben	84
8. A muszlim és testvérei, barátai	85
Az egymást Allahért szeretők rangja	85
Az Allahért való szeretet hatása a muszlimok életére	87
Nem szakítja meg a kapcsolatot testvéreivel, és nem különül el tőlük	88

Elnéző velük szemben	89
Örömteli arccal találkozik velük	90
Őszinte velük	90
Jóság és hűség jellemzi	91
Kedves testvéreihez	92
Nem sérti meg őket a hátuk mögött	92
Elkerüli a vitát és a bántó tréfát, valamint az ígéret megszegését	93
Bőkezű, előnyben részesíti testvéreit önmagával szemben	93
Fohászkodik testvéreiért	96
9. A muszlim és közössége	99
Igazmondó	99
Nem csal, nem csap be senkit és nem szegi meg ígéretét	100
Nem irigykedik	101
Őszinte	103
Betartja ígéreteit	103
Jó a magatartása	105
Szégyenlősség jellemzi	106
Könyörület és irgalmas	108
Elnéző és megbocsátó	109
Örömteli a tekintete	112
Ismeri a tréfát, viccel	112
Türelmes és béketűrő	114
Távol tartja magát a gyalázkodástól és a förtelmes beszéd-től	115
Szerény és tartózkodó	116
Nem avatkozik bele abba, amihez nincs köze	117
Tartózkodik a muszlimok megsértésétől hátuk mögött és a pletykától	118
Távol tartja magát a hazug beszéd-től	118
Elkerüli a rossz feltételezést	119
Megőrzi a titkot	120
Nem sugdolózik valakivel, ha egy harmadik is jelen van	121
Nem nagyképűsködik	121
Alázatos	122
Nem gúnyolódik senkin	123
Megadja a tiszteletet az idősebbnek	123
A legjobb emberek társaságát keresi	124
Az emberek javát keresi, és a kárak elhárítására törekszik	125

Törekszik a muszlimok kibékítésére	127
Hirdeti az igazságot	127
A helyénvaló megparancsolása és az elvetendő megtiltása	128
Bölcs és körültekintő az iszlám hit ismertetésében	130
Nem képmutató	132
Tartózkodik a nagyzsolástól és a hengegéstől	132
Egyenes és őszinte	135
Meglátogatja a beteget	136
Részt vesz a temetésen	137
Viszonozza a segítséget és megköszöni azt	140
Keresi az emberek társaságát és türelemmel viseli bántó tetteiket	140
Örömet hoz a szívekbe	141
Rávezet a jótetre	142
Könnyít, és nem nehezít	142
Igazságos a döntésben	142
Nem tesz igazságtalanságot	144
Szereti a magasztos célokat	144
Nem kárörvendő	144
Bőkezű és adakozó	145
Nem hánytorgatja fel az adományt	153
Vendégszerető	154
Előnyben részesíti a testvéreit önmagával szemben	155
Könnyít a tartozásukat visszafizetni képtelen embereken	156
Önmegtartóztató, nem kéreget	157
Barátságos	158
Az iszlám mércéjéhez igazítja szokásait	159
Az iszlám illemszabályát veszi figyelembe az étkezésnél	161
Az iszlám üdvözlésével köszönti az embereket	163
Nem lép be más házába engedély nélkül	165
Ott ül le, ahol helyet talál egy összejövetelen	168
Betartja az ásítás illemszabályait	168
Betartja a tüsszentés illemszabályait	168
Nem néz körül más házában	169
Nem viselkedik a másik nemhez hasonlóan	170

A Könyörületes és Irgalmas Allah nevében.

A kiadó előszava

Dr. Al-Hashimi könyve közel három évtizede íródott. Aktuális tartalma és az iszlám vallás alapforrásaihoz, a Koránhoz és a Szunnához való visszanyúlása, az azokban történő megoldás keresés miatt a muszlimok körében általánosan ismert és népszerű olvasmánnyá vált, amely képes volt – és képes ma is – minden generációt megszólítani. Továbbá ezen átfogó munka tartalma, mondanivalója is minden korban időszerű, illetve a világ minden pontján aktuális marad, hiszen Isten végső üzenetében foglaltakra hívja fel az emberek figyelmét, s az annak megfelelő emberi viselkedés elsajátítására buzdít minden muszlimot.

A könyv most első ízben jelenik meg magyar nyelven. A magyarnyelvű olvasók minden bizonnyal észre fogják venni, hogy a könyv egyes fejezetei (például „A muszlim és házastársa” vagy „A muszlim és gyermekei”) elsősorban a férfiakhoz, férfiakról szólnak. Ez nem azért van, mert az iszlám vallás elfeledkezett volna a nőkről, vagy az iszlám tudósai kevés figyelmet szenteltek volna e témának. Az iszlámban a nők nagyon fontos szerepet játszanak az élet minden területén, de az iszlám a nőt és a férfit – amellet, hogy egyenlőnek tekinti –, nem tartja egyformának vagy azonosnak. Ennek megfelelően az iszlám alapforrásaiban találunk kizárólag a nőkre, illetve kizárólag a férfiakra vonatkozó tanításokat. Dr. Al-Hashimi ennek megfelelően két különálló, de egymást kölcsönösen kiegészítő könyben mutatta be a muszlim férfi és a muszlim nő ideális, a Koránban és a Szunnában bemutatott személyiségét.

A Magyarországi Muszlimok Egyháza „A muszlim személyisége” című könyv lefordításával és kiadásával a magyar nyelven elérhető iszlám vallástudományi munkák terén mutatkozó hiányt szeretné enyhíteni, hiszen ez a könyv a vallási tudás gazdag tárházát kínálja férfiak és nők számára egyaránt. Ugyanakkor e könyv kiadását nem tekintjük hiánypotló munkánk lezárásának.

Allahoz fordulunk és az Ő segítségét kérjük minden munkánkhoz!

Budapest, 2008. június 10.

Magyarországi Muszlimok Egyháza

Bevezetés

Már vagy tíz éve foglalkoztat annak a tisztázása, hogy az iszlám vallás milyen személyiséget vár el a muszlimoktól. Észrevettem ugyanis, hogy sok muszlim egyes területeken túlzásba esik és hanyag más területeken, vagyis bizonyos dolgokkal foglalkozik, más dolgokkal viszont nem. Van olyan muszlim például, aki elsősorban az imádkozásra ügyel, de nem törődik a higiéniával: rossz a lehelete vagy testszagot áraszt. Van, aki nagyon alázatos Allahhal szemben, ugyanakkor elhanyagolja rokonait. Van, aki az istenszolgálatban és a tanulásban jeleskedik, de elhanyagolja gyermekeinek nevelését: nem tudja, hogy mivel foglalkoznak, mit olvasnak, kikkel barátkoznak. Van, aki törődik gyermekei nevelésével, de engedetlen szüleivel szemben és keményen bánik velük. Van olyan is, aki jóságos szüleivel, ám igazságtalan házastársával szemben és rosszul bánik vele. S olyan is van, aki jól bánik házastársával és gyermekeivel, de rosszul bánik szomszédjával. Továbbá olyan is van, akit saját ügyei kötnek le, azonban hanyag a társadalmi kapcsolatait és a muszlimok ügyeit illetően. Az elfoglaltság, a figyelmetlenség vagy a nemtörődomség egyes muszlimokat – tudtukkal vagy tudtuk nélkül – könnyelművé tett, s az említett hibák valamelyikébe estek.

Az iszlám által elvárt muszlim személyiség tisztázásának a vágya vezetett arra, hogy utánanézzek az emberrel, az ember irányításával és formálásával kapcsolatos szent szövegeknek azért, hogy a muszlimok – és közülük főleg az iszlám ismertetésével foglalkozók – elé tárjak egy teljes, átfogó tanulmányt, amely tiszta képet nyújt a muszlim személyiségéről és kidomborítja azokat a tulajdonságokat, magatartásokat és erkölcsöket, amelyek által e személyiség kiemelkedővé válik.

E tanulmány lámpásként szolgálhat azok számára, akik az egyes területeket elhanyagolják, hogy felemelkedjenek arra a szintre, amelyet igaz vallásuk elvár tőlük.

Megrémített, amit láttam: borzasztóan nagynak találtam ugyanis a távolságot az iszlám elvárásai és a muszlimok saját magukkal szemben támasztott elvárásai között. Kivételt képeztek azok, akiknek helyes a hitük, sikeres volt az iszlámba lépésük, tiszta a szívük, magasan szárnyal a lelkük és nagy az igyekezetük. Ők őszintén, tiszta szívből fordulnak vallásuk felé, tiszta forrásából isznak, s minden nap újabb és újabb bizonyítékot találnak ragyogó bizonyítékainak tárházából.

Akinek megadatik, hogy betekintést nyerjen Allah és Küldöttének (ﷺ) – a Koránban és a Szunnában található – útmutatásába, az minden bizonnyal elcsodálkozik a szent szövegek sokaságán és azon, hogy tartalmazzák az ember létének összes – jelentős és kevésbé jelentős – mozzanatát, amelyek Urával, saját lényével és a körülötte lévő

emberekkel kapcsolatosak. E szent szövegek mindegyike irányítja, formálja, építi a muszlim személyiséget, és felkészíti a legideálisabb egyéni és társadalmi életre.

Ebből is látható, hogy a szent szövegeknek megfelelő hithű muszlim kivételes, kifinomult személyiségű, közösségi ember. Páratlan jellemvonások kialakítása céljából az iszlám magába foglalt egy sor nemes magatartási formát – amelyeket a Kegyes Korán és a Szunna írt elő – és az embert olyan muszlimmá tette, aki igaz vallása betartására ügyel és ez által Ura elégedettségét, jutalmát keresi.

Elkezdtem gyűjteni ezeket a szent szövegeket a Koránból és a Szunnából, és témájuk szerint rendszereztem őket. Amikor elkészültem ezzel az osztályozással, világossá vált a tanulmány vázlata, amely a következő címszavak formájában foglalható össze:

A muszlim és Ura

A muszlim és önmaga

A muszlim és szülei

A muszlim és házastársa

A muszlim és gyermekei

A muszlim és rokonai

A muszlim és szomszédai

A muszlim és hittestvérei

A muszlim és közössége

Elmélyülésem a szent szövegek tanulmányozásában, valamint e szövegek igazságán és fennkölt útmutatásain való elmélkedésem világossá tette számomra, hogy hatalmas volt Allah könyörülete szolgáltaival szemben, amikor kiemelte őket a tévelygésből és felemelte őket az Őáltala való vezetés magasságaiba. Küldötteket küldött hozzájuk és lebocsátotta számukra üzeneteit és törvényeit. Mindezt azért, hogy az emberiség mindig az igaz úton maradjon, ne bukácsoljon a sötétségben, ne tévedjen el a vakságban és ne sötétedjenek el előtte az egyenes út vonalai.

Úgy gondolom, hogy az embernek hatalmas szüksége van az útmutatás, a nevelés és az illemszabályokon keresztüli fegyelmezés fénysugaraire azért, hogy képes legyen gyakorolni emberségét és, hogy betöltse azt a jelentős szerepet, amelyet Allah bízott rá ebben az életben. E szent és útmutató fények nélkül az emberen eluralkodna az önzés, mások megkárosítása, terjedne a gyűlölet, a kizsákmányolás, az uralkodás, az igazságtalanság és más alantas tulajdonságok és magatartások.

Pontosan ennek az igazolását lehet megtapasztalni a gyermekek viselkedésében. Amikor a gyermek szülei szeme előtt van, akkor mindent elkövet jóságának, jó magaviseletének bizonyítása érdekében, és azért, hogy bebizonyítsa: ő jobb gyermek,

mint a testvére, és ügyel arra, hogy ne rendelkezzen a másik elmarasztalt jellemvonaásaival (Például a szülők megszidják az egyik gyermeket irigykedése miatt, a másik feltűnően „adakozni” kezd). Ezzel be akarja bizonyítani, hogy ő veleszületetten jobb és mindenben túlszárnyalja testvérét.

Ez tehát az ember egyik veleszületett tulajdonsága, amely igen fontos és hasznos mindaddig, amíg a kellő mértékben van jelen, hiszen ráveszi az embert legmélyebb jóságának kiaknázására és a helyes útra tereli életet. Miközben e jóságot önmagának tulajdonítja, megelégedettség tölti el a lelkét, ami még több jócselekedetre viszi rá. Ám ha ez a tulajdonság elhatalmasodik és az ember túlzásba esik, akkor utálatos és veszélyes betegséggé alakul át: az ember beképzeltlen és öntelten jelenik meg társai között, pedig valójában nagyon messze van azoktól az erényektől és nemes értékektől, amelyeket önmagának tulajdonít.

Az ilyen személy megfékezésében, túlzott önteltségének csillapításában, valamint lépéseinek a mértékletesség, az ésszerűség és a szerénység felé való vezetésében mutatkozik meg a vallás, a nevelés és a jó magatartás érdeme.

A vallás gazdag és bőséges forrása minden erénynek és nemes jellemnek ebben az életben. Azok a kiemelkedő értékek, jó szokások és helyes viselkedési formák, amelyek a nevelés alapelvei, és amelyeket az erkölcsi alapelvek is megfogalmaznak, valójában évszázadok alatt szálltak alá az emberiséghez a kiáradó isteni forrásból.

Az emberiség történelme világosan mutatja, hogy az emberek sokkal közelebb állnak a lealacsonyodáshoz és a széthulláshoz, mint a felemelkedéshez és összefogáshoz, hiszen a lealacsonyodás mindig könnyebb, mint a felemelkedés, a széthullás pedig könnyebb mint az összefogás.

Szükség van valakire, aki fegyelmezi őket, akárhányszor eluralkodik szívükön a hanyagság, és letérnek a helyes útról. Ebből következik, hogy kötelező a gondolkodóknak és a tollforgatóknak aktívan részt venniük a magasabb rendű vallási értékek – könnyen megérthető – tisztázásában és bemutatásában, valamint világossá kell tenniük az emberek számára azt a fénylő, ragyogó képet, amely szerint viselkedniük kellene ebben az életben azért, hogy Allah elvárásainak megfeleljenek és, hogy az élet szép, élvezetes és könnyed legyen.

Allah nem azért bocsátotta le a hetedik égnél is magasabbról ezt a vallást, hogy az az emberi elmét gyönyörködtető elméletté váljon, s nem is azért, hogy szent beszéd legyen belőle, amelynek recitálásától az emberek áldást várnak, anélkül hogy értenék útmutatását és felfognák jelentését.

Allah abból a célból bocsátotta le ezt a vallást, hogy a helyes mederben tartsa az egyén életét, rendbe tegye a család életét és vezesse az egész társadalmat, valamint

azért, hogy fény legyen, amely megvilágítja az emberiség útját és kihozza őket a sötétségből a világosságba:

„Bizony, fény jött el Allahtól hozzátok, és nyilvánvaló Írás (a Korán). Allah azokat vezérli általa a békesség újtaira, akik követik az Ő megelégedését, és a sötétségekből a fényre hozza ki őket, az Ő engedelmeivel, s egyenes útra vezérli őket” (Korán 5:15-16)

Ezen útmutatás fényében megszépül az élet és nyugalmat nyernek az élőlények. Az első lépés efelé a helyes, kellemes élet felé az igaz muszlim egyén létrehozása, akiben megtestesül az iszlám fényes, ragyogó képe, amit ha meglátnak az emberek, magát az iszlámot látják meg. Amikor kapcsolatba lépnek vele, megerősödik a hitük az iszlámban és nő az iszlám iránti elkötelezettségük.

Allah Küldötte (ﷺ) pontosan ezt tette, amikor első lépése az iszlám hosszú útján az volt, hogy olyan hívőket nevelt és tanított, akikben megtestesült az iszlám, s olyanok voltak, mint a két lábon járó Korán. Szétszéledtek a világban, az emberek pedig egyedülálló példát láthattak bennük, hiszen páratlan életmódot folytattak; amikor pedig láthatták ezt a páratlan életmódot az igaz, hívő embernek mindennapi gyakorlatában, tömegestül léptek be Allah vallásába!

Manapság az emberiségnek – és főként a muszlimoknak – nagyon nagy szükségük van ilyen egyedülálló emberi példa létrehozására, amely nélkül az élet nem válik jóvá, és amely nélkül nem uralkodnak az emelkedett emberi értékek, és nem tűnik ki az iszlám fénylő valósága sem. S milyen ez a páratlan emberi példa? Erre talál választ az olvasó a következő oldalakon.

Allahot kérem, hogy fogadja el e munkámat az Ő megelégedésének elnyeréséért való őszinte odaadásként. Tegye azt hasznossá, és tegye útravalóvá számomra arra a napra, amikor nem használ az embernek sem a vagyona, sem pedig a gyermekei, csak az, ha ép szívvel megy Allah elé.

Rijád, 1401. 5. 27-én, vagyis 1981. május 1-én.

Dr. Muhammad Ali al-Hashimi

1. A muszlim és Ura

Az iszlám elsőként azt követeli meg a muszlimtól, hogy teljes mértékben higgyen Allahban, legyen szilárd a kapcsolata Vele, dicsérje, említse Őt folyamatosan és hagyatkozzon Rá, támaszkodjon a segítségére – amellet, hogy biztosítja a siker feltételeit – érezze a lelke mélyén, hogy mindig szüksége van Allah erejére, segítségére és támogatására, bármennyi erőfeszítést is tesz és bármennyi feltételt is biztosít.

Az őszinte, igaz muszlim éber szívű és felvilágosodott. Figyelemmel kíséri Allah csodálatos teremtését és meg van győződve arról, hogy Ő irányítja a világegyetemet és az emberek ügyeit. Ezért a muszlim folyamatosan megemlékezik Allahról, látja határtalan képességének nyomait az élet minden egyes pillanatában. Ezáltal gyarapodik az Allahba vetett hite, gyakran megemlékezik Róla és Őrá hagyatkozik minden dolgában.

„Bizony, az egek és a föld megteremtésében, s az éjszaka és a nappal váltakozásában jelek vannak az ésszel bírónak. Akik megemlítik Allahot állva, ülve és az oldalukon (fekve), s elgondolkodnak az egek és a Föld teremtésén, (és azt mondják:) Urunk! Te nem teremtetted mindezt hiába! Mentess minden hibától! S óvj meg minket a Tűz gyötrelmétől!” (Korán 3:190-190)

Engedelmeskedik Ura utasításainak

Az őszinte muszlimnak engedelmeskednie kell Ura minden utasításának, valamint alázatosnak, szerénynek kell lennie, meg kell állnia a határoknál (azaz az Ura által megtiltott cselekedetektől tartózkodnia kell). Eleget kell tennie Ura parancsának, még akkor is, ha az ellenkezik vágyaival. Követnie kell Ura útmutatását még akkor is, ha az nem való a kedvére. A muszlim hitének próbája Allah és Küldöttének utasításnak való engedelmességben rejlik – a jelentős és a kevésbé jelentős dolgokban egyaránt –, fenntartás vagy kivételezés nélkül: „Nem hisz egyikőtök sem addig, amíg a vágya nem követi azt, amivel én eljöttem.” (an-Nawawi)

„S nem! Az Uradra! Nem hisznek addig, amíg nem tesznek meg téged döntőbírónak, abban, ami közöttük történt, és nem éreznek lelkükben bosszúságot amiatt, amit döntöttél, s teljes alázatással nem vetik alá magukat.” (Korán 4:65)

Allahnak és Küldöttének döntéseivel szembeni teljes alávetés, valamint a teljes engedelmesség nélkül nem létezik a hit, és nem valósul meg az iszlám. Ebből az következik, hogy eltűnik az őszinte muszlim életéből az Allah útmutatásától való eltérés, a Küldött utasításának megtagadása. Az ilyen ember arra törekszik, hogy e két dolog eltűnjön saját személyiségéből, családjából és mindazok életéből, akikre befolyással bír, s akik iránt felelősséggel tartozik.

Átérzi a felelősséget szerettei iránt

A muszlim ember felelős bármelyik családtagjának könnyelműségéért vagy hanyagságáért, hiszen: „Mindegyikötök pásztor, és mindegyikötök felel a nyájáért...” (al-Bukhári és Muszlim)

Ezt a felelősséget érzi át az őszinte muszlim, amikor egyik családtagja hanyag, hiszen képtelen ölbe tett kézzel szemlélni ezt; inkább siet a hanyagság okait megszüntetni. Csak az tűrheti ezt és maradhat szótlán, aki gyenge hitű és erőtlenségtől szenvedő ember.

Megelégszik Allah döntésével és elrendelésével

Az őszinte muszlim mindig megelégszik Allah döntésével és elrendelésével, szem előtt tartva Allah Küldöttének (ﷺ) hadíszát (tanítását): „Milyen csodálatos a hívő ügye! Bizony minden ügye jó, és ez csak a hívővel történhet meg. Ha valami öröm éri, hálás lesz érte, s ez jobb neki. És ha valami csapás éri, türelemmel viseli azt, és ez jobb neki.” (Al-Bukhári)

Az őszinte muszlim teljes szívéből hiszi, hogy az isteni döntésbe és elrendelésbe vetett hit, a hittételek egyik sarokköve. Hiszi továbbá, hogy ami ebben az életben éri őt, az nem kerülheti el, mert el lett rendelve és (Allahon kívül) senki sem bír olyan erővel, amely távol tarthatná azt tőle. Megelégedése Allah döntésével és elrendelésével nagy jutalmat szerez neki Allahnál: hívőnek, engedelmesnek és győzedelmesnek könyveltetik el Uránál.

Ebből következik, hogy minden ügye jó. Ha örömdetes dolog éri, köszönetet mond Urának, bőkezű, kegyes és adakozó Uráért. Ha pedig rossz dolog éri, türelemmel viseli – Ura erre való utasítása iránti engedelmességéből fakadóan – megelégszik döntésével és elrendelésével. Így mindkét esetben, jóban részesül.

Bűnbánó

Megesik, hogy a hívő lelkét elfedi a figyelmetlenség, aminek következtében megbotlik vagy hanyagságba esik, ami nem illik az engedelmes, alázatos, szerény hívőhöz. Ám mindez gyorsan eszébe jut, és lerázza magáról a figyelmetlenséget, megszabadul tévedésétől, majd megbocsátást kér Allahtól hanyagsága miatt, és bűnbánóan tér vissza Urának biztonságos védelmébe.

„Bizony, akik istenfélők, amikor megérinti őket egy sugallat a sátántól, emlékeznek (Allahra), és íme ők (világosan) látnak” (Korán 7:201)

A figyelmetlenség nem feketíti be az Allah szeretetével teli, istenfélelemmel dobogó szívet. Csak azokat a szíveket feketíti be, amelyek elfordulnak Allah utasításától és útmutatásától. Az őszinte muszlim szíve mindig nyitva áll a bocsánatkérés, a bűnbánat és a visszatérés előtt, és folyamatosan belélegzi az engedmesség, az útmutatás, az istenfélelem, valamint az elégedettség fuvallatát.

Egyetlen gondja Ura elégedettségének elnyerése

Az őszinte muszlim összes cselekedetével Ura arcát keresi¹, csak arra törekszik, hogy minden lépésével és tétével Ura meglegedését keresse, nem pedig az emberekét, még akkor is, ha az emberek haragját váltja is ki, Allah elégedettségéért cserébe. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki Allah meglegedését keresi, cserébe az emberek haragjáért, Allah megsegíti őt az emberek bántalma ellen. Aki pedig az emberek elégedettségét keresi, cserébe Allah haragjáért, Allah az ilyet ráhagyja az emberekre.” (At-Tirmidi)

Ebből következik, hogy a muszlim saját tetteit a fenséges és erős Allah elégedettségének mérlegével méri. Allah ugyanis csak azt a cselekedetet fogadja el, amely lenyomja e mérleg serpenyőjét, amely azonban nem nyom semmit a serpenyőn, attól a tétől elfordul, és tartózkodik tőle.

Ezáltal válik helyessé a muszlim értékrendje, így válnak nyilvánvalóvá előtte az egyes út vonalai, és nem kerül ostoba és nevetséges ellentmondásba úgy, mint aki egyik dolgában engedelmes Allahnak, egy másikban engedetlen, vagy pedig tiltottnak vél valamit az egyik évben, majd megengedettnek egy másik évben. Nincs tere az ellentmondásnak, ha a kiindulópontok helyesek, egyértelmű a módszer és állandó az értékrend.

---

1. A Paradicsomban a legjobb hívők abban a jutalomban részesülnek, hogy láthatják Allah arcát.

Azok, akik a mecsetekben imádkoznak, majd uzsorakamattal foglalkoznak a piacokon vagy nem tartják be a Saria² szabályait saját magukkal, házastársukkal, gyermekeikkel és azokkal szemben, akikről gondoskodnak, nem értik meg vagy félreértik az iszlám vallást, s csak hiányos vagy zavaros elképzeléseik vannak róla. Az iszlám vallás a muszlimot minden cselekedetével a legnagyobb kegyhez vezeti, vagyis az erős és fenséges Allah elégedettségéhez, és az Ő elégedettségének mérlegével méret meg vele minden ügyet. Az előbbieken említett emberek azonban olybá tűnnek, mint akik „félíg” muszlimok, de az is előfordulhat, hogy nem kapcsolja őket az iszlámhoz semmi, csupán a nevük. Ez az ellentét a legnagyobb megpróbáltatások egyike, amelyen számos muszlim megy keresztül korunkban.

Elvégni az előírt kötelességeket, betartja a vallás pilléreit és önkéntes tetteket végez

Az őszinte muszlim teljességgel elvégzi az iszlám előírt kötelességeit és betartja pilléreit hanyagság és könnyelműség nélkül, s nem keres kibúvókat.

Elvégzi mind az öt imádkozást azok idejében, hiszen az imádkozás a vallás tartóoszlopa. Aki felállítja, az a vallást állítja fel, aki pedig elhagyja, az lerombolja a vallást. Az imádkozás a leghatalmasabb és legjobb cselekedet, ahogy látjuk abban a hadíszban is, amelyet Ibn Maszúd – Allah legyen elégedett vele – hagyományozott: Azt kérdeztem Allah Küldöttétől (ﷺ): Melyik az a tett, amely a legjobban tetszik Allahnak? Azt válaszolta: „Az imádkozás elvégzése annak idejében”. „És azután?” – kérdeztem. Azt felelte: „A szülőkkel való jó bánásmód”. „És azután?” – kérdeztem. Azt válaszolta: „Az erőfeszítés Allah útján.” (al-Bukhári és Muszlim)

Ez azért van így, mert az imádkozás egy kötelék a szolga és Ura között, ami alatt az ember elzárkózik az élet elfoglaltságaitól és egész lényével Urához fordul; tőle várja az útmutatást, a segítséget, a sikert, és tőle kéri a megszilárdítást az igaz úton. Ezek után nem fér kétség ahhoz, hogy ez a leghatalmasabb és legjobb cselekedet, mert az imádkozás egy bőséges forrás, amelyből a muszlim az istenfélelmet meríti, s olyan tiszta forrás, amelynek vizével lemossa vétiségeit.

Feljegyezték Abu Hurejrára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy azt mondta: Hallottam Allah Küldöttét azt mondani (ﷺ): „Mit gondoltok arról, ha egyikőtök ajtajánál folyó lenne, amelyben minden nap ötször fürdene, maradna-e vajon valami a szennyéből?” Azt mondták: Nem marad abból semmi. Így

---

2. Iszlám vallási jog

szólt: „Hát, ez az öt imádkozás példázata, amelyekkel eltörli Allah a vétségeket.” (al-Bukhári és Muszlim)

Feljegyezték Dzsábir ibn Abdullahra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Az öt imádkozás példázata olyan, mint egy mély, hömpölygő folyó egyikötök ajtaja előtt, amelyben minden nap ötször fürdik.” (Muszlim)

Feljegyezték Ibn Maszúdra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy egy férfi megcsókolt egy nőt, majd elment a Próféta-hoz (ﷺ), s elmondta neki a történetet. Ezután a Magasságos Allah lebecsültette a következő áját:

„És végezd el az imádkozást a nappal két szélén (elején és végén), és az éjszaka egy részében! A jótettek bizony eltörlik a rossztetteket” (Korán 11:114)

Ezután azt kérdezte a férfi: Ez vajon rám vonatkozik? A Próféta (ﷺ) azt felelte: „Az egész nemzetemre, mindegyikőjükre.” (al-Bukhári és Muszlim)

Feljegyezték Abu Hurejrára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az öt imádkozás és a pénteki ima, az utána következő pénteki imádkozásig, kiengesztelés azokra (a bűnökre) nézve, amelyek közöttük (az imádkozások között) vannak, ha nem történnek főbűnök.” (Muszlim)

Feljegyezték Oszmán ibn Affánra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy azt mondta: Hallottam Allah Küldöttét (ﷺ) azt mondani: „Mindegyik muszlim ember, aki az előírt imádkozás idejének beálltakor helyesen végzi a wudút (az imádkozást megelőző rituális mosakodást), mély alázattal imádkozik és helyesen végzi a rakákat (az imádkozás mozdulatsorait), mindez kiengesztelés a bűnökre – ha nem történik főbűn – az egész (addigi) életére nézve.” (al-Bukhári és Muszlim)

Ezekon kívül további rengeteg hadisz, prófétai társak mondásai, közlések maradtak fenn az imádkozás kitűnő voltának, jelentőségének, a hívőre gyakorolt jó hatásának világossá tételére.

Az istenfélő muszlim ügyel a közösségi imádkozás elvégzésére, ha van rá lehetősége, hiszen Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A közösségi (társas) imádkozás huszonhét fokozattal jobb, mint az egyedül végzett.” (al-Bukhári és Muszlim)

Allah Küldötte (ﷺ) elmondta, hogy a muszlim „Amikor helyesen végzi el a wudút, majd bemegy a mecsetbe – ahova csakis az imádkozás viszi – nem lép egyetlen lépést sem anélkül, hogy ne emeltetne feljebb (a rangja) egy fokkal, és ne töröltetne le

róla egy rossztett. Amikor pedig imádkozik, az angyalok mindaddig könyörületért fohászkodnak érte, amíg imahelyén marad – feltéve, hogy nem válik érvénytelenné a wudúja – (ezt mondván) : ’Istenem bocsáss meg neki, Istenem könyörülj rajta!’.

Mindaddig imádkozásban van, amíg az imádkozásra vár.” (al-Bukhári és Muszlim).

A Nemes Küldött (ﷺ) örömhírt hozott a Paradicsomról azon imádkozó számára, aki ügyel arra, hogy reggel és este közösségben imádkozzon a mecsetben. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Aki a mecsetbe jár reggel vagy este, annak Allah helyet készít a Paradicsomban minden egyes alkalomkor, amikor a mecsetbe megy.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ezért a Próféta (ﷺ) társai – Allah legyen elégedett velük – a közösségi imádkozás elvégzésére ügyeltek a legjobban. Abdullah ibn Maszúd – Allah legyen elégedett vele – azt mondta erről: „Akit örömmel töltene el az, hogy muszlimként találkozik majd Allahhal holnap (a Feltámadás Napján), az ügyeljen ezekre az imádkozásokra, (végezze el) ott, ahol felszólítják annak elvégzésére (vagyis ahol a müezzin szól)! Allah előírta Próféta(ﷺ)knak az igaz útra vezetés tanításait. Ezek (az imádkozások) pedig az igaz útra vezetés tanításai közé tartoznak, és ha ti úgy imádkoznátok, mint az otthonmaradó, akkor elhagynátok Próféta(ﷺ)knak tanítását, ha pedig elhagynátok Próféta(ﷺ)knak tanítását, eltévelyednétek. És tudjátok, hogy nem marad távol attól (a közösségi imától), csakis a közismerten képmutató! Korábban úgy vitték a (gyenge) férfit, hogy közben két másik vezette (akikre rátámaszkodott), azért hogy beállítsák a sorba.” (Muszlim)

Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy például Szaíd ibn al-Muszajjab harminc év alatt sohasem látta senkinek a tarkóját a mecsetben, mert mindig a legelső sorban volt, még az azán (imára hívás) előtt. S a muszlimok történelmében sok olyan személyiség fordult elő, mint Szaíd ibn al-Muszajjab.

A nemes (próféta) társakat – ha hallották az azánt – nem tántorította el a közösségi imádkozáson való részvételtől az, hogy a házuk távol esett a mecsettől, mert a közösség hatalmas jelentőséggel bírt lelkükben. Sőt örültek annak, hogy házuk messze volt a mecsettől, mert így feljegyeztetik cselekedeteik lapján a mecsetbe járás, és megszámloltatnak a lépteik.

Ubej Ibn Ka’abra – Allah legyen elégedett vele – hivatkozva jegyezték fel, hogy azt mondta: Volt egy férfi az anszár³ közül, akinél tudásom szerint senki sem lakott messzebb a mecsettől, és ennek ellenére sohasem maradt le egyetlen imádkozásról sem! Egyszer azt kérdezték tőle: Mi lenne, ha vennél egy szamarat, hogy azon ülve utazz a sötétségben és a legnagyobb forráságban! Azt válaszolta: Nem örülnék annak, ha a lakásom a mecset közelében lenne. Azt akarom, hogy (jótettként) felje-

gyeztessen a mecsetbe való járásom és a hazautam, amikor visszatérek a családomhoz. Erre azt mondta Allah Küldötte (ﷺ): „Allah bizony összehozta számodra ezek mindegyikét!” (Muszlim).

A mecsettől távol lakó társainak azt az útmutatást adta a nemes Küldött (ﷺ), hogy ne költözzenek a mecsethez közeli házakba, és megerősítette, hogy a mecsetbe járásuk feljegyeztetik cselekedeteik lapján, és hogy az afelé tett rengeteg lépésük nem vesz el.

Dzsábir ibn Abdullahra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Megüresedtek a mecset körüli területek, s a Szalima nemzetség a mecset közelébe akart költözni. A Próféta (ﷺ) hírt kapott erről, s azt mondta nekik: „Hírt kaptam arról, hogy a mecset közelébe akartok költözni.” Azt felelték: Így igaz, ó Allah Küldötte! Ezt akartuk! Erre azt mondta: „Szalima nemzetsége! Maradjatok házaitekben, feljegyeztetnek lépéseitek! Maradjatok házaitekben, feljegyeztetnek lépéseitek!” (Muszlim).

Abu Múszára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, azok bírnak a legnagyobb jutalommal az imádkozásban, akik a legtöbb járásnyi távolságra laknak attól, majd akik követik őket a távolságban. Aki pedig megvárja az imámot, hogy vele együtt imádkozzon, nagyobb jutalomban részesül, mint aki elvégzi az imádkozást, majd lefekszik aludni.” (al-Bukhári és Muszlim).

Számos hadiszban jelenik meg a hajnali és az éjszakai (isá) közösségi imádkozáson való jelenlétre buzdítás, amelyekben világossá tette a nemes Küldött (ﷺ) a bőséges jutalmát annak, aki ezen a két imádkozáskor jelen van a közösségben. Lásunk két példát!

1. Oszmán Ibn Affánra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Hallottam Allah Küldöttét (ﷺ) azt mondani: „Aki az éjszakai imádkozást közösségben végzi, olyan mintha fél éjszakát maradna fenn imádkozni. Aki pedig a hajnali imádkozást végzi közösségben, olyan mintha az egész éjszakát imádkozással töltenél!” (Muszlim).
2. Abu Hurejrára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nincs a képmutatók számára nehezebb imádkozás, mint a hajnali és az éjszakai imádkozás. S ha tudnák mennyi (jutalom) van ezekben, akkor elmennének ezekre, még négykézláb mászva is.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az istenfélő muszlim, aki ügyel arra, hogy boldog legyen a túlvilágon, nem mulasztja el azt, hogy – ha tevékenysége megengedi – szorgalmi imádkozást végezzen éjszaka és nappal. A minél több szorgalmi imádkozás ugyanis közelebb viszi az embert Urához, és magas szintre emeli fel őt: Ura megszereti őt, valamint elégedett lesz vele. Ez bizony olyan magasságos és nemes szint, amelynek elérésekor Allah megszereti az embert, hatalmas erejéből részesíti, és így Allah válik az ember hallásává, látásává és kezévé. Ezt tanúsítja a következő szent (kudszí) hadisz. A Magasságos Allah azt mondta: „Szolgám addig közeledik Hozzám a szorgalmi imákkal, amíg meg nem szeretem. Amikor megszeretem, akkor hallásává válok, ami által hall, látásává válok, ami által lát, kezévé válok, amellyel dolgozik, lábává válok, amellyel jár, ha kér Tőlem, megadom neki, ha pedig menedéket kér Nálam, akkor menedékben részesítem.” (Al-Bukhári)

Annak következtében, hogy Allah megszereti az embert, megszeretik őt az ég és a Föld lakói. Feljegyezték Abu Hurajrára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy a következőket mondta: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, amikor Allah megszeret egy embert, magához szólítja Gábrielt, s azt mondja: Bizony, Én megszerettem xy-t, szeresd hát te is! (Így folytatta:) Ekkor megszereti őt Gábiel, azután hívást tesz közzé az égben, s azt mondja: Bizony, Allah szereti xy-t, szeressétek hát! (Így folytatta:) Ezután kedvelés tétetik számára a Földön. Amikor pedig Allah meggyűlöl egy embert, magához szólítja Gábrielt, s azt mondja: Bizony, Én meggyűlöltem xy-t, gyűlölöd hát! (Majd így folytatta:) Erre meggyűlölöi őt Gábiel, azután hívást tesz közzé az égben, s azt mondja: Bizony, Allah meggyűlölte xy-t, gyűlöljétek hát! (Így folytatta:) Azután gyűlölet tétetik számára a Földön.” (Muszlim)

Ennek okáért olyan sokat imádkozott Allah Küldötte (ﷺ) éjszakánként, hogy bedagadt mindkét lábfeje. Áisa – Allah legyen elégedett vele –, az egyik felesége, megkérdezte: Miért teszel így, ó Allah Küldötte, miközben Allah megbocsátotta neked a megtörtént és a még meg nem történt vétkeidet is? Ő így válaszolt: „Vajon ne legyek hálás szolga?” (al-Bukhári és Muszlim).

Az igazi muszlim ügyel arra, hogy minden imádkozását szépen végezze el, teljesítse feltételeit, s ne pusztá felállásból, meghajlásból és egyéb mozdulatokból álljon az imája, miközben az elméje szétszórt, a lelke zavarodott, a szíve pedig üres. Nem hagyja el azonnal imahelyét, hogy elsüllyedjen az élet elfoglaltságaiban és magával ragadó áramlatában, hanem az imádkozás után fohászkodik a megbocsátásért, Allahot említi és magasztalja, ahogyan azt a Próféta (ﷺ) tette. Azután a szíve mélyéből fakadó, alázatos fohással fordul a Hatalmas, Magasságos Allah felé, hogy adja

meg számára az evilági és a túlvilági jót és, hogy vezesse őt ügyeiben a helyes útra. Ezáltal hajtja végre szerepét az imádkozás a lélek megtisztításában, a szív finomításában. Mindezek miatt szokta Allah Küldötte (ﷺ) azt mondani: „Megelégedésem az imádkozásban lett elhelyezve.” (Ahmed és an-Naszái).

Ebből következik, hogy az alázatos, igazmondó imádkozók Allah biztonságos védelmezését élvezik, és teljes gondoskodásával vannak körülvéve. Nem ijedeznek, amikor rossz éri őket, se nem fukarkodnak, amikor jó árad rájuk:

„Bizony, az ember nagyon türelmetlennek teremtetett. Amikor rossz éri őt, akkor bosszús, amikor pedig jó éri őt, akkor nagyon fukar, kivéve az imádkozókat, akik állhatatosak az imádkozásukban” (Korán 70:19-23)

A muszlim megadja a zakátot is – ha olyan vagyonnal bír, amely kötelezi őt a zakát adására. Kiszámolja azt az összeget, amelyet kötelező zakátként kifizetnie. Mindezt a legnagyobb pontossággal, becsületességgel és istenfélelemmel teszi és a zakát összegét az előírt kiadási csoportokra költi, még akkor is, ha sok ezerre vagy millióra rúg a kötelező zakát összege, s nem fordul meg a fejében az, hogy kihúzza magát a kötelezően kifizetendő összeg egy részének kiadása alól.

Mindez azért van így, mert a zakát egy meghatározott gazdasági és istenszolgálati előírás, amelynek a Saria által megmagyarázott módon történő teljes körű kifizetésében nem könnyelműsködhet a muszlim. Az a muszlim, aki habozik a zakát megfizetésében, sötétség borította el vallásosságát, lelkében fukarság honol, magatartása pedig visszás. Elég azt megemlíteni, hogy aki megtagadja a zakát kifizetését, az ellen harc folytatható mindaddig, amíg teljességében ki nem fizeti azt a vallás rendelkezései által világossá tett módon.

Abu Bakr asz-Sziddík – Allah legyen elégedett vele – felemelte szavát a hitehagyókkal szemben, és velük kapcsolatban elhangzott, híressé vált mondása az iszlám vallás nagyságára mutat rá azzal, hogy összeköti a vallásosságot az evilági élettel: „Esküszöm, hogy harcolni fogok azok ellen, akik elkülönítik az imádkozást a zakáttól!”

Abu Bakr imént említett esküje e tökéletes, kiteljesedett vallás természetének elmélyült megértését tükrözi. Felismerte az iszlám építményének felállítása szempontjából az imádkozás és a zakát közötti szilárd kapcsolat fontosságát, látva az imádkozást és a zakátot összekapcsoló, egymás után jelentkező, egymást megerősítő és alátámasztó Korán-idézeteket:

*„Akik elvégzik az imádkozást, és kiadják a zakátot (a kötelező adományt)”
(Korán 5:55)*

*„és végezzétek el az imádkozást, és adjátok ki a zakátot (a kötelező adományt)”
(Korán 2:43)*

*„és elvégezték az imádkozást, és kiadták a zakátot (a kötelező adományt)”
(Korán 2:277)*

Az igazi muszlim böjtöl Ramadán hónapban hitből fakadóan és szem előtt tartva a jutalmazást, miközben szívét elárasztja a hit: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, aki végigböjtöli Ramadánt hitből fakadóan és a jutalmazást tartván szem előtt, Allah megbocsátja neki az addig elkövetett bűneit.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az igazi muszlim tudja, hogy mi a kötelessége böjtöléskor: megőrzi beszédét, szemét, kezét és lábát az összes olyan hiba elkövetésétől, amely megsértené a böjtölését vagy csökkentené a jutalmát. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Amikor egyikőtök böjtnapot tart, akkor ne mondjon rosszat és ne kiabáljon! Ha pedig sértegeti valaki, vagy megtámadja, mondja azt: Én böjtölök!” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „Azt illetően, aki nem hagyja el a hamis beszédet, Allah nem tartja szükségesnek, hogy (az ilyen ember) elhagyja evését és ivását.” (Al-Bukhári).

A muszlim tisztában van azzal, hogy a Ramadán különleges jelentőségű hónap, nem olyan, mint a többi. Ez bizony a böjtölés hónapja, a böjtölés pedig kizárólag Allah elégedettségének elnyeréséért történik, és Allah az, aki jutalmaz érte. Allah – Aki mérhetetlen gazdagságú, bőkezű és kegyes – jutalma nagyobb, teljesebb, szélesebb és átfogóbb annál, mint amit egy elme el tud képzelni. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ádám fiának minden tette megsokszorozódik. Egy jótett felér annyival, mint annak tízszerese, és felérhet egészen annak hétszázszorosával is. Azt mondta a Magasságos Allah: Kivéve a böjtölést. Az Nekem van szánva (kizárólag az Én megelégedésemért teszi a muszlim) és Én jutalmazok érte. Elhagyja evését és ivását Értem. A böjtölőnek két öröme van: egy öröm a böjt megtörésekor, és a másik öröm Urával való találkozásakor (a Feltámadás Napján), és bizony a böjtölő szájának a szaga jobb Allah előtt a mósusz illatánál.” (Muszlim).

Mindezt alapul véve, az éber és bölcs muszlim kötelessége, hogy kihasználja az időt ebben az áldott hónapban és megtöltse azt jótettekkel. A muszlim nappala böjtöléssel, imádkozással, Korán-recitálással, adakozással és más jótettekkel telik el,

éjszakája pedig éjjeli imádkozással, virrasztással és fohászkodással.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki éjszakai imádkozással tölti Ramadánt hitből fakadóan és a jutalmazást tartván szem előtt, annak megbocsátatnak az addig elkövetett bűnei.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) a jótetteket illetően szorgalmasabb volt Ramadán hónapban, mint bármely más hónapban, és főleg annak utolsó tíz napjában.

Áisára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: „Allah Küldötte (ﷺ) nagyobb szorgalommal viseltetett Ramadánban, mint más hónapban, és annak utolsó tíz napjában még szorgalmasabb volt, mint annak többi részében”

Ugyancsak Áisára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: „Ha elérkezett a Ramadán utolsó tíz napja, Allah Küldötte (ﷺ) egész éjszakáját ébren töltötte, felkeltette családját, fáradozott és megkötötte köpönyegét”.

A Próféta (ﷺ) arra utasította társait, hogy keressék a Kadr (az Elrendelés) éjszakáját, és arra bízta őket, hogy töltsék azt éjszakai imádkozással.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Keressétek a Kadr (az Elrendelés) éjszakáját Ramadán tíz utolsó napjában!” (al-Bukhári és Muszlim). Ugyancsak ő mondta: „Keressétek a Kadr éjszakáját a páratlanokban Ramadán tíz utolsó napja között!” (Al-Bukhári).

Továbbá azt is mondta: „Aki éjszakai imádkozással tölti a Kadr éjszakáját, hitből fakadóan és szem előtt tartva a jutalmat, annak megbocsátatnak az addig elkövetett bűnei.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ebből az következik, hogy ez a kegyes hónap tisztán az istenszolgálat hónapja, amely alatt a komoly muszlimnak nincs lehetősége, hogy az éjszakát szórakozással, haszontalan és hosszú virrasztással töltsen, majd amikor már közel van a hajnal hasadása, álmoság fogja el, és néhány falat elfogyasztása után ágyba dőljön, és mély alvásba merüljön, mert így megtörténhet, hogy nem kel fel a hajnali imádkozáshoz.

Az istenfélő, vallásának tanításait értő muszlim amikor hazatér a Taravíh (Ramadán alatti éjszakai) imádkozást követően, nem virraszt sokáig, mert fel fog kelni az éjszakai imádkozáshoz, és szuhúr⁴ (hajnal előtti) étel elfogyasztásához, azután pedig elmegy a mecsetbe, hogy elvégezze a hajnali imádkozást.

Allah Küldötte (ﷺ) arra utasította társait, hogy fogyasszanak szuhúrt azért, mert rengeteg jó rejlik abban. Azt mondta: „Végezzetek szuhúrt, mert a szuhúrban bizony áldás van!” (al-Bukhári és Muszlim).

---

4. Vagy szahúr. A hajnali imára szólító azán előtti könnyű étel.

A szuhúr elfogyasztásához való felkelés emlékezteti a muszlimokat az éjszakai imádkozásra, és arra serkenti lelküket, hogy a mecsetekbe induljanak a hajnalhasadási imádkozás csoportos elvégzése céljából. Emellett erőt ad a testeknek a böjtöléshez. Allah Küldötte (ﷺ) ezt tette, és társait is erre ösztönözte.

Zejd Ibn Thábitra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: „Elfogyasztottuk a szuhúrt Allah Küldöttével (ﷺ), azután felálltunk az imádkozáshoz. Azt kérdezték: Mennyi idő telt el a kettő között? Így válaszolt: Ötven ájányi (Korán-idézetnyi).” (al-Bukhári és Muszlim).

Az istenfélő, éber muszlim nem mulasztja el a Ramadánon kívüli, önkéntes böjtölést sem, például Arafa (Dzul-Hiddza 9.) napjának, Ásúra (Muharram 10.) napjának, és Tászuah (Muharram 9.) napjának böjtölését. Ezeknek a napoknak a böjtölése a legjobb tettek közé tartozik, amelyek kiengesztelést jelentenek a bűnökre nézve, Allah Küldötte (ﷺ) tanításai szerint. Abu Katádára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Megkérdezték Allah Küldöttét (ﷺ) Arafa napjának böjtöléséről, mire azt felelte: „Kiengesztelést jelent az előző és az idei évre.” (Muszlim).

Ibn Abbászra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással maradt fenn, hogy Allah Küldötte (ﷺ) böjtölt Ásúra napján, és utasítást adott annak böjtölésére. (al-Bukhári és Muszlim)

Abu Katádára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Megkérdezték Allah Küldöttét (ﷺ) Ásúra napjának böjtöléséről, mire azt felelte: „Kiengesztelést jelent az előző évre.” (Muszlim).

Ibn Abbászra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással maradt fenn, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha még életben maradok a következő évig, böjtölni fogom kilencedikét is (vagyis Muharram tizedikével együtt – a ford.).” (Muszlim).

Szintén ajánlott hat napot böjtölni Sawwál hónapban. Próféta (ﷺ) azt mondta: „Aki végigböjtölte Ramadánt, majd megtoldotta hattal Sawwálból, olyan mintha egész életében böjtölt volna.” (Muszlim)

Az ajánlott böjtölés közé tartozik minden hónapban három napot böjtölni. Abu Hurejra – Allah legyen elégedett vele – azt mondta erről: „Három dolgot kötött a lelkemre a barátom, Allah Küldötte (ﷺ): három nap böjtölését minden hónapban, a dohá⁵ imádkozás két rakájának imádkozását, és azt, hogy végezzek witr (páratlan számú rakából álló) imádkozást, mielőtt elalszok.” (al-Bukhári és Muszlim).

---

5. Kora délelőtt, napfelkelte és a déli ima között elvégzett szorgalmi imádkozás.

Abu ad-Dardára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással maradt fenn, hogy azt mondta: „Három dolgot kötött a lelkemre szeretettem, Allah Küldötte (ﷺ), amelyeket, amíg élek el nem hagyok: három nap böjtölését minden hónapban, a dohá imádkozást, és azt, hogy addig el ne aludjak, amíg nem végzek witr imádkozást.” (Muszlim).

Abdullah ibn Amr ibn al-’Ászra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással maradt fenn, hogy azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Minden hónapból három nap böjtölése az élet végéig tartó böjtölés.” (al-Bukhári és Muszlim).

Fennmaradtak olyan tanítások (hadíszok), amelyek az említett három napot a fehé napokra⁶ határozták meg, ugyanakkor más hagyományok szerint Allah Küldötte (ﷺ) három meg nem határozott napon böjtölt:

Muáda al-’Adavijjára való hivatkozással maradt fenn, hogy arról kérdezte Áisát – Allah legyen elégedett vele –, hogy böjtölt-e három napot Allah Küldötte (ﷺ) minden hónapban. Azt felelte: Igen! Ekkor megkérdezte: A hónap mely napjain böjtölt? Azt felelte: Nem foglalkozott azzal, hogy a hónap mely napjain böjtölt. (Muszlim)

Annak a muszlimnak, aki tisztában van vallása útmutatásával, célja, hogy elzárándokoljon Allah Házához, amikor arra lehetősége van. S mielőtt a szent helyek felé veszi útját, részletesen tanulmányozza a zárándoklat szabályait, megvizsgálva a legapróbb részletet és a legnagyobb dolgokat. Így úgy lát neki a zárándoklat szertartásainak elvégzéséhez, hogy helyes formában tudja teljesíteni azokat, és tudatában van mindannak a bölcsességnek, amit magában rejt ez a csodálatos kötelezettség. Megtapasztalja a hit általi nyugalmat, amely áthatja a lelkét, átérzi az iszlám csodálatos szépségét, amely előnti lényét, s végül olyan büntelenül tér vissza családjához hazájába, mint amilyen büntelen volt azon a napon, amikor édesanyja megszülte őt.

Megtelik lelke e vallás nagyságával, amely vallás összehozza a világ minden népét a Szentély körül, ami által a zárándoklat egy népek közötti, nemzetközi konferenciává válik, amelyhez hasonlót sehol sem látni a világban. A zárándokok pedig – eltérő bőrszínük, nemzetiségük és nyelvük ellenére – mindannyian egyformán dicsérik és magasztalják Allahot, az Egyetlen és Magasságos mindennél hatalmasabb Istent.

---

6. Minden holdhónap 13. 14. és 15. napja, mely éjszakákon telihold van.

Megtestesíti Allah szolgálatának jelentését

A muszlim teljes bizonyossággal hisz abban, hogy ebben az életben csupán abból a célból jelent meg, hogy Urát szolgálja:

*„A dzsinneket és az embereket azért teremtettem, hogy Engem szolgáljanak.”
(Korán 51:56)*

Allah szolgálata, az istenszolgálat megtestesül az ember minden pozitív, építő mozdulatában, amely a világegyetem építésére irányul, valamint megtestesül Allah akaratának a Földön való megvalósításában, és az Általa kijelölt életmód gyakorlatba ültetésében.

Emellett Allah szolgálata megtestesül abban is, hogy a muszlim átérzi az Egyetlen és Legyőzhetetlen Istennek való szolgálat jelentőségét, amely rögzül lelkiismeretében, s ez a szolgálat minden cselekedetének a kiindulópontjává válik azáltal, hogy Allah kedvéért és elégedettségének elnyeréséért teszi meg azokat. Ezáltal a muszlim minden cselekedete istenszolgálat, az előírt szertartások elvégzéséhez hasonlóan, mindaddig, amíg minden mozdulatát az a szándék vezérli, hogy Allah útján tevékenykedjen.

Az istenszolgálati tevékenységek legjelentősebb cselekedete, amelyet egy igaz muszlim megtehet az, hogy Allah törvényének a Földön való érvényre juttatásáért dolgozik és az Általa kijelölt életmódot ülteti gyakorlatba úgy, hogy az szabályozza az egyén, a család, a társadalom és az állam életét.

Az igaz muszlim átérzi, hogy hiányos marad az istenszolgálata, ha nem tesz erőfeszítést annak a nagy célnak a megvalósítása érdekében, amely cél érdekében Allah a dzsinneket és az embereket megteremtette. Ez a cél pedig Allah akaratának a Földön való megvalósítása. Egyedül ezáltal valósulhat meg az emberek Allah felé irányuló istenszolgálata:

*„A dzsinneket és az embereket azért teremtettem, hogy Engem szolgáljanak.”
(Korán 51:56)*

Ugyancsak egyedül ezáltal jut érvényre annak az értelme, hogy „Lá ilaha illallah, Mohamed raszúl Allah” (Nincs más [jogosan imádható] isten, csak Allah, Mohamed Allah Küldötte).

Ebből a helyes szemléletből és tudatos elképzelésből kiindulva az iszlámban megjelenő istenszolgálat valóságát illetően elkerülhetetlen, hogy a muszlim ember egy olyan küldetés hordozója legyen ezen a világon, amelynek üzenete az, hogy Allah

akarátának kell teljesülnie az élet minden ügyével kapcsolatban. Nem teljesül a muszlim vallásossága ennek a küldetésnek a viselése nélkül, s nem valósul meg istenszolgálat sem Ura felé csak akkor, ha e küldetés teljesítése érdekében komoly, szorgalmas és őszinte munkát végez az élete során.

Ez a küldetés adja meg a muszlimnak az iszlámhoz kötődő valós identitást, és egyedül ez helyezi az erőfeszítést tévő, igazmondó muszlimok csoportjába. Ez ad az ő szemében értelmet az életnek, ez ad magyarázatot arra, hogy miért is létezik ebben az életben és miért részesítette az Isten előnybe más teremtményeivel szemben.

„És már korábban megtiszteltük Ádám gyermekeit, és a szárazföldön és a vízen hordoztuk őket, és elláttuk őket jó dolgokkal, és előnyben részesítettük őket sok teremtménnyel szemben”. (Korán 17:70)

Az igaz muszlimnak neki kell látnia e küldetés teljesítéséhez, feláldozva érte bármi szépet és drágát, és sikerre vitelének érdekében nem sajnálva rá idejét, erejét és vagyonát. Ez életének kitűnő jellemzője, létének magasztos értelme, és Allahhoz való közelségének bizonyítéka, amely nélkül életének nincs semmi szépsége, létének pedig nincs értelme, s Allah elégedettségét illetően sem lehet biztos, csakis e küldetés megvalósítása érdekében végzett folyamatos munkája által.

Ez tehát a legnagyobb istenszolgálat, amelyet az igaz muszlim végezhet, amely által közel kerülhet Allahhoz, és amely által elnyerheti Allah megelégedését.

Rendszeresen olvas a Koránból

A muszlimot az jellemzi, hogy időről-időre visszatér Allah szavához, a Koránhoz. Magába szívja az Igaz Útmutatás kellemes fuvallatát és a bölcs Intés ájái által nyílik meg előtte minden jó horizontja. Rendszeresen recitál a Koránból, amelyet alázattal és értelmén elgondolkodva olvas. Meghatározott időpontot jelöl ki olvasására, amelytől lehetőség szerint nem tér el. Így a Korán értelme megtisztítja lelkét, fejleszti gondolkodását és gyarapítja szívét hitben és bizonyosságban.

*„Bizony a szíveket az Allahról való megemlékezés tölti el nyugalommal.”
(Korán 13:28)*

Az istenfélő muszlim emlékszik arra, hogy Allah Küldötte (ﷺ) egyedülálló szónoki képességével hogyan jellemezte a Koránt olvasó személyt, így éjszakáit és

nappalait a Szent Korán recitálásával és áldott jelentése miatt érzett örömmel tölti meg. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az a hívő, aki olvassa a Koránt, hasonlatos a mandarinhoz, amelynek kellemes az illata, és jó az íze is. Az a hívő, aki nem olvassa a Koránt, hasonlatos a datolyához, amelynek ugyan nincs illata, de jó az íze. Az a képmutató, aki olvassa a Koránt, hasonlatos egy illatos virághoz, amelynek kellemes az illata de keserű az íze. Az a képmutató, aki nem olvassa a Koránt, hasonlatos az egreshez, amelynek nincs illata, és keserű az íze.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Olvassátok a Koránt, mert az a Feltámadás Napján közbenjáróként fog megjelenni azokért, akik olvassák.” (Muszlim)

Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „Aki hozzáértően olvassa a Koránt, az együtt van (egy fokozaton van) a megtisztelt és istenfélő feljegyzőkkel (angyalokkal). Az pedig, aki akadozva olvassa a Koránt és olvasása nehézséget okoz számára, kétszeres jutalom jár.” (al-Bukhári és Muszlim). Van-e olyan igaz muszlim, aki mindennek hallatán tétovázna a Korán olvasásán és az értelmén való elgondolkodáson?

A fejezet végére érve láthatjuk, mi jellemzi az igaz muszlim Ura felé tanúsított hozzáállását. Mély és őszinte hit, folyamatos jó cselekedet, és állandó vágyódás jellemi arra, hogy elnyerje Ura elégedettségét. Mindez megerősíti azt, hogy ő Urának a szolgálatában áll, és megvalósítja létezésének célját az evilágon, amelyet a Magasztos Allah Következő mondása határozott meg:

„A dzsinneket és az embereket azért teremtettem, hogy Engem szolgáljanak.”
(Korán 51: 56).

A kalligráfia jelentése: „Magasztaltass! Ó Allah!”

2. A muszlim és önmaga

Az iszlám azt kívánja a muszlimoktól, hogy kiemelkedők legyenek az emberek között, kitűnjenek ruházatukban, viselkedésükben és tevékenységeikben azért, hogy olyan példát mutassanak, amely által érdemessé válnak az iszlám üzenetének továbbítására az emberek felé.

Az egyik prófétai társra, Ibn al-Hanzalijjára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy a Próféta (ﷺ) a következőket mondta társainak, amikor azok utazni indultak, hogy meglátogassák a testvéreiket: „Ti bizony testvéreitekhez mentek, ezért tegyétek rendbe a nyergeiteket (amelyeket az utazásra használt tevékre helyeztek). Vegyetek fel szép ruhát, hogy olyannak tűnjetek az emberek között, akár az anyajegy. Allah ugyanis nem szereti a csúfságot, sem pedig a förtelmességet.” (Abu Dáúd és al-Hákim).

Allah Küldötte (ﷺ) ebben a hadísban a hitvány, elítélendő állapotot, a visszaszító látványt, az ember külsejének, a ruházatának és a használati tárgyainak elhanyagoltságát, csúfságnak és förtelmességnek minősítette, amelyet az iszlám megvet és megtilt.

Az igazi muszlim nem hanyagolja el magát, nem feledkezik el magáról, azon nagyszerű feladatok mellett, amelyeknek eleget tesz ebben az életben. Gondolkodásában nem válik külön az ember külseje belső tartalmától, mivel a szép, rendezett külső jobban illik a fenséges tartalomhoz és a nemes lényeghez. Mindezekből áll össze az iszlám-ismertető, vagyis az Allah útjára hívó muszlim személyisége.

Az igazi és éles elméjű muszlim egyensúlyban tartja testét, elméjét és lelkét. Mind-egyiknek megadja azt, amire jogosult, ugyanakkor nem esik túlzásba egyik javára a másik rovására, követve Allah Küldöttének (ﷺ) kiegyensúlyozott, bölcs útmutatását.

Abdullah ibn Amr ibn al-'Ászra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy a Próféta (ﷺ) tudomást szerzett arról, hogy Abdullah túlzásba esett az istenszolgálatokban, ezért a következőket mondta neki: „Jól tudom-e, hogy nappal böjtölsz, az éjszakát pedig imádkozással töltöd?” Ő azt felelte: „Igen, ó Allah Küldötte”. Azt mondta neki a Próféta (ﷺ): „Ne tedd! Böjtölj és törd meg a böjtöt, aludj és imádkozz éjszaka, hiszen a testednek vannak jogai veled szemben, a szemednek is vannak jogai veled szemben, a feleségednek is vannak jogai veled szemben, és a látogatódnak is vannak jogai veled szemben...” (al-Bukhári és Muszlim).

Hogyan tudja megvalósítani a muszlim az egyensúlyt teste, elméje és lelke között? Megtudhatjuk a következőkből.

Előszőr: A testéhez fűződő viszonya

Mértékkel bánik az étellel és az itallal

A muszlim ügyel arra, hogy ép testtel és erős testfelépítéssel rendelkezzen. Ezért mértéktartóan fogyaszt ételt és italt, nem eszik telhetetlenül és falánk módon, hanem annyit fogyaszt el csupán az ételből, amennyi szükséges erőnlétének megtartásához, amennyivel megőrzi egészségét és aktivitását, követvén azt, amit a Magaságos Allah mondott a Könyvében:

„Egyetek és igyatok, ám ne legyetek mértéktelenek! Ő bizony, nem szereti mértékteleneket.” (Korán 7:31)

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem tölthet meg az ember rosszabb edényt annál, mint amilyen a hasa. Ám ha már mindenképpen megteszi (étkezik), akkor egyharmada az ételének, egyharmada az italának, egyharmada pedig a lélegzetének jár.” (Ahmed és at-Tirmidi).

Omar Ibn al-Khattáb – Allah legyen elégedett vele – azt mondta: „Ne tömjétek tele magatokat étellel és itallal, mert ez tönkreteszi a testet, betegséggel jár, és lustává teszi az embert az imádkozással szemben. Legyetek mértéktartóak, mert ez bizony jobbá teszi a testet és távol tartja a pazarlást. Bizony, Allah nem szereti az elhízott írástudót, s az ember addig nem pusztul el, amíg előnybe nem részesíti a vágyait a vallásával szemben.”

A muszlim távol tartja magát a kábító- és serkentőszerektől, korán fekszik le aludni és korán ébred fel, s nem vesz be gyógyszert csak betegség esetén. Ettől eltekintve mindaz, ami szerepel az életvitelében, elősegíti a természetes egészséget és az aktivitást. A muszlim tudja, hogy a (fizikailag) erős hívő jobb és kedveltebb Allahnál, mint az erőtlen hívő – ahogyan Allah Küldötte (ﷺ) tanította – ezért arra törekszik, hogy egészséges módszert követve erősítse testét az életében.

Edzi testét

A muszlim általában ép és erős testtel rendelkezik, mivel távol tartja magát a gyengítő és ártalmas tiltott ételektől és italoktól, a kimerítő káros szokásoktól (pl. céltalan virrasztás), illetve az akaratot és a testet gyengítő foglalatosságoktól.

A muszlim arra törekszik, hogy teste erősebb legyen, ezért nem elégszik meg az egészséges életmóddal, hanem terv szerint olyan sportot űz, amely megfelel testének, életkorának és szociális helyzetének, s amely erőt, frissességet és a betegségekkel szembeni ellenállást biztosít számára. Időpontokat jelöl ki a sportolásra, amelyeket nem hagy ki annak érdekében, hogy eredményesek legyenek a gyakorlatok.

Tiszta a teste és a ruházata

A muszlim teste rendkívül tiszta. Rendszeresen, s gyakorta fürdik, Allah Küldötének (ﷺ) az útmutatását követve, aki ösztönzött a teljes fürdésre és az illatosításra, különösen péntekenként. Azt mondta: „Fürödjetek meg pénteken, mossátok meg a fejeteket is, még akkor is, ha nem vagytok dzsunub⁷ állapotban és tegyetek magatokra az illatszerekből!” (Al-Bukhári).

Néhány vallástudós szerint a pénteki imához kötelező megfürdeni. Feljegyezték Abu Hurajrára – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással, hogy a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Kötelessége minden muszlimnak hétnaponta megfürdenie, fejét és egész testét megmosván.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az igazi muszlimnak tiszta a ruhája és a lábbelije, rendszeresen ellenőrzi ruhájának és lábbelijének tisztaságát, hiszen nem akarja, hogy rossz szaga legyen a testének vagy a lábának, és illatszereket is használ ennek érdekében. A muszlim tisztán tartja száját is. Minden nap megtisztítja fogait szíuákkal (fogtisztító ágacska) vagy fogkefével, és minden évben legalább egyszer elmegy a fogorvoshoz, hogy ellenőriztesse fogainak állapotát. Szükség esetén más orvosokat is felkeres, annak érdekében, hogy a szája tiszta, lehelete pedig kellemes illatú legyen.

Áisa – Allah legyen elégedett vele – számolt be a következőről: „Allah Küldöttével (ﷺ) sosem történt olyan, hogy miután elaludt – nappal vagy éjszaka – s felébredt, ne tisztította volna meg a fogát, még mielőtt wudut csinált.” (Ahmed és Abu Dáúd).

Allah Küldötte olyannyira törődött a száj tisztaságával, hogy azt mondta: „Ha nem okozna nehézséget nemzetem számára, akkor arra utasítottam volna őket, hogy tisztítsák meg szíuákkal a fogukat minden imádkozás előtt.” (al-Bukhári és Muszlim). Megkérdezték egyszer Áisától, hogy mit vett kézbe a Próféta legelőször, amikor belépett a házába. „A szíuákot” – felelte Áisa. (Muszlim)

Elszomorító, hogy néhányan a muszlimok közül elhanyagolják ezeket a dolgokat, nem törődnek szájuk, testük és ruházatuk tisztaságával, és úgy látogatják a

---

7. A házaselet utáni tisztátalan állapot, amely a teljes mosakodással (guszl) szüntethető meg.

mecseteket és más tanulásra alkalmas helyeket, hogy közben borzasztóan rossz szagokat árasztanak magukból, zavarva ezzel társaikat, s elriasztva az angyalokat, akik körülveszik az efféle áldott helyeket. Teszik ezt annak ellenére, hogy hallják, sőt ismételtetik a következő hadísz: „Aki hagymát, fokhagymát vagy zöldhagymát evett, az ne jöjjön a mecsetünk közelébe, mert az angyalokat is zavarja, ami az embereket zavarja.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) ebben a hadíszban a különböző hagymaféléket fogyasztó muszlimokat tiltotta el a mecsetek látogatásától, hogy ne zavarják szagukkal az embereket és az angyalokat. Ám sokszor ezt is könnyebb elviselni, mint a szennyes, bűdös ruhának, zokninak, valamint a piszkos testnek a szagát.

Ahmed imám és an-Naszái hagyományozta Dzsábirra hivatkozva, hogy azt mondta: Eljött egyszer hozzánk Allah Küldötte (ﷺ) látogatóként, és meglátott egy koszos ruházatú férfit, mire azt mondta: „Nem talált valamit, amivel kimoshatta volna a ruháját?”

Allah Küldötte kifogásolta a koszos ruházat viselését, amennyiben van lehetőség a tisztítására. Ezzel jelezte, hogy a muszlim ruházatának mindig tisztának kell lennie. Azt mondta: „Senki sem követ el közületek vétséget azzal, hogy félretesz magának – ha van rá módja – két ruhát a pénteki napra, a két munkaruháján kívül.” (Abu Dáúd és Ibn Mádzsa).

Az iszlám számos tanításában ösztönzi híveit a tisztaságra. Ebből kiindulva azt kívánja tőlük, hogy legyenek mindig tiszták, áradjon üde és jó illat a ruhájukból, valamint a testükből. Allah Küldötte (ﷺ) mindig tiszta és jó illatú volt, társai szerint illata jobb volt a mósusz illatánál is.

Akivel pedig kezét fogott, az egy álló napig érezhette kezén a Próféta (ﷺ) illatszerét. Amikor a Próféta (ﷺ) végigment valamelyik úton, majd valaki más is elhaladt ugyanazon az úton, az illatról egészen biztosan felismerte, hogy a Próféta (ﷺ) járt ott előtte.

A Próféta (ﷺ) útmutatása szerint a muszlimoknak ápolniuk kell a hajukat is. Abu Hurajrára való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Akinak haj fedi a fejét, az bánjon helyesen vele!” (Abu Dáúd). Az iszlám szerint a helyes bánásmód a haj tisztításában, megfésülésében, beillatosításában, valamint formájának szépítésében mutatkozik meg.

Allah Küldötte (ﷺ) nem szerette, ha elhanyagolt, kócos és égnek álló volt valakinek a haja. Az ilyen ember elhanyagolt kinézetét, egyenesen a sátánhoz hasonlította.

Málik ibn Anasz imám hagyományozta a következő hadísz, amelyet 'Atá ibn Jeszár-ra való hivatkozással jegyezték fel. Amikor Allah Küldötte (ﷺ) egy alkalom-

mal a mecsetben volt, belépett egy kócos hajú és bozontos szakállú férfi. Allah Küldötte pedig rámutatott a kezével arra utasítván őt, hogy hozza rendbe a haját és a szakállát. Miután a férfi megtette, visszament, a Próféta (ﷺ) pedig azt mondta: „Nem jobb ez annál, mintha egyikőtök égnek álló hajjal jönne, mintha egy sátán lenne?”

Allah Küldötte folyamatosan figyelmeztetett az ember kinézetével, szépségével kapcsolatos észrevételekre, s mindig megróttá azokat, akik elhanyagolták hajuk ápolását és elcsúfították magukat.

Szép a megjelenése

A muszlim törődik ruházatával, ezért szép a megjelenése és kellemes a kinézete, de nem esik túlzásba az öltözködésben. Sohasem megy emberek közé visszataszító megjelenéssel, hanem ellenőrzi saját kinézetét elindulása előtt, és szolidan, visszafogottan szépíti magát. Allah Küldötte (ﷺ) mindig kellemes külsővel jelent meg társai előtt, nem beszélve a családjáról. A Magasztos Allah azt mondta a Koránban:

„Mondd: Ki tette tilalmassá Allah ékességét (a ruházatot és az ékszereket), amelyet szolgálai számára hozott elő, és a jó dolgokat (a megengedett ételt és italt) amelyeket ellátásként adott?” (Korán 7:32)

Az egyik híres Korán-magyarázó, al-Qurtubí a következőket mondta a fenti Korán-ájával kapcsolatban:

A prófétai társ, Makhúl hagyományozta Áisára való hivatkozással, hogy azt mondta: Egy alkalommal Allah Küldöttére (ﷺ) várt egy csoport a társai közül házában ajtaja előtt. Mielőtt kiment volna, hogy találkozzon velük, megnézte magát a házban található hordó vízének a tükreben, s megigazította a szakállát és a haját. Áisa ekkor azt kérdezte tőle: Ó Allah Küldötte, ekképpen cselekszel? Azt felelte: „Igen! Amikor kimegy az ember testvérei közé, akkor szépítsen önmagán, mert Allah bizony szép, és szereti a szépséget!”

A muszlim mindezt az iszlám középutra és mértéktartásra ösztönző tanítását követve törekszik megtenni, amelyben nincs helye sem a hanyagságnak, sem pedig a túlzásnak. Allah azt mondta:

„És azok, akik költenek, nem pazarolnak, se nem fukarkodnak, hanem mértékkel (költenek) a kettő között.” (Korán 25:67)

Az iszlám azt kívánja követőitől és főként a hit ismertetőitől, hogy tetszetős kinézzel jelenjenek meg a társadalomban, és ne nyújtsanak zavaró vagy visszataszító látványt. Nincs köze az iszlámhoz azoknak, akik annyira igénytelenek, hogy elcsúfítják kinézetüket arra hivatkozva, hogy ez az önmegtartóztatás és a szerénység jele.

Allah Küldötte (ﷺ) – annak ellenére, hogy a hitben és a szerénységben a legjobb volt a muszlimok között – szép ruhákat hordott, és szépítette magát családjá, valamint társai előtt, s ebben Allah iránta tanúsított kegyének kimutatását látta: „Bizony, Allah szereti látni kegyének nyomát a szolgáján.” (at-Tirmidí és al-Hákim).

Omar Ibn al-Khattábra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Láttam amint Allah Küldötte (ﷺ) új ruhákat hozatott, és felöltötte azokat, majd miután válát is elfedte, azt mondta: „A dicséret és a köszönet Allahot illeti, Aki olyan ruhát adott nekem, amely eltakarja szemérmemet, és amellyel szépíthetem magamat életemben!” (Ibn al-Mubárák, at-Tabaráni és al-Hákim).

Amennyiben a szépítkezés nem válik túlzott mértékűvé, akkor jó, helyénvaló ékességnek minősül, amelyet Allah megengedett szolgáinak és ösztönözte őket arra. A Magasságos Allah azt mondta Könyvében:

„Ó Ádám fiai, vegyetek fel szép ruházatot minden imádkozáshoz, egyetek, s igyatok, és ne pazaroljatok! Ő bizony nem szereti a pazarlókat! Mondd: Ki tette tilalmas-sá az ékességet, amelyet Allah szolgái számára hozott elő, és a jó dolgokat, amivel ellátott benneteket? Mondd: Ezek az evilági életben azokat illetik, akik hittek, [és] kizárólag nekik [a hívőnek] jár a Feltámadás Napján. Ekképpen magyarázzuk részletesen a jeleinket azoknak, akik tudással rendelkeznek.” (Korán 7:31-32)

Ibn Maszúdra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem lép be a Paradicsomba, akinek egyetlen porszemnyi nagyképűség van a szívében.” Azt kérdezte egy ember: Abban az esetben, ha valaki szereti, hogy szép ruhája és szép lábbelije legyen (ez is nagyképűségnek számít)? Azt felelte a Próféta (ﷺ): „Allah bizony szép és szereti a szépséget! A nagyképűség az igazság elutasítása és az emberek megvetése.” (Muszlim).

Abu Hanífa imám, a legrégebbi vallásjogi iskola alapítója, annyira ügyelt a jó megjelenésre, a szép ruházatra és a jó illatra, hogy ha alkalma adódott, akkor rendkívüli módon ösztönözte az embereket kinézetük ápolására és ruházatuk rendbe tartására.

Egy alkalommal például észrevette, hogy az egyik beszélgetőtársának rongyos a ruhája. Félrehívta és hatalmas vagyont ajánlott fel neki, ám az illető visszautasította mondván, hogy jómódú és nincs szüksége a pénzre. Abu Hanífa megdorgálta,

azt mondván: Nem ismered azt a hadíszt, hogy: „Bizony, Allah szereti látni kegyének nyomát szolgáján”? Változtatnod kellene az állapotodon, hogy ne bánkódjon miattad a barátod.

Magától értendő, hogy azoknak, akik az iszlám hit ismertetését végzik, a legjobb módon kell megjelenniük, és vonzónak kell lenniük, ha el akarják juttatni az iszlám üzenetét az emberek szívébe. Természetes, hogy mindig törődniük kell kinézetükkel, testük, ruházatuk, körmük és hajuk tisztaságával még akkor is, ha teljesen egyedül vannak, mivel ezt kívánja meg tőlük a fitra⁸. A fitráról Allah Küldötte (ﷺ) a következőket mondta: „A fitrához tartozik öt dolog: a körülmetélés⁹, a fanszőrzet leborotválása, a hónaljshőrzet eltávolítása, a körömvágás, és a bajusz vágása.” (al-Bukhári és Muszlim).

Másfelől, a muszlimnak nem szabad elfelejtenie, hogy az iszlám, amely arra ösztönzi az embereket, hogy törődjenek a megjelenésükkel és a helyes ruházat viselésére az imádkozásnál, ugyanaz a vallás, amely óva intett a szélsőséges és túlzott szépítkezéstől, amely teljesen lefoglalja és szinte rabszolgájává teszi az embert ebben az életben.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Elpusztult az, aki rabszolgája a dínárnak (aranypénznek), a dirhamnak (ezüstpénznek), a bársonyruhának és a gyapjúruhának!” (Al-Bukhári). Kétségtelen, hogy akik ismertetik az iszlám hitet, elkerülik az ilyen félrecsúsztatást, mivel körülveszik magukat e hatalmas vallás útmutatásával, és főként annak a mértéktartásra vonatkozó elméletével.

Másodszor: Az elméjéhez való viszonya

A tudás a muszlim számára előírt kötelezettség és megtiszteltetés

A muszlim őszintén hisz abban, hogy az emberi elme csiszolása a tudással, s a tudás felhasználása Allah jeleinek kutatására a világegyetemben előírt kötelezettség, hiszen Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A tudás keresése előírt kötelezettség minden muszlim számára.” (Ibn Mádzsza). Erre alapozva a muszlim folyamatosan, egész életében törekszik a tudás megszerzésére és az ismeretek elsajátítására.

A tudás megszerzésére elegendő bátorítást talál a muszlim, ha arra gondol, hogy az Áldott és Magasságos Allah milyen magasra helyezte a tudással bírókat, s az összes ember közül egyedül nekik tulajdonította az istenfélelmet. Allah azt mondta:

---

8. A fitra az ember természetes, veleszületett állapota: egyistenhit.

9. A férfiak esetében.

„Csupán a tudással bírók félik Allahot a szolgálai közül.” (Korán 35:28)

Csak azok félhetik igazán Allahot, akiknek megvilágosodott az elméjük, és nyilvánvalóvá vált számukra Allah hatalmassága és képessége a világegyetem, az élet és az élőlények megteremtésére, vagyis a tudósok. Allah előnyben részesítette őket azokkal szemben, akik nem rendelkeznek tudással. Azt mondta:

„Mondd: Vajon egyenlők-e azok, akik tudnak, azokkal, akik nem tudnak? Csupán azok hallgatnak az intéző szóra, akik értelemmel rendelkeznek.” (Korán 39:9)

Egy alkalommal, a Prófétához (ﷺ) ment egyik társa, Szafván Ibn Asszál al-Murádi, miközben ő a mecsetben volt, és azt mondta neki: „Ó, Allah Küldötte, azért jöttem, hogy keressem a tudást”. Azt felelte a Próféta (ﷺ): „Üdvözet a tudás keresőjének! A tudás keresőjét angyalok veszik körbe a szárnyaikkal, majd egymásba kapaszkodva elérik az első eget, mivel szeretik azt, amit keres.” (Ahmed, at-Tabaráni, Ibn Hibbán és al-Hákim – hiteles hadíszt). Ebből adódóan az igazi muszlimok vagy tudósok, vagy tanulók. Nincs harmadik lehetőség.

A tudás megszerzése folyamatos az élet végéig

A valódi tanulás nem arra irányul, hogy megszerezzünk egy felsőfokú végzettséget bizonyító oklevelet, amely által nagy anyagi forráshoz juthatunk, és kielégítő megélhetést biztosítunk magunknak, majd abbahagyjuk az olvasást és az ismeretszerzést. A valódi tanulás szüntelen olvasást és a tudásban való mindennapi gyarapodást jelenti, hiszen a Magasságos Allah azt mondta:

„És mondd: Uram gyarapíts engem tudásban!” (Korán 20:113)

Tudós elődeink sohasem elégték meg a tanulást és az ismeretszerzést, bármilyen tudományos szintet értek is el életükben. Úgy gondolták, hogy a tudás, akár csak a virág, csupán folytonos ápolás és gondoskodás útján élhet és virágozhat, máskülönben elhervad és kiszárad. Ezért tiszteletben tartották a tudást és odafigyeltek arra, hogy állandósuljon az ismeretszerzésük.

Lássunk néhány példát arra, hogy neves elődeink miképpen viszonyultak a tudáshoz és annak megszerzéséhez, továbbá milyen bölcs mondásokat fogalmaztak meg e témával kapcsolatban.

Ibn Abdul-Barr imám, ibn Abí Ghasszánra való hivatkozással említette meg a következőt: „Addig maradsz tudós, amíg tanuló is vagy. Ha pedig nem látsz többé szükségét a tanulásra, akkor tudatlanná válsz.”

Málik ibn Anasz imám, az egyik híres vallásjogi iskola alapítója azt mondta: „Annak, aki tudással rendelkezik, nem illik elhagynia a tudás elsajátítását.”

Abdullah ibn al-Mubárák imámtól azt kérdezték: „Meddig fogod keresni a tudást? Azt felelte: Egészen a halálig! Lehet, hogy azt a szöveget, amelynek hasznát látom (a túlvilágon), még nem írtam le!”

Szufján ibn Ujajna imámtól megkérdezték, hogy kinek van a legnagyobb szüksége a tudás keresésére. Azt felelte: „Annak, aki a legtöbbet tud közülük.” Erre megkérdezték, hogy ez miért van így. Azt felelte: „Azért, mert az ilyen ember tévedése rosszabb (mint a tudatlanoké)!”

Lássunk egy érdekes történetet, amely megvilágítja az elhangzottakat. A középkorban élt Fahkruddín ar-Rázi imám, a neves Korán-magyarázó és számos mű szerzője, aki korának egyik leghíresebb tudósa volt. Ahol megfordult, ott az emberek tömegesen keresték fel, hogy tanuljanak tőle.

Egy alkalommal, amikor az egyik városban járt, nagy számú tudós és hallgató kereste fel, hogy ismereteket szerezzenek tőle és azért, hogy abban a dicsőségben részesüljenek, hogy nála tanulhatnak. Volt a hallgatók között egy Azízuddín ibn al-Haszan nevű férfi, aki a geneológia (származástan) szakavatottjaként jeleskedett, annak ellenére, hogy mindössze húsz esztendő volt.

Ar-Rázi imám, aki híján volt ennek a tudománynak, felismerte a hallgató rendkívüli ismeretét ezen a téren, és nem találta méltóságon alulinak, hogy tanuljon tőle. Ezért arra kérte ibn al-Haszant, hogy írjon számára egy könyvet a származásokról. Amikor elkészült a művel, elvitte és átadta az imámnak, aki felajánlotta tanítói ülőhelyét ibn al-Haszannak, s ő maga pedig a gyékényszőnyegre ült. Ibn al-Haszan először megpróbálta illedelmesen elutasítani ezt a megtiszteltetést, ám az imám erőteljes utasítására már nem mert nemet mondani. Miután ibn al-Haszan elfoglalta a tanítói ülőhelyet, az imám felolvasta az általa megrendelt könyvet, majd kérdéseket tett fel a számára magyarázatra szoruló részekkel kapcsolatban. Miután befejezte a felolvasást, azt mondta ibn al-Haszannak, hogy a tanulóknak nem illik máshol ülni, csupán tanítója előtt. Mivel ennek a tudománynak ibn al-Haszan volt a tudósa, így akkor őt illette meg a tanítói ülőhely. Fahkruddín ar-Rázi imám ezzel a viselkedéssel nem csupán a tudás tiszteletéről tett hatalmas tanúbizonyságot, hanem rendkívüli szerénységéről is.

Amiben a muszlimnak jeleskednie illik

Ami a tudást illeti, a muszlimnak elsősorban a Magasságos Allah Könyvének ismeretében illik jeleskednie, mind recitálásának (tiláva), mind helyes olvasatának (tedzsvíd), mind pedig magyarázatának (tefszír) terén. Ezek után elsajátítja a hadísz-tudományt, a Próféta (ﷺ) élettörténetét (szíra), valamint a leghíresebb prófétai társak és az azokat követők történetét. Illik elolvasnia a vallásjogból (fikh) mindazt, ami szükséges számára az istentiszteleti formák, az emberekkel kapcsolatos tevékenységek és a vallás rendelkezéseinek helyes ismeretéhez.

Ez arra a muszlimra vonatkozik, akinek a szakterülete nem a Saría (vallási jog) tudománya. Aki a Saría tudományára szakosodott, annak illik jeleskednie, precízen és sikeresen tevékenykednie a szakterületén. Előnyös továbbá jeleskedni az arab nyelv tudásában is.

Szakterületén is kiemelkedik

A muszlim szakterülete felé fordul, minden erejét és érdeklődését belefekteti, és úgy tekint a szakterületén végzett munkájára, akárcsak az előírt kötelezettségre. Ez egyformán vonatkozik a Saría és a vallás más tudományának területére, illetve a világi tudományokra, mint például a matematika, a fizika, a kémia, a geometria, az asztrológia, az orvostudomány, vagy a gyártás, a termelés és a kereskedelem stb.

Ezek után kötelessége az adott szakterületet teljes mértékben elsajátítani, megismernie a teljes szakirodalmát a lehető legtöbb nyelven, és a folyamatos önképzéssel megtudnia mindent, ami új a területével kapcsolatban.

Napjainkban az a muszlim, aki kiemelkedő tudományos sikereket ér el, tekintélyt és tiszteletet szerez, valamint a dicsőség és a megbecsülés legmagasabb szintjére emelkedik az emberek szemében. Ezzel lesz egyre mélyebb a hit ismertetése is, amennyiben őszintén és szorgalommal tevékenykedik, és amennyiben az iszlám tudományos szellemiségéből indul ki. Igen, az iszlám előírt kötelezettséggé tette a tudást, amely által a muszlim közelebb kerül Allahhoz, és elnyeri elégedettségét. A muszlim tudósok pedig könyveik elején mindig hangot adnak ennek, és kifejezik őszinte, nemes céljaikat.

Szélesíti a látókörét

A muszlim nem elégszik meg szakterületének ismeretével, hanem szélesíti a látókörét. Ennek érdekében különböző tudományos, irodalmi és kulturális könyveket, szaklapokat

olvas a tudományok és a hasznos művészetek terén, főként az olyanokat, amelyek közel állnak szakterületéhez. Annyit sajátít el az ismeretek különféle fajtáiból, amennyivel felfrissíti elméjét, szélesíti a látóterét és gyarapítja gondolkodásának tárházát.

Kiválóan beszél idegen nyelveket

A muszlim számára fontos, hogy elsajátítson néhány idegen nyelvet, hiszen korunkban az idegen nyelv ismerete elengedhetetlen kulturális szükséglete a kortárs iszlám életmód követelményeinek, figyelmeshívőnek. Az iszlám vallás tanításai bővelkednek a más nyelvek elsajátítására vonatkozó utasításokban. Allah Küldötte (ﷺ) már 1400 éve felszólította a muszlimokat arra, hogy tanuljanak idegen nyelveket annak érdekében, hogy képesek legyenek kapcsolatot tartani más népekkel, és meghívni őket az Igazság üzenetének elfogadására, amelynek átadásával Allah megbízta a muszlimokat.

Zejd Ibn Thábitra – Allah legyen elégedett vele – való hivatkozással jegyezték fel, hogy a Próféta (ﷺ) azt mondta neki: „Ó Zejd, tanulj meg nekem héberül írni, mert nem merem rábízni a zsidókra leveleim megírását!” Azt mondta Zejd: „Ezután elkezdtem tanulni és fél hónap sem telt el, máris jártas lettem benne. Ezek után én írtam meg Allah Küldöttének leveleit, amelyeket a zsidókhoz küldött és én olvastam fel leveleiket, amelyeket írtak neki.” (at-Tirmidzí, hiteles hadís).

Abdullah ibn az-Zubeir például több nyelven is beszélt anélkül, hogy ezek a nyelvek elvonták volna a figyelmét vallásáról és túlvilági életéről. Számos szolgája volt, akik sokféle nyelven beszéltek, ő pedig mindegyikkel saját anyanyelvén beszélt.

A jelenkor megköveteli a muszlimtól, hogy elsajátítson néhány idegen nyelvet annak érdekében, hogy ebben a jelenben élhessen és megismerkedhessen azokkal az idegen nyelven írt munkákkal, amelyek közösségének kultúrájával, örökségével és vallásával kapcsolatban jelentek meg. Így el tudja hárítani a közösségre leselkedő gonosz megnyilvánulásokat és közössége megbízható szóvivőjeként nagy szolgálatot és sok jót tehet érte.

Harmadszor: A lelkéhez való viszonya

A muszlim nem feledkezik meg arról – miközben építi fizikumát és elméjét – hogy nem csak testből és elméből áll, hiszen lényének van egy harmadik eleme is, méghozzá a lelke, amely magasztos érzésekkel tölti el személyiségét, amikor az istenszolgálatok világában való időzésre, Allah jutalmának megismerésére, valamint a haragjától való félelemre indítja őt.

Az istenszolgálatokkal fényesíti a lelkét

Mindebből kiindulva nélkülözhetetlen a muszlim számára a saját lelkével való törődés és az, hogy fényesítse lelkét az istenszolgálatok elvégzése, valamint az által, hogy figyelembe veszi és átérzi, hogy a Dicső és Fenséges Allah éjjel-nappal látja őt. Mindez azért szükséges, hogy éber és figyelmes maradjon mindvégig, valamint hogy megóvja magát a sátán cselvetéseitől és pusztító sugallataitól.

Ha ennek ellenére megérintené valamely gyenge pillanatában egy gondolat, amely a sátántól származik, felébreszti őt az Allahról való megemlékezés és máris éber és bűnbánó állapotban találja magát. A Magasságos Allah azt mondta:

„Bizony, akik istenfélők, amikor megérinti őket egy gondolat a sátántól, akkor megemlékeznek (Allahról), és íme ők (tisztán) látnak”. (Korán 7:201)

Ebből az okból mondta gyakran Allah Küldötte (ﷺ) a társainak a következőt: „Újítsátok meg a hiteteket!” Mire azt kérdezte egyikőjük: „Ó Allah Küldötte! Hogyan újíthatjuk meg a hitünket?” Ő azt felelte: „Mondjátok sokszor azt, hogy **Lá ilaha illal-lah** (Nincs más [jogosan imádható] isten, kivéve Allah).” (Ahmed).

A muszlim sokféle istenszolgálat elvégzésével erősítheti meg lelkét és teheti jobba önmagát. Például rendszeresen recitálhat a Koránból, amelyet lassan, alázattal és az értelmén elmélyedve érdemes olvasni. Odafigyeléssel és alázattal kell megemlékezni Allahról és magasztalni Őt, valamint ügyelnie kell arra, hogy minden imádkozása alatt teljesítse az ima feltételeit, ott legyen elméjével és átélje azt.

Az efféle istenszolgálatok elvégzése által szoktathatja rá magát az Allahnak való engedelmességre. Így éber lesz és folyamatosan azzal a tudattal él, hogy Allah látja őt, mind egyedüllétében, mind pedig a nyilvánosság előtt. Ezáltal becsületességre és istenfélelemre tesz szert, így az emberi kapcsolataiban nem követ el igazságtalanságot.

Ragaszkodik a jámbor társakhoz, és a hitről szóló összejövetelekhez

A muszlimok olyan emberek társaságát keresik, akik egymás lelkére kötik az igazságot és a türelmet, és olyan lelki találkozókat keresnek, ahol az emberek a hitről beszélnek, és gyakran megemlékeznek Allahról, továbbá ahol az iszlám egyénre és társadalomra gyakorolt nevelő szerepéről esik szó.

Azokon az összejöveteleken, amelyeken a résztvevők Allah mindenhatóságáról, korlátlan képességéről, a világegyetemben látható teremtményeinek bámulatossá-

gáról beszélgetnek, a lelkek megtisztulnak és az ember egész lényét a hit által keltett öröm tölti be.

A fent elmondottakkal összhangban áll az a történet, miszerint Abdullah bn Ruváhának, a prófétai társnak az volt a szokása, hogy amikor találkozott egy másik prófétai társsal a következőt mondta neki: „Gyere, higgyünk egy órán át Urunkban (vagyis beszéljünk az Urunkba vetett hitről)!” Amikor eljutott ennek a híre Allah Küldöttéhez (ﷺ) azt mondta: „Allah Könyörüljön Ibn Ruváhán! Ő bizony szereti azokat az összejöveteleket, amelyekkel az angyalok dicsekednek.” (Ahmed).

Omar Ibn al-Khattáb, a második kalifa, időről-időre visszatért szívének megnyugtatóhoz és lelkének megtisztításához, így mindig szakított egy kis időt az evilági teendői, a kalifátussal és a kormányzással kapcsolatos elfoglaltságai és terhei mellett arra, hogy összegyűljön egy vagy több hittestvérével, és olyankor azt mondta nekik: „Fogjunk neki a hitben való gyarapodásnak!” – majd megemlékeztek a Dicső és Fenséges Allahról.

Ehhez hasonlóan, Muád Ibn Dzsalab azt mondta társainak: „Üljünk le együtt, hogy higgyünk egy órán át!”

A muszlim felelős lelkének megerősítéséért és megtisztításáért, s azért is, hogy a lelke minél magasabb szintre emelkedjen, valamint azért, hogy megvédelmezze a mélybe zuhanástól. A Magasságos Allah azt mondta:

„és (esküszöm) a lélekre (az emberre) és arra, Aki arányossá tette! S megmutatta neki az ellenszegülését és az istenfélelmét (a küldöttek által). És bizony sikerrel jár az, ki megtisztítja (a lelkét). És bizony kudarcot fog vallani, aki megrontja.” (Korán 91:7-10)

Ebből kiindulva, a muszlimmal szemben az a követelmény, hogy jó barátokat és környezetet szerezzen magának, amelyek gyarapítják a hitét, valamint jámborabbá, istenfélőbbé és élesebb látásúvá teszik őt. El kell fordulnia a gonosz társaktól, vagyis az emberi sátánoktól, továbbá az erkölcstelen és engedetlen összejövetelektől, amelyek elsötétítik a lelket. A Magasságos Allah azt mondta a Koránban:

„Tarts türelmesen azokkal, akik reggel és este Urukhoz fohászkodnak, az Ő arca (elégedettsége) után vágyódván, és ne fordítsd el tekintetedet róluk, az evilági élet ékességei után vágyódván. És ne engedelmeskedj annak, akinek szívét figyelmetlenné tettük a Rólunk való megemlékezésről, és (aki) vágyait követi, az ügye (tette) pedig veszendőbe ment.” (Korán 18:28)

Sokszor ismételteti a Prófétától (ﷺ) hagyományozott mondásokat és fohászokat

A muszlim saját lelkének megerősítését és Allahhal való szoros összeköttetését a Prófétáról (ﷺ) fennmaradt, hitelesen hagyományozott fohászok emlegetésével érheti el minden olyan cselekedet esetében, amelyre vonatkozóan feljegyzésre került Allah Küldöttétől (ﷺ) származó fohász.

Allah Küldötte (ﷺ) ugyanis ha kilépett a házából, fohászzkodott, de ha belépett a házába, akkor is fohászzkodott. Ha elbúcsúzott egy utazótól, fohászt mondott érte, és ugyanúgy, ha valaki utazóként érkezett hozzá, akkor is fohászzkodott érte. Fohászt mondott az új ruha felöltésénél, a lefekvésnél, és az alvásból való felébredésnél is. Majdnem minden cselekedeténél mondott egy fohászt, amelyben a Magasságos Allah felé fordult, hogy vigye sikerre elhatározását, és hogy el ne botoljon, valamint hogy megóvja és részesítse jótékony áldásban.

Ezek a ránk hagyományozott fohászok és mondások megtalálhatók a hiteles hadisz-gyűjtemények kötetekben. Allah Küldötte (ﷺ) az ilyen fohászokat és mondásokat megtanította a társainak, és arra ösztönözte őket, hogy mondják el azokat a megfelelő időben, a megfelelő alkalomkor.

A tudatos muszlim ügyel arra, hogy megtanulja ezeket a nagyszerű, hagyományozott formulákat, követve a nemes Küldött (ﷺ) és jószágos társainak példáját, és szorgalmasan ismételteti ezeket a megfelelő időben és a megfelelő alkalmakkor, képességétől függően. Szíve ezáltal összeköttetésben marad a Dicső és Fenséges Allahhal, megtisztul és a lelke felemelkedik.

Efféle lelki gyakorlatokkal erősítette meg Allah Küldötte (ﷺ) társainak első nemzedékét, fényesítette ki lelküket, és megvalósította általuk az iszlám legelképezhető csodáját az emberiség történetében, amely egy kiemelkedő, jó neveltetésben részesült, páratlan nemzedékben testesült meg, és amely képes volt arra, hogy pár esztendő leforgása alatt hihetetlen eredményeket érjen el.

A valódi muszlimnak manapság még inkább éreznie kell, hogy kötelessége lelkét a lehető legmagasabb szintre emelnie annak érdekében, hogy eleget tegyen a hit ismertetésének, s elbírsa mindazt a terhet és felelősséget, amelyet ez megkövetel.

3. A muszlim és szülei

Az igazi muszlim legkiemelkedőbb tulajdonságai közé tartozik, hogy jóságos szüleivel szemben és szépen viselkedik velük. Ugyanis ez az egyik legjelentősebb dolog, amelyre az iszlám ösztönzi híveit, és egyértelmű kijelentésekkel teszi nyomatékosá. Az a muszlim, aki eleget tesz a Koránban és Szunnában gyakran előforduló parancsoknak, amelyek a szülőkkel szembeni jóságra és tisztességes bánásmódra szólítanak fel, minden bizonnyal legfőbb jellemvonásává teszi ezt a tulajdonságot.

Tisztában van a rangjukkal, és azzal, hogy mi a kötelessége feléjük

Az iszlám az emberiség történetében példátlan formában emelte ki a szülők rangját azzal, hogy a velük szembeni szép bánásmód és jóság közvetlenül az Allahban vetett hit és az Ő szolgálatának szintje után következik. Az egymást követő Korán-idézetek a szülők elégedettségének elnyerését célzó tetteket az Allah elégedettségének elnyerését célzó cselekedetek után említik meg, s a velük szembeni szép viselkedés erényét az Allahban vetett hit erényét követő, kiemelkedő emberi erénynek tekintik. A Magasságos Allah azt mondta:

„És szolgáljátok Allahot, és ne tegyetek meg Mellé semmit se társnak, és [bánjatok] szépen a szülőkkel!” (Korán 4:36)

Ebből kiindulva az őszinte muszlim szebben bánik szüleivel, mint bárki mással a világon. A Korán, miközben képet ad a szülők rangjáról, bemutatja azt a kiemelkedő erkölcsi hozzáállást, amelyet a muszlimnak szüleivel szemben kell képviselnie, amikor elhalad egyikőjük vagy mindkettőjük felett az idő, megöregszenek és tehetlenné válnak. A Magasságos Allah azt mondta:

„És elrendelte Urad, hogy ne szolgáljátok mást, csupán Őt és [hogy bánjatok] jól a szülőkkel! Ha pedig egyikőjük, vagy mindkettőjük előrehaladott korba jut nálad, akkor ne mondd nekik azt, hogy pfuj, és ne utasítsd el őket (durván), és tisztelettel beszélj velük! És engedd alá számukra az alázatosság szárnyát a könnyörületből (fakadóan), és mondd: Uram, könyörülj rajtuk, miként ők gondoskodtak rólam kiskoromban!” (Korán 17:23-24)

Az isteni utasítás az alábbi parancsban fejeződött ki, amelyet nem lehet felfüggeszteni vagy megváltoztatni: „És elrendelte Urad, hogy ne szolgáljatok mást, csupán Őt és [bánjatok] jól a szülőkkel!” Ez egy biztos kapocs, amely összeköti az istenszolgálatot a szülőkkel szembeni jósággal. Ezzel pedig olyan szintre emelkedik a szülők rangja, amelyet egyetlen filozófus, reformer, vagy erkölcsstanal foglalkozó tudós sem tudott felülmúlni.

A fent említett Korán-idézet azonban nem elégszik meg ezzel az egyetlen egyértelmű utasítással, hanem megmozgatja a gyermekek érzélemlátását, könyörületességét, szeretetet és jóságot ébreszt bennük a következő finom, kedves és szeretetteljes megfogalmazással: *„Ha pedig egyikőjük, vagy mindkettőjük előrehaladott korba jut nálad”*. Ők ketten tehát nálunk vannak, törődésünk és védelmünk alatt, gyengén és megöregedve. Ezért nem szabad olyat mondanunk nekik, ami elégedetlenséget vagy bosszankodást fejez ki, vagy ami arra utal, hogy terhünkre vannak: *„Akkor ne mondd nekik azt, hogy pfuj, és ne utasítsd el őket (durván)”*. Ellenkezőleg, alaposan át kell gondolnunk, hogy mit mondunk, hogy a számukra kellemes, a lelküknek jóleső szép szavakkal forduljunk feléjük: *„És mondj nekik szép beszédet!”* Legyünk velük szemben módfelett tisztelettudóak, és becsüljük meg őket alázattal és engedelmességgel: *„És engedd alá számukra az alázatosság szárnyát könyörületességből”*. Fohászkodjunk értük, amiért felejthetetlen gondoskodásban részesítettek bennünket, amikor kiskorunkban a gondunkat viselték, gyenge és tehetetlen helyzetünkben: *„És mondd: Uram, könyörülj rajtuk, miként ők gondoskodtak rólam kiskoromban!”*

A nyílt szívű és éles látású muszlim folyamatosan találkozik az efféle Korán-idézetekkel, amelyek megerősítik szülei iránt táplált tiszteletét és jóságát:

„És szolgáljátok Allahot, és ne tegyetek meg Mellé semmit se társnak, és [bánjatok] szépen a szülőkkel!” (Korán 4:36)

„És meghagytuk az embernek [hogy bánjon] szépen szüleivel” (Korán 29:8)

„És meghagytuk az embernek [hogy bánjon szépen] szüleivel – hiszen az édesanyja kinnal-keservesen hordozta őt (méhében)” (Korán 31:14)

Ha valaki szemügyre veszi a szülőkkel szembeni jósággal kapcsolatos kijelentéseket, olyan egymást követő hadiszokkal találkozhat, amelyek nyomatékossá teszik a szülőkkel való jóságot, és óva intenek a velük szembeni engedetlenségtől és rossz bánásmódtól.

Ibn Masz'údra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Azt kérdeztem Allah Küldöttétől (ﷺ): Mely cselekedet a legkedvesebb Allah előtt? Azt felelte: „Az imádkozás, annak idejében (elvégezve).” Azt kérdeztem: És azt követően? Azt felelte: „A szülőkkel szembeni jószágosság.” Azt kérdeztem: És azután? Azt felelte: „Az erőfeszítés Allah útján.” (al-Bukhári és Muszlim).

Van-e annál magasabb és fenségesebb fokozat, mint amelyre Allah Küldötte a szülőket emelte, miután az iszlám két létfontosságú sarokköve, az időben elvégzett imádkozás és az Allah útján való erőfeszítés közé helyezte a szülőkkel szembeni jószágot?

Odament egyszer egy férfi Allah Küldöttéhez (ﷺ) abból a célból, hogy hűségesküt tegyen neki a Medinába való kivándorlásra és az Isten útján tett erőfeszítésre, Allah jutalmának elnyerése reményében. A Próféta (ﷺ) azonban nem sietett a hűségesküt elfogadni, hanem azt kérdezte: „Él-e még szüleid közül valamelyik?” A férfi azt felelte: „Igen, mindketten élnek.” Ezután a Próféta (ﷺ) azt kérdezte: „És Allah jutalmát kívánod elérni?” Azt felelte: „Igen!” Ekkor a Próféta (ﷺ) azt mondta neki: „Térj vissza hát szüleidhez és legyél jószágos társuk!” (al-Bukhári és Muszlim)

Egy másik változat szerint, amelyet szintén al-Bukhári és Muszlim jegyzett fel: Egy férfi odament Allah Küldöttéhez, hogy engedélyt kérjen tőle a (védekező) harcban való részvételre. A Próféta azt kérdezte tőle: „Élnek-e még a szüleid?” Azt felelte: Igen. „Akkor értük tégy erőfeszítést!”

Allah Küldötte (ﷺ) hadvezérként, miközben a hadsereg sorait rendezte, nem feledkezett meg a szülők gyöngeségéről, és arról sem, hogy gyermekeikre vannak utalva. Ezért visszaküldte a (védekező) harcra jelentkező önkéntest, mivel becsben tartotta a szülőkkel való jó bánásmód jelentőségét, s arra utasította, hogy gondoskodjon inkább szüleiről, annak ellenére, hogy szükség volt minden muszlimra a harcok során.

Történt egyszer, hogy a híres prófétai társ – Sza'ad Ibn Abí Vakkász – édesanyja rosszallását fejezte ki, amiért fia az iszlám követője lett, és azt mondta neki: Ha nem térsz vissza az iszlám vallásról, addig koplalok, amíg meg nem halok, és így minden arab előtt szégyenben maradsz, mivel azt fogják mondani rólad, hogy megölted az édesanyádat! Azt felelte Sza'ad: Hát tudd meg, hogy ha száz lelked volna és minden egyes lélek külön-külön hagyná el a tested, akkor sem térnék vissza az iszlámról! Az édesanyja az első és a második napon még elviselte az éhséget, a harmadik napon azonban annyira megviselte az éhezés, hogy ennie kellett.

A Magasságos Allah a következő Korán-részt bocsátotta le, amelyben szép bánásmódra intette az említett prófétai társat:

„És ha ők ketten arra erőltetnek téged, hogy olyat tégy meg Mellém társnak, amiről nincs tudomásod, akkor ne engedelmeskedj nekik, és legyél jóságos velük az evilágon!” (Korán 31:15)

Tekintsük meg egy Dzsuraidsz nevű aszkéta történetét, amelyből mélyreható tanulságot vonhatunk le a szülőkkel szembeni jóság jelentőségéről és a nekik való engedelmességről! Édesanyja magához szólította egy alkalommal, amikor éppen imádkozott. Dzsuraidsz pedig feltette magában a kérdést: Ó Uram! Az édesanyám vagy az imádkozás (a fontosabb)? Majd az imádkozást választotta. Édesanyja pedig másodszor, majd harmadszor is szólította, ám mivel fia nem válaszolt, hangosan azt kívánta mérgeiben, hogy addig ne haljon meg a fia, amíg össze nem hozza a sors a paráznákkal!

Telt az idő, majd történt egyszer, hogy egy parázna nő együtthált egy pásztorral, akitől várandós lett, és mivel attól tartott, hogy kiderül róla az igazság (laza erkölcsét illetően), megbeszélte a pásztorral, hogy az aszkéta, Dzsuraidszra fogja hárítani a bűnt. Amikor az emberekhez eljutott ez a hír, nekiláttak, hogy lerombolják az aszkéta celláját, akit a kormányzó a város közterére vezetettet elő, ám odafele menet Dzsuraidsz elmosolyodott, mivel eszébe jutott édesanyja átkozása. Mielőtt sor került volna a büntetés végrehajtására, kapott egy kis időt arra, hogy imádkozzon. Ezután magához hívta a paráznaságból fogant kisgyermeket, s megkérdezte tőle: Ki a te apád? Mire a kisgyermek azt felelte: Az én apám xy, a pásztor! Ekkor bizony felkiáltottak az emberek és azt mondták az aszkétának: Aranyból és ezüsből fogjuk felépíteni a celládat! Ő csupán annyit mondott: Ne tegyétek! Építsétek meg olyanra, amilyen volt: homokból és agyagból!

Ezzel a történettel kapcsolatban mondta Allah Küldötte (ﷺ) a következőt: „Ha tudással bíró ember lett volna Dzsuraidsz, akkor tudta volna, hogy édesanyja hívására válaszolni előbbre való, mint hosszasan imádkozni.” (al-Bukhári)

Erre alapozzák a vallásjog tudósai azt a véleményüket, hogyha egy ember szorgalmi imát imádkozik és az alatt szólítja őt az egyik szülője, akkor abba kell hagyania az imádkozást és válaszolnia kell a hívásra.

Jóságos hozzájuk még akkor is, ha nem muszlimok

Az emberségesség legmagasabb fokát éri el az iszlám azzal, hogy akkor is megköveteli a muszlimoktól a jóságot és a szép bánásmódot a szülőkkel szemben, ha utóbbiak nem az iszlám vallás követői.

Ászmá'-ra, Abu Bakr asz-Sziddík leányára való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Eljött hozzám édesanyám – amikor bálványimádó volt – Allah Küldötte életében. Ezért kérdést intéztem Allah Küldöttéhez: Eljött hozzám édesanyám, hogy kérjen tőlem valamit, de vajon tartsam-e vele a kapcsolatot? Azt felelte: „Igen, tartsd édesanyáddal a kapcsolatot.” (al-Bukhári és Muszlim).

A valódi muszlim, aki tisztában van a Korán és a Szunna útmutatásával, az egészen biztosan jóságos a szüleivel és szépen viselkedik velük mindenkor és minden helyzetben.

Azt mondta egy férfi Sza'id ibn al-Muszajjabnak: Megértettem azt az áját, amely a szülőkkel való jóságról szól, kivéve azt a részt, hogy „*És mondj nekik szép beszédet!*” Mit értsünk a szép beszéd alatt? Azt felelte Sza'id: Úgy kell őket megszólítani, ahogy a rabszolga szólítja meg az urát: vagyis szerényen és alázattal.

Rendkívüli módon fél a velük szembeni engedetlenségtől

Miután arról olvashattunk, hogy mennyire fontos a szülőkkel szembeni jóság, itt az idő, hogy megismerkedjünk e nemes tett ellenkezőjével, a szülőkkel szembeni engedetlenséggel, amitől óva int bennünket az iszlám! Ez az engedetlenség ugyanis együtt van megemlítve az Allahhal való társítás bűnével, akárcsak – mint azt az előzőekben láthattuk – a jóság is együtt van megemlítve az Allahba vetett hittel. Tehát a szülőkkel szembeni engedetlenség egy sötét bűn, amelytől irtózik az igazi muszlim szíve, hiszen egy főbenjáró bűnről, hatalmas vétekről van szó.

Abu Bakr-ra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Vajon ne közöljem veletek a legnagyobb főbűnöket? – kérdezte ezt (egymás után) háromszor. Azt felelték (a társai): Dehogynem! Ekkor így szólt: „Az Allahhal való társítás és a szülőkkel szembeni engedetlenség.” (al-Bukhári és Muszlim)

Az édesanyák iránti jóság előbbre való az édesapák iránti jóságnál

Annak érdekében, hogy a gyermekeknél ne billenjen fel az egyensúly a szülőkkel való jóság terén azzal, hogy csupán az egyik vagy a másik szülőre terjesztik ki, az iszlám irányadó rendelkezései azt mondják, hogy a gyermekeknek mindkét szülővel egyaránt jóságosan kell bánniuk. Ugyanakkor az iszlám tanításai e téren külön-külön kezelik mindkét szülőt.

Láthattuk korábban, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt kérdezte attól a férfitől, aki a fegyveres harcra akart hűségesküt tenni: „Él-e még szüleid közül valamelyik?”

Ebből a történetből megérthetjük, hogy a Próféta (ﷺ) kötelezővé tette a jóságot mindkét szülő iránt.

Ugyanakkor láthattuk azt is, hogy Ászmá'-nak, Abu Bakr asz-Sziddík leányának esetében azt parancsolta a Próféta, hogy tartsa a kapcsolatot az édesanyjával annak ellenére, hogy az bálványimádó volt.

Történt, hogy egy férfi elment Allah Küldöttéhez (ﷺ) és azt kérdezte tőle: Ó, Allah Küldötte, ki jogosult a legjobban arra, hogy jóságos társa legyek? Azt felelte: Az édesanyád! Azt kérdezte: Utána kicsoda? Az édesanyád! – felelte újból a Próféta, mire a férfi megint megkérdezte: És azután? Az édesanyád! – felelte a Próféta harmadszor is. A férfi megkérdezte: És utána kicsoda? Allah Küldötte azt mondta: Az édesapád! (al-Bukhári és Muszlim).

Mindebből kiindulva arra a megállapításra jutunk, hogy Allah Küldötte (ﷺ) az édesanyákkal szembeni jóságosságot előbbre helyezte az édesapákkal szembeni jóságnál.

A prófétai társak is megerősítették ezt az álláspontot. Ibn Abbász – a híres vallásjogtudós – például az édesanyákkal való jóságot egyenesen a legkedvesebb cselekedetnek nevezte Isten előtt. Al-Bukhári – a híres hadisz-tudós – az egyik gyűjteményének elejére helyezte az édesanyák elsőbbségéről szóló fejezetet.

A Korán a jóindulat és a hála érzetét ébreszti fel a gyermekek lelkében azzal, hogy lelkükre köti a jóságot a szülők iránt, és kedvesen, szeretetteljesen emlékeztet az édesanyák érdemére a várandóságot és a szülést illetően, továbbá mindarra a nehézségre és fáradozásra nézve, amin keresztül kell menniük életüknek e szakaszában. Erről győződhetünk meg, ha elolvassuk a következő Korán-idézetet:

„És meghagytuk az embernek a szüleivel kapcsolatban – hiszen az édesanyja kinnal-keservesen hordozta őt (méhében), és elválasztása (a szoptatástól) két évig tart – hogy legyél köszönetteljes Irántam és szüleid iránt! Hozzám vezet az út (a visszatérés a Feltámadás napján).” (Korán 31:14)

Milyen magasztos, milyen emberséges és könnyörületes ez a tanítás! „legyél köszönetteljes Irántam és szüleid iránt!” A szülők jóságáért cserébe kinyilvánított köszönet rögtön az Istennek való köszönetnyilvánítás után következik, s ez utóbbi a legmagasabb formája az erényes tetteknek és jócselekedeteknek. Milyen magasztos és nemes ez a fokozat, amelyet az iszlám vallás adományozott a szülőknek!

Megtörténik, hogy a gyermekek felnőnek, majd jómódúakká válnak, zsebük megtelik pénzzel és elvonja figyelmüket a szüleikkel való törődésről a szépséges feleség vagy a kedves férj és az aranyos kisgyermekek. Elfelejtik őket, és mindazt,

amit értük tettek és rájuk költöttek, ezáltal pedig Allah haragját vonják magukra. A valódi muszlim azonban távol áll mindettől, mert folyamatosan kapcsolatban áll az iszlám bölcs és helyénvaló tanításaival.

Egy alkalommal odament egy férfi a Prófétahoz (ﷺ) és azt mondta neki: Ó, Allah Küldötte! Rendelkezem vagyonnal és gyermekekkel, az apám pedig el akarja venni minden vagyonomat! Azt mondta erre a Próféta: „Te és a vagyonod, mind az apádé vagytok! Gyermekeitek megkeresett vagyonotok legjavából nőttek fel, így ti is ehettek gyermekeitek megszerzett vagyonából!” (Ahmed, Abu Dáúd és Ibn Mádzsa).

Mindez azt jelenti, hogy a gyermekek kötelesek gondoskodni szüleikről, és kötelesek eltartani őket, ha nincs elég vagyonuk és szükségük van eltartásra, még akkor is, ha a gyermekek házasságok és gyermekeik vannak, mivel a Próféta (ﷺ) nem adott mentséget erre az esetre sem. Az igaz muszlimot mélyen megérinti a Próféta (ﷺ) e tanítása, s a szíve megtelik szeretettel, tisztelettel és jóssággal szülei iránt, ami megóvjá őt attól, hogy a szüleivel szembeni engedetlen legyenek.

Jóságosan bánik a szülők barátaival

Az iszlám rendelkezései nem korlátozódtak a szülőkkel szembeni jósságra, hanem kiterjednek azokra a személyekre is, akiket a szülők szeretnek és kedvelnek. Ibn Omarra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A legnagyobb jószág: jó kapcsolatot tartani azokkal, akiket az édesapa (a szülő) kedvel.” (Muszlim).

Egyszer azt kérdezte Allah Küldöttétől (ﷺ) egy férfi: Ó, Allah Küldötte! Maradt-e valami, ami által jósság lehetek a szüleimmel, miután ők meghaltak? Azt felelte: „Igen, négy jellemvonás van (ami a jószág jellemzője): A fohászkodás és a bocsánatkérés számukra, az egyezményük betartása, barátjuk tisztelése és a kapcsolattartás azokkal a rokonokkal, akikhez csupán a szülőkön keresztül fűz téged rokoni szál.” (al-Bukhári)

A szülők iránti szeretet, jószág és hűség legkiemelkedőbb formája, a szülők barátaival való kapcsolattartás a szülők halálát követően. A valódi muszlim nem felejt el a múlt szeretetteljes kapcsolatait, amelyet még a szülei alakítottak ki életükben.

A gyermek a nyugati világban különválik a szüleitől, amikor eléri a szellemi érettség korát, a felnőttkort, és ezzel meggyengül, megszakad a szülő-gyermek kapcsolat. Ritkul vagy megszakad a találkozás, elvész a könyörületesség és az együttérzés az apával és az anyával, hiszen a gyermek saját útját járja, s talán meg sem emlékezik a nagy áldozatot hozó, megöregedett generációról, amely életének nagy részét gyermekeinek szentelte.

Mennyire messze áll ez a nyugaton elterjedt, a szülőkkel szembeni engedetlenség, szívtelenség és érzéketlenség attól a jóságtól, szeretettől, hűségtől és melegségtől, amely a muszlim emberből árad szülei felé életükben és haláluk után, kapcsolatot tartva az általuk kedvelt személyekkel is! Ez is bizonyítja, hogy az iszlám páratlan útmutatását és módszerét egyetlen törvénykezés, vagy rendszer sem tudta felülmúlni.

A szülőkkel szembeni jószág módszere

Az a muszlim, akit valóban az iszlám tanításai csiszoltak, szüleit a lehető legnagyobb tisztelettel és megbecsüléssel övezi. Ha belépnek hozzá, feláll nekik tiszteletből, megcsókolja a kezüket és alázattal viselkedik velük szemben. Így sohasem emeli fel a hangját jelenlétükben.

Amikor beszélget velük, megválogatja szavait, kiválasztja a legilletelmesebb és legkedvesebb szavakat, ugyanakkor sohasem hagyja el a száját visszataszító szó vagy durva, sértő kifejezés. Sohasem bánik velük tiszteletlen módon, hanem minden esetben tiszteletteljesen viselkedik velük. Az igazi muszlim követi azt, amit a Magasságos Allah mondott a Koránban:

„És elrendelte Urad, hogy ne szolgáljatok mást, csupán Őt és [hogy bánjatok] szépen a szülőkkel! Ha pedig egyikőjük, vagy mindkettőjük előrehaladott korba jut nálad, akkor ne mondd nekik azt, hogy pfuj, és ne utasítsd el őket (durván), és mondj nekik szép (kellemes) beszédet! És engedd alá számukra az alázatosság szárnyát a könnyőriületességből (fakadóan), és mondd: Uram, könnyörülj rajtuk, miként ők gondoskodtak rólam kiskoromban!” (Korán 17:23-24)

Előfordul, hogy a szülők helytelen utat követnek. Ebben az esetben a jószágos muszlimnak kötelessége gyengéden, türelmesen, okosan és elnézően bánni velük annak érdekében, hogy képes legyen eltávolítani őket a hamis útról. Nem szabad keményszívűnek, merevnek és durván elutasítónak lennie velük szemben, hanem okosan és kedvesen kell meggyőznie őket, hogy felhívja figyelmüket az igazságra, amelyben hisz. Ehhez pedig szilárd bizonyítékokra, ép logikára és illedelmes, bölcs módszerre van szüksége.

A tudatos muszlimnak nem szabad megfélekeznie arról, hogy akkor is így kell bánnia szüleivel, ha ők nem-muszlimok. Még ha társítók, vagyis bálványimádók, akkor is szépen kell bánnia velük. A Magasságos Allah azt mondta:

„És meghagytuk az embernek a szüleivel kapcsolatban – hiszen az édesanyja kinnal-keservesen hordozta őt (méhében), és elválasztása (a szoptatástól) két évig tart – hogy legyél köszönetteljes Irántam és szüleid iránt! Hozzám vezet az út (a visszatérés a Feltámadás napján). És ha ők ketten arra erőltetnek téged, hogy olyat tégy meg Mellém társnak, amiről nincs tudomásod, akkor ne engedelmeskedj nekik, és legyél jószágos társuk az evilágon!” (Korán 31:14-15)

A szülők az ember legközelebbi rokonai, és legszeretettebb hozzátartozói, ám a velük való kapcsolat – kimagasló helyzetük ellenére – a hittel való kapcsolat után következik. Így, ha arra utasítják a gyermeküket, hogy kövessen el társítást, akkor ebben az esetben nincs helye az engedelmességnek, mert (és ez egy alapszabály:) „Nincs engedelmesség egy teremtménynek, a Teremtővel szembeni engedetlenségben”. A hit ügye magasabban áll minden más ügynél. Ezen kívül azonban a gyermeknek jószágosnak, gondoskodónak kell lennie szüleivel szemben.

Ebből kiindulva, a valódi muszlim minden helyzetben jószágos a szüleivel, arra törekszik, hogy boldogok legyenek, és örömmel töltse meg a szívüket amennyire tőle telik, de mindezt az Allahnak való engedelmesség határain belül teszi. Nem takarékoskodik azzal, hogy elhalmozza őket a jószág, a gondoskodás és a tiszteletadás – a kornak megfelelő és vallásilag megengedett – megnyilvánulási formáival, mint például az ellátásuk finom élelemmel, szép ruházattal, kényelmes lakhatással és mindazzal, amivel képes őket ellátni.

Emellett ott van a szép szó és a mosoly, amellyel szeretetet, ragaszkodást, hűséget és a hála érzetét közvetíti a szülők felé. A muszlim jósága szüleivel haláluk után is folytatódik azzal, hogy adakozik az ő nevükben, valamint hogy sokat fohászkodik értük, ahogyan Allah megtanította őt:

„És engedd alá számukra az alázatosság szárnyát a könnyörületességből (fakadóan), és mondd: Uram, könyörülj rajtuk, miként ők gondoskodtak rólam kiskoromban!” (Korán 17:24)

Az előzőekben megismerkedhettünk az iszlám útmutatásával a szülőkkel szembeni jószág terén. De vajon a ma élő muszlimok követik-e ezt az útmutatást, vagy őket is elárasztotta a modernkori, és egyre anyagiasabb életfelfogás?

Sajnálatos módon, manapság leginkább a házastársakkal és a gyermekekkel való törődésre helyeződik a hangsúly, s csupán a második helyen jelenik meg a szülőkről való gondoskodás; kivéve, ha gyermekeik valóban jószágos és istenfélő emberek.

A modern nyugati társadalmi rendszerek, amelyek sok muszlimot hálóztak be eddig, nem veszik számításba a szülők öregkorát, és a jogukat arra, hogy jószágos bánásmódban, figyelmességben és tiszteletben részesüljenek. Ez vezet oda, hogy az emberek csupán házastársukkal és gyermekeikkel törődnek, és nem tekintenek maguk mögé, hogy szeretetteljes és jószágos pillantást vessenek a nagy áldozatot hozó előző generációra, amely sok éjszakát átvirrasztott értük, fáradtsággal nevelte fel őket és mindenét rájuk áldozta. Ha hozzáfognak, hogy kényelmes lakást, jólétet teremtsenek, előbb jut eszükbe a házastárs és a gyermekek, mint a szülők, akiknek talán nagyobb szükségük lenne minderre.

A szülőkkel való jószág, a szeretetteljes viselkedés, a bőkezűség, a feléjük intézett barátságos, szép beszéd és a kedves mosoly, mind-mind a muszlimok eredendő tulajdonsága. A muszlimoknak sohasem szabad megfélekezniük erről a jellemvonásról, bármilyen bonyolulttá válik is az élet, és bármennyi rossz szokás kívánja behálózni őket, mivel ez egy olyan jellemvonás, amely megvédi a szívet a megkeményedéstől, és megóvjá őket az önzéstől, valamint visszajuttatja őket eredeti, hűséges állapotukba, az emberségesség útjára, valamint a Paradicsom kapuit tárja ki számukra, miközben mások az egoizmus, a hálátlanság szakadékába zuhannak.

وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

*A kalligráfia jelentése: „Bánjatok jól a szülőkkel!”
(Korán: 2:83, 4:36, 6:151, 17:23)*

4. A muszlim és házastársa

A házasság az iszlám vallásban megnyugvás a lélek és a lelkiismeret számára, továbbá együttélés a férfi és a nő között, amely szeretetre, könyörületre, összhangra, együttműködésre, kölcsönös tanácsadásra és toleranciára épül, annak érdekében, hogy ebben a légkörben boldog családot alapítsanak. A Korán a következőképpen mutatja be a házastársak közötti kapcsolatot:

„És (Allah) jelei közé tartozik az, hogy saját magatokból feleségeket teremtett nektek, hogy velük lakozzatok. És szeretetet és irgalmat rendelt el közöttetek. Bizony jelek vannak ebben azok számára, akik elgondolkodnak.” (Korán 30:21)

A házasság a lelkek egysége, a szó legmélyebb értelmében. Allah köti össze a két lelket, hogy az őszinte szeretettel teli családi otthonban élvezhessék a nyugalmat és a bizonságot. Az iszlám megítélése szerint a kegyes asszony öröm a férfi számára az evilági életben – és Allah hatalmas kegye a túlvilági életben –, hiszen a fáradtságos és viszontagságos nap után a férfi nyugalomra és öröme talál feleségénél. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az evilági élet csupán portéka, és a legjobb benne a kegyes asszony.” (Muszlim)

Milyen házastársat válasszon a muszlim?

Az igazi muszlimot nem csapják be az értéktelen külsőségek, hanem valódi muszlim házastársat keres magának: ezért nem siet el élete párjának kiválasztását. Keresi azt az iszlám jellemmel rendelkező társat, aki nyugodt házaseletet biztosít számára. Nem elégszik meg a szépséggel és csinosossággal, hanem emellett vallásosságot, jó észjárást és példás magatartást is követel. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A nőt négy dologért veszik el feleségül: vagyonáért, származásáért, szépségéért és vallásosságáért. Rgadd meg a vallásos (nőt), mert különben elvesztél!” (al-Bukhári és Muszlim).

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy pl. a muszlim férfi nem óhajthat szép feleséget, hiszen Allah Küldötte (ﷺ) arra ösztönözte a muszlimokat, hogy az esküvő előtt nézzék meg jól, kit vesznek feleségül. A Próféta (ﷺ) azt kérdezte egy férfitől, aki eljegyezte az anszárók egyik leányát: „Vajon megnézted őt?” Ő azt felelte, hogy nem. Erre a Próféta arra utasította, hogy nézze meg menyasszonyát. (an-Naszái).

Allah Küldötte (ﷺ) több hadíszban is nyomatékossá tette, hogy a lelki tulajdonságokon kívül a szépség az egyik legalapvetőbb tulajdonsága a megfelelő nőnek. Az iszlám szerint ezekre a tulajdonságokra egyaránt szükség van, mert így alakul ki egyensúly a fizikai, a szellemi és a lelki tulajdonságok között.

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) arra a kérdésre, hogy ki a legjobb az asszonyok között, a következőt válaszolta: „Az, aki örömet okoz férjének, amikor meglátja, és engedelmeskedik neki, amikor megkéri valamire, és nem tesz olyat magában és vagyonában, amit a férje gyűlöl.” (Ahmed)

Követi az iszlám útmutatását a házasságában

Az igaz muszlim követi az iszlám útmutatását házastársához fűződő viszonyában és viselkedésében. A Próféta (ﷺ) azt mondta a muszlim férfiaknak: „Lelketekre kötöm a nőkkel való jó bánásmódot, mert bizony a nő bordából lett teremtve, a borda legfelsőbb része pedig a leggörbébb. Ha ki akarod egyenesíteni, akkor eltöröd, ha békén hagyod, akkor pedig görbe marad. Ezért lelketekre kötöm a nőkkel való jó bánásmódot!” (al-Bukhári és Muszlim). Egy másik hadíszban ez áll: „A nő olyan, mint egy borda. Ha ki akarod egyenesíteni, akkor eltöröd, és ha örömet leled benne, akkor úgy teszed, miközben marad benne görbeség.” (al-Bukhári és Muszlim). Ezekben a hadíszokban Allah Küldötte (ﷺ) egy nagyszerű hasonlattal mutatta be, hogy a nőknek megvan a saját természetük, beállítottságuk és érzemviláguk, és ebből fakadóan nem mindig értenek egyet férjükkel. A nők lelkivilága, érzelmei és érzékenysége ugyanis teremtettségüktől fogva különbözik a férfiakétól, ezért a muszlim férfinak meg kell tanulnia helyesen kezelnie feleségét, és toleranciát kell tanúsítania iránta. A férjnek meg kell értenie, hogy nem terelheti minden esetben feleségét az általa elvárt irányba, még ha teljesen meg is van győződve annak helyességéről. A nőknek pedig igyekezniük kell – a vallás előírásai által megszabott határokon belül – teljesíteni férjük kívánságát.

A Próféta (ﷺ) a Búcsú Zarándoklat (élete utolsó zarándoklata) alkalmával mondott beszédében sem felejtette el a muszlimok lelkére kötni, hogy bánjanak jól az asszonyokkal, legyenek könyörületesek velük és gondoskodjanak róluk. Az iszlám úgy tekint a feleségével jól viselkedő muszlimra, mint a legjobb hívők közé tartozó személyre. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „*A hívők közül azok a legteljesebb hitűek, akik a legjobb erkölcsűek. A legjobbak közöttetek pedig azok, akik a legjobbak asszonyaikhoz!*” (at-Tirmidí).

Az iszlám olyan szintre emeli a nők tiszteletét, hogy abban az esetben is megköveteli a férjtől a helyes bánásmódot, ha történetesen neheztel a feleségére. Ezzel

pedig megóvja a házasságot attól, hogy veszélybe sodorják a heves érzelmi ingadozások és kitörések. A Magasságos Allah azt mondta:

„És viselkedjetek helyesen velük, és ha nemtetszést éreztek irántuk, hát meglehet, hogy ami nem tetszik nektek, abba Allah sok jót helyezett el.” (Korán 4:19)

Az érzelmi mértékletesség a kulcsa tehát a sikeres házasságnak az iszlámban, és a muszlim jól tudja, hogy valóban, sok áldásban részesülhet, ha türelmet tanúsít.

Példamutató házastárs

Az igaz muszlim, akit az iszlám igazságosságra és helyes viselkedésre int családjával szemben, minden bizonnyal példamutató házastárs. Párja minden bizonnyal jó bánásmódot élvez, és boldogságban élheti le vele az életét.

Amikor a muszlim férj belép a házába, kedves és mosolygós arccal lép be feleségéhez és gyermekeihez, akik ugyanúgy fogadják. Üdvözlik egymást, áldást és békességet kívánván, úgy ahogyan Allah megparancsolta, és amely az iszlámra jellemző üdvözlés:

„Ha beléptek egy házba, akkor köszöntsétek egymást – áldással és tisztasággal teli üdvözléssel, amely Allahtól van!” (Korán 24:61)

Allah Küldötte (ﷺ) ösztönözte a muszlimokat erre az üdvözlésre, amikor azt mondta Anasznak: „Ó, fiacskám! Ha belépsz a családotodhoz, akkor üdvözlöld őket! Áldást hoz neked s háznépnek is.” (at-Tirmidi).

Amellett, hogy a muszlim üdvözli családját, örömteli arccal lépve hozzájuk, vidámságot és boldogságot ültetve életükbe, segítő kezet nyújt házastársának, ha úgy látja, hogy segítségre szorul bármiben. Kedvesen megvigasztalja, ha fáradtság vagy valamilyen gond terheli. A muszlim férfi érezteti feleségével, hogy védelmező és gondoskodó férje van, aki mindig szakít időt feleségére munkája és elfoglaltsága mellett is. A muszlim nő pedig érezteti férjével, hogy megértő felesége van, aki igyekszik nyugodt, kellemes otthoni légkört biztosítani, ahol férje megpihenhet.

Az iszlám garantálja, hogy a muszlim mindig elegendő időt töltsön házastársával, és hogy kielégítse minden lelki és testi szükségét. Ennek érdekében nem engedélyezi számára azt, hogy minden idejét istenszolgálatok elvégzésével töltse – annak ellenére, hogy ezek a legmagasztosabb, és legnemesebb cselekedetek – azért, hogy ne boruljon fel az iszlám által felállított egyensúly.

Abdullah ibn Amr ibn al-'Ászra (Allah legyen elégedett vele) való hivatkozással jegyezték fel, hogy a Próféta (ﷺ) tudomást szerzett arról, hogy Abdullah túlzásba esett az istenszolgálatokban. Ezért a következőt kérdezte tőle: „Jól tudom, hogy nappal böjtölsz, az éjszakát pedig imádkozással töltöd?” Ő azt felelte: „Igen, ó Allah Küldötte”. A Próféta (ﷺ) így szólt: „Ne tedd! Böjtölj és törd meg a böjtöt, aludj és imádkozz éjszaka, hiszen a testednek vannak jogai veled szemben, a szemednek is vannak jogai veled szemben, a feleségednek is vannak jogai veled szemben, és a látogatódnak is vannak jogai veled szemben...” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) ügyelt arra, hogy elterjedjen ez a tanítás követői között, annak érdekében, hogy a mértékletesség és az egyensúly irányába vezesse őket az istenszolgálatra, valamint a magánéletre fordított idejüket illetően. Ennek eredményeként a mértékletesség és az egyensúly ismertetőjelükké vált, egymás lelkére kötötték ezeket a jellemvonásokat, és ügyeltek arra, hogy fel legyenek vértézve velük. Ha valaki túlzásba esett az istenszolgálatok és az önmegtartóztatás terén, s nézeteltérés alakult ki, akkor a helyes cselekedet eldöntéséhez Allah Küldöttéhez (ﷺ) fordultak. Lássunk egy példát:

Al-Bukhári imám jegyezte fel a következő hadísz, Abu Dzsuhajfára való hivatkozással, aki azt mondta: „A Próféta (ﷺ) testvériséget kötött Szalmán al-Fáriszí és Abu ad-Dardá között. Egyszer, amikor Szalmán meglátogatta Abu ad-Dardát, meglátta, hogy Abu ad-Dardá felesége elhanyagolt ruhában jár, és megkérdezte tőle: Mi történt veled? Azt felelte az asszony: Testvéred, Abu ad-Dardá nem tart igényt az evilági életre. Majd amikor Abu ad-Dardá ételt készített Szalmánnak, azt mondta Szalmán: Egyél te is! Azt felelte: Én böjtöt tartok! Erre Szalmán azt mondta neki: Ha nem eszel, én sem eszek! Így aztán Abu ad-Dardá is evett. Amikor beesteledt, Abu ad-Dardá fenn akart maradni egész éjszaka imádkozni, ám Szalmán azt mondta neki: Feküdj le aludni! Később újra felkelt, hogy imádkozzon, ám Szalmán újból arra kérte, hogy aludjon. Amikor már csak kis idő maradt az éjszakából, azt mondta neki Szalmán: Most kelj fel imádkozni! Ezután mindketten imádkoztak, majd így folytatta Szalmán: Bizony, Uradnak vannak jogai veled szemben, és saját magadnak is vannak jogai önmagaddal szemben, és a családodnak is vannak jogai veled szemben. Ezért add meg mindenkinek azt, ami jár! Ezek után Abu ad-Dardá a Prófétához ment, és elmondta neki a történeteket, mire a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Szalmán igazat mondott!” (al-Bukhári).

Gondoskodik a vidámságról és a jókedvről

Az istenfélő muszlim figyelmét nem kerüli el az, hogy a házassághoz hozzá tartozik a jókedv, a vidámság, a játék és a szórakozás, és szükség van egy kis viccelődésre is. Nem szabad, hogy az élet csak és kizárólag a megélhetést biztosító munkára, és a mindennapok gondjainak megoldását célzó erőfeszítésekre korlátozódjon. A komolyság mellett kell, hogy jusson idő a családdal, a házastárssal való vidám időtöltésre és szórakozásra is.

Allah Küldötte (ﷺ) példát mutatott a családdal és a feleséggel való jókedvű, tréfás időtöltésre, amit a következő történet is alátámaszt: Áísára, Allah Küldöttének a feleségére való hivatkozással jegyezték fel, hogy egy alkalommal, amikor Áisa éppen egy utazáson vett részt Allah Küldöttével, versenyt futottak egymással, amelynek végén Áisa megelőzte a Próféta. Később, amikor Áisa teltebb lett, és újból versenyt futottak, a Próféta győzött, és azt mondta: „Ez a győzelem a korábbi ellenében! (vagyis ezzel kiegyenlítődött a verseny eredménye)!” (Ahmed és Abu Dáúd)

Allah Küldötte (ﷺ) azonban a jókedv és az öröm szerzésében nem állt meg ennyinél, hiszen egy alkalommal meghívta Áisát, hogy nézzen meg egy játékot, hogy kapcsolódjon. Egy hadís szerint Áisa azt mondta: Allahra esküszöm, hogy láttam amint a Próféta (ﷺ) áll a szobám ajtaja előtt, miközben etiópok játszottak lándzsákkal a mecsetben. Allah Küldötte úgy takart el engem, hogy a válla felett láthattam őket, ahogy játszanak. Később eltávozott onnan, hogy én is hazatérjek. Vegyétek hát figyelembe annak a fiatal lánynak a helyzetét, aki igényt tart a szórakozásra!

A valódi muszlim – látván, hogy Allah Küldöttének (ﷺ) életútja bővelkedik feleségei iránt tanúsított jó viselkedésben, tréfálkozásban és könnyedségben – minden bizonnyal szépen bánik párjával. Nemes modorú, engedékeny és elnéző vele szemben, mindaddig, amíg ez a megengedett szórakozás határán belül van.

Megértően bánik házastársával

Az istenfélő muszlim nem válik ingerültté, és nem bosszankodik a legjelentéktelenebb okok miatt, például ha nem a kedvenc ételét főzte a feleség¹⁰, vagy nem a megszokott időben érkezett haza a férj, hiszen elképzelhető hogy valamilyen haszthatatlan dolog miatt kényszerült erre.

---

10. Emlékeznie kell arra, hogy Allah Küldötte „egyetlen ételre sem mondta azt, hogy rossz. Ha kívánta, akkor megette, ha pedig nem tetszett neki, akkor ott hagyta.” (al-Bukhári és Muszlim)

Ugyanakkor nem elégszik meg azzal, hogy jó bánásmódban részesíti házastársát, hanem tisztelettel bánt házastársa barátaival is, példát véve Allah Küldöttének (ﷺ) cselekedetéből, aki még felesége, Khadídza, halála után is tisztelettel és barátságosan bánt Khadídza egyik idős barátnőjével és a hogyléte felől érdeklődött. Amikor Áisa megkérdezte a Prófétát e szokásáról, a következő választ kapta: „Ez az asszony rendszeresen meglátogatta Khadídzsát, amíg élt. Nem tudod vajon, hogy a hithez tartozik a baráti kapcsolatok tiszteletben tartása?” (al-Hákim).

A muszlim megértő akkor is, ha párját netán magával ragadja az indulat és az ingerült lesz valamilyen oknál fogva. Ebben az esetben a békétúréről kell tanúbizonyságot tennie, és nagyfokú megértésről, ahogyan Allah Küldötte (ﷺ) is cselekedett, ha haragudtak rá feleségei és elkülönültek tőle napközben.

Egy alkalommal Omar Ibn al-Khattáb rosszállását fejezte ki, amiért felesége, amikor haragudott rá, szemrehányást tett neki. Erre az asszony azt válaszolta férjének, hogy a Próféta feleségei is szemrehányást tesznek férjüknek, és elkülönülnek tőle nappal egészen éjszakáig. Omar felkerekedett, és elment leányához, Hafszához, a Próféta egyik feleségéhez, és azt kérdezte tőle: Szoktál-e szemrehányást tenni a Prófétának? Ő azt felelte: Igen. Erre azt mondta Omar: Vesztes az és kudarcot vall, aki így tesz közületek! Vajon biztonságban érzi magát közületek bárki is attól, hogy Allah megharagszik rá, amiért Küldötte haragszik, és (attól hogy) azon nyomban elpusztul! Ne tégy szemrehányást Allah Küldöttének, és ne követelj tőle semmit se, hanem kérj tőlem, amit csak akarsz! (al-Bukhári és Muszlim). Omar az eset után elment a Prófétához és elmesélte neki, hogy milyen társalgás zajlott közöttük és leánya, Hafsza között, mire Allah Küldötte (ﷺ) elmosolyodott.

Ez a fennkölt viselkedés is bizonyítja, hogy az iszlám a magasan fejlett társadalmi élet vallása. De mivel az emberek nem ismerik és félreértik tanításait, ezért távol maradnak értékeitől. Emiatt pedig boldogtalanságban, szétesésben, zavartságban és nyugtalanságban szenvednek az egyének, a családok és a társadalmak egyaránt.

A tudatos muszlim férfi a legsikeresebb férj, aki a legközelebb áll a tisztességes nők lelkéhez, mivel tudja, hogyan lehet hatni a női lélekre kedvességgel, megfontoltsággal, és ezáltal irányítja őt az iszlám szerinti életmód felé, amely teljes összhangban van a veleszületett természetes állapottal és a helyes, tiszta erkölccsel.

A muszlim akkor is éles elméjéről és megfontoltságáról tesz tanúbizonyságot, amikor feleségének családtagjai kerülnek szóba. Így sohasem mond sértő szavakat rokonairól, ügyelvén felesége érzéseire. Felesége is ehhez hasonlóan tiszteletben tartja férjének érzéseit, és nem tesz vagy mond semmi olyat, amivel ártana férje családjának. Ehhez tartozik az is, hogy a házastársak nem fedik fel egymás titkait

mások előtt, mivel a könnyelműség ezen a téren sok vitát és veszekedést robbanthat ki és elolthatja a szeretet lángját.

Másfelől, ha a férfi úgy látja, hogy felesége hibát követett el és figyelmeztetésre szorul, ezt kedvességgel, békétűrőssel és okosan teszi. Nem oktatja ki kívülállók jelenlétében, mert a nőnek az nagyon fáj, ha valaki más előtt dorgálják meg vagy oktatják ki.

A muszlim férfi tudja, hogyan lehet összeegyeztetni feleségének és édesanyjának elégedettségét

A jámbor muszlim férj tudja, hogyan lehet összeegyeztetni édesanyja és felesége elégedettségét. Okosan és békétűrően, erős személyiségét felhasználva viszonyul mindkettőjükhöz úgy, hogy közben ne legyen egyikükhöz sem igazságtalan. Tudnia kell, hogy melyek az anya jogai és aszerint kell cselekednie. Ugyanakkor tudnia kell azt is, hogy melyek a feleség jogai és azoknak is eleget kell tennie. Az igaz muszlim képes arra, hogy egyensúlyt hozzon létre a két feladat között, mindaddig amíg istenfélelemmel van felvértezve.

A muszlim férj helyesen tesz eleget irányítói jogának

A férfiak rendelkeznek az irányítás jogával, mivel Allah ehhez megfelelő tulajdonságokkal látta el a férfiakat. Ugyanakkor megköveteli tőlük, hogy ellássák az ezzel járó feladatokat:

„A férfiak a nők védelmezői és ellátói¹¹, mivel Allah előnyben részesített egyeseket közülük a másikkal szemben, és amiatt is, amit ők javaikból (a nőkre) költenek.” (Korán 4:34)

A férfi teljes felelősséggel tartozik felesége iránt Allah előtt: „Mindannyian pásztorok vagytok, és mindannyian felelősek vagytok nyájatokért. A vezető is pásztor, a férfi is pásztor házanépe számára, az asszony is pásztor férjének háza és gyermekei számára. Így mindannyian pásztorok vagytok, és mindannyian felelősek vagytok nyájatokért.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ahogy korábban láttuk, az iszlám a férfiak lelkére köti a feleségekkel való jó bánásmódot, ugyanakkor a feleségnek az a feladata, hogy engedelmeskedjen férjé-

---

11. E dolgokat Allah a muszlim férfi vallási kötelességévé tette.

nek a megengedett dolgok és az igazságosság határán belül. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha valakinek azt parancsolnám, hogy boruljon le egy másik ember előtt, a feleségnek parancsolnám meg, hogy boruljon le a férje előtt.” (Tirmidí). Egy másik hadisz szerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bármelyik asszony, aki úgy hal meg, hogy férje elégedett volt vele, a Paradicsomba jut.” (al-Bukhári és Muszlim).

Másfelől, Allah Küldötte (ﷺ) figyelmeztette azokat a nőket, akik megtagadják a férj jogait, vagyis akik nem engedelmeskednek férjeiknek. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Ha a feleség külön – nem a férje ágyában – alszik, hajnalhasadtáig átkozzák őt (a feleséget) az angyalok.” (al-Bukhári és Muszlim).

Azt is mondta a Próféta (ﷺ): „Nem megengedett egy asszonynak, hogy (önkéntes vagy szunna böjtöt) böjtöljön férje jelenlétében, kivéve az ő engedélyével. És nem adhat engedélyt senkinek sem arra, hogy a házába lépjen, csakis (férje) engedélyével.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az iszlám tehát a férjre szabta ki az irányítás jogát azért, hogy a családi hajót megfelelően kormányozza, és biztonságosan partra juttassa. Az iszlám óva inti a férfiakat attól, hogy behódoljanak feleségeik kísértéseinek az irántuk táplált szeretet által elvakítva, és megengedjék feleségeik számára, hogy követelőzzenek, vagy elferdüljön magatartásuk és eluralkodjanak felettük. A muszlimnak tudatosítania kell magában, hogy bár felesége iránti szeretete erős, Allah iránti szeretete és engedelmissége erősebb kell, hogy legyen. A Magasságos Allah azt mondta a Koránban:

„Mondd (ó Mohamed): Ha apáitok és fiaitok, és testvéreitek, és feleségeitek, és nemzetségeitek, és a vagyonok, melyekre szert tettetek, és a kereskedés, amelynek félitek a visszaesését, és lakhelyeitek, amelyekkel meg vagytok elégedve (ha ebből bármi) kedvesebbek nektek Allahnál és a Küldötténél és az Ő útján való erőfeszítésnél, akkor várjatok, míg Allah el nem hozza a parancsát (a büntetésről). És Allah nem vezeti igaz útra a vétkes népet!” (Korán 9:24)

A muszlimnak nem szabad például ölbe tett kézzel szemlélnie amint felesége, leánytestvérei vagy leányai kivágott ruhákban járnak az utcán, az iszlám előírásai szerinti, testüket eltakaró viselet és fejkendő nélkül. Ez a hanyagság és nemtörődömség hatalmas bűn Allah előtt, amelyet csupán egy őszinte bűnbánat törölhet el.

Az iszlám egyedi ruházódást adott a nőknek, ha idegenek előtt mutatkoznak: olyat, amely megvédi erkölcsösségüket. Az őszinte muszlim nő nyugalommal és büszkén viseli ezt a ruházatot. Nem azért, mert férje akarata az, hogy hordja, hanem mert

meg van győződve ennek helyességéről. Ezt a ruházatot viselték a muszlim nők már a Próféta (ﷺ) idején is, és nem későbbi kitaláció, ahogyan egyesek fogalmaznak.

Áisára való hivatkozással jegyezték fel, miszerint azt mondta: Könyörüljön Allah a legelső kivándorlók feleségein! Amint Allah leküldte a következő áját: „*És vessék rá kendőjüket nyakukra (mellkasukra)*” (Korán 24: 31) kettészaggatták gyapjúruhájukat, és elkendőzték vele magukat. (al-Bukhári).

Szafijja bint Sejbára való hivatkozással jegyezték fel, miszerint azt mondta: Miközben Áisánál voltunk, megemlítettük a kivándorlók (Medinába vándorolt mekkai muszlimok) feleségeit és érdemüket. Áisa azt mondta: Bizony a kivándorlók feleségeinek vannak érdemei. Bizony Allahra esküszöm, hogy nem láttam jobb aszszonyokat a segítők (medinai muszlimok) feleségeinél, se erősebb meggyőződést a Koránban, és hitet a kinyilatkoztatásban. Amikor leküldetett a Fény című szúrában: „*És vessék rá kendőjüket nyakukra (mellkasukra)*” (Korán 24: 31), férjeik rögtön felolvasták nekik, amit Allah leküldött számukra abban a szúrában. A férfiak felolvasták ezt feleségüknek, lányaiknak és leánytestvéreiknek, és minden rokon nőnek, akik megfogták gyapjúruhájukat és körbetakarták vele magukat. Nem szétszaggatták köntöseiket, hanem elkendőzték vele magukat.” (al-Bukhári).

Az igaz muszlim férj felelősséggel tartozik felesége helyes ruházkodásának betartásáért, de ugyanakkor nem csupán a külső megjelenése iránt tartozik felelősséggel, hanem ezen túlmenően istentisztele, magatartása iránt is. A férj nem teljesíti irányítói feladatokat, ha a feleség hanyagságát vagy rossz magatartását szó nélkül hagyja.

Az iszlám ebből a szempontból a férjnél elhelyezett letétnek, „megbízásnak” tekinti a feleséget, amelyre vigyáznia kell és biztonságban kell tartania. Mivel a feleség legtöbbször férje vallását követi, ezért fontos, hogy a férj példamutató muszlim legyen, és hogy együtt kerülhessenek a Paradicsomba. Allah azt mondta a Koránban:

„Ó ti, akik hisztek! Óvjátok meg magatokat és családotokat olyan Tűztől, melynek tüzelője az emberek és a kövek, amelyek felett kemény, szigorú angyalok állnak, nem fordulnak szembe azzal, amit Allah parancsol nekik, és megteszik azt, amire parancsot kapnak.” (Korán 66:6)

Ezek után elmondható, hogy a muszlim férj akkor tesz eleget irányítói jogának, ha sikeresen kormányozza a családot. Nem folyamodik durvasághoz, erőszakhoz, és sértő beszédhez, hanem szeretetteljesen, nemes viselkedéssel, megértéssel és elnézően viszonyul feleségéhez. Bökezűnek kell lennie, de nem szabad pazarolnia, és be kell tartatnia Allah törvényeit.

A kalligráfia jelentése:

„És az égben van a gondoskodások, és az, amire ígéretet kaptok.”

(Korán 51: 22)

5. A muszlim és gyermekei

A gyermekek az ember életében a legkedvesebb és legörömtelibb adományok. Ők jelentik számunkra Isten után a jövő reményét, s az általuk elért áldás hozza meg az ellátást, a könnyörületet és sokszorozza meg a jutalmat. Ugyanakkor mindez erősen függ a gyermekek nevelésétől, amely által jóságosakká és a boldogság forrásává válnak. Ha ezek megtalálhatók egy ember gyermekeiben, akkor ténylegesen megvalósítják azt, amit Allah mondott róluk a Koránban:

„A vagyon és a gyermekek az evilági élet díszei” (Korán 18:46)

Anasz ibn Málík mondta el, hogy egyszer bement a Prófétahoz (ﷺ) édesanyjával és nagynénjével. A Próféta (ﷺ) előimádkozóként imádkozott velük együtt, majd fohászodott értük minden jót kérve számukra. Azt mondta neki Anasz édesanyja: Ó, Allah Küldötte, kis szolgálóért is fohászodj Allahhoz! Ekkor fohászodott érte minden jót kérve számára, és azt mondta fohászának végén: „Istenem, sokasítsd meg vagyonát és gyermekeit és áldd meg őt!” (al-Bukhári és Muszlim).

Tisztában van felelősségével gyermekei iránt

„Ó ti, akik hisztek! Óvjátok meg magatokat és családotokat olyan Tűztől, melynek tüzelője az emberek és a kövek” (Korán 66:6)

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Mindannyian pásztorok vagytok, és mindannyian felelősek vagytok nyájatokért. A vezető is pásztor, a férfi is pásztor házanépe számára, az asszony is pásztor férjének háza és gyermekei számára. Így mindannyian pásztorok vagytok, és mindannyian felelősek vagytok nyájatokért!” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, azért küldettem el, hogy teljessé tegyem a jó cselekedeteket.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) a következőt mondta: „Utasítsátok gyermekeiteket az imádkozásra, ha elérték a hetedik évet, és üssetek rájuk érte (amiért nem végzik el), ha elérték a tizedik életévüket, és ne hagyjátok őket együtt aludni (egymás mellett, ha elérték a tizedik évet).” (Ahmed, Abu Dáúd és Al-Hákim).

A tudósok szerint azok a szülők, akik hallották ezt a hadísz, és nem teljesítik az abban foglaltakat, tehát nem szoktatják gyermekeiket az imádkozásra, azok ha-

nyag szülők és felelősek Allah előtt hanyagságukért. Ugyanis a családi otthon az a környezet, amelyben a gyermekek felcseperednek, ahol kialakul vonzódásuk, ízlés-világuk és személyiségük. Ezért a szülőknek nagy szerep jut abban, hogy folyamatosan gondozzák a palántákat, és hasznos táplálékkal lássák el őket, amely neveli a testet, az elmét és a lelket.

A leghatékonyabb módszereket használja a nevelésben

A muszlim szülő ismeri gyermekének lelki világát, ezért ért ahhoz, hogy miként kell hatni rá, és hogyan lehet formálni személyiségét. Sokféle módszert használ arra, hogy gyermekei megkedveljék. Közeli kapcsolatot alakít ki velük, játszik és tréfálkozik velük, és közben olyan fogalmakat ültet el bennük, és kedveltet meg velük, mint a szeretet és az önzetlenség. Ugyanis ezzel a módszerrel hallgatnak rá és elfogadják tanításait, s ez által az engedelmisség a szívükből fakad, és a folytonosság jellemzi, mivel szeretetre, tiszteletre és bizalomra épül, nem pedig erőszakra, elnyomásra és kényszerre. A kényszer és az erőszak nyomása alatt történő engedelmisség törekeny és időleges állapot csupán, amely az erőszak hiánya esetén tovaszáll.

Allah Küldötte (ﷺ) sorba szokta állítani nagybátyjának, al-Abbásznak a három fiát: Abdullahot, Ubejdilláhot és Kuszajjirt, és azt szokta mondta nekik: „Aki legelőször ér ide hozzám, ezt és ezt fog kapni”. Ők versenyt futottak a Prófétához, majd a hátára és a mellkasára estek, ő pedig megpuszilta őket. (Ahmed).

Allah Küldöttének (ﷺ) nevelői szellemisége a legjobban abban nyilvánult meg, ahogyan két unokájával al-Haszannal és al-Huszeinnel viselkedett. Azzal, ahogyan kedveskedett nekik és szeretetteljesen ragaszkodott hozzájuk, példát mutatott az apáknak és a nagyapáknak minden korban és minden helyen annak érdekében, hogy kifogástalan és becses legyen a viselkedésük a fiatal és zsenge palántákkal szemben, tekintélyüktől és rangjuktól függetlenül. Saddádra való hivatkozással jegezték fel, hogy azt mondta: Kiment a Próféta a mecsetbe Haszant vagy Huszeint tartva a kezében, majd előrelépett és letette a földre, azután elkezdett imádkozni tekbírt végezve. Amikor leborult, sokáig maradt abban a helyzetben, ezért fel-emeltem a fejem, és megláttam, hogy a kisgyermek a hátán volt, majd visszatértem a leborulás helyzetébe. Amikor befejezte az imádkozást, azt mondták neki: Ó Allah Küldötte, hosszasan végezted az imádkozást. Azt felelte a Próféta: „Bizony, a fiam a hátamra ült, és nem szerettem volna siettetni, hogy befejezze, amit akart.” (Ahmed és an-Naszái).

Érezteti velük irántuk érzett szeretetét

A szülők egyik legfontosabb kötelessége, hogy éreztessék gyermekeikkel az irántuk érzett szeretetüket és könyörületességüket. A könyörület eredeti iszlám erkölcs része, amely egyike volt a Próféta (ﷺ) legkiemelkedőbb tulajdonságainak. Anasz Ibn Málík azt mondta: „Nem láttam senkit sem, aki könyörületesebb lett volna a gyermekekhez, mint Allah Küldötte. Ibráhímot (a Próféta gyermeke) Medina külvárosában szoptatták, és mikor Allah Küldötte elment oda, mi is vele tartottunk. Ő belépett a házba, felemelte magához megcsókolta, majd hazatért.” (Muszlim).

A Próféta (ﷺ) nevelő szavaiból idézve: „Nincs közöttünk olyan, aki ne lenne könyörülettel a kisebb iránt, és aki ne ismerné a felnőttnek járó jogokat.” (Ahmed és al-Hákim). Abu Hurejra közölte, hogy Allah Küldötte megcsókolta unokáját, Haszant egy alkalommal, mire al-Akra ibn Hábis azt mondta: Van tíz gyermekem, de sose csókoltam meg egyiket sem. Allah Küldötte azt mondta: „Aki nem könyörül, az nem lel könyörületre.” (al-Bukhári és Muszlim).

Áisa, a Próféta felesége, a következőt mondta: „Amikor Fátima (a Próféta egyik leánya) bement a Prófétahoz, a Próféta felállt, köszöntötte és megcsókolta, azután leültette az ülőhelyére. Amikor pedig a Próféta ment be leányához, a lánya felállt és megfogta a kezét, köszöntötte, majd leültette az ülőhelyére. Amikor Fátima meglátogatta a Próféta betegségére alatt – amely később halálát okozta – köszöntötte leányát és megcsókolta.” (al-Bukhári és Muszlim).

Bőkezűen és boldogan költ gyermekeire

Az iszlám nem elégszik meg azzal, hogy a szülők elárasztják gyermekeiket szeretetükkel, hanem elvárja a szülőktől, hogy áldozatot hozzanak gyermekeikért. El kell tartaniuk őket és meg kell próbálniuk ellátni őket minden szükséges dologgal. Ha így tesznek, akkor hatalmas jutalomban részesülnek.

Umm Szalamára hivatkozva jegyezték fel, miszerint így szólt: Ó Allah Küldötte, jár-e nekem jutalom, amiért költök Szalama gyermekeire, és nem hagyom őket csak úgy (ellátás nélkül), mivel ők a gyermekeim? Azt felelte Allah Küldötte: „Igen, jár neked jutalom, annak fejében, amit költöttél rájuk.” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Masz'úd al-Badríra hivatkozva jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha a férfi családjára költ egy bizonyos összeget, és szem előtt tartja Allah megelégedését (vagyis az a szándéka, hogy ezáltal Allahhoz közeledjen) akkor az adománynak számít.” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Hurejrúra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha van egy dínár, amelyet Allah útján költesz el, és van egy dínár, amelyet egy rabszolga felszabadítására fordítasz, és van egy dínár, amelyet egy szegénynek adsz adományként, és van egy dínár, amelyet a családotra költesz, akkor ezek közül a legnagyobb jutalomra a családotra elköltött dínárral teszel szert.” (Muszlim).

Szaad Ibn Abí Vakkász közölte, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „És bizony nem költesz semmit anélkül, hogy ne járna érte jutalom. Még a falat ételért is (jár jutalom), amelyet asszonyod szájához emelsz.” (al-Bukhári és Muszlim).

Nem tesz különbséget a szeretetben és költésben a fiúk és a lányok között

Egyesek különbséget tesznek a leányok és a fiúk között úgy, hogy nem örülnek leánygyermeküknek annyira, mint fiúgyermeküknek. Minden bizonnyal nincsenek tisztában azzal, hogy Allah milyen hatalmas jutalmat készített elő a leányokat nevelő szülőknek. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Akinek van három leánya, és türelemmel viseltetik irántuk, eteti, itatja és felruházza őket vagyonából, azt a Fel-támadás Napján távol tartják a Tűztől (miattuk).” (Ahmed).

Egy másik változat szerint a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Akinek van három leánya, kiket elszállásol, ellátja őket és könyörületesen bánik velük, annak bizonny jár a Paradicsom.” Ekkor azt kérdezte az egyik férfi a társaságból: „És két leány esetében, Ó Allah Küldötte?” A Próféta (ﷺ) azt felelte: „Két leány esetében is.”

Az iszlám vallás figyelembe veszi a valós helyzetet, hogy a válásra kényszerülő asszony visszakerülhet a szülői házba, és ez anyagi és lelki nehézséget okoz szüleinek. Az iszlám megadja erre is a gyógyírt, és megnyugtatta a nehézséggel küszködő szülőket. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta Szuráka ibn Dzsus’umnak: „Vajon ne vezesselek rá arra, hogy melyik a leghatalmasabb adomány, ami az egyik leghatalmasabb jutalommal jár?” Ő azt felelte: „Dehogynem, Ó Allah Küldötte!” A Próféta azt mondta: „Olyan leányod eltartása, aki visszatért hozzád, és nincs más, aki keresne rá.” (al-Bukhári).

Szemmel tartja mindazt, ami hatással van formálásukra és irányításukra

A muszlim szülő éberen figyeli gyermekeit. Tudja mit olvasnak, mivel foglalkoznak, ismeri kedvtelésüket, társaikat, barátait. Tudnia kell, veszélyeztet-e őket tiltott, káros elfoglaltság, az időt fölöslegesen elvesztegető szórakozás, erkölcstelen olvasmány, rossz társaság vagy káros szenvedély, mint amilyen például a dohány-

zás. Ha ilyesmit észlel, azon nyomban meg kell beszélnie gyermekével, útba kell igazítania kedvességgel, bölcsességgel és minden olyan eszközzel, ami meggyőzheti gyermekét. Hiszen minden újszülött a fitrát¹² hordozva születik, majd szülei teszik zsidóvá, kereszténnyé vagy mágushitűvé, olvashatjuk egy al-Bukhári által feljegyzett hadíszban.

Valóban nagyon nagy felelősség hárul a szülőkre gyermekeik észjárásának formálását, személyiségük létrehozását, és a helyes értékekre való nevelésük során. Olyan könyveket kell olvasatni velük, amelyek szélesítik látókörüket, a jó magatartásra és az erényekre ösztönzik őket. A hobbijuknak is építő jellegűnek kell lennie, amely jóra ösztönzi őket, és amely jó ízlést kölcsönöz számukra.

Az odafigyelő szülő tehát mindent szemmel tart gyermekei nevelésében: a társakat, a könyveket és olvasnivalókat, az iskolát, a tanárokat, a klubbot és a médiákat is, és mindazt, ami hatással lehet gyermekei személyiségének alakítására. Ha kell, akkor beavatkozik annak érdekében, hogy a nevelés ne szenvedjen csorbát.

Az a család, amely felmérte felelősségének nagyságát, éppen ezért megfelelő energiát és gondosságot fektet a nevelésbe, sikerrel jár. Ez pedig számára és a közösség számára egyaránt hasznot hoz. Ellenkező esetben csapássá válhat a neveletlen gyermek családja és közössége számára is. A Magasságos Allah azt mondta a Koránban:

„Bizony házastársaitok és gyermekeitek között vannak ellenségek számotokra, ezért óvakodjatok tőlük.” (Korán 64:14)

Egyforma bánásmódban részesíti gyermekeit

Az iszlám bölcs nevelési módszeréhez tartozik a gyermekek egyforma bánásmódban való részesítése, vagyis a szülő nem részesíti előnyben egyik gyermekét sem a másikkal szemben. Az a gyermek, aki úgy érzi, hogy egyenlőség van közötté és testvérei között, úgy nő fel, hogy ép lélekre tesz szert. Mentese a kisebbségi érzésektől, nem gyűlöli testvéreit és nem irigykedik rájuk. Éppen ellenkezőleg, jóság, elégedettség, tolerancia és önzetlenség tölti meg a szívét.

An-Nomán Ibn Besírre való hivatkozással jegyezték fel, hogy az apja elvitte őt Allah Küldöttéhez (ﷺ) és azt mondta neki: „Én bizony odaadtam ennek a fiamnak egy szolgámat.” Erre azt kérdezte tőle Allah Küldötte: „Vajon mindegyik fiadnak

---

12. A fitra az ember természetes, veleszületett állapota: egyistenhit.

adtál ugyanilyet?” Ő azt felelte: „Nem!” Erre azt mondta a Próféta (ﷺ): „Vedd vissza tőle!” Egy másik változat szerint azt kérdezte tőle Allah Küldötte: „Vajon ezt tetted mindegyik fiaddal?” Ő azt felelte: Nem. Ekkor azt mondta a Próféta: „Féljétek Allahot és legyetek igazságosak fiaitok között!” Ekkor visszatért az apám és visszavette, amit adományozott. Egy harmadik változat szerint Allah Küldötte azt kérdezte: „Ó Bisr! Van-e más fiad ezen kívül?” Ő azt felelte: Igen. Megkérdezte a Próféta: „Vajon mindegyiket megajándékoztad ilyennel?” Bisr azt felelte: Nem. Ekkor így szólt a Próféta: „Akkor ne tegyél meg engem tanúnak, mert én bizony nem tanúskodom igazságtalanságra!”, majd hozzátette: „Szeretnéd-e, ha mindkettő egyformán jóságos lenne hozzád?” Ő azt felelte: Igen. „Akkor ne tedd ezt!” – mondta a Próféta (ﷺ) (al-Bukhári és Muszlim).

Az istenfélő ebből következően igazságosan, elfogulatlanul bánik gyermekeivel az ajándékozás, az eltartás és a bánásmód terén is, akik ezáltal szeretetteljesen, jóságosan és a tiszteletet megadva viseltetnek iránta, és mindig fohászkodnak érte.

Magas szintű erkölcsre neveli őket

Az a szülő, aki helyesen neveli gyermekeit, képes arra, hogy elültesse bennük a mások iránti szeretetet, a gyengék iránti szolidaritást, a rokonokkal való kapcsolat-tartást, a felnőttek tiszteletét és a kisebbek iránti könyörületet. Elmélyítheti bennük az igazságérzetet és más nemes magatartásformákat. „A jámborság Allahtól van, az illemtudás pedig a szülőktől.” (Al-Bukhári).

Az a muszlim szülő ugyanis, aki szeretetteljesen, alázatosan, kedvesen, mosolygósan, könyörületesen és igazságosan, továbbá odafigyeléssel, lelkesítéssel és tanácsadással neveli gyermekeit, képes a fent említett tulajdonságok felé orientálni őket. Egy ilyen légkörben, amely az iszlám tanításain felnőtt családot jellemzi, természetes, hogy megmarad a gyermekekben a jóság, a jámborság, a hűség és a felelősségérzet.

A kalligráfia jelentése: „Örömhírt adjál a türelmeseknek.”

6. A muszlim és rokonai

A muszlim nem korlátozza kapcsolatait szüleire, házastársára és gyermekeire, hanem kiterjeszti rokonaira is. Így mindegyikük részesül jóságából és szép bánásmódjából.

Abu Hurejra közölte azt a hadísz, amelyben így szólt: Allah Küldötte azt mondta: „Bizony, a Magasságos Allah megteremtette a teremtményeket, majd amikor elkészült velük, a rokonság (mint fogalom) megszólalt, és azt mondta: Én Nálad keresek menedéket a szakítás (a rokoni kapcsolat megszakítása) elől. Allah azt mondta: Nem elégszel-e meg azzal, hogy megadom kegyeimet annak, ki megtartja a kapcsolatot veled, és visszatartom kegyeimet attól, ki megszakítja a kapcsolatot veled? Azt felelte: De igen!. Allah azt mondta: Akkor ez megillet téged.” Allah Küldötte így folytatta: Olvassátok a következőt, ha gondoljátok:

„S vajon akkor, ha elfordultok (a hittől), akkor romlást okoztok a földön és megszakítjátok a rokoni kapcsolatokat? Ők azok, akiket elátkozott Allah, így süketé tette őket, és elvette látásukat.” (Korán 47:22-23)

A rokonokkal való kapcsolattartásra vonatkozóan számos Korán-idézet került ki nyilatkoztatásra, amelyek mind-mind az iszlámban betöltött rangját bizonyítják, és amelyek ösztönzik a muszlimokat a rokonsággal való jóságra, és óva intenek jogaiknak megsértésétől:

„S féljétek Allahot, akire hivatkozva kérdőre vonjátok egymást, és a rokonságot (óvakodjatok a kapcsolatok megszakításától).” (Korán 4:1)

„És elrendelte Urad, hogy ne szolgáljatok mást, csupán Őt, és [hogyan bánjatok] jól a szülőkkel!” (Korán 17:23)

„És add meg a rokonnak azt, ami megilleti, és a szegénynek, és a [nincstelen] átutazónak, és ne költsékezz pazarlással!” (Korán 17: 26)

„és szolgáljátok Allahot, és ne tegyetek meg semmit se társként Mellé és [viselkedjétek] szépen a szülőkkel, a rokonokkal, az árvákkal, a szegényekkel, azzal a szomszédal, aki rokon, és azzal is, aki idegen, és azzal is, aki barát, és a [nincstelen] átutazóval.” (Korán 4:36)

Abu Szufján ibn Harb nevéhez fűződik az a hadisz, amely szerint, mikor Héraklitossal, a bizánci császárral találkozott, utóbbi azt kérdezte tőle: Mit parancsol meg nektek a Prófétátok? Ő azt felelte neki: Azt mondja a Prófétánk: „Allahot imádjátok egyedül, és semmit se tegyetek meg Mellé társként, és hagyjátok el, amit apáitok vallottak!” Megparancsolja nekünk az imádkozást, az igazmondást, a tisztességet és a rokoni kapcsolatok ápolását. (al-Bukhári és Muszlim)

Amr ibn Anbasza nevéhez fűződik az a hadisz, miszerint azt mondta: Elmentem Mekkába a Prófétához – a prófétaság elején – és azt kérdeztem tőle: Ki vagy te? Azt felelte: „Próféta!” Azt kérdeztem: Mi az, hogy próféta?” Azt felelte: „Allah Küldötte vagyok.” Azt kérdeztem: Mivel küldött el téged? Azt felelte: „Elküldött azzal, hogy legyen meg a rokonsággal a kapcsolattartás, hogy a bálványok kettétöressenek, és hogy Allah egyként legyen imádva, ne legyen társa Neki.” (Muszlim).

Abu Ajjúb al-Anszárirra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint egy férfi azt mondta: Ó Allah Küldötte, közölj velem egy olyan cselekedetet, amellyel a Paradicsomba jutok. A Próféta azt mondta: „Allahot imádog egyedül, és nem teszel meg semmit se társként Mellé, megtartod az imádkozást, megadod a zakátot, és megtartod a kapcsolatot a rokonokkal.” (al-Bukhári és Muszlim).

Anasz ibn Málakra hivatkozva jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki azt szeretné, hogy bőséges legyen az ellátása és hosszú legyen az élete, az tartsa rokonaival a kapcsolatot.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem lép be a Paradicsomba olyan, aki megszakítja kapcsolatát rokonaival.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony a könnyörület nem bocsáttatik le olyan népre, amelyben van, aki megszakítja a kapcsolatot rokonaival.” (Al-Bukhári).

Ezért volt Abu Hurejrának az a szokása hogy nem szeretett olyan gyűlésben fohászkodni, amelyben volt olyan, aki megszakította a kapcsolatot rokonaival, mivel ez megakadályozza, hogy a lebocsátasson a könnyörület, s választ nyerjen a fohász. Az egyik összejövetel alkalmával, egy pénteki nap előestéjén azt mondta: „Ragaszkodom ahhoz, hogy távozzon közülünk az, aki megszakította rokonaival a kapcsolatot”, de nem állt fel senki, és ezt háromszor ismételte meg. Ezután felállt egy fiatalember, aki két éve nem tartotta apai nagynénjével a kapcsolatot. Ezután elment nagynénjéhez, mire azt kérdezte tőle: Mi hozott ide? Erre elmondta, amit Abu Hurejrától hallott. Azt mondta neki a nagynénje: Menj vissza hozzá és kérdezd meg, hogy miért mondta mindezt! Abu Hurejra azt válaszolta: Hallottam a Prófétát amint azt mondta: „Bizony Ádám gyermekeinek tettei minden csütörtök estén, péntek előestéjén kerülnek bemutatásra az Áldásos és Magasságos

Allahnak, és nem fogadtatik el a rokoni kapcsolatokat megszakító cselekedete.” (Al-Bukhári).

A kifinomult lelkű muszlimot mélyen megérintik azok a mondatok, amelyek szertartást a rokoni kötelék megszakítása távol tartja a könyörületet, visszautasítja a föhászt, és semmissé teszi a cselekedetet.

Milyen borzasztó csapás az, hogy valaki fohászkodik, és nem lel válaszra. Cselekszik, és nem fogadtatik el a cselekedete. Keresi Ura könyörületét, amely elkerüli őt. Ebből adódik, hogy az igazi muszlimról elképzelhetetlen, hogy megszakítsa rokonaival a kapcsolatot, hiszen ilyen bünt nem követ el az, aki az iszlám útmutatásának fényét követve engedelmeskedik Allahnak és vágyik elégedettségére. A rokoni kapcsolat megszakítása az egyik olyan főbűn, amely evilági büntetést vonhat maga után. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nincs olyan bűn, amely jobban rászolgálna arra, hogy a büntetése előre legyen hozva az evilágba – a túlvilágra tartogatott mellett – mint a rokoni kapcsolat megszakítása és az igazságtalanság.” (Ahmed, Abu Dáúd, at-Tirmidí, ibn Mádza).

Az iszlám útmutatása szerint tartja a kapcsolatot rokonaival

Elment egy férfi Allah Küldöttéhez (ﷺ) és azt kérdezte tőle: Ó, Allah Küldötte, ki jogosult a legjobban arra, hogy jószágos társa legyenek? Azt felelte: „Az édesanyád, aztán az édesanyád, aztán az édesanyád, aztán az édesapád, aztán aki a legközelebb áll hozzád, és így tovább!” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlim számára a rokonokkal szemben tanúsított jószág kétszeres jutalommal jár: a rokoni kapcsolat ápolásának jutalmával, és az adakozás jutalmával. Így több érv is szól amellett, hogy a muszlim rokonainak adja adományát, ha ők szükségben szenvednek. Ezáltal mindkét jutalmat megszerzi Allahnál, valamint rokonainak szeretetét is. Allah Küldötte (ﷺ) erre hívta fel a muszlimok figyelmét a következő, Zejnabra, Abdullah ibn Masz’úd feleségére való hivatkozással feljegyzett hadíszban, amelyben így szólt: Allah Küldötte azt mondta: „Adakozzatok, ó asszonyok, még ha ékszereitekből (kell) is!” Azt mondta Zejnab: Ekkor visszatértem Abdullah ibn Masz’údhhoz, és azt mondtam neki: Bizony te szerény vagyonnal rendelkező férfi vagy, és Allah Küldötte arra utasított minket, hogy adakozzunk. Menj el hozzá és kérdezd meg, hogy teljesítem-e ezt azzal, ha neked adakozok, mert ha nem, akkor másnak adakozok. Azt mondta Abdullah ibn Masz’úd: Inkább menj el hozzá te! Útra keltem hát, és mire Allah Küldötte házának ajtajához értem, ott állt egy asszony az anszárból, akinek ugyanaz volt a kérdése, mint nekem. Allah

Küldöttét akkor éppen (a kinyilatkoztatással járó) félelem töltötte be, s Bilál jött ki elé, mi pedig azt mondtuk neki: Menj be Allah Küldöttéhez, és közöld vele, hogy két asszony áll ajtaja előtt, és azt kérdezik tőle, hogy eleget tesznek-e az adakozásnak, ha férjük, vagy azok gyámsága alatt álló árvák felé teljesítik azt, de ne mondd el neki, kik vagyunk. Bilál bement Allah Küldöttéhez és megkérdezte őt, Allah Küldötte pedig azt kérdezte tőle: „Kik azok?” Azt mondta Bilál: Egy asszony az anszárból és Zejnab. Allah Küldötte ekkor azt kérdezte: Melyik Zejnabról van szó? Bilál azt felelte: Abdullah ibn Masz’úd feleségéről. Ekkor így szólt Allah Küldötte: „Kétszeres jutalom jár nekik: a rokoni kapcsolat ápolásának jutalma, és az adakozás jutalma.” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Talha elment Allah Küldöttéhez (ﷺ) és azt mondta neki: „Ó Allah Küldötte, a Magasztos és Magasságos Allah azt mondja: *„Nem fogjátok elérni a jóságosságot, amíg nem költötök (adakozva) abból, amit szerettek.”* (Korán 3: 92). Bizony, a legszeretettebb vagyonom egy pálmaliget, és én felajánlom a Magasztos Allahnak adományként, remélvén, hogy Allahnál tartogatva lesz (annak jutalma számomra)! Ó Allah Küldötte, költsd arra, amit Allah Kíván tőled. Allah Küldötte azt mondta: „Nagyszerű! Ez egy nyereséges vagyon, ez egy nyereséges vagyon! Hallottam, amit mondtál és az a meglátásom, hogy költsd a rokonaidra.” Erre azt mondta Abu Talha: Úgy teszek! És Abu Talha szétszította azt rokonai és unokatestvérei között. (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) a következő jövendölésben¹³ is a muszlimok lelkére kötötte a rokoni kapcsolatok ápolását: „Meg fogjátok hódítani Egyiptomot. Bánjatok hát szépen lakóival, hiszen ők védelmet élveznek és rokonságban vannak veletek. – egy másik változat szerint – védelmet élveznek és sógorságban vannak veletek!” (Muszlim). A tudósok értelmezése szerint azért voltak rokonságban velük, mert Izmaél édesanyja, Hágár közülük való volt. Sógorságban pedig azért voltak velük, mert Mária, a Próféta (ﷺ) Ibrahím nevű fiának az édesanyja is közülük való volt.

Ápolja a kapcsolatot rokonaival akkor is, ha azok nem muszlimok

Az iszlám vallás toleranciájára és emberségességére utal az, hogy a muszlimok lelkére köti a rokoni kapcsolatok ápolását abban az esetben is, ha a muszlim rokonai nem muszlimok. Abdullah ibn Amr ibn al-Ász közölte a következő hadísz, amely-

---

13 Allahtól kapott tudás a jövőben bekövetkezendő eseményekről, történelemszerű, amelyek egyben a Próféta (ﷺ) csodái és prófétaságának bizonyítékai közé tartoznak.

ben azt mondta: Hallottam, amint Allah Küldötte hangosan azt mondta: „Apámnak nemzetsége nem az én pártfogóim (a hozzám közel állók). Az én pártfogóm Allah és a jámbor hívők. Ám rokoni szál fűz hozzájuk, ezért megadom neki azt, ami megilleti őket.” (al-Bukhári és Muszlim).

Miután pedig leküldetett a Magasságos Allah szava: „*És intsd a legközelebb álló nemzetséget!*” (Korán 26: 214), összehívta a Kurajs törzset. Majd a Próféta (ﷺ) intette őket (a Kurajst és más törzseket), valamint a nemzetségeket is (Abdul-Muttalib és Hásim leszűrmazottaihoz) mondvá: „Ó, Abdu-Samsz gyermekei! Ó Kaab ibn Luej gyermekei! Mentsetek meg magatokat a Tűztől! Ó Murra ibn Kaab gyermekei! Mentsetek meg magatokat a Tűztől! Ó, Abdu-Manáf gyermekei! Mentsetek meg magatokat a Tűztől! Ó Hásim gyermekei! Mentsetek meg magatokat a Tűztől! Ó Abdul-Muttalib gyermekei! Mentsetek meg magatokat a Tűztől! Ó Fátima! Mentsd meg magadat a Tűztől! Én bizony nem rendelkezem azzal, hogy megvédjelek titeket Allahtól! Ám rokoni szál fűz hozzátok, ezért megadom, amit ez megkövetel.” (Muszlim).

Ezért nem gondolta Omar ibn al-Khattáb, hogy hiba lenne odaajándékozni egy olyan ruhát egyik pogány testvérének, amelyet a Próféta (ﷺ) küldött neki (al-Bukhári és Muszlim). Láttuk korábban, hogy az iszlám a szülőkkel való jóságra ösztönzi követőit, még akkor is, ha nem muszlimok, és most azt is láttuk, hogy a többi nem muszlim rokonnal kapcsolatban is jóságra inti őket, ami az iszlám toleranciáját és emberségességét bizonyítja. Allah azt mondta Küldöttének: „*És nem küldtünk el téged, csupán könyörületként a világoknak*” (Korán 21: 107), és Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Csupán azért küldettem el, hogy teljessé tegyem a helyes erkölcsöt.” (Málik).

Nem szűkíti le a rokonokkal való kapcsolattartást

A vallása tanításaival tisztában lévő muszlim számára a rokonokkal való kapcsolattartás nem csupán vagyoni adományozásra korlátozódik, hanem ennél sokkal tágabb jelentésű. Egyrészt jelenti a szegényebb rokonoknak való adakozást, de jelenti a látogatást, amely megerősíti a rokoni köteléket, és a szeretetet. Jelenti a tanácsadást, segítségnyújtást, önzetlenséget és igazságosságot. Jelenti a szép szót, a derűs arcot, a vidám találkozást és a mosolyt. Ilyen és más cselekedetek mind megerősítik az egymás iránti szeretetet, könyörületet és összetartást a rokonok között.

Tartja a kapcsolatot rokonságával akkor is, ha azok vele nem tartják

Az igazi muszlim akkor is tartja a kapcsolatot rokonságával, ha azok nem tartják vele, mivel a muszlim elsősorban Allah elégedettségét keresi a rokoni kapcsolatok ápolásával, és célja az iszlám által előírt viselkedés követése. Így a muszlim nem várja, hogy tettét viszonozzák. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem az tartja a kapcsolatot (a rokonaival) aki viszonozza azt, hanem az tartja meg a kapcsolatot, aki ha megszakítják vele a kapcsolatot, ő akkor is megtartja.” (al-Bukhári).

Egy alkalommal odament Allah Küldöttéhez (ﷺ) egy férfi, és azt mondta: Vannak rokonaim, akikkel tartom a kapcsolatot, ők pedig nem tartják velem. Szépen bánok velük, ők pedig rosszul bánnak velem. Béketűrő vagyok velük szemben, míg ők kíméletlenek hozzám. Erre azt mondta Allah Küldötte: „Ha tényleg olyan a helyzeted, ahogyan elmondtad, az olyan mintha forró hamuval etetnéd őket, és mindaddig veled van a segítség Alláhtól ellenük, amíg ilyen helyzetben vagy” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „A rokoni kötelék a Trónusra van függesztve, és azt mondja: Aki megtart engem, azt Allah is részesíti kegyeiből, aki pedig megszakít engem, attól Allah visszatartja kegyeit.” (al-Bukhári és Muszlim).

A kalligráfia jelentése: „Tanúsítom, hogy nincs más isten Allahon kívül, és tanúsítom, hogy Mohamed az Ő szolgája és küldötte.”

7. A muszlim és szomszédai

Az a muszlim, aki tisztában van vallásának tanításaival, kiemelkedik az emberek közül szomszédaival való szép viselkedésével, hiszen ismeri az útmutatásból, hogy milyen magas szintre emelte Allah a szomszédot, az emberi kapcsolatok ranglétráján. Egyetlen vallás vagy rendszer sem érte el azt a szintet, amelyet az iszlám garantál a szomszédnak. A Magasságos Allah arra utasította a Koránban a muszlimokat, hogy bánjanak szépen a szomszédokkal.

„És szolgáljátok Allahot, és ne tegyetek meg semmit se társként Mellé és [viselkedjete]k] szépen a szülőkkel, a rokonokkal, az árvákkal, a szegényekkel, a rokon szomszédokkal, az idegen szomszédokkal, és a közeli baráttal, a [nincstelen] átutazóval és azzal, akit jobbotok birtokol. Allah bizony nem szereti azt, aki beképzelt és dicsekvő.” (Korán 4:36)

A muszlim minden szomszédját megilleti a szomszéd joga akkor is, ha nincs közöttük rokoni szál, baráti kapcsolat vagy vallási alapú testvériség.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Gábiel angyal annyira hangsúlyozta a szomszéd jogait, hogy azt gondoltam, talán még örökösödési joga is van.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) a szomszédokkal való szép bánásmódot a hit egyik jelének minősítette, amikor azt mondta: „Aki hisz Allahban és az Utolsó Napban, bánjon jól a szomszédjával! Aki hisz Allahban és az Utolsó Napban, becsülje meg vendégét! Aki hisz Allahban és az Utolsó Napban, jót mondjon, vagy hallgasson!” (al-Bukhári és Muszlim).

Engedékeny szomszédjával szemben

Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Ne akadályozza meg egyetlen szomszéd szomszédját abban, hogy egy fadarabot verjen a falába.” (al-Bukhári és Muszlim).

Azt kívánja szomszédjának, amit önmagának

Az a muszlim, aki követi vallásának útmutatását, kedves és kifinomult érzékű, együtt érez szomszédjával, együtt örül és együtt szomorkodik vele. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt „Nem teljes hitű az üköltek, aki nem kívánja azt testvérének, amit saját magának kíván.” (al-Bukhári és Muszlim).

Anaszra való hivatkozással jegyezték fel ezt a változatot: „Esküszöm arra, Aki- nek kezében van az életem, hogy nem teljes hitű az a szolgált, aki nem kívánja azt szomszédjának (egy másik változatban: a testvérének), amit saját magának kíván.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) elültette a muszlimok lelkében a közösségi összetartás szelle- mét és az egymásra való odafigyelést, ezért pl. a szegényebb szomszédoknak adnak saját ételükből, ha szükségük van táplálékra. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta Abu Darrnak: „Ó Abu Darr, ha levest főzöl, akkor készítsd bő lével (sokat főzzél), és gondold a szomszédaidra!” (Muszlim).

Az igaz muszlim nem hagyja cserben szomszédját, ha szegénységben és éhínség- ben szenved: „Nem hisz bennem az, aki jóllakva alszik el, miközben szomszédja éhes mellette, és ő tudja ezt.” (At-Tabaráni).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem lehet hívő az, aki jóllakik, miközben a szomszédja éhes.” (At-Tabaráni).

Képességének megfelelően tesz jót szomszédaival

Allah Küldötte (ﷺ) arra hívta fel a muszlimok figyelmét, hogy ne tekintsék jelen- téktelennek a legkisebb segítséget sem. Azt mondta: „Ne vesse meg egy szomszéd- asszony sem szomszédasszonyának (a segítséget), hacsak egy birkaláb lenne is az.” (al-Bukhári és Muszlim). A Magasságos Allah azt mondta:

„S aki egy porszemnyi jót tesz, meglátja azt” (Korán 99:7)

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Óvjátok meg magatokat a Tűztől, hacsak egy datolyával (adakoztok) is!” (al-Bukhári).

Ugyanakkor a kevés segítséget sem kell elhallgatni, vagy köszönés nélkül hagy- ni, hiszen a köszönet mondása barátságot, szeretetet és könyörületet eredményez. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Nem mond köszönetet Allah felé az, aki nem nyilvánít köszönetet az emberek felé.” (al-Bukhári).

Jót tesz muszlim és nem muszlim szomszédjaival egyaránt

Abdullah ibn Amr, a Próféta (ﷺ) egyik társa, amikor birkát vágtak neki meg- kérdezte szolgáját: „Ajándékoztál zsidó szomszédunknak? Hallottam, amint Allah

Küldötte azt mondta: „Gábiel angyal annyira hangsúlyozta a szomszéd jogait, hogy azt gondoltam, talán még örökösödési joga is van.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az Írás birtokosai, a zsidók és a keresztények évszázadokon keresztül éltek és élnek ma is muszlimok szomszédságában. Biztonságban érezhetik magukat, hiszen életük, becsületük, vagyonuk és vallásgyakorlásuk biztonsága mind garantálva van. Templomaik a mai napig bizonyítják a szabad vallásgyakorlást, és a jó bánásmódot, amelyet senki sem tagadhat meg tőlük, hiszen Allah azt mondta a Koránban:

„Nem tiltja meg Allah nektek, [hogy kedvesek és igazságosak legyetek] azokkal, akik nem harcolnak ellenetek a vallás miatt, és nem üldöznek ki titeket házaikból, Allah bizony szereti az igazságosokat!” (Korán 60:8)

A szomszédok közül a hozzá legközelebb lakót részesíti előnyben

Áisára hivatkozva jegyezték fel, miszerint azt mondta: „Ó, Allah Küldötte, van két szomszédom, kinek ajándékozzak? Azt felelte: „Annak, akinek az ajtaja közelebb van hozzád.” (Al-Bukhári).

Abu Hurejra azt mondta: „Nem szabad a távolabbi szomszéddal kezdeni a közelebbi szomszéd helyett. A közelebbivel kell kezdeni, majd azután következik a távolabb lakó.” (Al-Bukhári).

Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a muszlim nem törődik a messzebb lakó szomszéddal, csupán a sorrend fontosságáról van szó. Mindenkit, aki a szomszédsági körbe tartozik, egyformán megillet a szomszédság joga.

A muszlim szomszéd a legjobb szomszéd

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A legjobb barátok Allah előtt azok, akik a legjóságosabbak barátaikhoz, és a legjobb szomszédok Allah előtt azok, akik a legjóságosabbak szomszédaikhoz.” (At-Tirmidí)

Éppen ezért az iszlám a muszlim ember boldogságához elengedhetetlennek tartja a jámbor szomszédot, mivel egy ilyen ember szomszédságában lakni nyugalmat és biztonságérzetet jelent. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A muszlim boldogságához tartozik a jámbor szomszéd, a tágas ház és a kényelmes utazási eszköz.” (Ahmed és al-Hákim)

A rossz szomszéd nem rendelkezik a hit kegyével

Allah Küldötte (ﷺ) megerősítette, hogy a rossz szomszéd meg van fosztva a legnagyobb isteni kegytől, a hit kegyétől, amely minden erény közül a legjelentősebb. Azt mondta: „Allahra! Nem hívó! Allahra! Nem hívó! Allahra! Nem hívó!” Megkérdezték a Prófétától (ﷺ): „Allah Küldötte, ki az?” Azt felelte: „Az, aki nem óvja meg szomszédját a saját igazságtalanságától.” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy másik változat szerint Allah Küldötte (ﷺ) egyenesen azt mondta: „Nem lép be a Paradicsomba az, aki nem óvja meg szomszédját a saját igazságtalanságától.” (Muszlim).

A rossz szomszédnak semmissé válik a cselekedete

Egyszer azt mondták a Prófétának (ﷺ), hogy van egy ember, aki éjszaka imádkozik, nappal böjtöl és jót cselekszik, adakozik, de bántja szavaival a szomszédait. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nincs semmi jó őbenne (nincs jótette), ő a Tűz lakói közül való.” Azt mondták neki: Van egy ember, aki elvégzi az előírt imádkozásokat, aludt tejet ad adományként és nem bánt senkit. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ő a Paradicsom lakói közül való.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Három sértő cselekedet van. A vezetőé, aki ha jót teszel vele, nem köszöni meg, ha pedig rosszat teszel, nem bocsátja meg; a rossz szomszédé, aki ha lát téged jót tenni, eltitkolja, ha pedig rosszat tenni lát téged, elhíreszteli; és azé a feleségé, aki ha otthon vagy, megbánt, ha pedig elmész otthonról, hűtlen hozzád.” (at-Tabaráni).

Az igazi muszlim óvakodik attól, hogy vétkezzen szomszédjával szemben

A szomszédnak az iszlám tanításaiban kiemelkedő védelme van, éppen ezért az igazi muszlim óvakodik attól, hogy vétkezzen, bűnt kövessen el vele szemben. A szomszédal szemben vétkezni ugyanis nagyobb bűn és förtelmesebb tett, mint egy idegennel szemben vétkezni. A szomszédnak ártani könnyebb, mint egy idegennel, mert ő közel hozzánk, s így kevesebb az akadály. Az iszlám azonban védelmet biztosít számára.

Allah Küldötte (ﷺ) egy alkalommal a paráznaságról kérdezte társait, akik azt felelték, hogy tiltott cselekedet, amelyet Allah és küldötte megtiltottak. Allah Küldötte (ﷺ) erre azt mondta: „Kevésbé súlyos, ha egy férfi tíz (idegen) nővel paráz-

nálkodik, mintha szomszédjának feleségével paráználkodik.” Ezután megkérdezte őket a lopásról, mire azt felelték, hogy tiltott cselekedet, amelyet Allah és küldötte megtiltottak. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Kevésbé súlyos, ha egy férfi tíz ház lakóitól lop, mintha szomszédjának házából lop.” (Ahmed).

Az a muszlim, aki kifinomult értékítéllettel rendelkezik és tisztában van vallásnak tanításával, ezerszer is meggondolja, hogy veszekedjen szomszédjával, mivel ismeri mivel jár mindez. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A Feltámadás Napján elsőként két szomszéd perlekedik egymással.” (Ahmed és at-Tabaráni).

Nem hanyagolja el szomszédja megsegítését

Allah Küldötte (ﷺ) nyilvánvalóvá tette, hogy milyen lesz a sorsa annak a szomszédnak, aki nem segít szomszédjának: „Hány olyan ember lesz, aki szomszédjába fog kapaszkodni a Feltámadás Napján, azt mondván: Ó Uram! Ez a személy bezárta ajtaját előttem, és nem segített rajtam.” (al-Bukhári).

A muszlimok az iszlám nézete szerint egy szilárdan álló építményhez hasonlítanak, amelynek minden egyes téglája a nemzet egy tagja. Így minden téglának erősnek kell lennie önmagában is és erősen kell kötődnie a többi téglához, hogy az építmény kellően ellenálló és szilárd legyen, mert ellenkező esetben törékeny lesz és könnyen leomlik.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A hívők olyanok, mint egy szilárdan álló építmény, egyik része a másikat erősíti.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A hívők egymás iránti szeretetének, könyörületének és együttérzésének a példázata olyan, mint a testé, amelynek ha egy szerve beteg, mindegyik szerve virrasztással és lázzal válaszol.” (al-Bukhári).

Türelemmel viszonyozza szomszédja bántó viselkedését

A muszlim türelemmel viseltetik szomszédja viselkedése iránt. Abu Dzarr nevéhez fűződik az a hadís, amelyben egy Mutarraf ibn Abdullah nevű személy találkozott vele, és egy hadísról érdeklődött, amely így kezdődik: Allah Küldötte azt mondta: „Allah bizony hármat szeret, és hármat gyűlöl.” Abu Dzarr azt kérdezte Allah Küldöttétől (ﷺ): Kik azok hárman, akiket Allah szeret? Allah Küldötte (ﷺ) így válaszolt: „A férfi, aki türelemmel és a jutalmat szem előtt tartván ment háborúba Allah útján, és addig harcolt, amíg meg nem halt, és akiről a hatalmas és fenséges Allah azt mondta Könyvében: *„Allah bizony szereti, hogy azok, akik az*

Ő útján harcolnak felsorakoznak, hasonlatosan egy szilárdan megkötött építményhez.” (Korán 61: 4). Azt kérdezte Abu Dzarr: És a második? Azt felelte a Próféta (ﷺ): „A férfi, akinek rossz szomszédja volt, aki bántotta, ám ő türelemmel tűrte a bántalmazását, amíg Allah meg nem akadályozta (rossz szomszédját) étellel (csapással) vagy halállal...” (Ahmed és at-Tabaráni).

Nem viszonozza szomszédja sértő cselekedetét

Az iszlám tanításai közé tartozik, hogy a muszlimnak nem szabad a gonoszságot és a sértést hasonló cselekedettel viszonoznia, hanem türelemmel kell lennie. Mohamed ibn Abdullah ibn Szalám elment a Prófétához (ﷺ) és azt mondta neki: A szomszédom megsértett engem. Azt mondta neki Allah Küldötte: „Légy türelemmel”. Később visszatért, s azt mondta ismét: Szomszédom megsértett engem. Azt mondta neki Allah Küldötte (ﷺ): „Légy türelemmel”. Harmadszor is elment Allah Küldöttéhez és azt mondta: Szomszédom megsértett engem. Azt mondta neki Allah Küldötte (ﷺ): „Fogd a holmidat, és öntsd ki az útra, majd ha arra jár valaki, mondd azt: Szomszédom megsértett engem, és akkor átok fogja sújtani. Aki hisz Allahban és az Utolsó Napban, az bizony tisztelje szomszédját!” (Haját asz-Szahába).

Tudja, hogy mi a szomszédja joga vele szemben

E magasztos prófétai útmutatás alapján a muszlim tisztában van a szomszédja jogaival. Szomszédja mindig számíthat rá, ha nehézsége támad és megoszthatja vele örömét, ha jó éri. Ha szegénység sújtja, mellé áll, ha megbetegszik, meglátogatja és segít neki. Ha pedig befejezi evilági életét, akkor részt vesz temetésén, gyászolja és együtt érez családjával. Minden esetben odafigyel és vigyáz szomszédja és a szomszéd családjának érzéseire.

A Próféta (ﷺ) azt mondta egy hadísban: „Tudjátok, mi a szomszéd joga? Segítetek neki, ha segítséget kér; könnyítetek rajta, ha könnyítést kér; adjatok neki kölcsön, ha kölcsönre van szüksége; törődjete vele, ha elcsügged. Ápoljátok, amikor beteg; menjetek el a temetésére, ha meghal; gratuláljatok neki, ha valami jó éri; mutassatok részvétet iránta, ha szerencsétlenség sújtja. Ne vegyétek el előle a levegőt úgy, hogy magas házat építettek a beleegyezése nélkül; ne zaklassátok; ha gyümölcsöt vesztek, adjatok neki belőle, ha pedig nem adtok neki, csendben vigyétek azt házatokba, és ne engedjétek, hogy gyermekeitek a szomszéd gyerekeit izgassák a látványával!”

8. A muszlim és testvérei, barátai

Az igazi muszlim legkiemelkedőbb jellemvonásai közé tartozik az, hogy magasztos, minden érdektől, céltől mentes szeretettel szereti testvéreit és barátait. Ez az igazi testvéri szeretet, amely tisztaságát, érzékenységét a kinyilatkoztatás fényéből és a prófétai útmutatásból meríti, és ezzel egyedülálló lett az emberi kapcsolatok terén, illetve páratlan hatással volt a muszlimok magatartására az emberi kapcsolatok történetében. Ez azért van így, mert az a kötelék, amely összeköti a muszlimot testvérel, nem más, mint az Allahba vetett hit köteléke, amely független nemzetiségétől, bőrszíntől és nyelvtől:

„Bizony, a hívők testvérek.” (Korán 49:10)

A hittestvériség az emberi lelkek és szívek legszilárdabb köteléke, és a legmagasztosabb kapocs az elmék között. Ezek után nem furcsállható, hogy ez a páratlan testvériség szeretetet hoz létre magasztosságában, tisztaságában, mélységében és állandóságában. Ezt az iszlám az Allahban való szeretetnek nevezi, amelyben az igazi muszlim rátalál a hit gyönyörűségére.

„Van három dolog, amelyek ha jelen vannak valakiben, rátalál a hit szépségére. (Az első), hogy Allah és küldötte iránt nagyobb szeretetet érezzen, mint rajtuk kívül bármi vagy bárki felé. (A második), hogy ne szeressen egy embert másként, csakis Allahban. (A harmadik), hogy ugyanúgy gyűlölje a hitetlenségbe való visszatérést – miután Allah Kimentette abból – mint ahogyan gyűlölí azt, hogy a Tűzbe vettessen.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az egymást Allahért szeretők rangja

A nemes hadíszok sokasága sorolja fel az egymást Allahért szeretők rangját, és adtak képet kiemelkedő helyükről, amelyet Allah készített elő számukra a Paradicsomban, és a hatalmas tiszteletről, amely majd őket illeti azon a napon, amikor feltámadnak az emberek, hogy a világok Urával találkozzanak.

Ezek közé tartozik az a hadísz, amely hétféle emberről szól, akiket Allah az árnyékból (általa teremtett árnyékban) részesít, azon a napon amikor nem lesz más árnyék, csakis az Ő árnyéka. Ez a hét féle ember a következő:

„Az igazságos vezető; a fiatalember, aki az Erős és Fenséges Allah szolgálatában nőtt fel; az, akinek a szíve a mecsetekhez kötődik; az a két ember, akik Allahban

szerették egymást, Őerte gyűltek össze és Őerte váltak el egymástól; az a férfi, akit magához hívott egy szépséges asszony, ám ő azt mondta: „Én bizony félem Allahot”; az, aki úgy adakozott, hogy nem tudta a bal keze, mit adott a jobb keze; és az, aki megemlékezett Allahról egyedüllétében, s megeredtek közben a könnyei.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ez egy egyértelmű szent szöveg, amely az egymást Allahért szeretőket a hét legjobb csoportban említi, akiket Allah az Ő árnyékában részesít, és átfogja őket könyörületével és jóságával. Milyen hatalmas megtiszteltetésben részesülnek!

Az egymást Allahért szeretőknek elegendő megtiszteltetés az, hogy Allah összegyűjti őket a Feltámadás Napján az összegyűjtés helyén, és azt mondja: „Hol vannak az egymást az Én fenségemért szeretők? A mai napon árnyékban részesítem őket, az árnyékomból (az Allah által teremtett árnyékban), azon a napon, amikor nem lesz árnyék, csakis az Én árnyékom!” (Muszlim).

Milyen magasztos ez a megtiszteltetés, és milyen teljes ez a jutalom! Az egymást őszintén Allahért szeretők kapják mindezt a nehézség, a hatalmas borzalom és csapás napján.

Muád ibn Dzsebel a Prófétára (ﷺ) hivatkozva azt mondta: Hallottam Allah Küldöttét, amint azt mondta: „Az egymást Allah fenségéért szeretőknek fényből való szószerük lesz, a próféták és az angyalok vágyódní fognak az ő helyzetükre.” (at-Tirmidi).

Abu Hurejra a Prófétára (ﷺ) hivatkozva mondta: „Egy férfi meglátogatta hittestvérét egy másik faluban, és a Magasságos Allah egy angyalt helyezett útjára, hogy szemmel tartsa. Amikor találkozott vele, azt kérdezte tőle: Merre tartasz? A férfi azt felelte: Ebben a faluban élő testvéremet keresem fel. Azt kérdezte tőle az angyal: Van valamilyen jótette veled szemben, amit viszonzni kívánsz neki? Azt felelte: Nem, csupán megszerettem őt a Magasságos Allahért. Azt mondta az angyal: Én bizony Allah Küldötte vagyok, akit azzal küldött hozzád, hogy (tudd): Allah szeret téged, ahogyan te is megszeretted testvéredet Őerte.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) nyilvánvalóvá tette, hogy két egymást szerető hittestvér közül az a jobb, aki erősebben szereti a másikat Allahért. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Azon két ember közül, akik megszeretik egymást (Allahért), az a jobb, aki erősebben szereti a másikat” (Al-Bukhári).

Allah Küldötte azt is mondta: „Ha megszereti egy ember a hittestvérét, akkor közzölje vele, hogy szereti!” (Abu Dáúd és at-Tirmidi).

Anaszra hivatkozva jegyezték fel, hogy egy férfi volt a Prófétánál, majd egy másik férfi is ott járt, és azt mondta Allah Küldöttének: Ó Allah Küldötte, én szeretem

ezt az embert! Erre azt kérdezte tőle a Próféta: „Tudattad vele?” Azt felelte: Nem. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Tudasd vele!” Erre a férfi utolérte testvérét, és azt mondta neki: Szeretlek téged Allahért. A másik férfi pedig azt felelte: Szeressen meg téged Allah, Akiért megszerettél. (Abu Dáúd).

Allah Küldötte (ﷺ) maga is így cselekedett, tanítván a muszlimokat arra, hogy miként építsék fel a szeretet és testvériség közösségét. Egy alkalommal megfogta Muád ibn Dzsebel kezét, és azt mondta neki „Ó Muád, Allahra esküszöm, szeretlek téged Allahért, s azt kötöm a lelkedre, hogy ne felejtsd el minden imádkozás végén azt mondani: Istenem, segíts engem abban, hogy megemlítslek, hogy köszönetet mondjak Neked, és hogy helyesen szolgáljalak.” (Abu Dáúd és an-Naszáí).

Muád pedig nekilátott, hogy elhintse ezt a tiszta szeretetet a muszlimok között, elmondva nekik azt, amit Allah Küldöttétől hallott az egymást Allahért szeretők hatalmas jutalmáról, és még hatalmasabb szeretetéről, amelyet Allah előkészített számukra. Imám Málik közölte, Abu Idrisz al-Khaulánira való hivatkozással, aki azt mondta: Bementem a damaszkuszi mecsetbe, ahol egy szépen mosolygó fiatalot láttam, amint körülvették az emberek, s ha összekülönböztek egymással valamilyen, akkor hozzá fordultak, és elfogadták véleményét. Megkérdeztem, hogy ki ő, mire azt mondták nekem: Ő Muád ibn Dzsebel. Másnap korán felkeltem, azonban ő megelőzött engem a koránkeelésben, így imádkozva találtam rá. Megvártam, míg befejezte imádkozását, azután odaléptem hozzá, úgy hogy arccal szembe legyek vele, köszöntem neki, s azt mondtam: Allahra esküszöm, én szeretlek téged Allahért! Azt kérdezte: Vajon Allahért? Azt feleltem: Allahért. Újból megkérdezte: Vajon Allahért? Azt feleltem: Allahért. Erre megfogott a ruhámnál fogva és magához húzott, majd azt mondta: Örvendezz, mert hallottam Allah Küldöttét azt mondani: „A Magasságos Allah azt mondta: az egymást Értem szeretőknek jár a szeretetem és azoknak, akik Értem találkoznak egymással, azoknak, akik Értem látogatják egymást, és azoknak, akik Értem adakoznak.”

Az Allahért való szeretet hatása a muszlimok életére

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, miszerint azt mondta: a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Esküszöm arra, Akinek kezében van az életem, hogy nem léptek be a Paradicsomba, amíg nem vagytok hívők, és nem lesztek hívők, amíg nem szeretetitek egymást. Vajon ne mutassak rá számotokra egy olyan dologra, amelyet ha megtesztek, megszeretitek egymást? Terjesszétek el egymás között a köszöntést!” (Muszlim).

A nemes Küldött (ﷺ) a nevelői meglátásával – amelyet Allah feléje intézett tanításából merített – felismerte, hogy a gyűlölet, a vetélkedés, az irigység nem szűnik meg másképp, csak a muszlimok életében uralkodó őszinte és emelkedett testvériség által, amely szeretetet, jó tanács adását, barátságosságot és vidámságot eredményez. Éppen ezért szólított fel a köszöntésre a hittestvérek között.

Ez által az őszinte és csodálatos szeretet által volt képes Allah Küldötte (ﷺ) arra, hogy az emberiség történetében példátlan hívő közösséget hozzon létre. A Próféta (ﷺ) képletesen mutatta be a muszlimok közösségének összetartását, amikor azt mondta: „A hívő és a hittestvére közötti viszony példázata olyan, mint egy szilárd építmény, egyik része a másikat erősíti.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A hívők egymás iránti szeretetének, könyörületének és együttérzésének a példázata olyan, mint az a test, amelynek ha egy szerve panaszodik, mindegyik szerv virrasztással és lázzal válaszol.” (Muszlim).

Nem szakítja meg a kapcsolatot testvéreivel, és nem különül el tőlük

Az igaz, vallásának tanításával tisztában lévő muszlim tudja, hogy az iszlám szeretetre, kapcsolattartásra és együttérzésre szólít fel, ugyanakkor megtiltja a gyűlölködést, a kapcsolatok megszakítását és az elkülönülést. Az Allahért való szeretet köteléke ugyanis erősebb annál, hogy elszakadjon a legelső vétek okán, amelyet az egyik fél elkövet a másik ellen. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Azt a két embert, akik Allahért vagy az iszlámért szeretik egymást, nem választhatja el egymástól az első vétek, amelyet egyikőjük követ el.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem szabad három napnál tovább elkülönülnie egy muszlimnak hittestvérétől! Amikor találkoznak, nem fordulhatnak el egymástól, s az a jobb közülük, aki megelőzi a másikat a köszönéssel!” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Három napnál tovább nem különülhet el egy ember a hittestvérétől! Ha eltelt a három nap, s találkozik vele, akkor köszöntse! Ha a másik viszonzza a köszöntést, akkor mindketten részesülnek a jutalomban. Ha nem viszonzza, a másik muszlim akkor is mentesül az elkülönülés vétkétől.” (al-Bukhári).

Az iszlám nevelési módszere szeretetre, közeledésre és barátságosságra épül. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne szakítsátok meg egymással a kapcsolatot, és ne fordítsatok hátat egymásnak, és ne gyűlölködjetek egymással, és ne irigykedjete egymásra! Legyetek testvérek, ahogyan Allah utasított titeket!” (Muszlim).

Egy másik hadisz szerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Óvakodjatok a rossz feltételezéstől! Bizony a rossz feltételezés a leghazugabb beszéd. Ne keressétek

egymás hibáit, ne kémkedjete, ne vetélkedjete, ne irigykedjete egymásra, ne gyűlölködjete és ne fordítsatok hátat egymásnak! Legyetek – Allah szolgálai – testvérek!” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne irigykedjete egymásra! Ne verjétek fel az árakat egymás becsapására! Ne gyűlölködjete! Ne fordítsatok hátat egymásnak! Ne adjon el egyikőtök sem, a másik adásvétele ellenében. Legyetek – Allah szolgálai – testvérek! A muszlim testvére a muszlimnak. Nem igazságtalan vele szemben; nem hagyja cserben; nem veti meg. Az istenfélelem itt van (közben háromszor a mellére mutatott). Elég a gonoszsághoz egy személy részéről az, ha lenézi muszlim testvérét. Minden muszlim számára tiltott a másik muszlim vére, vagyona és hírneve.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) túlvilági boldogtalansággal, Allah Könyörületétől való megfosztottsággal fenyegette meg azokat, akik eltávolodtak az iszlám erkölcsi tanításától az elkülönüléshez való ragaszkodásuk miatt. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „A Paradicsom kapui hétfőn és csütörtökön nyitnak ki, és megbocsátásban részesül minden szolga, aki nem helyez semmit Allah mellé társnak, kivéve azt, aki ellenségeskedésben van hittestvérel. Az mondatik: Késleltessétek mindkettejüket addig, amíg ki nem békülnek! Késleltessétek mindkettejüket addig, amíg ki nem békülnek! Késleltessétek mindkettejüket addig, amíg ki nem békülnek!” (Muszlim).

Abu ad-Dardá azt mondta: „Vajon ne mondjam-e el nektek, mi az, ami jobb, mint az adakozás és a böjtölés? Az egymás közötti jó viszony! Bizony a gyűlölet, törli el a jutalmat!” (al-Bukhári).

Elnéző velük szemben

Az igazi muszlim visszafojtja, leküzdí haragját, ha egyik muszlim testvére megharagítja, majd megbocsátja botlását. Nem veti meg, hanem jóságosan viseltetik iránta, mivel Allahhoz kíván közelebb kerülni ez által. A Magasságos Allah azt mondta:

„És akik visszafojtják haragjukat, és elnézők az emberekkel, Allah szereti a jótevőket.” (Korán 3:134)

Előfordul, hogy a muszlim ugyan leküzdí haragját, ám nem bocsát meg, s így titkolt gyűlöletté változik a harag, amely sokkal rosszabb, mint a harag vagy a düh. Az igazi muszlim azonban mentes a gyűlölettől. Ha leküzdí a haragot, elnézéssel és megbocsátással teszi azt. Amikor a muszlim elnéző és megbocsátó, valójában Allahért vi-

setetik szerénységgel és Allahért bocsát meg testvérének, hiszen Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Allah nem gyarapít egy szolgát sem, csupán dicsőséggel, és senki sem viselkedik szerényen Allahért anélkül, hogy Allah ne emelné fel.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Van három tulajdonság, amelytől mentesülve megbocsáttatik minden más bűn, ha Allah akarja. Ha valaki úgy hal meg, hogy nem helyez társként Allah mellé semmit; ha nem varázsló, aki követi a varázslókat; és ha nem gyűlöli testvérét.” (al-Bukhári).

Örömteli arccal találkozik velük

A muszlimnak mindamellett, ami eddig elhangzott, tiszta szívűnek, jókedvűnek és örömet sugárzó arcúnak kell lennie, aki ha testvéreivel találkozik, mindig mosolyog. Allah Küldötte (ﷺ) ezt fejezte ki, amikor azt mondta: „Ne vess meg semmit a helyes viselkedésből, még azt se, hogy örömteli arccal találkozz testvéreddel!” (Muszlim).

Az iszlám jótettnek és jutalmat érdemlő cselekedetnek tekinti a vidámságot, az öröm kifejezését az ember arcán. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Mosolyod testvéredre adomány!” (at-Tirmidi).

Ali ibn Abu Tálib azt mondta: „Ha két muszlim összejön, s beszélgetnek, Allah megbocsát annak, akinek vidámabb az arca.”

A profétai társaknak az volt a szokása, hogy ha találkoztak, kezet fogtak. Ha utazásból tértek haza, akkor átölelték egymást, szeretetet árasztva magukból a testvéreik felé.

Ibn Sza'd közölte Rangsor című művében, as-Sa'bira hivatkozva, aki azt mondta: Amikor Allah Küldötte visszatért a Khaibari csatából, Dzsfar ibn Abu Tálib, az unokatestvére, várta őt. A Próféta (ﷺ) pedig magához ölelte, és megcsókolta homlokát, majd azt mondta: „Nem tudom, melyiknek örülök jobban: Dzsfar eljöttének vagy Khaibar meghódításának.”

Őszinte velük

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A vallás őszinteség.” Azt kérdeztük: Ki iránt? Azt felelte: „Allah, a Könyve (a Korán), a Küldötte, a muszlimok vezetői, és közemberei iránt.” (Muszlim).

Az őszinte tanácsadás a muszlim számára az iszlám egyik legjelentősebb alapelve, amelyre a korai muszlimok hűséget esküdtek. Dzserír ibn Abdullah azt mondta: Hűséget esküdtem Allah Küldöttének arra, hogy elvégzem az imádkozást, megadom a zakátot, és hogy őszinte tanácsadója leszek minden muszlimnak. (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) a fenti hadíszban az iszlám vallást az őszinteségként határozta meg alátámasztva, hogy az alapelve az iszlámnak. Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „Nem teljes hitű közületek az, aki nem szeretné testvérének azt, amit saját magának szeretne.” (al-Bukhári és Muszlim). Az a muszlim, aki azt kívánja testvérének, amit saját magának, minden bizonnyal szereti testvérét, őszinte vele és jó tanácsot ad neki.

Abu Hurejra azt mondta: „A hívő tükör testvére számára, ha lát benne egy hibát, kijavítja azt.” (Al-Bukhári). Abu Hurejra ezzel a Próféta egyik tanításából idézett: „A hívő testvére tükre, és a hívő testvére a (másik) hívőnek: megakadályozza hogy elveszen, és védelemmel veszi körül.” (al-Bukhári).

Jóság és hűség jellemzi

Az iszlám hűségre és a barátokkal való jóságra szólít fel, sőt ezt a szülők barátaira is kiterjeszti, tiszteletben tartva a hűség erényét, a testvériség illetve a barátság kötelékét. A korai muszlimok csodálatos példát mutattak erre életükkel, s valóban a legjobb nemzedéket testesítették meg, amely valaha is élt. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A legnagyobb jóság: jó kapcsolatot tartani azokkal, akiket az édesapa kedvel.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) ápolta a muszlimok szívét, elültette bennük a hűség palántáit, és amikor alkalma nyílt arra, hogy beszéljen társaival, a helyes cselekedet és viselkedés útjára irányította őket.

Egyszer egy, a Szalama törzsből származó férfi elment a Prófétahoz (ﷺ) és azt mondta neki: Ó, Allah Küldötte! Maradt-e valami a szüleim iránti jóság kötelességéből, ami által jószágos lehetek a szüleimhez, miután meghaltak? Ő azt felelte: „Igen, (négy cselekedetet tehetsz): a fohászkodás és a bocsánatkérés számukra, az egyezményük megtartása, a kapcsolattartás azokkal a rokonokkal, akikhez csupán a szülőkön keresztül fűz téged rokoni szál és a barátjuk tisztelete.” (Abu Dáúd, Ibn Mádza és Ibn Hibbán).

Allah Küldötte (ﷺ) ügyelt arra, hogy hűséges maradjon a barátságához, és emiatt felesége Áisa megharagudott, mivel előző felesége, Khadízsza halála után, a Próféta kifejezte tiszteletét elhunyt felesége barátnői felé, és ettől féltékenység töltötte el Áisát. Áisa erről a következőt mondta: Nem voltam annyira féltékeny a Próféta egyetlen feleségére sem, mint Khadízsára. Soha sem láttam őt, de Allah Küldötte sokszor emlegette, s ha bárányt vágott, feldarabolta, azután elküldte Khadízsza barátnőinek. Talán azt is mondtam neki: Úgy teszel, mintha nem lenne egyetlen nő sem, csupán Khadízsza! Mire a Próféta azt mondta: „Ő ilyen és ilyen volt (felsorolta erényeit) és gyermekeim születtek tőle.” (al-Bukhári és Muszlim).

A szeretetből, őszinte tanácsadásból, hűségből és jóságból következik, hogy a muszlim mindig megvédi, győzelemre segíti testvérét. Ha igazságosan cselekszik, igaza van, akkor mellé áll, segítséget nyújt neki és megvédelmezi. Ha azonban igazságtalanul jár el, akkor is mellé áll azzal, hogy megtiltja neki a rosszat, óva inti attól és tanácsot is ad neki. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A hívő győzelemre segíti testvérét, ha igazságtalan volt, és akkor is, ha igazságosan cselekedett. Ha igazságtalan volt, akkor tiltsa azt meg neki, és ezzel segíti győzelemre. Ha pedig igazságos volt, akkor támogassa!” (Muszlim).

Kedves testvéreihez

Azt a muszlimot, aki hűen követi vallásának rendelkezéseit, kedvesség és barátságosság jellemzi. Allah azt mondta a hívőkről a Koránban: *„alázatosak a hívőkkel, szigorúan kemények a hitetlenekkel szemben”* (Korán 5: 54). Ez a Korán-idézet azt jelenti, hogy a hívőknek testvéreik felé szelídséget, kedvességet és alázatot kell tanúsítaniuk. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem jelenik meg a kedvesség egy dologban sem anélkül, hogy ne tenné díszessé azt, és nem vétetik el egy dologból sem anélkül, hogy ne tenné dísztelenné azt.” (Muszlim).

Allah Küldöttének (ﷺ) életútja telis-tele van kedvességgel, nemességgel és erkölcsösséggel. Soha sem hagyta el a száját förtelmes szó, és nem sértett meg senkit sem. Anasz, aki szolgája és társa volt, így jellemezte erkölcsét: „Allah Küldötte sohasem beszélt csúnyán, nem átkozódott, s nem sértegetett. Ha valakit meg akart dorgálni, azt mondta: Mi lelte őt? Lenne inkább a homloka homokkal teli (vagyis inkább sokat imádkozott volna).” (al-Bukhári).

Nem sérti meg őket a hátuk mögött

Az igaz muszlim nem említi meg sértő módon testvéreit távollétükben, mivel tisztában van azzal, hogy ez tiltott cselekedet. A Magasságos Allah azt mondta:

„... és ne sértsétek meg egymás a távollétben (orvul, egymás háta mögött). Vajon szeretné-e bármelyikőtök halott testvére húsát megenni? Bizony irtóztatok attól (akkor irtóztatok a megsértésétől is)!” (Korán 49:12)

A Próféta (ﷺ) azt mondta, ezt a fajta megsértést értelmezve: „Tudjátok mi a távollétben való megsértés?” Azt felelték (a társai): Allah és a Küldötte jobban tudja.

Ő (ﷺ) így folytatta: „Azt említeni testvéredről, amit gyűlöl.” Valaki azt kérdezte: „Vajon akkor is, ha testvéremben megtalálható az, amit mondtam róla?” A Próféta (ﷺ) azt felelte: „Ha benne van az, amit mondtál róla, akkor megsértetted őt távollétében (azt nyilvánosságra hozván, amit gyűlöl); ha viszont nincs benne, akkor valótlan állítottál róla.” (Muszlim).

Az istenfélő muszlim távol tartja magát az efféle tettektől. Egyrészt mert nem akar olyan lenni, mint aki megeszi halott testvérei húsát, másrészt megtartóztatja nyelvét, mivel nem akar arccal a Pokolba esni. A Próféta (ﷺ) ugyanis megfenyegette Muád ibn Dzsebelt, amiért sértően beszélt, és azt mondta, miközben megfogta Muád nyelvét: „Tartsd vissza ezt!” Erre azt kérdezte Muád: Ó Allah Próféta, vajon számon leszünk kérve azért, amit mondunk? A Próféta azt mondta: „Hova gondolsz? Vajon mi másért esnek az emberek arccal a Tűzbe, mint nyelvük „termése” miatt?” (at-Tirmidzi).

Ez a ronda viselkedés csupán a kétszínű emberek jellemzője, akik az emberek előtt ócsárolják testvéreiket és barátaikat távollétükben. Amikor találkoznak velük, nyájasan és örömteli arccal szólnak hozzájuk, barátságot és szeretet színlelve. Az iszlám azonban nem viseli el ezt a viselkedést, követőit egyenességre és istenfélelemre tanítja. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A Feltámadás Napján Allah előtt a leggonoszabb emberek között találod a kétarcút, aki egyesekhez egyik, másokhoz másik arcával megy.” (al-Bukhári és Muszlim).

Elkerüli a vitát és a bántó tréfát, valamint az ígéret megszegését

Az igaz muszlim nem bonyolódik testvéreivel meddő vitába, nem erőlteti a bántó tréfálkozást és nem szegi meg ígéretét. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne vitázz testvéreddel veszekedve, ne vidd túlzásba a tréfát, és ne tégy olyan ígéretet egy időpontra, amit megszegsz!” (al-Bukhári).

A veszekedéshez vezető vita és a bántó tréfa sokszor torkoll gyűlöletbe. Az ígéret megszegése pedig megrontja a lelket és eltörli a szeretet a szívből.

Bőkezű, előnyben részesíti testvéreit önmagával szemben

Az istenfélő muszlim, aki tisztában van vallásának tanításaival, bőkezű és adakozó testvéreivel és barátaival szemben, akik ugyancsak az istenfélők közül kerülnek ki. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne légy társa csupán hívőnek, és ne egyen ételedből csupán istenfélő!” (Abu Dáúd, at-Tirmidi).

Ebből kiindulva a muszlimok tudják, hogy hol, mikor és miért legyenek bőkezűek, nehogy kihasználják őket az erkölcstelen emberek. Megválasztják azokat az istenfélő testvéreiket, akikkel bőkezűen bánnak. Ali ibn Abu Tálíb azt mondta: „Az, hogy néhány testvérem kis csoportja eljön és elfogyaszt egy kis ételt velem, kedvesebb számomra, mint kimenni a piacotokra venni egy rabszolgát, majd fel szabadítani.” (al-Bukhári).

Az effajta összejövetelek megerősítik a szeretet kötelékét, az együttérzést, és felerlevenítk az emberi érzéseket egy olyan korszakban, amelyben az anyagi szinten gondolkodó emberek – akik saját gondjukkal és érdekeikkel vannak elfoglalva – elvesztették ezeket az érzelmeket. Az elanyagiasodott ember – mindegy, hogy a Nyugaton vagy a Keleten él – alig talál hűséges, kedves barátot, akinek szeretetet adhat, s aki viszonyozza azt, hacsak nem választ magának barátot az állatok közül! Sokan ugyanis több szeretetre és hűségre lelnek az állatokban, mint embertársaikban, bármilyen szomorú is ez.

Az iszlám mellett, hogy megkedvelteti a testvéri összejöveteleket és az embereket a bőkezűség és az adakozás terén való vetélkedésre ösztönzi, egy muszlim meghívásának elfogadását kötelezettségnek tekinti. A prófétai társak mindig elfogadták a meghívást, sőt egyenesen olyan köteletségnek tekintették, amelynek elhagyása véteknek minősül.

Zijád ibn An’um al-Afríkíra hivatkozva jegyezték fel, miszerint azt mondta: Tengeri harcosok voltunk Muávija (kalifa) idején, és egyszer a mi a hajónkhoz csatlakozott Abu Ajjúb al-Anszári hajója. Amikor tálaltuk az ételünket, meghívtuk őt, és amikor eljött hozzánk, azt mondta: Meghívatok, miközben én böjtölök, így nem volt mentségem, el kellett fogadnom meghívásokat, mert hallottam, amint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, a muszlimnak testvére felé hat kötelezően teljesítendő feladata van. Ha egyet is kihagy ezek közül, akkor testvére egyik jogos követelését hagyja el. (Ezek): Köszönti, ha találkozik vele; elfogadja meghívását, ha meghívja; ha tüsszent, akkor fohászkodik érte; meglátogatja, ha megbetegszik; és megjelenik temetésén, ha meghal; és ellátja tanáccsal, ha tanácsot kér tőle.” (al-Bukhári).

Aki ok nélkül nem tesz eleget testvére meghívásának, az vétkezik Allahhal és a Küldöttével szemben. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A legrosszabb étel az, amelyet vendégségre főztek, amelyre nem hívták meg azt, aki eljönne, miközben akit meghívtak, az visszautasítja a meghívást. Az, aki ok nélkül nem tesz eleget a meghívásnak, ellenszegül Allahnak és a Küldöttének!” (Muszlim).

A hittestvériség nem jelszó, amelyet felemelnek, se nem hirdetmény vagy propaganda, hanem olyan szent kötelék, amelynek feltételei és követelményei vannak. A

legjobb példa erre az, amit a „Segítők” (al-anszár), vagyis a medinai muszlimok tettek, amikor mekkai hittestvéreik (al-muhádzsirún) kivándoroltak hozzájuk, miután elüldözték őket hitük miatt, és nem maradt semmijük sem. A medinaiak páratlan önzetlenségről tettek tanúbizonyságot. Mindenüket felajánlották a kivándorlóknak, s még olyan is akadt közöttük, aki vagyonának felét és két feleségének egyikét is fel ajánlotta testvéreinek, azt mondva: „Ez a vagyonom, vedd el a felét, és íme a két feleségem, amelyik jobban tetszik, nevezd meg, s attól elválok, hogy a feleséged lehessen.” Ugyanakkor a Mekkából kivándorló is viszonzta medinai hittestvéreinek együttérzését és szeretetét, azt mondván: 'Allah áldjon meg téged vagyonodban és családotban! Nincs nekem szükségem ezekre, hanem csak vezessetek el engem a piacra, hogy dolgozhassak!’”

Volt olyanra is példa, hogy a medinai muszlimok egyike vendégül látta mekkai hittestvérét, miközben nem volt más étel otthon, csupán gyermekei tápláléka. Ennek ellenére előnyben részesítette vendégét saját magával és gyermekeivel szemben, és azt mondta feleségének: Fektesd le gyermekeinket, oltsd el a lámpást, és tálald a vendégnek azt, amink van! Majd úgy tettek, mintha ők is ettek volna vendégükkel együtt, és éhesen feküdtek le azon az éjszakán. Amikor másnap megjelent a Prófétnál, azt mondta neki Allah Küldötte (ﷺ): „Bizony, csodálatra méltónak ítélte Allah azt, amit vendégeitekkel tettetek az éjjel!” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy ízben azt mondták a medinaiak a Prófétnak (ﷺ): Oszd el közöttünk és testvéreink között a pálmaligeteket. Ő azt felelte: „Nem teszem!” Erre ők azt mondták testvéreiknek: Akkor ti besegítetek a munkába, mi pedig a termésből részesítünk titeket, (al-Bukhári és Muszlim)

A Magasságos Allah a Koránban méltatta a medinai muszlimok nemességét, s azt, hogy előbbre helyezik a mekkaiakat saját magukkal szemben. Azt mondta:

„És akik (a medinai muszlimok) letelepedtek a városban (Medinában) és megszilárdultak hitben előttük (a Mekkából kivándorlók előtt), szeretik azokat, akik kivándoroltak, s lelkükben nem érznek irigységet amiatt, amit azok kaptak (a hadizsákmányból), és előnyben részesítik magukkal szemben őket, még akkor is, ha szegénységben szenvednek. És akik megóvatnak maguk fukarságától, ők azok, kik boldogok lesznek.” (Korán 59:9)

Felismerték a medinai muszlimok a hittestvériség jelentését, s amikor Allah Küldötte (ﷺ) testvériséget hirdetett a muszlimok között, szívesen osztották meg a mekkaiakkal mindenüket. Olyan szoros volt testvériségük, hogy Allah Küldötte

kezdetben megengedte a muszlimoknak, hogy valódi rokonaik helyett hittestvérektől örököljenek. Ibn Abbászra való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Amikor a kivándorlók (muhádzsirún) Medinába mentek, a kivándorlók örökölték medinai testvéreiktől, rokonaik helyett, amiatt a hittestvéri kötelék miatt, amelyet a Próféta kötött meg közöttük. Amikor pedig leküldetett az ája: „*És a rokonok előbbre valók, egyikőjük a másiknál*” el lett törölve az örökösödés, és megmaradt a segítség, az előnyben részesítés és a szolidaritás.

Fohászkodik testvéreiért

Az a muszlim, aki valóban azt kívánja testvéreinek, amit saját magának, nem feledkezik meg arról, hogy fohászkodjon értük azokban az órákban, amikor egyedül van, s amikor leginkább megnyilvánul benne az őszinte szeretet és a mély együttérzés. Tudja, hogy ez a fohász talál leggyorsabban válaszra, mivel őszinteség és tisztaság jellemzi. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az a fohász talál a leggyorsabban válaszra, amelyet egy távollevő ember mond egy távollevő számára.” (al-Bukhári és Muszlim). Ezért kérte meg arra Allah Küldötte (ﷺ) Omart – mikor umrára (látogatás a mekkai szentélybe) kért engedélyt tőle – hogy fohászkodjon érte. Omarra való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Engedélyt kértem a Próféától az umrára. Megadta az engedélyt, és azt mondta: „Ne feledkezz meg rólam testvérem a fohászodban!” Ezzel olyat mondott, ami többet jelentett számomra, mint az egész világ. (at-Tirmidi)

Szafván ibn Abdullahra hivatkozva jegyezték fel, miszerint azt mondta: Elmentem Szíriába, ahol ad-Dardá édesanyját (az anyósát) találtam otthon, de nem találkoztam az apjával. Azt kérdezte tőlem: Zarándoklatot kívánsz teljesíteni? Azt feleltem: Igen. Azt mondta nekem: Fohászkodj nekünk, hogy jó érjen minket, hiszen a Próféta azt mondta: „A muszlim ember testvéréért – távollétben – mondott fohásza válaszra lel. A (fohászkodó) fejénél egy öt felügyelő angyal van, és akárhányszor fohászkodik jót kérve testvérének, azt mondja: Úgy legyen, és neked is éppúgy! Azt mondta: Majd találkoztam Abu ad-Dardával a piacon, aki ugyanezt mondta nekem, a Próféta hivatkozva.

Allah Küldötte (ﷺ) a közösségi szellemet nevelte társaiba, és minden alkalommal ráirányította figyelmüket a testvériség jelentésének átérzésére, hogy ne maradjon a muszlim emberben túlzott individualizmus és önzés, amely elhomályosítja a látását és lepecsételi a szívét. A közösségi szeretet és az önzetlenség elültetését célzó csodálatos tanításai közé tartozik az a történet, amikor egy férfi így fohászkodott: Istenem bocsáss meg nekem és Mohamednek! Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Így bizony sok embert kizártál a megbocsátásból.” (al-Bukhári). Így megtanította arra,

hogy az iszlám szellemisége visszautasítja azt, hogy egy muszlim csak önmaga számára tartson igényt a jóra, még akkor is, ha történetesen Allah Küldöttét is beleveszi fohászába. Ezzel emlékeztetett arra, hogy a hívőnek mindig azt kell kívánnia testvére számára, amit saját magának kíván.

Az igazi muszlim szereti hittestvéreit és barátait. Őszinte velük, ellátja őket tanácsokkal, vigyáz hírnevükre, becsületükre és vagyonukra jelenlétükben vagy távollétükben egyaránt. Előnyben részesíti őket saját magával szemben, elnéző, megbocsátó és megértő velük szemben. Kedvesen viselkedik velük, tiszta szándékú, visszatartja a kezét és a nyelvét is, adakozó, nem fukarkodik. Igazat mond, nem hazudik; hűséges és nem szegi meg ígéretét, egyenes és nem kétszínűsködik.

A kalligráfia jelentése: „Dicsőség Allahnak a teremtmények Urának.”

*A kalligráfia jelentése:
„Allah teljesen elegendő nekünk. Milyen pompás istápoló!”
(Korán 3:173)*

9. A muszlim és közössége

Vallásának szabályaival tisztában lévő muszlim természeténél fogva közösségi személy, mert küldetése van ebben az életben. Akiknek pedig küldetésük van, azok minden bizonnyal kapcsolatot alakítanak ki az emberekkel, foglalkoznak velük, aktívan részt vesznek a közösségi és a társadalmi életben.

A muszlim ember finom modorú közösségi személy, hiszen magába szívja vallásának szabályait, és megtestesíti a társadalmi kapcsolatok terén alkalmazandó erkölcsi értékeket, amelyekre az iszlám ösztönözte az embereket.

A muszlim ember közösségi személyisége – amely a Korán és a Szunna útmutatásával jött létre – egyedülálló, és nem hasonlítható azokhoz a személyiségekhez, amelyeket a jelenleg létező világi rendszerek szültek, vagy a filozófusok és gondolkodók által megfogalmazott ideológiák neveltek.

Ezt a közösségi személyiséget azok az erkölcsi értékek hozták létre, amelyek jelentőségét az iszlám kiemelte tanításaiban, és amelyekkel való azonosulást a vallássóság részévé tett. Így az őszinte muszlim személyiség páratlan mintaképpé vált a jóságos, illedelmes és istenfélő ember számára.

Az iszlám társadalmi kapcsolatokra vonatkozó tanításai ámulatba ejtik az embert gazdagságukkal, átfogóságukkal és pontosságukkal, hiszen a társadalmi élet egyetlen mozzanatát sem hagyták figyelmen kívül. Ezek a tanítások rendkívül magas szintet várnak el a muszlimtól, amelyet kétségtelenül el is ér, miután az iszlám igaz útmutatása megszilárdult a szívében és a lelkében, átjárva teljes személyiségét.

A muszlim személyiség társadalmi összetevőinek alapvető pillére, hogy távol tartja magát az Allah által megszabott, a társadalmi viselkedéssel és az emberekkel való bánásmóddal kapcsolatos határoktól. Az iszlám hit e fontos alapelvéből fakad az istenfélő muszlimot jellemző társadalmi erkölcs, és bánásmód.

Igazmondó

A muszlim igazat mond mindenkinek, mivel az iszlám útmutatása, amely mélyen áthatja lényét, megtanította neki, hogy az igazmondás a legelső az erények között, és ez a nemes erkölcs alapja. Általa válik jóságossá, és ez által nyeri el a Paradicsomba való belépést. Ugyanakkor a hazugság erkölcstelenséget szül, amely a Pokol felé vezet.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az igazmondás a jóságossághoz vezet, a jóságosság pedig a Paradicsomba vezet. Az ember addig mond igazat, míg végül

Allahnál feljegyeztetik igazmondónak. A hazugság az erkölcstelenséghez vezet, az erkölcstelenség pedig a Tűzhöz vezet. És az ember addig hazudik, amíg végül Allahnál fel nem jegyeztetik hazugnak.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ebből kiindulva, az igazi muszlim igazmondó, beszédében és cselekedeteiben egyaránt. Mennyire magas fokozat igazmondónak feljegyeztetni Allahnál!

Nem csal, nem csap be senkit és nem szegi meg ígéretét

Az igazmondó muszlim nem csal, nem csap be senkit és nem szegi meg egyezségét, hiszen az igazmondás velejárója az őszinteség, az igazságosság és az egyezség betartása, nem pedig a csalás, a becsapás, az igazságtalanság és az egyezség megszegése.

A muszlim irtózik attól, hogy efféle bűnöket kövessen el, mivel ezek a cselekedetek az iszlámtól idegen tulajdonságok. Ezt bizonyítja a következő hadís: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki fegyvert ránt ellenünk, az nem való közénk, és aki becsap minket, az nem való közénk!” (Muszlim).

Egy másik hadís szerint Allah Küldötte (ﷺ) egyszer (a piacon) elment egy halom (egymásra rakott) étel mellett, közük nyúlt, és az ujjai vizesek lettek, mire megkérdezte: „Mi történt ezzel (az étellel), ó te, ki az étel tulajdonosa vagy?” Ő azt felelte neki: „Eső érte, Ó Allah Küldötte!” Azt mondta a Próféta (ﷺ): „Miért nem tetted az étel tetejére (azt, ami megázott), hogy lássák az emberek? Aki becsap minket, az nem való közénk”.

A muszlimok társadalmát szeretet, jóság, igazmondás, őszinteség és az egyezségek betartása jellemzi, és nincs helye a csaló, a cselszövő, a hűtlen és a szószegő embernek.

Allah Küldötte (ﷺ) elítélte az ilyen cselekedetet, s a muszlimok társadalmán kívülinek nevezte. De nem elégedett meg ennyivel, hanem egyenesen kijelentette, hogy minden egyezségét megszegő ember a Feltámadás Napján úgy lesz az emberek egybegyűjtésének helyére hozva, hogy közben egy zászlót fog tartani, amelyen egyezségének megszegése fog szerepelni. Ez azt jelenti, hogy lelepleződik az efféle cselekedet, és mindenkinek rá fog terelődni a figyelme.

Azt mondta a Próféta (ﷺ): „Minden egyezségét megszegőnek lesz egy zászlaja, és (az emberek) azt fogják mondani: Ez az egyezség megszegés xy-é”. (al-Bukhári és Muszlim).

Szégyenük azonban még nagyobb lesz akkor, amikor Allah Küldötte (ﷺ) ellenük fog szólni megszegett egyezségük miatt, és nem terjed ki rájuk a közbenjárása Allahnál, mivel elkövették ezt a bűn. Azt mondta: „Háromnak leszek ellenfele a Feltá-

madás Napján: Annak, aki egyezséget kötött rám hivatkozva, majd megszegte azt; annak, aki eladott egy szabad embert, és felélte az árát; és annak, aki bér munkást fogadott, elvégeztette vele (a munkát), de nem adta meg neki a bérét.” (al-Bukhári).

Az igazi muszlim, akinek kifinomult az erkölce az iszlám által, tartózkodik a csalástól, az egyezségeztől és a hazugságtól, bármennyi hasznot hoznának is neki, mivel az iszlám útmutatása szerint ezek a tulajdonságok a képmutatókat jellemzik, akik a Tűz legmélyebb helyén lesznek, és nem lesz segítségük a Feltámadás Napján. A Magasságos Allah azt mondta:

„Bizony, a képmutatók a Tűz legmélyebb helyén lesznek, és nem talál sz majd számukra támogatót” (Korán 4: 145).

A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Van négy (tulajdonság), amely ha mind megtalálható egy személyben, akkor az a személy teljesen képmutató. Ha csak az egyik található meg benne ezek közül, akkor hordozza a képmutatás egy jellemzőjét. (Ezek a tulajdonságok:) Ha megbízzák egy ügyben, hűtlenül bánik azzal; ha beszél valamiről, hazudik; ha egyezséget köt, megszegi; ha pedig vitatkozik, igazságtalanul teszi azt.” (al-Bukhári és Muszlim).

Nem irigykedik

Az irigység ugyancsak olyan jellemvonás, amely nem illik a muszlimhoz, ezért a Próféta (ﷺ) óva intette a muszlimokat ettől, és úgy fogalmazott, hogy a hívő emberben nem lehet együtt a hit és az irigység. „Nem találkozhat a hívő belsőjében a hit és az irigység!” – mondta Allah Küldötte (ﷺ). (Ibn Habbán)

Damura ibn Tha’labára való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Mindaddig jó a muszlimok helyzete, amíg nem irigykednek egymásra.” (at-Tabarání).

Az igaz muszlim jellemvonásai közé tartozik, hogy lelke tiszta és mentes a csalástól, az irigységtől, az egyezségeztől és a gyűlölködéstől. E tisztaság juttatja be tulajdonosát a Paradicsomba, még akkor is, ha nem tartozik azok közé, akik sok istenszolgálatot végeznek, mint például azok, akik az éjszakát imádkozással, a nappalt pedig böjtöléssel töltik.

Ahmed imám és an-Naszá’i hagyományozta, Anasz ibn Málakra való hivatkozással, aki a következőt mondta: Egyszer, amikor együtt voltunk Allah Küldöttével, azt mondta: „Egy olyan ember fog elmenni előttetek, aki a Paradicsom lakói közül való”.

Ekkor elment előttük egy férfi az anszárok (a medinai muszlimok) közül, akinek a szakálla ritka volt, kihullott a sok mosakodástól, saruját pedig vállára vetette, bal kezében tartva. Másnap a Próféta elmondta ugyanazt, és a férfi pedig ugyanúgy ment el előttük, mint az első alkalommal. Harmadnap, megint csak azt mondta a Próféta, amit korábban mondott, a férfi pedig az első állapotához hasonlóan ment el előttük. Amikor felállt a Próféta (ﷺ), Abdullah ibn Amr ibn al-'Ász követte a férfit, és azt mondta neki: Összevesztem apámmal, és megesküdtem, hogy három napig nem megyek be hozzá, ezért ha úgy gondolod, hogy elszállásolnál engem magadnál, amíg le nem telik a három éjszaka, elfogadnám. A férfi beleegyezett ebbe. Abdullah elmesélte, hogy az alatt a három éjszaka alatt, amit együtt töltött vele, nem látta, hogy imádkozott volna éjszaka, azt leszámítva, hogy ha felébredt alvásából, és megfordult ágyában, megemlítette Allahot, mondván: Allah akbar. Majd felkelt, hogy elvégezze a hajnali imádkozást. Abdullah azt mondta: Hozzá kell tenni, hogy nem hallottam mást mondani, csupán jót. Így folytatta: Amikor eltelt a három éjszaka, és már majdnem lebecsültem a cselekedeteit, elmondtam neki, hogy nem volt köztem és apám között semmilyen harag, sem eltávolodás, hanem hallottam a Próféta háromszor is azt mondani: „Egy olyan ember fog elmenni előttetek, aki a Paradicsom lakói közül való”. Te voltál, aki elmentél háromszor előttünk, én pedig meg akartam nézni, hogy mit cselekszel, hogy követhesselek, de nem láttalak nagy dolgot tenni. Akkor mégis mivel érted el azt, amit Allah Küldötte (ﷺ) mondott? Azt felelte a férfi: Nincs más, mint amit láttál! Ám amikor Abdullah elindult, visszahívta magához a férfit, és azt mondta neki: Nincs más, mint amit láttál, kivéve, hogy egyetlen muszlim felé sem terhelt a lelkem csalástól, és nem irigylem senkitől sem a jót, amit Allah adott neki! Abdullah erre azt mondta: Ezzel érted el azt, és ez az, amire mi nem vagyunk képesek.

Ez a hadisz rámutat arra, hogy milyen hatása van a lélek gyűlöletől, irigységtől és szőszegéstől való mentességének az ember túlvilági sorsára, Allahnál való helyének emelkedésére, és cselekedeteinek – akármilyen kevés is az – elfogadására. Ez a hatás nagyon világossá válik, ha összehasonlítjuk ezt a férfit (aki kevés istenszolgálatot tett és mégis a Paradicsomba jut, mivel tiszta volt a lelke és nem ártott az embereknek) azzal a nővel, akinek ügyében a Próféta (ﷺ) fordultak, mivel ugyan éjszaka fennmaradt imádkozni, és nappal pedig böjtölt, azonban bántotta szomszédait. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Ő a Tűzbe kerül.” (al-Bukhári).

Az iszlámban annak az embernek van súlya, aki igaz, és tiszta lelkű. Ez az ember hasonlatos egy tiszta és szilárd téglához, amely az iszlám társadalom épületét erősíti. Viszont az, aki ellenszenvvel viseltetik az emberek iránt, irigykedik, bántja és

becsapja őket, annak nincs súlya az iszlámban, és hasonlatos egy törékeny, elmálló téglához a társadalom épületében, amely miatta az egész épület összeomolhat.

Őszinte

Az igaz muszlim mellett, hogy mentes a megvetendő tulajdonságoktól, számos olyan pozitív tulajdonsággal rendelkezik, mint például az őszinteség. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A vallás őszinteség.” Azt kérdeztük: Ki iránt? Azt felelte: „Allah iránt, a Könyve iránt, a Küldötte iránt, a muszlimok vezetői és közemberei iránt.” (Muszlim).

Az őszinte tanácsadás a muszlim számára az iszlám egyik legjelentősebb alapelve, amelyre a korai muszlimok hűséget esküdtek. Dzserír ibn Abdullah azt mondta: „Hűséget esküdtem Allah Küldöttének arra, hogy elvégzem az imádkozást, megadom a zakátot, és hogy őszinte tanácsadója leszek minden muszlimnak.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az, hogy az őszinte tanácsadás az imádkozással és a zakáttal együtt lett megemlítve, bizonyítja jelentőségét a muszlim tetteinek mérlegén, és fontosságát az ember túlvilági sorsának alakulására nézve. Még hatványozottabban jelentkezik az őszinte tanácsadás fontossága annak az embernek az esetében, aki valamilyen vezetői, kormányzói teendőt lát el, hiszen az ő esetében a Paradicsomba való bejutás múlik azon, hogy miképpen tesz eleget ennek a feladatnak.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Minden olyan ember számára, akire Allah ráhagyja nyáját (vezetői pozíciót szán neki), és úgy hal meg, hogy becsapja nyáját, Allah megtiltja a Paradicsomot.” (al-Bukhári és Muszlim). Egy másik változat szerint: „Minden emír (vezető), aki vezeti a muszlimok ügyeit, majd nem tesz erőfeszítést az érdekükben, és nem látja el őket tanáccsal, az nem lép be velük a Paradicsomba.” (Muszlim).

Láthatjuk mindebből, milyen hatalmas felelősség hárul a kormányzókra, és minden emberre, aki a muszlimok valamilyen ügyét irányítják és ellátják. Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „Mindannyian pásztorok vagytok, és mindannyian felelősök vagytok nyájatokért!”

Betartja ígéreteit

Az iszlám útmutatását követve a muszlim betartja ígéreteit és hű egyezményeinek. Nem túlzás azt mondani, hogy ez a jellemvonás az egyik legfontosabb tényező az ember társadalomban elért sikere szempontjából. Az a muszlim, aki ilyen jel-

lemmel rendelkezik, a társadalom legkiválóbb tagjainak köréhez tartozik, és ezzel bizonyítja hitének épségét és helyes vallásgyakorlását, mivel ez a jellemvonás a hit egyik jelének számít. Számos szent szöveg beszél erről, és óva inti, illetve fenyegeti azokat, akik nem teljesítik egyezményeiket megerősítve azt, hogy ez a képmutatás egyik jele:

„Ó ti, akik hívők vagytok! Teljesítsétek a szerződéseket!” (Korán 5:1)

*„És teljesítsétek az egyezményt! Az egyezmény bizony számon lesz kérve!”
(Korán 17:34)*

Az egyezmény nem egy tovaszálló mondat, amelyet kiejt az ember a száján, majd nem tesz eleget annak, hanem olyan felelősség, amellyel el kell számolni a Feltámadás Napján.

„És teljesítsétek Allah egyezményét, ha egyezményt köttök!” (Korán 16:91)

„Ó ti, akik hívők vagytok! Miért mondjátok azt, amit nem tesztek meg? Nagyon gyűlöletes Allah előtt, hogy azt mondjátok, amit nem tesztek meg!” (Korán 61:2-3)

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A képmutatónak három jele van (amelyről felismerhető): ha beszél valamiről, hazudik; ha ígéretet tesz, megszegi azt; ha megbízáka valamilyen ügyben, hűtlenül bánik azzal.” (al-Bukhári és Muszlim). Muszlim egyik változatában ez áll: „Még akkor is, ha böjtöl és imádkozik, és azt állítja magáról, hogy muszlim.”

Az ember hitének épségét nem csupán az istentiszteleti formák – mint az imádkozás, a böjtölés vagy a zarándoklat – bizonyítják, hanem azok az emelkedett erkölcsi jellemzők, amelyek által az ember engedelmeskedik Allah utasításainak, és tartózkodik a tiltott cselekedetek elkövetésétől.

Tudniuk kell azoknak a kereskedőknek, iparosoknak és alkalmazottaknak, akik ígéretet tesznek arra, hogy elvégzik munkájukat egy meghatározott időn belül, majd megszegik ezen ígéretüket; továbbá azoknak, akik egyezményt kötnek, majd nem teljesítik azt; valamint azoknak, akikre vagyont, örökséget vagy titkot bízna és hűtlenül bánnak azzal, hogy a képmutatók közé tartoznak. Közéjük tartoznak akkor is, ha böjtölnek, imádkoznak és hívőnek vallják magukat. A képmutatók pedig a Pokol legalján lesznek!

Jó a magatartása

Az igaz muszlimnak jó a magatartása, kíméletesen viselkedik környezetével, és szelíd beszédű. Anasz, a Próféta szolgája, elmondása szerint Allah Küldötte (ﷺ) volt a legjobb magatartású ember. Anasz ezzel a kijelentéssel egyáltalán nem túlzott, hiszen ő igazán jól ismerte, számtalanszor látta miként viselkedett Allah Küldötte (ﷺ). Anasz azt mondta: Tíz évet szolgáltam Allah küldötténél, de soha nem mondta nekem azt: „Pfúj”, se nem kérdezte egyetlen dolog kapcsán, amit tettem, azt hogy: „Miért tetted?” És soha nem kérdezte olyan dolog kapcsán, amit nem tettem meg: „Miért nem tetted meg?” (al-Bukhári és Muszlim).

A Próféta (ﷺ) sosem viselkedett erkölcstelenül, s nem beszélt förtelmesen. Abdullah ibn Amr ibn al-Ász azt mondta, hogy Allah Küldötte így szólt társainak: „A legjobbak közületek a legszebb erkölcsűek.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „A förtelmes tett és a förtelmes beszéd nem tartozik az iszlámhoz, és bizony az iszlámot legjobban követők az emberek közül azok, akik a legszebb erkölcsűek.” (at-Tabaráni).

A Próféta (ﷺ) azt is mondta: „Bizony a legjobban azokat szeretem, és azok lesznek a Feltámadás Napján a legközelebbi ülőhelyen énhozzám közületek, akik a legszebb erkölcsűek. Bizony, a legjobban azokat gyűlölöm, és azok lesznek a Feltámadás Napján a legmesszebb tőlem közületek, akik szószátyárok, akik lekezelően és fennhéjázva beszélnek. Azt mondták: Ó Allah Küldötte! Tudjuk, kik a szószátyárok, és a lekezelően beszélők, de kik a fennhéjázva beszélők? Azt felelte: „A nagyképűek.” (at-Tirmidi).

Anasz azt mondta: A Próféta (ﷺ) könyörületes volt. Aki hozzá ment, ígéretet kapott tőle, és teljesítette kérését, ha ott volt nála. Egyszer, amikor már kihirdették az imádkozás kezdetét, odalépett hozzá egy beduin, megfogta a ruháját, s azt mondta neki: Még maradt egy kis kérésem, és félttem, hogy elfeledkezek róla. Allah Küldötte vele maradt, amíg nem teljesítette kérését, azután eljött, s imádkozott. (Al-Bukhári)

A nem muszlimok esetében a jó magatartás a helyes nevelésre és az oktatás fejlettségére vezethető vissza. A muszlimokat ezzel szemben mindezeket megelőzve a vallás útmutatása vezeti a jó magatartásra, ez emeli fel őket az evilágon és ez billenti javukra mérlegüket a túlvilágon. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A Feltámadás Napján nincs nehezebb dolog a hívő szolga mérlegén, mint a szép erkölcs. Allah bizony gyűlöli a förtelmeset cselekvőt, a káromkodót!” (at-Tirmidi).

Allah Küldötte (ﷺ) úgy jellemezte a legszebb erkölcsűeket, hogy azok közé tartoznak, akiket Allah a legjobban szeret. Ezt támasztja alá az Uszáma ibn Surejk nevé-

hez fűződő hadisz, amelyben azt mondta: Egyszer a Próféjánál ültünk, úgy mintha madarak lettek volna a fejünkön, egyikünk sem szólt egy árva szót sem. Jött néhány ember hozzá és azt kérdezték: Ki az Allah szolgái közül az, akit a legjobban szeret a Magasságos Allah? Azt felelte: „Azok, akik a legszebb erkölcsűek.” (at-Tabarání).

Allah Küldötte (ﷺ) fohászai közé tartozott a következő: „Istenem, ahogy széppé tetted a külső megjelenésem, úgy tedd széppé az erkölcsömet is!” (Ahmed).

Allah Küldötte (ﷺ) annak ellenére kérte ezt Allahtól, hogy a Magasságos Allah azt mondta róla a Koránban:

„Bizony, te nagyszerű erkölccsel bírsz!” (Korán 68:4)

A szép erkölcs vagy jó magatartás átfogó fogalom, amely alatt értjük a béketűrést, a kedvességet, a szégyenlősséget, a megbocsátást, az igazmondást, a megbízhatóságot és más nemes erkölcsöt és erényt.

Szégyenlősség jellemzi

Az igaz muszlim illemtudó, kifinomult erkölcsi érzülettel rendelkezik és szégyenlős természetű. Ebben a Próféta (ﷺ) veszi példaképként. Abu Szaíd al-Khudrí azt mondta: Allah Küldötte szégyenlősebb volt, mint egy szűz, aki elrejtőzik. Ha olyan dolgot látott, amelyet gyűlölt, azt felismertük az arcáról (al-Bukhári és Muszlim).

A szégyenlősséget úgy magyarázzák a tudósok, hogy az egy nemes erkölcsi tulajdonság, amely a gonosz tettek, a csúf dolgok elhagyására ösztönzi az embert, és arra, hogy megadja mindenkinek az őt megillető jogokat. Ez a jellemvonás az istenfélelem jele is egyben.

Abu Hurejrara való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A hitnek több mint hetven (másik közlésben: több mint hatvan) ága van. A legjobb azt mondani: Lá iláha ill Allah (nincs más [jogosan imádható] istenség csak Allah), a legcsekélyebb pedig az ártalmas dolog (például szemét) eltávolítása az útról. A szégyenlősség a hit egyik ága.” (al-Bukhári és Muszlim).

Kedves az emberekkel

A valódi muszlimot kedvesség jellemzi és türelmesség, mivel ezek olyan erények, amelyeket Allah szeret, és az emberek is kedvelnek. A Magasságos Allah így szólt:

„A jó cselekedet nem egyenlő a rosszal. Hárítsd el (a gonoszszágot) szebb módon, és íme az, aki között és közötted ellenségeskedés volt, most olyan, mint a közeli (igaz) barát. Csak azok kapják meg ezt, akik türelmesek, és csak azok, akiknek hatalmas részük van (a boldogságból)” (Korán 41:34-35)

A muszlim embert átjárja annak a tudata, hogy a kedvesség Allah egyik tulajdonsága, amelyet az emberektől is elvár: „Bizony Allah kedves, és szereti a kedvességet minden ügyben.” (al-Bukhári és Muszlim).

A Próféta (ﷺ) bátorította a kedvességet Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem jelenik meg a kedvesség egy dologban sem anélkül, hogy ne tenné díszessé, és nem hiányzik egy dologból sem anélkül, hogy ne tenné azt ellenszenvessé.” (Muszlim)

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Egyszer egy beduin a mecsetben vizelt, mire az emberek felálltak, hogy helyben hagyják, de Allah Küldötte azt mondta: „Hagyjátok, inkább öntsetek a vizeletére egy vödör vizet, mert bizony arra lettetek tanítva, hogy könnyítsetek az emberek dolgán, ne pedig nehezítsetek!” (Al-Bukhári).

A kedvesség, a szelídség, és türelem azok a tulajdonságok, amelyek megnyitják a szíveket az igazság üzenetének befogadására, nem pedig a keménység, az erőszak és a szidás. Allah Küldötte (ﷺ) azt tanácsolta a muszlimoknak: „Könnyítsetek és ne nehezítsetek! Hozzatok örömhírt és ne riasszatok el az embereket!” (al-Bukhári és Muszlim).

Az embereket természetüknél fogva elriasztja a durvaság és az erőszak, ugyanakkor vonzza őket a kedvesség és a szelídség. Éppen ezért a Magasságos és Fenséges Allah azt mondta Nemes Küldöttének (ﷺ): „És ha durva és keményszívű lettél volna, akkor elszéledtek volna tőled.” (Korán 3: 159)

Ez egy örökérvényű szabály, amelyet Allah Mózesnek és Áronnak is megemléített, amikor elküldte őket az egyiptomi fáraóhoz:

„Menjetek ti ketten a Fáraóhoz, ő bizony áthágott minden határt (hitetlenségével). Szóljatok hozzá szelíd szóval, talán hallgat az intésre vagy félelem fogja el” (Korán 20:43-44)

A kedvességgel jót, áldást szerezhetnek maguknak az emberek. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta Áisának: „Ó Áisa, legyél kedves, mert bizony Allah, amikor jót akar tenni egy ház népével, akkor a kedvességhez vezeti őket.” (Ahmed).

A kedvesség, a szelídség és a türelem megóvjja az embert a tűztől. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Vajon ne tudassam veletek, hogy ki az, aki távol lesz tartva a Tűztől, s akit a Tűz nem fog elérni? Nem fogja elérni azokat, akik szelidek, lágyszívűek és kedvesek.” (at-Tirmidi).

Allah Küldötte (ﷺ) nem csak az emberekkel való kedvességet mutatta be, hanem arra is megtanította a muszlimokat, hogy miként kell a levágandó állatokkal kedvesen bánni: „Bizony Allah előírta a jól cselekvést (ihszán) minden dologban. Ha öltök (büntetésként), akkor helyesen tegyétek; ha állatot vágtok, akkor helyesen vágjátok le, élesítsétek meg késeiteket, és kíméljétek meg (a levágandó) állatokat a szenvedéstől!” (Muszlim).

Könyörület és irgalmas

Az a muszlim, aki valóban megérti az iszlám tanításait irgalmas és könyörületes, hiszen tudja hogy az emberek iránti könyörület a földön, az égi könyörületet eredményezi számára. Allah Küldötte így szólt: „Könyörülj azon, aki a Földön van, s megkönyörül rajtad Aki az égben van!” (at-Tabaráni). Azt is mondta: „Aki nem könyörül az embereken, azon Allah sem könyörül.” (at-Tabaráni).

Allah Küldötte (ﷺ) ragyogó példája volt a könyörületességnek. Olyannyira könyörületes volt, hogy amikor imádkozott és meghallotta, hogy egy gyermek sír, megkönyörült a gyermek anyján, és rövidre vette az imádkozást.

Anaszra hivatkozva jegyezték fel, miszerint a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Elkezdtem az imádkozást, hosszúra akarván nyújtani azt, de hallottam egy gyermek sírását, így lerövidítettem az imádkozást, mivel tudtam milyen mély szomorúságot okoz a sírása az anyjának.” (al-Bukhári és Muszlim).

Egyszer egy beduin jött Allah Küldöttéhez (ﷺ) és azt kérdezte tőle: Ti vajon megpusztiljátok a gyermekeiteket? Mert mi nem pusztítjuk meg őket! Azt felelte a Próféta: „Mit tudok tenni érted, ha Allah kivette a szívedből a könyörületet?” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Hurejra közölte, hogy Allah Küldötte (ﷺ) egy alkalommal megpusztította unokáját, Haszant, mire al-Akra ibn Hábis azt mondta: „Tíz gyermekem van, de sose pusztítottam meg egyiket sem. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki nem könyörül, az nem lel könyörületre.” (al-Bukhári és Muszlim).

Omar ibn al-Khattáb egy férfit akart kinevezni a muszlimok kormányzójának, majd meghallotta, hogy ugyanazt mondja, amit al-Akra ibn Hábis mondott. Ezért megváltoztatta korábbi kinevezési szándékát, és azt mondta neki: „Ha nem visel-

tetsz könyörülettel gyermekeid iránt, akkor miképpen leszel könyörületes az emberek iránt?”

Az igaz muszlim nem korlátozza könyörületét családjára, gyermekeire, rokonaira és barátaira, hanem kiterjeszti azt minden emberre. Abu Músa al-Asarí közölte a Próféta (ﷺ) való hivatkozással: „Nem lestek hívők addig, amíg nem könyörültek meg egymáson.” Azt mondták (a társai): Ó Allah Küldötte, mindannyian könyörületesek vagyunk. Ő azt mondta: „Nem a társaitok iránti könyörületről van szó, hanem az emberek iránti könyörületről, az általános könyörületről.” (at-Tabaráni).

Allah Küldötte (ﷺ) kiszélesítette a könyörületesség fogalmát úgy, hogy az magába foglalja az állatokkal való könyörületet is.

Abu Hurejrâra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Volt egyszer egy ember, aki úton volt, és nagyon megszomjazott. Talált egy kutat, lement abba és ivott. Mikor kijutott a kútból, egy lihegő kutyával találta magát szemben, aki a port ette szomjúságában. Azt mondta a férfi: Ez a kutya olyan szomjas lehet, mint amilyen én voltam. Erre lement a kútba, megtöltötte saruját vízzel, és a szájában hozta fel a kútból, majd megitta a kutyát. Allah pedig (megköszönve neki) megbocsátotta a bűneit”. Azt kérdezték (a társai): Ó Allah Küldötte! Vajon jár nekünk jutalom az állatok után is? Ő azt felelte: „Minden élő állat után jutalom jár.” (al-Bukhâri és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) óva intett az állatok bántalmazásától (hacsak nem kártékony állatról van szó). Ibn Omarra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte azt mondta: „Szenvedni fog egy nő, mert bezárt egy macskát, amíg az el nem pusztult az éhségtől. Ezért a nő a Tűzbe kerül. Azt fogják neki mondani: Amikor bezártad, se enni se inni nem adtál neki, se nem engedted szabadon, hogy rovarokat egyen a földről. De Allah mindezt jobban tudja.” (al-Bukhâri és Muszlim).

Elnéző és megbocsátó

Az istenfélő muszlim elnéző és megbocsátó. A Magasságos Allah azokat szereti meg, és tekinti jótevőknek, akik elnézőek. Azt mondta a Koránban:

„... és akik visszafojtják haragjukat, és elnézőek az emberekkel. Allah szereti a jótevőket.” (Korán 3:134)

Mindezt azért, mert visszafojtották haragjukat, és nem válaszoltak gyűlölettel, megszabadultak az ellenségeskedéstől és az utálattól, és inkább a megbocsátás,

megértés és tolerancia felé vették útjukat, amely által lelkük megtisztul és megnyugszik, és ami még ennél is fontosabb, elnyerik Allah szeretetét.

Azok képesek a győzedelmeskedéssel és a bosszúval szemben előnybe részesíteni mindazt a megbocsátást, jutalmat és megtisztelést, amely Allahnál van, akik igazán magukba szívták az iszlám útmutatását és erkölcsi beállítottságát.

Az iszlám megengedi ugyan az igazságtalanságot elszenvedett embernek, hogy orvosolja sérelmét, és viszonozza az őt ért sérelmet, de nem akarja, hogy eluralkodjon rajta a bosszúvágy és a diadalittasság, ezért a türelem, az elnézés és a megbocsátás emelkedett útjára tereli, amelynek eleget tenni szilárd elhatározást igénylő cselekedetnek minősül. Allah azt mondta:

„És azok, akiket jogtalanság (túlkapás) ér, segítenek magukon (megbosszulják azt). Egy rossz cselekedet fizetsége egy hozzá hasonló rossz cselekedet. Aki azonban megbocsát (rosszakarójának), és jobbit (az ellenséges kapcsolaton), annak a fizetsége Allahnál van, Ő bizony nem szereti az igazságtalanokat. Azok, akik segítenek magukon, miután elszenvedték az igazságtalanságot, azokkal szemben nincs mód (a számonkérésre, büntetésre). Mód csupán azokkal szemben van, akik igazságtalanok az emberekkel és jogtalanul romlást okozva ténykednek a Földön, azoknak fájdalmas gyötrelem jár. És aki türelmes és megbocsát, bizony ezek (a tettek) a szilárd elhatározást követelő cselekedetek közé tartoznak.” (Korán 42:39-44)

Abu Bakr elszomorodott, amikor hallotta, hogy megrágalmazták leányát, aki egyben Allah Küldöttének (ﷺ) egyik felesége volt, és meg akarta szüntetni azok támogatását, akik részt vettek a rágalom terjesztésében. Ezzel kapcsolatosan nyilatkoztatott ki a következő ája:

„Ne esküdjenek közületek, kik kegyekkel megáldottak és gazdagsággal bírók arra, hogy nem juttatnak a rokonoknak és a szegényeknek és az Allah Útján kivándorlóknak! Legyenek elnézőek, és gyakoroljanak megbocsátást. Vajon nem szeretnétek-e, hogy Allah megbocsásson nektek? Allah a Megbocsátó és a Könyörületes.” (Korán 24:22)

A Magasságos Allah így szólt:

„A jó cselekedet nem egyenlő a rosszal. Hárítsd el (a gonoszsgot) szebb módon, és íme az, aki között és közötted ellenségeskedés volt, most olyan, mint a

közeli (igaz) barát. Csak azok kapják meg ezt, akik türelmesek, és csak azok, akiknek hatalmas részük van (a boldogságból)” (Korán 41:34-35)

Ha a rosszat minden esetben rosszal viszonozzák, akkor ellenségességet és gyűlöletet gerjesztenek ezáltal. Ha azonban a rossztettet jó cselekedettel viszonozzák, akkor eloltják a harag lángját, és lecsendesítik a lélek forrongását, és eltörlik a gyűlöletet általa. A Magasságos Allah azt mondta:

„Hát legyél elnéző szép elnézéssel” (Korán 15:85)

Allah Küldötte az elnéző magatartásban is példamutató volt. Gyakorlatba ültette ezt a nemes jellemvonást, így ő volt minden muszlim példaképe, akinek követték cselekedeteit.

Áisára való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: „Allah Küldötte (ﷺ) sosem emelte fel a kezét senkire, kivéve, ha Allah útján tett erőfeszítést (harcolt). És nem tettek ellene semmit sem úgy, hogy bosszút állt volna társán, kivéve, ha megsértették Allah valamely tilalmát, akkor a Magasságos Allahért állt bosszút.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) engedelmeskedett Allah utasításának:

„A megbocsátást gyakorold! Parancsold meg azt, ami illendő, s fordulj el a tudatlanoktól!” (Korán 7:199)

Anaszra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint azt mondta: Egyszer Allah Küldöttével mentem – akin egy durva szélű köpönyeg volt – és utolérte egy beduin, aki hatalmasat rántott a Próféta köpönyegén. Ránéztem a Próféta vállára, amelyen nyomott hagyott a köpönyeg széle. Azt mondta a Prófétának: Ó Mohamed, adj nekem Allah vagyonából, amely nálad van! Erre Allah Küldötte hátra fordult, és elnevette magát, majd parancsot adott arra, hogy megajándékozzák (al-Bukhári és Muszlim).

Egy alkalommal, egy zsidó asszony mérgezett bárányhúst ajándékozott a Prófétának (ﷺ), aki evett belőle, és egy csoport a társai közül úgyszintén, de Allah a Küldötte tudomására hozta, hogy mérgezett a hús, ezért ő így szólt társaihoz: „Hagyjátok abba az evést, mert az étel mérgezett!” Ekkor Allah Küldötte elé hozták az asszonyt, aki azt kérdezte tőle: „Mi vett rá arra, hogy ezt tedd?” Azt felelte: Tudni akartam, hogy próféta vagy-e, mert akkor Allah tudatni fogja veled, amit tettem, és nem fog ártani neked. Ha pedig nem vagy próféta akkor megszabadulunk tőled. Az emberek azt kérdezték: Megöljük ezt a nőt? A Próféta (ﷺ) azt felelte: „Ne.” – és megbocsátott neki.

Egy másik alkalommal, amikor a Dausz nevű törzs nem fogadta el az iszlám vallást, elment a Prófétahoz (ﷺ) egy emberük, akit at-Tufajl ibn Amr ad-Dauszínak hívtak, és azt mondta neki: Bizony Dausz törzse engedetlen volt és ellenszegült, ezért fohászkodj Allahhoz ellenük. Erre Allah Küldötte az imairány felé fordult, felemelte mindkét kezét, mire azt mondták az emberek: Elpusztulnak (a Dausz törzs tagjai). Allah Küldötte azonban, aki könyörületes és elnéző volt, azt mondta: „Istenem vezesd az igaz útra Dausz törzsét, és hozd el őket; Istenem vezesd az igaz útra Dausz törzsét, és hozd el őket; Istenem vezesd az igaz útra Dausz törzsét, és hozd el őket!” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlim elnéző az embereket, de nem csupán a vele szemben elkövetett rossz tetteket képes megbocsátani, elnézni és szemet hunyni felettük, hanem képes elengedni jogos követelését is, mint például a neki járó tartozást.

Dzsábirra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Allah megkönyörül azon, aki elnéző amikor elad, amikor vásárol, és amikor követeli jussát.” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Maszúd al-Anszáíra hivatkozva jegyezték fel, aki azt mondta: Így szólt Allah Küldötte (ﷺ): „Egy előttem élő férfinak megvolt az elszámoltatása, és nem volt egyetlen jó cselekedete sem kivéve azt, hogy kereste az emberek társaságát. Tehetős ember volt, és arra utasította szolgáját, hogy nézze el azoknak a tartozását, akik nélkülöztek. Az Erős és Fenséges Allah azt mondta: Nekünk bizony nagyobb jogunk van erre, nézzétek hát el öneki a bűneit!” (Muszlim).

Örömteli a tekintete

A muszlimnak mindamellett, ami eddig elhangzott, tiszta szívűnek, jókedvűnek és örömteli arcúnak kell lennie, aki ha testvéreivel találkozik, mindig mosolyog. Allah Küldötte (ﷺ) ezt fejezte ki, amikor azt mondta: „Ne vess meg semmit a helyes viselkedésből, még azt se, hogy örömteli arccal találkozz testvéreddel!” (Muszlim).

Dzszerír ibn Abdullahra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint azt mondta: Nem látott meg engem egyszer sem Allah Küldötte – miután felvettem az iszlámot – anélkül hogy ne mosolygott volna rám. (al-Bukhári és Muszlim).

Ismeri a tréfát, viccel

A muszlimnak jó a humora, megkedvelteti magát az emberekkel, keresi társaságukat, viccelődik és tréfálgozik velük, ám nem esik túlzásba, és nem bánt meg

senkit. Ugyanígy, amikor komoly, nem viselkedik durván, túlon túl keményen és szigorúan. A muszlim úgy viccelődik, hogy közben nem lépi túl az igazság határát. Allah Küldöttének (ﷺ) és társainak tréfáit és játékát ez jellemezte. A prófétai társak azt mondták Allah Küldöttének: Te megtréfálsz minket! Erre ő azt felelte: „Én bizony nem mondok mást, csakis igazságot.” (Al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) tehát viccelődött, de akkor is igazat mondott, amikor tréfálkozott. Számos történet maradt fenn arról, hogy milyen tréfák, mókás esetek fordultak elő Allah Küldötte (ﷺ) és társai között. Az ilyen történetek alátámasztják, hogy a legkorábbi muszlim közösség engedékeny volt, és távol állt a mogorvaságtól és a visszahúzódtól.

Anaszra hivatkozva jegyezték fel, hogy egy beduin ember, akit Záhírnak hívtak, a pusztából hozott ajándékot a Prófétának, aki viszonzta neki az ajándékot, amikor hazafelé indult, s azt mondta neki: „Záhir a mi pusztánk, mi pedig az ő városa vagyunk.” Allah Küldötte szerette ezt az embert – annak ellenére, hogy csúnya volt – és egyszer odament hozzá miközben portékáját árulta, és hátulról átölelte őt, amaz pedig nem látta, így annyit mondott: Engedj el! Ki vagy? Hátranézett és megismerte a Prófétát, miután felismerte, már nem bánta, hogy háta szorosan hozzáta- padt a Próféta mellkasához. Ekkor Allah Küldötte azt mondta: „Ki vásárolja meg a rabszolgát?” Záhir azt mondta: Ó Allah Küldötte, Allahra esküszöm, olcsónak fogsz találni. Allah Küldötte azt felelte: „Allahnál azonban nem vagy olcsó.” egy másik változat szerint: „Ám Allahnál drága vagy!” (Ahmed).

Egyszer egy idős asszony jött a Prófétához (ﷺ), és azt kérdezte tőle: Ó Allah Küldötte, fohászokd Allahhoz, hogy helyezzen engem a Paradicsomba! Ekkor Allah Küldötte tréfálkozva azt mondta: „Ó XY édesanyja! Bizony a Paradicsomba nem lépnek be idős asszonyok!” Erre az asszony nagyon elkeseredett, s sírva távozott, mire a Próféta azt mondta: „Mondjátok el neki, hogy nem idős asszonyként fog belépni oda, mert a Magasságos Allah azt mondta: *'Mi bizony különleges teremttéssel teremttük, és szűzi tisztaságúvá tettük őket.'* (Korán 56: 36-37)” (at-Tirmidi).

Áisára, Allah Küldöttének (ﷺ) a feleségére, való hivatkozással jegyezték fel, hogy egy alkalommal, amikor Áisa éppen egy utazáson vett részt Allah Küldöttével, versenyt futottak egymással, amelynek végén Áisa megelőzte a Prófétát. Később, amikor Áisa teltebb lett, és újból versenyt futottak, a Próféta győzött, és azt mondta: „Ez a győzelem a korábbi ellenében (vagyis ezzel kiegyenlítődött a verseny eredménye!)” (Ahmed és Abu Dáúd).

Allah Küldötte (ﷺ), aki a muszlimok vezetője, parancsnoka és tanítója volt, alkalmakként viccelődött és mókázott, de ha komoly dolgokról volt szó, a lehető legko-

molyabban vette feladatát. A muszlimoknak ugyanis szükségük van tréfálkozásra, kikapcsolódásra, hogy jól érezzék magukat, ám mindezt kiegyensúlyozottan és mértékkel teszik úgy, hogy nem térnek el az igazságtól.

Türelmes és béketűrő

Az istenfélő muszlim hűen követi az iszlám útmutatását, béketűrést gyakorol, és visszafojtja haragját. Az Áldott és Magasságos Allah azt mondta a Koránban:

„... és akik visszafojtják haragjukat, és elnézőek az emberekkel. Allah szereti a jótevőket” (Korán 3:134)

Az iszlám szerint nem az az erős ember, akinek izmos a teste és legyőzi a többieket birkózásban, hanem az, aki kiegyensúlyozott, türelmes és tud magán uralkodni. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem az az erős, aki jól birkózik, hanem az, aki uralkodni tud magán, amikor haragszik.” (al-Bukhári és Muszlim).

Volt egy ember, aki tanácsot kért Allah Küldöttétől (ﷺ), a Próféta pedig azt mondta neki: „Ne legyél haragos!” A férfi többször is megismételte: Adj nekem tanácsot! Allah Küldötte (ﷺ) pedig mindig azt mondta neki: „Ne legyél haragos!” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) sohasem állt bosszút önmagáért. Ha azonban megsértették Allah valamely tilalmát, akkor a Magasságos Allahért állt bosszút. (Málik és al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) akkor gerjedt haragra, ha az iszlám vallás hírnevét sértették meg, ha helytelenül ültették gyakorlatba a vallás előírásait vagy könnyelműsködtek büntetéseinek végrehajtásában.

Megharagudott például azon a napon, amikor egy férfi elment hozzá, és azt mondta neki: Azért kések el a hajnali imádkozásról, mert xy hosszasan vezeti az imádkozásunkat. A nemes Küldött egyetlen napon sem gerjedt úgy haragra, mint akkor, és azt mondta: „Ó emberek! Van közöttetek olyan, aki elriasztja az embereket?! Ezért bárki vezeti az embereket imájukban, vegye rövidre, hiszen mögötte lehetnek idősök, gyermekek és olyanok, akiknek dolguk van!” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy alkalommal, amikor utazásból tért haza, meglátta, hogy egy vékony függöny van házában, amelyen élőlények voltak ábrázolva. A Próféta (ﷺ) nagyon mérges lett, és azt mondta: „Ó Áisa! A legnagyobb gyötrelme azoknak lesz Allahnál a Feltámadás Napján, akik utánózzák Allah teremtesét (képek készítésével).” (al-Bukhári és Muszlim).

Haragra gerjedt egy napon, amelyen Uszáma ibn Zejd közben akart járni egy előkelő asszony ügyében, aki lopott, hogy ne hajtsák végre rajta a büntetést. Az emberek így tanakodtak: Ki beszél ez ügyben Allah Küldöttével? Végül mondták: Senki sem mer beszélni vele, csupán Uszáma ibn Zejd, akit szeret Allah Küldötte. Mikor Uszáma előállt a kéréssel, Allah Küldötte haragra gerjedt: „Vajon közbenjársz a Magasságos Allah büntetésében?” Majd felállt és beszédet mondott: „Bizony az pusztította el azokat, akik előttetek éltek, hogy amikor előkelő lopott közülük, akkor nem bántották, ám ha a gyenge lopott, akkor végrehajtották a büntetést. Allahra esküszöm, ha Fátima, Mohamed lánya lopna, akkor is levágnám a kezét!” (al-Bukhári és Muszlim).

Távol tartja magát a gyalázkodástól és a förtelmes beszédétől

A muszlim visszatartja nyelvét attól, hogy csúnyán beszéljen, vagy becsméreljen bárkit is, hiszen az ilyen cselekedet bántja az emberek fülét, és elriasztja őket. Ibn Maszúdra való hivatkozással jegyezték fel, aki így szólt: Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A muszlim (ember) gyalázása erkölcstelenség, a harc ellene pedig hitetlenség.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Allah bizony nem szereti a förtelmeset cselekvőt, és a förtelmes beszédűt.” (Ahmed és at-Tabaráni).

Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „A hívő nem becsületsértő, nem átkozódó, nem förtelmes beszédű, és nem csúnyán beszélő.” (al-Bukhári).

Anasz, aki szolgálja és társa volt, így jellemezte erkölcsét: „Nem volt Allah Küldötte (ﷺ) sem förtelmes beszédű, sem átkozódó, sem pedig gyalázkodó. Azt mondta a dorgálásnál: Mi lelte őt? Lenne inkább a homloka homokkal teli (vagyis fohászkodott az illetőért, hogy sok imát végezzen)!” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) tartózkodott a hitetlenek megátkozásától, annak ellenére, hogy bezárták szívüket az előtt, amire hívta őket, de egyetlen gyalázó szót sem mondott rájuk. Abu Hurejra közölte, hogy azt mondták: Ó Allah Küldötte fohászkodj a bálványimádók ellen. Ő azt mondta: „Én bizony nem küldtettem el átkozódónak, hanem könyörületességgel küldtettem el.” (Muszlim).

Abu Hurejra közölte, hogy Allah Küldötte (ﷺ) elé vittek egy férfit, aki részegítő italt ivott. Ő pedig azt mondta: „Verjétek meg!” Volt közülünk, aki a kezével ütött rá, volt aki a sarujával, és volt aki a ruhájával. Miután Allah Küldötte (ﷺ) elment, egyesek azt mondták: Allah szégyenítsen meg! (Ez a Próféta tudomására jutott.) Azt mondta: „Ne mondjatok ilyet, ne segítsétek meg a sátánt ellene!” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) azt kérdezte: „Tudjátok ki a csődbe jutott?” Azt felelték a társai: Az a csődbe jutott az, akinek se pénze se holmija. Azt mondta Allah Küldötte: „Az a csődbe jutott nemzetemből, aki a Feltámadás Napjára imádkozással, böjtöléssel és zakáttal érkezik, de közben ezt megsértette, azt megrágalmazta, emennek a vagyonát habzsolta fel, amannak a vérét ontotta ki, amazt pedig megverte. Ezért adnia kell jótetteiből mindenkinek, akinek sérelmet okozott. Ha pedig elfogytak jótettei mielőtt kiegyenlíthette volna tartozását, akkor elvételük azok rossztetteiből és megterhelhetik azzal, majd a Tűzbe helyezik őt.” (Muszlim).

A muszlim nem csak arra vigyáz, hogy ne sértse meg a körülötte lévőket, vagyis az élőket, hanem tartózkodik a halottak megsértésétől is. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne gyalázzátok a halottakat, ők bizony megkapják, amit maguknak tettek!” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlim attól is tartózkodik, hogy jogtalanul megrágalmazzon valakit erkölcstelenséggel, vagy hitetlenséggel. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem rágalmaz meg egy ember egy másikat erkölcstelenséggel, vagy hitetlenséggel anélkül, hogy az ne szállna vissza rá, hacsak nincs meg az illetőben az, amit állít róla.” (al-Bukhári).

Szerény és tartózkodó

Az igaz muszlim nem akarja, hogy a rossz viselkedés híre elterjedjen a muszlim társadalomban. A Korán és a Szunna útmutatásának megfelelően tudja, hogy Allah a legszigorúbb büntetésben azokat részesíti az evilágon és a túlvilágon, akik az emberek becsületét sértik, illetve az emberek rejtett hibáiról beszélnek. A Magasságos Allah azt mondta:

„Bizony azoknak, akik azt szeretik, hogy a förtelmesség (bűn) híre elterjed azok között, akik hisznek, fájdalmas gyötrelem jár az evilágon és a túlvilágon”
(Korán 24:19)

A muszlim felülemelkedik az alávaló tetteken. Sem másról, sem pedig magáról nem híreszteli el a hibákat, és nem hozza mindenki tudomására a helytelen viselkedést. A Próféta (ﷺ) így szólt: „Mindenki épségben marad nemzetemből kivéve azokat, akik kinyilvánítanak (nyilvánosságra hozzák rossztetteiket). A kinyilvánításhoz tartozik, ha egy ember éjszaka rosszat tesz, majd úgy kel fel, hogy Allah elfedte azt öneki, ő azonban azt mondja valakinek: Tegnap éjjel

ezt és ezt tettem – miközben Ura elfedte azt, ő reggelre felfedi.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ugyanakkor mások hibáit, hiányosságait sem szabad felfednünk. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki felfedett egy muszlimot (leleplezte titokban tartott bűnét), azt Allah le fogja leplezni a Feltámadás Napján.” (Muszlim).

Az emberi gyengeség orvoslása nem történhet meg az emberek hibáinak keresése, az emberek szégyenbe hozása és kémkedés által. Allah azt mondta a Koránban:

„És ne kémkedjete” (Korán 49:12)

Ibn Maszúdra való hivatkozással jegyezték fel, hogy amikor elé hoztak egy férfit, és azt mondták neki: Ennek az embernek a szakálláról részegítő (bor) csöpög. Azt felelte nekik: Nekünk megtiltatott a kémkedés. Ha azonban valami nyilvánvalóvá válik számunkra, azt bizonyítéknak tekintjük. (Abu Dáúd)

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta egyik prédikációjában: „Ó ti mindannyian, akik nyelvetekkel hisztek csupán, és nem lépett be a hit a szívetekbe! Ne bántsátok a hívőket, és ne kutassatok hibáik után, mert bizony aki felkutatja muszlim testvérének hibáit, annak Allah felfedi rejténivalóját, és azt, aki felkutatja testvére hibáit, Allah szégyenbe hozza, még ha házának mélyén van is!” (at-Tabaráni). Sokan talán nem is gondolnák, hogy ilyen következménye lehet ennek a viselkedésnek, hiszen olyan vétket követnek el, amellyel a hittől megfosztott emberek közé soroltnak, jelentéktelennek hiszik ezt, miközben Allahnál hatalmas bűn!

Nem avatkozik bele abba, amihez nincs köze

Az a muszlim, aki vigyáz hite épségére, és aki Ura elégedettségének elnyerését tűzi ki céljául, egészen biztosan nem avatkozik bele abba, amihez nincs köze, és nem üti bele az orrát az emberek magánügyébe. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az ember ép iszlámjának (Istennek való odaadásának, hitének) szépségéhez hozzátartozik, hogy nem avatkozik bele abba, amihez nincs köze.” (at-Tabaráni).

Abu Hurejrâra való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Allah, bizony hármat fogad el tőletek, és hármat gyűlöl tőletek. Elfogadja tőletek azt, hogy szolgáljátok; hogy nem társítotok Mellé semmit; és hogy ragaszkodtok Allah Kötelékéhez mindannyian, és nem szakadtok szét (csoportokra). Gyűlöli tőletek az „ezt mondják, azt mondják”-ot (a pletykát); a túl sok kérdést, és a vagyon elvesztegetését.” (al-Bukhári és Muszlim).

Tartózkodik a muszlimok megsértésétől hátuk mögött és a pletykától

Az igaz muszlim nem említi meg sértően testvéreit távollétükben, mivel tisztában van azzal, hogy ez tiltott cselekedet. A Magasságos Allah azt mondta:

„... és ne sértsétek meg egymást a távollétben (orvul, egymás háta mögött). Vajon szeretné-e bármelyikőtök halott testvére húsát megenni? Bizony irtóztatok attól! (Akkor irtóztatok a megsértéstől is!).”(Korán 49:12)

Azt kérdezték a Prófétától (ﷺ): Ó Allah Küldötte, ki a legjobb a muszlimok között? Allah Küldötte így szólt: „Akinak nyelvétől és kezétől biztonságban vannak a muszlimok.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az istenfélő muszlim nem járkal pletykát terjesztve az emberek között, mivel tudja, hogy ezzel a gonoszok közé helyezi magát, akiknek semmi más elfoglaltságuk sincs, mint az emberek közötti viszony megrontása, a barátok közötti szeretet kötelékének elvágása. Aszmá bint Jezídre hivatkozva jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt kérdezte: „Vajon ne közöljem veletek azt, hogy kik a legjobbak közületek?” Azt felelték: Dehogynem, Ó Allah Küldötte! „Akiiket ha meglátnak az emberek, megemlítik az Erős és Fenséges Allahot (vagyis a hitre emlékeztetik az embereket).” Ezután azt mondta: „Vajon ne közöljem veletek azt, hogy kik a leggonoszabbak közületek? A pletykálkodva járók, az egymást szeretők közötti viszony elrontói, és akik azt akarják, hogy az ártatlanokról rosszat feltételezzenek az emberek.”

Aki makacsul kitart e rossz tulajdonsága mellett, az előtt bezárul a remény kapuja. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Nem lép be a Paradicsomba pletykálkodó.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ibn Abbászra hivatkozva jegyezték fel, hogy a Próféta (ﷺ) elment két sír mellett és azt mondta: „Bizony, szenvednek, és bizony nem nagy bűnök miatt! Egyikőjük nem tisztította magát saját vizeletétől, a másik pedig pletykálkodva járt az emberek között.” Ezután kért egy zöld ágat, és kettéhasította, majd egyik részét az egyik sírra, a másikat pedig a másik sírra helyezte, majd azt mondta: „Talán könnyítenek rajtuk, amennyiben el nem száradnak.” (al-Bukhári és Muszlim).

Távol tartja magát a hazug beszédől

Az igaz muszlim tulajdonságai közé tartozik, hogy nem tanúskodik hamisan, mert tudja hogy ez tiltott cselekedet. Azt mondta a Magasztos Allah:

*„Kerüljétek a bálványok tisztátalanságát, és kerüljétek a hamis beszédet!”
(Korán 22:30-31)*

Amellett hogy tiltott cselekedet, megsemmisíti az ember becsületességét, megbízhatóságát. Ez a tulajdonság nem illik bele a hívő emberek személyiségébe:

„És akik nem tesznek hamis tanúságot, s ha üres beszéd akad útjukba, nemesen tovább mennek” (Korán 25:72)

Allah Küldötte azt kérdezte: „Vajon elmondjam nektek a legnagyobb főbűnöket? Az Allahhal való társítás, és a szülőkkel szembeni engedetlenség.” Ekkor felült (addig az oldalán támaszkodott), s azt mondta: „Tudjátok meg, hogy a hamis beszéd is (az)”, és ezt olyan sokszor ismételte meg, hogy (őt féltve) azt mondtuk: Bárcsak elhallgatna. (al-Bukhári és Muszlim).

Elkerüli a rossz feltételezést

A hívő egyik jellemző tulajdonsága hogy elkerüli a rossz feltételezést, és nem engedi meg magának, hogy mindenféle képzelgések alapján gyanúsítgasson meg teljesen ártatlan embereket. A Magasságos Allah azt mondta:

„Ó ti, akik hívők vagytok! Kerüljétek a sok feltételezést! Bizony a feltételezések egy része bűn.” (Korán 49:12)

A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Óvakodjatok a feltételezéstől, mert a feltételezés a leghazugabb beszéd!” (al-Bukhári és Muszlim). Allah Küldötte (ﷺ) a rossz feltételezést a leghazugabb beszédnek minősítette, ezért a valódi muszlim, aki egyébként is tartózkodik a hazugságtól, egészen biztos, hogy tartózkodik a legrosszabb hazugságtól is, azaz a rossz feltételezéstől.

Mivel a muszlim tisztában van ennek a tettnek a súlyosságával, minden szavát megfontolja, és sohasem feledkezik meg arról, amit Allah a Koránban mondott:

„És ne kövesd azt, amiről neked nincs tudásod! Bizony a hallás, a látás és a szív – ezekről mind – megkérdeztetnek.” (Korán 17:36)

Még nagyobb félelem tölti el, és még jobban óvakodik attól, hogy mások becsületébe gázoljon, és hogy rágalmazzon a rossz feltételezés alapján, amikor eszébe jut annak az angyalnak a jelenléte, aki minden szavát, minden tettét feljegyzi:

*„nem ejt ki egyetlen szót anélkül, hogy ne lenne (feljegyezni) kész őrző”
(Korán 50:18)*

Az a muszlim, aki megérti ezeknek a szent szövegeknek a jelentését, átérzi azt a felelősséget, amely szavaival jár. Ezért mindig megfontolja, hogy mit mondjon, hiszen tudja, hogy akár egy szóval is elnyerheti Allah elégedettségét, de Allah haragvása is sújthatja amiatt, amit kiejt a száján.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, az ember mondhat olyat, amellyel kiváltja Allah elégedettségét, és nem is gondolná, hogy mit eredményez számára, hiszen Allah az a szó következtében rögzíti neki, hogy megelégedett vele egészen a Feltámadás Napjáig. Ugyanakkor az ember mondhat olyat, amellyel kiváltja Allah haragvását, és nem is gondolná, hogy mit eredményez számára, hiszen Allah az a szó következményeként rögzíti neki, hogy megharagudott rá egészen a Feltámadás Napjáig.” (Málik).

Megőrzi a titkot

A muszlim tulajdonságai közé tartozik, hogy megőrzi a titkot, nem fedi fel azt, amellyel megbízták. Ehhez persze erős személyiség, és jó erkölcs szükséges.

Abdullah ibn Omarra való hivatkozással jegyezték fel, hogy amikor megözevgyült Hafsza, Omar leánya, azt mondta Omar: Találkoztam Oszmán ibn Affánnal, akinek felajánlottam Hafszát. Így szóltam: „Ha akarod, hozzád adom leányomat, Hafszát”. Azt felelte: „Meglátom.” Vártam néhány napig, majd találkoztam vele. Akkor azt mondta: Úgy gondoltam, hogy nem házasodok meg mostanában. Azután találkoztam Abu Bakrral, és azt mondtam neki: „Ha akarod, hozzád adom leányomat, Hafszát.” Ő azonban hallgatott és nem válaszolt, én pedig jobban haragudtam rá, mint Oszmánra. Néhány napot múlva a Próféta kérte Hafsza kezét, én pedig hozzá adtam. Később találkoztam Abu Bakrral, aki azt mondta: „Lehet, hogy megharagudtál rám, amikor felajánlottad nekem leányodat, Hafszát, én pedig nem válaszoltam neked?” Azt feleltem: „Igen!” Azt mondta: „Bizony semmi sem tartott vissza attól, hogy válaszoljak az ajánlatodra, csupán az, hogy a Próféta (ﷺ) megemlítette őt, és én nem fedtem fel Allah Küldötte titkát. Ha azonban a Próféta nem jegyezte volna el, akkor én elvettem volna. (al-Bukhári)

Thábit közölte, Anaszra való hivatkozással, hogy Anasz azt mondta: Eljött hozzám Allah Küldötte (ﷺ), miközben a gyermekekkel játszottam. Köszönt nekünk, és elküldött engem intézkedni egy bizonyos dologban. Későn értem haza édesanyámhoz. Amikor megérkeztem, azt kérdezte: Mi tartott vissza idáig? Azt feleltem: Allah Küldötte elküldött engem intézkedni egy bizonyos dologban. Azt kérdezte: Mi volt az a dolog? Azt feleltem: Az bizony titok! Azt mondta: Akkor ne mondd el Allah Küldötte titkát senkinek sem! Azt mondta Anasz: Ó Thábit, Allahra esküszöm, hogyha valakinek is elmondtam volna, akkor neked is elmondanám! (Muszlim)

Vannak olyan dolgok, amelyeknek eltitkolása a becsülethez, az egészséges féltéshez tartozik, és így ezeknek a titkoknak a felfedése rettentően gonosz dolog. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az emberek közül a legrosszabb helyzete a Feltámadás Napján Allahnál annak a férfinak lesz, aki elmondja titkait feleségének, a felesége is elmondja titkait neki, majd ő elterjeszti felesége titkát.” (Muszlim).

Nem sugdolózik valakivel, ha egy harmadik is jelen van

A kifinomult erkölcsi érzülettel rendelkező muszlim odafigyel mások érzéseire. Ezért mindig vigyáz arra, hogy ne sugdolózzon egy emberrel a harmadik jelenlétében, hiszen tudja, hogy ez milyen sértő és megalázó. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta, világossá téve a döntvényt és az indokot: „Ha hárman vagytok, ne sugdolózzon kettőtök egymással egy harmadik jelenlétében – amíg nem kerültök társaságba (sok ember közé) –, mivel az bizony elszomorítja őt.” (al-Bukhári és Muszlim).

Természetesen, ha van valami rendkívül fontos dolog, ami miatt a muszlimnak négy szemközt kell beszélnie a másikkal, akkor megteheti abban az esetben, ha engedélyt kér a harmadik személytől, és rövidre fogja a négy szemkötti beszédet.

Abdullah ibn Dínarra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Én és Ibn Omar éppen Khálid ibn Ukba házában voltunk a piacon, amikor odajött egy férfi, és sugdolózva akart beszélni vele, miközben nem volt más rajtam kívül Ibn Omarral. Ibn Omar odahívott egy negyedik személyt, és azt mondta nekem és annak, akit odahívott: Várjatok ránk egy kicsit, mert hallottam amint Allah Küldötte azt mondta: „Ne sugdolózzon kettőtök egymással egy harmadik jelenlétében!” (Málik).

Nem nagyképűsködik

A muszlim nem nagyképű, nem fordítja el arcát az emberektől, nem jár felfuvalkodottan, mivel a Korán útmutatása betöltötte szívét és lelkét. Allah azt mondta:

„A túlvilági lakhelyet azoknak adjuk meg, akik nem akarnak fennhéjázást (elkövetni) a földön, sem romlás okozni. A (jó) végzet pedig azoké, akik istenfélők.” (Korán 28:83)

Allah azt is mondta a Koránban:

„Ne fordítsd el arcodat az emberektől (megvetően), és ne járj felfuvalkodott módon a földön! Allah bizony nem szeret egyetlen dicsekvő önteltet sem.” (Korán 31:18)

Ibn Masz’údra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem lép be a Paradicsomba az, akinek egyetlen porszemnyi nagyképűség is van a szívében.” Azt kérdezte egy ember: Az, ha valaki szereti, hogy szép ruhája és szép lábbelije legyen (ez is nagyképűségnek számít)? Azt felelte a Próféta (ﷺ): „Allah bizony szép, és szereti a szépséget! A nagyképűség az igazság elutasítása, és az emberek megvetése.” (Muszlim).

A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Aki beképzeltségből húzza (maga mögött) a ruháját (azaz: aki beképzeltségből visel valamilyen ruhát pl. hosszút, uszályosat), nem tekint rá Allah a Feltámadás Napján.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Három (emberhez) nem szól Allah a Feltámadás Napján, s nem tisztítja meg őket, s nem is néz reájuk, és fájdalmas szenvedésben lesz részük: az öreg parázna, a hazug vezető és a nagyképű szűkölködő.” (Muszlim).

Alázatos

Az imént említett, a nagyképű embereket figyelmeztető szent szövegek mellett most nézzük azokat a szövegeket, amelyek a nagyképűség ellentétére, az alázatosságra ösztönzik a muszlimokat! Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem viseltetik alázatosan Allah iránt valaki anélkül, hogy Allah ne emelné fel.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) ebben is példát mutatott, hiszen élete csupa alázat, kedvesség és engedékenység volt. Anasz ibn Málík közölte, hogy amikor gyermekek mellett ment el, köszöntötte őket. Azt mondta Anasz: „A Próféta is ekképpen cselekedett.” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy alkalommal Allah Küldötte (ﷺ) éppen prédikált, amikor egy Tamím ibn Uszejd nevű férfi jött Medinába, hogy kérdést tegyen fel az iszlámra vonatkozóan, és nem látott kivetnivalót abban, hogy egyenesen a Próféta-hoz szóljon, miközben ő az embereknek tartott szónoklatot. Tamím így meséli el a történetet: Odaér-

tem Allah Küldöttéhez, aki épp prédikált, és azt mondtam: Ó Allah Küldötte, egy idegen ember vagyok, aki vallásáról kérdezne, mert nem tudja mi a vallása. Allah Küldötte (ﷺ) pedig felém fordult, abbahagyta a prédikálást, odajött hozzám, és kért egy széket majd elkezdett engem tanítani abból, amit Allah tanított neki, majd viszatért a prédikációhoz, és befejezte azt. (Muszlim)

Nem gúnyolódik senkin

A muszlim mindamellett, hogy nem nagyképüsködik, nem fordítja el arcát az emberektől (megvetően), és nem jár felfuvalkodottan, hanem alázatosan viselkedik, nem gúnyolódik senkin sem. A Magasságos Allah azt mondta:

„Ó ti, akik hívők vagytok! Ne gúnyolódjon egy férfi csoport sem egy másikon! Lehet, hogy ezek jobbak, mint ők! De a nők se más nőkön! Lehet, hogy ezek jobbak, mint ők. És ne becsméreljétek egymást, és ne szólítsátok egymást gúnyneveken! Milyen rossz a gonosz szólítása hitbe lépés után. Akik nem tanúsítanak bűnbánatot, bizony azok a bűnösök.” (Korán 49:11)

Allah Küldötte (ﷺ) is világossá tette, hogy a gúnyolódás gonoszságot tükröz, amikor azt mondta: „Elég a gonoszsághoz egy személy részéről az, hogy ha lenézi muszlim testvérét.” (Muszlim)

Megadja a tiszteletet az idősebbnek

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nincs nemzetem tagja között olyan, aki ne adná meg a tiszteletet időseinknek, aki ne könyörülne gyermekeinken, és aki ne ismerné a tudósainkat megillető jogokat.” (Ahmed).

A felnőttek, az idősek és a nagy tudású emberek tisztelete a társadalomban bizonyítja, hogy a társadalom tagjai megértették az emberi erkölcs alapszabályait; ugyanakkor mutatja, hogy illetudó emberekről van szó.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A Magasságos Allah dicsőítéséhez és magasztalásához tartozik az idős muszlim, a Koránt kívülről tudó ember – aki nem túloz abban és nem is hanyagolja el –, valamint az igazságos kormányzó tisztelete.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az iszlám szintjük, és rangjuk szerint kezeli az embereket, hiszen erre tett utasítást Allah Küldötte (ﷺ) abban a hadíszban, amely Áisa nevéhez fűződik. Áisára

való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: „Arra utasított minket Allah Küldötte, hogy helyezzük az embereket az őket megillető helyre.” (Muszlim).

Az iszlám vallás tanításai szerint a tudósoknak meglehetősen magas a rangjuk. Ezt bizonyítja, hogy Allah azt mondta a Koránban:

„Mondd vajon egyenlők-e azok akik tudnak, és akik nem tudnak? Csak azok hallgatnak az intő szóra, akiknek van eszük” (Korán 39:9)

Allah Küldötte (ﷺ) világossá tette, hogy az imádkozásokon, összejöveteleken, vagy gyűléseken hogyan kell tiszteletet adni, milyen sorrendben kell előre engedni az embereket, és hogy kik ülhetnek a legelső helyen. Azt mondta: „Az embereket az vezeti az imában, aki a legtöbbet tud a Koránból. Ha egyenlők a Korán-tudásban, akkor az, aki a legtöbbet tud a Szunnáról. Ha egyenlők a Szunna-tudásban, akkor az, aki korábban vándorolt ki Mekkából. Ha együtt vándoroltak ki, akkor a legidősebb közülük. Ne vezesse az imát az, aki más házában van, és ne üljön a ház legtiszteltebb ülőhelyére csupán a házigazda engedélyével!” (Muszlim).

Korábban már említettük, de fontos megismételni azt a hadísz, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A Magasságos Allah dicsőítéséhez és magasztalásához tartozik az idősebb muszlim, a Koránt kívülről tudó embert – aki nem túloz abban, se nem hanyagolja el –, valamint az igazságos kormányzó tisztelete.” (al-Bukhári és Muszlim).

A legjobb emberek társaságát keresi

Az istenfélő muszlim tulajdonságai közé tartozik, hogy a jámbor emberek társaságát keresi, velük kíván kapcsolatot kialakítani, hozzájuk kíván közel kerülni, és ebben nem talál semmilyen kellemetlenséget. A Magasságos Allah azt mondta a Koránban:

„Tarts ki türelmesen azokkal, akik reggel és este Urukhoz fohászkodnak, az Ő arca (elégedettsége) után vágyódván, és ne fordítsd el tekinteted róluk, az evilági élet ékességeit kívánva. És ne engedelmeskedj annak, akinek szívét figyelmetlenné tettük a Rólunk való megemlékezésben, és (aki) vágyait követi, az ügye (tette) pedig veszendőbe ment!” (Korán 18:28)

Mózes (ﷺ) követte a jámbor embert (al-Khidr), azért hogy tanuljon tőle. Alázattal, illemtudóan azt kérdezte: „Követhetlek-e téged, hogy taníts engem arra, ami tudás-

ra meg lettél tanítva (Allah által)?” (Korán 18: 67). Erre azt felelte a jámbor ember: „Te bizony nem leszel képes arra, hogy türelemmel kitarts mellettem.” (Korán 18: 68). Ekkor azt mondta Mózes szeretetteljesen: „Te engem – ha Allah is úgy akarja – türelmesnek fogsz találni, és nem fogom megszegni parancsodat.” (Korán 18: 70).

Az igazi muszlim nem barátkozik mással, csupán a legjobb emberekkel, mivel vallásából tudja, hogy az emberek olyanok akár a fémek: van közöttük értékes és van értéktelen.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az emberek olyanok, mint a fémek, mint az arany és az ezüst: akik a legjobbak voltak közülük a pogánykorban, azok megmaradnak legjobbnak az iszlámban is, amennyiben tudással rendelkeznek. A lelkek sorba állított katonák: amelyek felismerik egymást, azok megbarátkoznak, amelyek pedig nem ismerték fel egymást, azok útja kettéválík.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) egy gyönyörű példával mutatta be azt, hogy milyen a jó és a rossz társ. A jó társat a mósusz eladójához hasonlította, akinek társaságában jól érezi magát az ember. A rossz társat pedig a kovácsműhely fűjtatójának kezelőjéhez hasonlította, akinek társaságában lángok, füst és kellemetlen szag veszi körül az embert.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A jó társ és a rossz társ példázata olyan, mint a mósusz eladója, és a kovács fűjtatójának kezelője. A mósusz eladója vagy megajándékoz téged, vagy vásárolsz tőle, vagy csupán jó illatot áraszt feléd. A kovácsműhely fűjtatójának kezelője vagy megégeti ruhádat vagy kellemetlen szagot áraszt feléd.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az emberek javát keresi, és a káruk elhárítására törekszik

Az iszlám tanításain nevelkedett muszlim ügyel arra, hogy hasznot szerezzen társadalma tagjai és minden emberek számára, továbbá figyel arra, hogy elhárítsa mindazt, ami kárt okozhat nekik. Allah azt mondta a Koránban:

„és tegyetek jót! Talán boldogulni fogtok!” (Korán 22:77)

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Minden napon, amelyen felkel a Nap, ha igazságosan rendezel egy vitát két ember között, egy adományt adtál. Ha segítesz egy embernek hátasállatára felszállni vagy felrakni arra a holmiját, adományt adtál. A jó szó is adomány, és minden lépésed, amellyel az imádkozást elvégezni (a mecset felé) mész, adomány. Ha eltávolítasz az útról valami ártalmasat, adományt adtál.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta „Minden muszlimnak kötelező adakoznia. Azt kérdezték a társai: Ó Allah prófétája, és ha valaki nem talál (olyat, amit adományozhatna)? Azt felelte: Dolgozzon két keze által, hozzon hasznót magának és adományozzon is! Azt kérdezték: És ha valaki nem talál (olyat, amit adományozhatna)? Azt mondta erre: Akkor segítsen meg egy szűkölködő rászorultat. Azt kérdezték: És ha valaki nem talál (amit segítségként adhatna)? Azt felelte: Akkor cselekedjen helyénvalóan, tartsa vissza magát a gonoszságtól, mert ez is adomány!” (al-Bukhári).

Azt kérdezték a Próféta-tól (ﷺ): Ó Allah Küldötte, ki a legjobb a muszlimok között? Allah Küldötte így szólt: „Akinak nyelvétől és kezétől biztonságban vannak a muszlimok.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Addig nem (teljesen) hívő egyikőtök sem, amíg nem szeretné testvérének azt, amit önmagának is szeretne!” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A muszlim a muszlimnak testvére. Nem követ el igazságtalanságot ellene, s nem hagyja cserben, segítség nélkül. Aki eljár testvérének dolgában, annak Allah is eljár a dolgában, aki pedig valami csapást hárít el egy muszlimról, arról Allah is elhárít egy csapást a Feltámadás Napjának csapásai közül. Aki leplez egy muszlimot (eltakarja hibáit), azt Allah is leplezni fogja a Feltámadás Napján.” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki enyhít egy hívő egy gondján az evilági gondok közül, annak Allah enyhíteni fog egy gondján a Feltámadás Napjának gondjai közül. S aki könnyít egy nehéz helyzetben lévön, azon könnyít Allah az evilágon és a túlvilágon.” (Muszlim).

Láthatjuk mennyire illemtudó, jól nevelt és kiemelkedő erkölcsű az a társadalom, amelyet az iszlám épít fel, hiszen minden egyes tagja a jó cselekedetekben olyan eszközt lát, amely az Allahhoz való közelkerülést eredményezi. A nyugati világ társadalmi rendjét annak köszönheti, hogy rászoktatta az embereket a helyes társadalmi rend tiszteletére, és a modern korral járó társadalmi viselkedésre, mint amilyen a közlekedési vagy a tisztasági szabályok betartása. Az iszlám társadalmi rendjét az emeli ki, hogy a muszlimok pontosabban és jobban odafigyelve tartják be az iszlám rendjének követelményeit, és hűségesebben tisztelik ezt a rendet, mivel tiszteletük forrása az őszinte hit és az istenfélelem. Felelősségérzetük nagyobb, mivel tudják, hogy a Feltámadás Napján minden tettükkel szembe kell nézniük, és nem bújhatnak ki a büntetés alól.

Törekszik a muszlimok kibékítésére

A muszlimok ügyével való törődés részeként – amellet, hogy a muszlim hasznát kíván szerezni testvéreinek és elhárítja mindazt, ami kárt okozhat nekik – törődik azzal, hogy kibékítse testvéreit, ha nézeteltérés, veszekedés támadna közöttük, vagy esetleg harcba szállnának egymással. A Magasságos Allah azt mondta:

„Ha a hívők közül két csoport harcba száll egymással, akkor békítsétek ki a két csoportot. Am ha az egyik igazságtalanul támad a másik ellen (nem hajlik a békére), úgy harcoljatok az ellen, amely igazságtalanul támad addig, amíg vissza nem tér Allah parancsához. Ha visszatér, akkor békítsétek ki őket igazságosan és járjatok el méltányosan! Allah szereti a méltányosan eljárókat.” (Korán 49:9)

„Bizony a hívők nem mások, mint egymás testvérei! Tegyetek hát békét a két testvér között, és féljétek Allahot, talán könyörületre leltek!” (Korán 49:8)

Allah Küldötte (ﷺ) saját maga is eljár annak érdekében, hogy kibékítsen egymással vitában álló feleket, annak ellenére, hogy rendkívül sok elfoglaltsága volt a hithirdetéssel. Ezzel nyomatékosra tette, hogy kötelező a veszekedők közötti megbékélésre törekedni.

Abu al-Abbászra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) megtudta, hogy Amr ibn Auf családjában haragosok vannak. Allah Küldötte ezért elment hozzájuk egy csoport emberrel, hogy kibékítse őket, s egészen addig csak ezzel foglalkozott, amíg az imádkozás ideje el nem jött.

Hirdeti az igazságot

Az igaz muszlim szorgalmas, ismerteti az iszlám vallást. Nem várja meg, amíg mások buzdítják erre, hanem önszántából fog neki annak, hogy ismertettesse az igaz vallást az emberekkel, szem előtt tartván azt a hatalmas jutalmat, amelyet Allahtól kapnak mindezért a hit őszinte ismertetői.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta Ali ibn Abu Tálibnak: „Allahra esküszöm, az hogy Allah egy embert elvezet általa az igaz útra (az iszlámra), jobb neked, mint a legszebb (evilági) kegy!” (al-Bukhári és Muszlim).

Így szólt Allah Küldötte (ﷺ): „Aki hívást tesz az igaz útra (hirdeti az iszlámot), annyi jutalomban részesül, mint amennyi jutalmat kapnak a követői, és nem csökkeni ezzel semmiben az ő jutalmukat.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem szabad irigyelni [más helyzetét] kivéve két esetben: akkor, ha Allah vagyont adott egy embernek, aki az igazságra áldozza fel, és akkor, ha Allah bölcsességet (tudást) adott egy embernek, aki aszerint bíraskodik és megtanítja azt az embereknek.” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlimnak nem szabad leértékelnie még a legkisebb tudást sem, amelyet birtokol, mivel elegendő annyit átadnia, amennyi tudást megszerzett, még akkor is, ha csak egyetlen Korán-ájáról van szó. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta társainak: „Adjátok át amit tőlem kaptatok, mégha csak egy ája is az...” (al-Bukhári).

Lehet ugyanis, hogy az igaz útra való vezetés éppen ezen az egyetlen Korán-idézetten (áján) múlik. Mivel a muszlim önzetlen, ezért azt kívánja másnak is, amit önmagának kíván. Nem korlátozza a hit ismertetését önmagára és családjára, hanem kiszélesíti azt, hogy az emberek közül bárki részesülhessen belőle.

Az iszlám által felépített társadalom szolidáris, tagjai felelősséget éreznek egymás iránt. Ha a muszlimok megértették volna, hogy felelősek Allah előtt, és mindenki közülük nekilátott volna feladata elvégzésének, akkor nem maradtak volna le, és nem zuhantak volna arra a szintre, ahol most vannak.

Az iszlám tanításaiban fenyegető intések figyelmeztetik a muszlimokat arra, hogy amennyiben rendelkeznek a megfelelő eszközökkel a hit ismertetéséhez ám mégis elhanyagolják azt, eltitkolják a tudást, amellyel rendelkeznek, s csupán magas pozíciókat kívánnak elérni tudásuk által, akkor tudniuk kell, hogy a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Aki olyan tudományt tanul, amellyel Allah elégedettségét kívánják (az emberek) elnyerni, és ő csupán evilági hasznot akar elérni azzal, az ilyen nem fogja megérezni a Paradicsom illatát (nem jut a Paradicsomba).” (Abu Dáúd).

A helyénvaló megparancsolása és az elvetendő megtiltása

Az Allahoz való hívás követelménye a helyénvaló dolgok megparancsolása és az elvetendő dolgok megtiltása körültekintéssel, határozottsággal és bölcsességgel.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki egy elvetendő dolgot lát közületek, az változtasson rajta a kezével. Ha nem képes erre, akkor változtasson rajta a nyelvével (beszéddel), és ha erre sem képes, akkor változtasson rajta a szívével. És ez (utóbbi) a hit leggyengébb megnyilvánulása.” (Muszlim).

Amikor a muszlim megparancsolja a jót és megtiltja az elvetendőt, valójában őszinte a muszlimokkal, hiszen a vallás őszinteség. Így nincs is más választása, mint megparancsolni a jót és megtiltani az elvetendőt annak érdekében, hogy eleget tegyen az őszinteség feltételének a Próféta (ﷺ) kijelentésének megfelelően. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A vallás őszinteség.” Azt felelte: „Allah, a Könyve (a Korán), a Küldötte, a muszlimok vezetői, és közemberei iránt.” (Muszlim).

Ugyanakkor számos Korán ája és hadisz ösztönöz arra, hogy a muszlim legyen bátor, és ne féljen az igazságtalant igazságtalannak minősíteni. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne akadályozza meg egyikőtöket sem az emberektől való félelem abban, hogyha lát valamit, az igazat mondja és intést adjon, mivel ez nem rövidíti meg az életet, s nem tart távol az ellátástól sem.” (at-Tirmidzi).

Megkérdezte egy férfi Allah Küldöttét (ﷺ), miközben szónokolt: Ó Allah Küldötte, ki a legjobb ember? A Próféta (ﷺ) azt felelte: „A legjobb ember az, aki a legtöbbet tud a Koránból, és a legistenfélőbb. Aki a legtöbb alkalommal parancsolja meg a helyénvalót és tiltja meg az elvetendőt, s aki a legjobban tartja a kapcsolatot a rokonaival.” (Ahmed és at-Tabaráni).

A következő hadisz is megerősíti azt, hogy bátran kell kiállni az igazság mellett, hiszen Allah azokat viszi sikerre, akik hősként vállalják az igazság kikiáltását. Ugyanakkor cserben hagyja a gyávákat, akik nem mernek beszélni az igazságról. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Azt az embert, aki cserben hagy egy muszlimot olyan helyzetben, amelyben leértékeli becsületét, és megsértik méltóságát, az illet cserben hagyja Allah egy olyan helyzetben, amelyben azt szeretné, ha győzelmet aratna. És azt az embert, aki diadalra visz egy muszlimot olyan helyzetben, amelyben leértékeli becsületét, és megsértik méltóságát, az illet diadalra viszi Allah egy olyan helyzetben, amelyben szeretné, ha győzelmet aratna.” (Ahmed és Abu Dáúd).

Éppen ezért a muszlim nem tűri el a hazugságot, nem késlekedik az igazság győzelemre segítésében, és nem fogadja el, hogy elterjedjen az igazságtalanság abban a társadalomban ahol él, hiszen tisztában van vele, milyen súlyos következménye lesz ennek, és hogy Allah büntetése azokat is sújtani fogja, akik ilyenkor ölbe tett kézzel ülnek és hallgatnak.

Amikor Abu Bakr kalifává lépett elő, felment a szószékre, köszönetet mondott Allahnak, majd azt mondta: Ó emberek, hallottátok, hogy Allah azt mondta: „*Ó, ti, akik hívők vagytok! Vigyázzatok magatokra (cselekedjetejéte jót, és legyetek istenfélők)! Nem fog a károtokra lenni az, aki eltévelyedett, ha közben ti az Igaz Úton vagytok vezérelve*” (Korán 5: 105). Ti ezt nem helyesen értelmeztéte. Én bizony

hallottam Allah Küldöttét (ﷺ), amint így szólt: „Ha az emberek látják az elvetendőt, de mégsem változtatnak rajta, közel van, hogy átfogja őket Allah büntetésével.” (Abu Dáúd és at-Tirmidzi).

Abu Músza nevéhez fűződik az a hadisz, mely szerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony azok között, akik előttetek éltek Izráel gyermekei közül, voltak olyanok, hogy ha valaki vétkezett, egy másik megtiltotta neki azt (csak azért), hogy elmondhassa, megtette a kötelességét. Másnap azonban már együtt ült, evett és ivott vele, mintha nem is látta volna az előző napon vétkezni. Amikor a Magasságos Allah meglátta ezt a viselkedést, egymás ellen fordította a szívüket és megátkozta őket Dávid és Jézus száján keresztül azért, amiért engedetlenek voltak és folyamatosan túllépték a határt (a bűnben). Esküszöm Arra, akinek kezében van az életem, hogy vagy megparancsoljátok a helyénvalót és megtiltjátok az elvetendőt, megbüntetik a vétkezőt és az igazságra kötelezitek őt, vagy Allah egymás ellen fordítja a szívüket és megátkoz titeket, ahogyan őket is megátkozta!” (at-Tabaráni).

Bölcs és körültekintő az iszlám hit ismertetésében

Az éles elméjű, okos muszlim bölcs az iszlám hit ismertetésében, körültekintő az intésben, és finoman tanítja az iszlám vallás szabályait, hiszen a Magasságos Allah azt mondta:

„Hívj Urad útjára (az iszlámra) bölcsességgel, és szép intéssel!” (Korán 16:125)

Ezt a tulajdonságot kell elsajátítania az iszlám hit ismertetőjének annak érdekében, hogy a szava eljusson a szívekbe és megszerettesse az emberekkel a hitet. Ezért nem szabad, hogy akármilyen riasztó vagy bántó tettet kövessen el.

Az iszlám hit bölcs ismertetője nem árasztja el hallgatóit egyszerre az összes ismerettel, amelynek birtokában van, hanem fokozatosan adja át nekik azt. Allah Küldötte (ﷺ) ekképpen cselekedet, amikor intelmet adott az embereknek. Abdullah ibn Maszúd minden héten csütörtökön mondott intelmet. Azt mondta neki egy férfi: Ó Abu Abdurrahmán, szeretném, ha mindennap emlékeztetnél bennünket intelmeddel. Azt felelte neki: Nem tart vissza ettől csupán az, hogy nem akarom, hogy elunjátok. Úgy gondoskodom számotokra az intésről, ahogyan Allah Küldötte gondoskodott arról számunkra, tartva attól, hogy elunjuk. (al-Bukhári és Muszlim)

Az iszlám hitoktató körültekintéséhez és helyes módszeréhez tartozik, hogy nem

nyújtja el a prédikációt, mivel tudja, hogy a hallgatók között vannak idősek és betegek. Ammár ibn Jászir azt mondta: Hallottam, amint Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Bizony az imádkozás hosszúra nyújtása és a szónoklat rövidre fogása egy férfi részéről értelmének jele. Nyújtsátok hát hosszúra az imádkozást és fogjátok rövidre a szónoklatot!” (Muszlim)

Az okos és bölcs hitoktató módszeréhez tartozik, hogy nem veszi zokon az emberek ostoba kérdéseit, türelemmel viseli tudatlanságukat és tévedéseiket.

Muávija ibn al-Hakam azt mondta: Miközben imádkoztam Allah Küldöttével, az egyik ember (az imádkozók közül) tüsszentett, mire én azt mondtam: Allah Könyörüljön rajtad! Erre az emberek rám szegezték a tekintetüket. Azt kérdeztem: Mi lelt titeket, hogy így néztek engem? Erre elkezdtek kezükkel ütni a combjukat, és ekkor láttam, hogy el akarnak hallgattatni. Mérges lettem, de csendben maradtam. Miután Allah Küldötte befejezte az imádkozást – s Allahra esküszöm, se azelőtt, se azután nem láttam jobb tanítót nála –, nem szidott le, se nem ütött meg, se nem alázott meg, hanem azt mondta: „Bizony az imádkozásban nincs helye az emberek mindennapi beszédének, csupán a teszbíhnek (Allah dicsőítésének), a tekbírnek (Allah nagyságának említése) és a Korán olvasásának.” Azt mondtam: Ó Allah Küldötte, én nemrég szabadultam meg a pogányságtól. Allah elhozta nekünk az iszlámot, de mégis vannak közöttünk olyanok, akik jósokhoz járnak. Azt mondta: „Ne járj azokhoz!” Azt mondtam: Vannak közöttünk olyanok, akik babonásak. Azt mondta: „Ezek olyan dolgok, amelyeket csupán kitalálnak, de ez ne akadályozza meg őket abban, hogy nekivágjanak annak, amit elterveztek, hiszen ezek sem hasznos, sem kárt nem okoznak.” (Muszlim).

A hit hirdetője nem viszonozza a sértést sértéssel. Ezért Allah Küldötte (ﷺ) sokszor alkalmazott bújtatott kifejezést, ha ki akarta fejezni egy tett súlyosságát. Áisa azt mondta: Ha a Próféta(nak) tudomására jutott valami egy emberről, akkor nem mondta azt: „Mi ütött XY-ba, hogy azt mondja ...”, hanem azt mondta: „Mi ütött egyes emberekbe, hogy ezt mondják: így és így?” (Haját asz-Szahába).

A hithirdető beszéde tisztán érthető, és világos kell, hogy legyen. Anasz azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) amikor mondott valamit, megismételte háromszor, hogy érthető legyen. Ha elment egy csoport ember előtt, és köszönt nekik, akkor háromszor köszönt.

Áisa azt mondta: Allah Küldöttének beszéde világos beszéd volt, megértette mindenki, aki hallgatta. (al-Bukhári)

Nem képmutató

Az igaz muszlim távol tartja magát a képmutatástól, a tiltott hízelgéstől és a hazug dicsérettől. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta Ámir családjának – akik eljöttek elé, így dicsérve őt: Te vagy az urunk! – „Allah az Úr”. Ők így folytatták: Te vagy a legkegyesebb közöttünk és a legtöbbet adakozó. Erre azt mondta: „Mondjátok azt, amit tanúsíthattok, és ne legyetek a sátán szóvivői. Nem akarom, hogy feljebb emeljenek annál a rangnál, amelyre a Magasságos Allah emelt engem. Én Mohamed, Abdullah fia vagyok, Allah szolgája és küldötte.” (Haját asz-Szahába).

Allah Küldötte (ﷺ) megtiltotta azt, hogy a muszlimok szembe dicsérjenek valakit, nehogy képmutatásra késztessek és felfuvalkodottá, önteltté váljon.

Abu Bakrára való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Egy férfi a Próféta jelenlétében megdicsért egy másik férfit. Mire a Próféta azt mondta: „Jaj neked! Elvágta a társad nyakát! Elvágta a társad nyakát!” Majd így folytatta: „Ha valaki közületek mindenképpen meg akarja dicsérni a testvérét, akkor mondja azt: 'Én (ilyennek) tartom XY-t, de Allah tudja pontosan az igazságot. Én nem hagyom jóvá egyetlen ember jó viselkedését sem Allah (jóváhagyása) előtt, de úgy gondolom, hogy ő ilyen és ilyen.', ha valóban ezt tudja róla.” (al-Bukhári és Muszlim).

A dicséretnek igaznak kell lennie és meg kell egyeznie a dicsért személy valós helyzetével. Mértékletesen szabad csupán dicsérni és nem szabad túlzásokba esni. Radzsára való hivatkozással jegyezték fel, aki Mihdzsan al-Aszlamira hivatkozott, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) és Mihdzsan a mecsetben voltak, amikor Allah Küldötte (ﷺ) meglátott egy férfit, amint imádkozott, meghajlott és leborult, és azt kérdezte: „Ki ez?” Erre Mihdzsan túlzottan dicsérni kezdte, és azt mondta: Ó Allah Küldötte ez XY, aki ilyen és ilyen. A Próféta azt mondta neki: „Állj meg, ne tedd híressé, mert pusztulásba viheted!” (al-Bukhári). Egy másik változat végéhez hozzáteszik: Ó Allah prófétája, ez XY, aki Medina legjobb lakója – vagy azt: Medina lakói közül a legtöbbet imádkozó. Erre azt mondta Allah Küldötte (ﷺ): „Ne tedd híressé, mert pusztulásba viheted!” – megismételte kétszer vagy háromszor. „Ti bizony egy olyan közösség vagytok, amelyen könnyíteni akarnak!” (Ahmed).

Tartózkodik a nagyzólástól és a hengegéstől

Az igaz muszlim a legkevésbé hajlamos a nagyzólásra, mert az ilyen cselekvés megfosztja az embert a jutalomtól, és szégyent hoz rá a Feltámadás Napján, amikor az emberek feltámadnak, hogy Urukkal találkozzanak.

Az iszlám vallás lényege az Allah elégedettségének elnyeréséért való őszinte odaadás a beszédben és a cselekedetben, valamint Allah szolgálata, amely az emberek és a dzsinnek megteremtésének a célja.

„És nem teremtettem meg a dzsinneket és az embereket csupán azért, hogy Engem szolgáljanak.” (Korán 51:56)

A cselekedetnek szükségképpen Allahért való őszinte odaadással kell történnie, mert egyébként nem fogadtatik el. A bizonyíték erre a Magasztos Allah következő mondása:

„És nem lettek másra utasítva, mint hogy szolgálják Allahot őszinte odaadással a vallási cselekedetekben hanífokként¹⁴”. (Korán 98:5)

Amikor az istenszolgálatba belekeveredik a látszat kedvéért való cselekvés, vagy a hírességre és feltűnésre való törekvés, megsemmisül a cselekedet és az azért járó jutalom. A szegényeknek adakozó gazdagoknak például nem szabad felhánytorgatni azt, amit adakoztak:

„Ó ti, akik hívők vagytok! Ne tegyétek semmissé adományaitokat felhánytorgatással és sértegetéssel, mint az, aki az emberek előtt látszataból adakozik, és nem hisz Allahban és az Utolsó Napban. És az ő példázata olyan, mint a szikla példája, amelyen föld van, s bőséges eső érte, majd csupaszon hagyta. Semmit sem tudnak kezdeni azzal, amit (az evilágon) megszereztek, és Allah nem vezeti a hitetlen embereket.” (Korán 2:264)

Ezeknek a hitet nélkülöző embereknek a céljuk, hogy azt a látszatot keltsék, hogy ők jót tesznek, de nem Allah elégedettségének elérése a céljuk. Róluk azt mondja Allah:

„Az embereknek teszik a látszatért, és nem említik Allahot, csak kevészer” (Korán 4:142)

---

14. A tiszta egyistenhit követője, aki elfordul a bálványimádástól.

Cselekedeteik visszautasításra kerülnek, mert társat állítottak Allah mellé. Allah ugyanis nem fogadja el azokat a tetteket, amelyeket nem Allah kedvéért, őszinte odaadással cselekedtek az emberek. Abu Hurejra azt mondta: Hallottam, amint Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „A Magasságos Allah azt mondta: Önmagamban elegendő vagyok, nincs szükségem társakra! Ezért, ha valaki úgy tesz egy cselekedetet, hogy társat állít Mellém abban (megosztja azt mással), akkor ott hagyom azt a cselekedetet annak, amit társítottak Mellém (hogy az jutalmazzon érte)!” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt is világossá tette, hogy milyen megalázó végzete lesz az efféle embereknek az Ítélet Napján. Abu Hurejra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Hallottam amint Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Bizony, az emberek közül a Feltámadás Napján elsőként elítélve egy mártírhalt ember lesz, akit előhoznak, majd ismerteti vele Allah a kegyeit, amit az elismer. Majd azt kérdezi tőle Allah: Mire használtad fel ezeket? Az ember azt feleli: Harcoltam Érted és mártírhaltam. Allah azt mondja: Hazudsz! Azért harcoltál, hogy azt mondják rólad: Bátor, vakmerő! És valóban mondták is! Ezután Allah azt parancsolja, hogy fogják meg, és az arcán húzzák és dobják a Tűzbe. Majd következik egy olyan ember, aki sokat tanult, másokat tanított és recitálta a Koránt. Előhozzák és ismerteti vele Allah a kegyeit, s amaz elismeri azokat. Majd azt kérdezi tőle Allah: Mire használtad fel ezeket? Az ember azt feleli: Megtanultam a tudományt, tanítottam azt, és recitáltam a Koránt. Azt mondja (Allah): Hazudsz! Azért tanultad a tudományt és tanítottad azt, hogy azt mondják rólad: Tudós! És azért olvastad a Koránt, hogy azt mondják rólad: Korán-olvasó! És valóban mondták is! Ezután Allah azt parancsolja, hogy fogják meg, majd az arcán húzzák és dobják a Tűzbe. És következik egy ember, aki Allahtól bőséges vagyont kapott [és adakozott belőle]. Előhozzák, majd ismerteti vele Allah a kegyeit, s az elismeri azokat. Majd azt kérdezi tőle Allah: Mire használtad fel ezeket? Azt feleli: Nem néztem egyre sem (azok közül a célok közül), amelyre szereted, ha adakoznak, anélkül, hogy ne adakoztam volna arra Teérted. Allah azt mondja: Hazudsz! Azért tetted ezt, hogy azt mondják rólad: Bőkezű! És valóban mondták is! Ezután Allah azt parancsolja, hogy fogják meg, és az arcán húzzák és dobják a Tűzbe.” (Muszlim).

Ez a hadisz megmutatja, hogy mely helyzetekben szokás a cselekedettel dicsekedni, büszkélkedni, vagy tőlük beképzeltté válni. A vallásának tanításait magáévá tevő muszlim mentes attól, hogy a látszat kedvéért cselekedjen, mivel szem előtt tartja Allah Küldöttének (ﷺ) a következő mondását: „Aki híressé teszi magát, azt hírhedtté teszi Allah. És aki a látszatért cselekedett, azt rossz látvánnyá teszi Allah.” (Muszlim).

Egyenes és őszinte

A muszlim őszintén, nyíltan és félreérthetetlenül viselkedik, nem ismeri a kétszínűséget, a köntörfalazó beszédet, a becsapást, a félrevezetést annak ellenére, hogy tisztában van azzal, hogy az őszinte embernek sok nehézséggel kell megküzdenie.

Az egyenesség a muszlim ember életében olyan erkölcsi alapérték, amelyre Allah és küldötte adott utasítást. A Magasságos Allah több helyen is együtt említi az egyenességet a hittel:

„Azok, kik azt mondják: a mi Urunk Allah, és azután szilárdan állnak (az egyistenhit mellett), hozzájuk angyalok ereszkednek le (a halál pillanatában, így szólván:) Ne féljete, és ne szomorkodjatok, és fogadjatok örömhírt a Paradicsomról, melyre ígéretet kaptatok! Mi vagyunk a ti támogatóitok az evilági és a túlvilági létben is. Ott azt fogtok kapni, amit a lelketek megkíván, s ott azt fogtok kapni, amit csak kértek, vendéglátásként (Allahtól) a Megbocsátótól és a Megkönyörülőtől.” (Korán 41:30-32)

Az egyenesség egy olyan magas és nehezen elérhető erkölcsi szint, amelyet csak azok az istenfélő hívők képesek elérni, akik őszinte odaadással cselekszenek. Hogy mennyire nehéz elérni ezt a szintet, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Allah Küldötte (ﷺ) számára is nagy kihívást jelentett, mivel tudta milyen hatalmas tulajdonságról van szó. Ibn Abbász, azzal a Korán-idézettel kapcsolatban, amely így szól: „*Legyél hát egyenes, úgy ahogyan utasítva lettél!*” (Korán 11: 112) a következőt mondta: Nem küldetett le a Koránban olyan ája, mely súlyosabban, megerőltetőbben érintette volna Allah Küldöttét, mint ez. Amikor a Prófétának azt mondták a társai, hogy hamar megöszült, azt felelte: „Megöszített engem a Húd című szúra és az ahhoz hasonló.” utalva ezzel a fent idézett ájára.

Szufján ibn Abdullah asz-Szakafí azt mondta: „Ó Allah Küldötte! Ó, Allah Küldötte! Mondj nekem az iszlámban egy olyan mondást, amely felől nem kérdezek meg senkit rajtad kívül.” Allah Küldötte azt mondta: „Mondd: Hívővé lettem Allahban! Ezután járj az egyenes úton!” (Muszlim).

A hitből fakadó egyenesség tartalmazza az összes erényt, és abból ágaznak ki a jó cselekedetek. Az egyenesség legelső kihatása, hogy a muszlim mindig azonos arcot mutat az embereknek, nem úgy, ahogyan a megtévesztő, és félrevezető emberek, akikről Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A Feltámadás Napján Allah előtt a leggo-

noszabb emberek között fogod találni a kétarcút, aki egyesekhez egyik, másokhoz másik arcával jön.” (al-Bukhári és Muszlim).

Meglátogatja a beteget

Az igazi muszlim meglátogatja beteg embertársait, s e cselekedetre vallási előírásként tekint, nem pedig egyfajta szívességgént.

Al-Bará ibn Ázib közölte: „Allah Küldötte (ﷺ) megparancsolta nekünk, hogy látogassuk meg a beteget, kísérjük a temetési menetet, fohászkodjunk, ha valaki tüsszent, mentsük fel azt, aki megesküdött, segítsük meg azt, akit igazságtalanság ér, fogadjuk el a meghívást, terjesszük a köszöntést.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az iszlám megállapítja, hogy minden muszlimnak alapvető kötelességei vannak az emberek felé. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A muszlimnak testvére felé öt kötelezően teljesítendő feladata van. (Ezek): Viszonozza a köszönést, ha a testvére köszön neki; meglátogatja, ha megbetegszik; kíséri temetési menetét, elfogadja meghívását, fohászkodik érte, ha tüsszent.” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy másik változat szerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A muszlimnak testvére felé hat kötelezően teljesítendő feladata van”. Megkérdezték (a társai): Melyek azok? A Próféta azt mondta: „Köszönj neki, ha találkozol vele; fogadd el meghívását, ha meghív; lásd el tanáccsal, ha tanácsot kér tőled; ha tüsszent, és hálát mond Allahnak, akkor fohászkodj érte; látogasd meg, ha megbetegszik; és ha meghal, kísérd el a temetőig (temetési menetét)!” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlim amellett, hogy a beteg meglátogatásakor isteni utasítást követ, lelki örömet és boldogságot érez. Következzen egy hadisz, amely képet ad arról, hogy milyen fenséges ez a tett, és milyen áldásokat foglal magában!

Azt mondta Allah Küldötte (ﷺ) „Az Erős és Fenséges Allah azt mondja a Feláradás Napján: Ó Ádám fia! Beteg voltam, s nem látogattál meg! Az ember azt kérdezi: Ó Uram, hogyan látogattalak volna meg, miközben Te vagy a Világok Ura? Allah így felel: Nem tudod, hogy XY szolgám megbetegedett, és nem látogattad meg? Nem tudod, hogyha meglátogattad volna, akkor ott találtál volna nála (Allah megóvott volna minden rossztól)?

Ó Ádám fia! Táplálékot kértem tőled, s nem adtál nekem táplálékot! Az ember azt kérdezi: Ó Uram, hogyan táplálhattalak volna, miközben Te vagy a Világok Ura? Allah így felel: Nem tudod, hogy XY szolgám táplálékot kért tőled, te pedig nem adtál neki táplálékot? Nem tudod, hogyha adtál volna neki táplálékot, akkor megtaláltad volna azt (annak jutalmát) Énnálam?

Ó Ádám fia! Inni kértem tőled, s nem adtál nekem inni! Az ember azt kérdezi: Ó Uram, hogyan adtam volna inni Neked, miközben Te vagy a Világok Ura? Allah azt feleli: Nem tudod, hogy XY szolgám inni kért tőled, te pedig nem adtál neki inni? Nem tudod, hogyha adtál volna neki inni, akkor megtaláltad volna azt (annak jutalmát) Énnálam?” (Muszlim).

A beteg egyedül érezheti magát betegségében, ám ha meglátogatják szeretettel, és fohászkodnak érte, az csökkenti fájdalmát. Az igaz muszlim nem tesz különbséget aközött, hogy a beteg rokon-e vagy ismerős; sőt még az sem akadályozza meg egy beteg meglátogatásában, ha az illető nem muszlim. Anasz azt mondta: A Prófétánál szolgált egy zsidó vallású fiatalember. Amikor megbetegedett, a Próféta elment hozzá meglátogatni őt. Leült a feje mellé, és azt mondta neki: „Legyél muszlim”. A fiatalember apjára nézett, aki éppen ott volt nála, s azt mondta fiának: Engedelmeskedj Abu al-Kászimnak (al-Kászim volt a neve a Próféta fiának). Ekkor a fiatalember felvette az iszlámot. A Próféta amikor kiment, azt mondta: „Allahot illeti a köszönet és a dicséret, Aki megmentette őt a Tüztől!” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) a beteglátogatás számos illemszabályára megtanította a muszlimokat, pl. a beteg fejéhez ülés, és az érte való fohászkodás. Ibn Abbász azt mondta: Amikor a Próféta (ﷺ) meglátogatott egy beteget, leült a feje mellé, majd hétszer mondta a következőt: „Kérem a Hatalmas Allahot, a hatalmas Trónus Urát arra, hogy gyógyítson meg téged!” (al-Bukhári).

Áisa közölte: A Próféta (ﷺ) amikor meglátogatta beteg családtagjait, jobb kezét a betegre tette, és azt mondta: „Istenem! Emberek Ura, vidd el a csapást, gyógyíts, hisz Te vagy a Gyógyító! Nincs gyógyítás, csak a Te gyógyításod! Olyan gyógyítás az, amely nem hagy betegséget.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ibn Abbászra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint a Próféta (ﷺ) elment egy beduinhoz, hogy meglátogassa, és mint ahogy az szokása volt, azt mondta: „Lá ba'sz, tahúrun insá Allah.” „Nincs baj, tisztulás lesz (a bűnöktől) Allah akaratával.” (al-Bukhári).

Részt vesz a temetésen

Az istenfélő muszlim eleget tesz Allah Küldötte utasításának, kíséri a temetési menetet, és jelen van a temetésen. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A muszlimnak testvére felé őt kötelezően teljesítendő feladata van. (Ezek): Viszonozza a köszönést, ha a testvére köszön neki; meglátogatja, ha megbetegszik; kíséri temetési menetét, elfogadja meghívását, fohászkodik érte, ha tüszent.” (al-Bukhári és Muszlim)

Amit néhány gyászoló nő tesz azzal, hogy kiabál, jajveszékel, a halott jó tulajdonságait sorolja, és saját arcát, testét üti, elvetendő. Úgyszintén elvetendő a ruha szétszakítása, a haj leborotválása vagy kitépése, mert mindez az elrendeléssel szembeni elégedetlenséget, a csapásokkal szembeni türelmetlenséget bizonyítja.

Ha a muszlim jelen van egy muszlim testvére halálakor, akkor emlékeztetnie kell őt arra, hogy a halála előtt mondja ki, ismétlje el akár többször is a tanúságtételt. Ugyanis, ha egy muszlim a halálán van, akkor el kell mondania a tanúságtételt, hogy az egyistenhitet kinyilvánítva, a lehető legjobb cselekedettel zárja le evilági életét. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Isméltessétek el a halálán lévővel azt, hogy 'Lá iláha ill Allah' (Nincs más istenség, csak Allah)!” (Muszlim).

Amikor a halott átadta lelkét az angyaloknak, fohászkodni kell érte, ahogyan Allah Küldötte (ﷺ) fohászkodott Abu Szalamáért, amikor meghalt: „Istenem, bocsáss meg Abu Szalamának, és emeld magasabbra a rangját a Hozzád közelállók, az Igaz úton vezéreltek között, és gondoskodj a családjáról, akiket itt hagyott! Bocsáss meg nekünk, és neki, Ó Világok Ura, és tedd tágassá számára a sírját, és adj ott neki világosságot!” (Muszlim).

Ezek után a muszlimnak lehetősége van arra, hogy könnyítsen a halottat gyászoló szomorúságán azzal, hogy tudomásukra hozza, milyen hatalmas jutalom vár azokra, akik szeretteiket elveszítik, és türelemmel viseltetnek, Allah jutalmának szem előtt tartásával. Abu Hurejra azt mondta a Próféta hivatkozva: „A Magasságos Allah azt mondta: Nem lehet Nálam más jutalma hívő szolgámnak – ha az evilág lakói közül elragadom szeretteit, s türelemmel viseltetik szem előtt tartva az ezért járó jutalmat –, mint a Paradicsom.” (al-Bukhári).

Uszáma ibn Zejd azt mondta: A Próféta egyik leánya üzenetet küldött neki, hogy egyik gyermeke a halálán van. Allah Küldötte (ﷺ) pedig azt mondta: „Menj vissza hozzá és közöld vele, hogy a Magasságos Allahé az, amit elvesz, és amit adott, és mindennek megvan Nála a végső ideje. Utasítsd arra, hogy legyen türelemmel, és tartsa szem előtt a jutalmat!” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlimnak tartózkodnia kell a túlzásba vitt siratástól, a jajveszékeléstől, a ruhák szagztatásától és az arc megütésétől. Aki ilyet tesz, hatalmas vétet követ el. Feljegyezték Abdullah Ibn Masz'údra való hivatkozással, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem közölünk való az, aki az arcát üti, ruháját szagztatja és a pogánykorból származó fohással fohászkodik.”

Azt is mondta a Próféta (ﷺ) egy hadíszban: „Ha nem tér vissza Allahhoz a jajveszékelő nő megbánással mielőtt meghalna, úgy kel fel a Feltámadás Napján, hogy a testén kátrányból készült ing és bőrbetegséget okozó ruha lesz.” (Muszlim).

A gyász során a szomorúság, a sírás természetesen érthető és megengedett. A könnyek nem jelentenek problémát, ha nem járnak jajveszékeléssel, ruhaszaggatással, az arc csapkodásával és elégedetlenséget kifejező szavakkal. Ibn Omar nevéhez fűződik az a hadisz, amely szerint Allah Küldötte (ﷺ) meglátogatta Sza'd ibn Ubádát, és vele tartott Abdurrahmán ibn Auf, Sza'd ibn Abu Vakkász és Abdullah ibn Masz'úd. Allah Küldötte (ﷺ) elsírta magát. Az emberek látták, hogy Allah Küldötte sír, és ők is sírni kezdtek. Azt mondta a Próféta (ﷺ): „Vajon nem hallottátok? Allah bizony nem büntet meg a szem könnyei, sem a szív szomorúsága miatt, hanem emiatt büntet vagy könyörül” és a nyelvére mutatott. (al-Bukhári és Muszlim).

Uszáma ibn Zejdre való hivatkozással jegyezték fel, hogy felemelték a Prófétához egyik leányának a fiát (tehát az unokáját), aki éppen a halálán volt. Allah Küldöttének szemei megteltek könnyekkel. Sza'd azt kérdezte: Mi ez Ó Allah Küldötte? Azt felelte: „Ez a könyörület, amelyet a Magasságos Allah szolgálainak szívébe helyezett, és Allah csak azokon a szolgálain könyörül, akik könyörületeseek.” (al-Bukhári és Muszlim).

Anaszra hivatkozva jegyezték fel, hogy Allah Küldötte belépett fiához Ibrahímhoz, mialatt átadta lelkét az angyaloknak, és ettől megeredtek Allah Küldöttének a könnyei. Erre Abdurrahmán ibn Auf azt mondta: Ó Allah Küldötte hát te is? Ő azt mondta: „Ó Auf fia, ez a könyörületesség”. Majd így folytatta: „A szem bizony könnyezik, a szív szomorkodik, de nem mondunk mást, csupán olyat, amivel Urunk elégedett. Mi bizony, Ó Ibrahím, eltávozásod miatt szomorúak vagyunk!” (al-Bukhári és Muszlim).

Az istenfélő muszlim ügyel arra, hogy jelen legyen a temetésen, hiszen tudja milyen hatalmas jutalom vár azokra, akik jelen vannak egy temetésen. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki jelen van a temetésen mindaddig, amíg imát mondanak a halottért, annak egy hegynyi jutalom jár. Aki pedig jelen van mindaddig, amíg el nem temetik, annak két hegynyi jutalom jár.” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlimnak tisztában kell lennie a temetési ima szertartásával, valamint ismernie kell azokat a fohászokat, amelyeket ilyenkor mondani szokás. Auf ibn Málík közölte azt a fohászt, amelyet a Próféta mondott a halottért. Azt mondta Auf: Allah Küldötte temetési imát imádkozott egy halottért, én pedig megtanultam az egyik fohását, amelyben azt mondta: „Istenem! Bocsáss meg neki, könyörülj rajta, és mentsd meg őt! Irgalmazz neki, s tedd az ő helyét (a Paradicsomban) megbecsülté, és sírját szélessé! Mosdassd meg őt vízzel, hóval és jéggel, és tisztítsd meg a vétkeitől, ahogyan a fehér ruhát tisztítják meg a szennyeződéstől! Adj neki jobb lakhelyet az evilági lakhelynél, és adj neki jobb családot és házasársat az eviláginál! Léptesd be a Paradicsomba, óvd meg a sírbeli büntetéstől, és a Tűz büntetésétől!” (Muszlim)

Azt is mondta fohászként: „Istenünk, ne fossz meg minket ettől a jutalomtól, ne vigyél minket a kísértésbe az ő halála után, és bocsáss meg nekünk és neki!”

A temetési menetben való részvétel után, amikor eltemetik a halottat, megbocsátásért, és megszilárdításért (hogy tartson ki szilárdan a hit mellett) kell fohászkodni, hiszen Oszmán ibn Affán azt mondta: A Próféta, amikor befejezte a halott eltemetését, azt mondta: „Kérjete megbocsátást a testvéreteknek, és kérjétek számára a megszilárdítást, mert bizony most kérdezik ki!” (Abu Dáúd).

A muszlim részvétele az efféle alkalmakon jelzi, hogy felismerte a társadalmi élet dimenzióit, hiszen az élet nem csupán örömteli pillanatok és ünnepek összessége, hanem öröm és bánat, boldogság és szomorúság, jólét és szegénység, mosoly és könnyek egyvelege. Az igaz muszlimnak helye van mindebben. Nem hiányzik az élet egyik területéről sem, minden helyzetben részt vesz, megfelelő szavakkal és a cselekedetekkel.

Viszonozza a segítséget és megköszöni azt

A muszlim jó magatartásához hozzátartozik, hogy nem tagadja le a neki nyújtott segítséget, hanem viszonozza azt, nem felejtí el, hanem megköszöni. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Akinék segítséget nyújtottak, az viszonozza azt!” (Abu Dáúd és at-Tirmidi).

A köszönetnyilvánítás (a segítségnyújtásért) része a vallásnak, nem pedig egy társadalmi szokás, amely a jólneveltséghez tartozik, és amelyet sokszor csupán az érdekek mozgatnak.

Aki segítséget nyújtott az megérdemli azt, hogy köszönetet mondjanak neki, még akkor is, ha nem járt sikerrel, mivel elegendő, hogy nekilátott a segítségnyújtásnak. Ezért megérdemli, hogy szívből fakadó köszönetet kapjon.

Sőt az iszlám olyannyira fontosnak tartja ezt a tulajdonságot, hogy azt az embert, aki képes köszönet nélkül hagyni a segítséget, a támogatást, Allahhal szemben is hálátlannak tartja, hiszen ami segítség éri az embert, az tulajdonképpen Allah Kegye a szolgáltaival szemben. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem nyilvánít köszönetet Allahnak az, aki nem nyilvánít köszönetet az embereknek.” (al-Bukhári).

Keresi az emberek társaságát és türelemmel viseli bántó tetteiket

Az igaz muszlim keresi az emberek társaságát, mert hithirdető is egyben, s mert mindig van olyan üzenet, amelyet átadhat. S teszi mindezt tudván, hogy e feladat

milyen áldozatokkal jár, és hogy milyen nagyfokú türelmet igényel. Ide tartozik a durva természetű emberek – akik nem tudnak emberségesen viselkedni, akik önzők, és csak saját érdekeiket tartják szem előtt, és más, ehhez hasonló magatartással rendelkezők – bántó viselkedésének és véleménynyilvánításának eltűrése.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az a hívő, aki keresi az emberek társaságát, és türelemmel viseli az emberek bántó tetteit jobb, mint az, aki nem keresi az emberek társaságát, és nem viseli türelemmel az emberek bántó tetteit.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) és az előtte élt próféták mind példátlan türelemmel viseltek el az emberek lázadó, dühödt viselkedését, fejvesztettségét és alantas ügyeit. Ez rendkívül tanulságos azon hithirdetők számára, akik sokszor elveszítik türelmüket az ellenük fellépők bántó viselkedése miatt.

A Próféta türelmét jól példázza, hogy egy alkalommal, amikor szétoztotta a hadizsákmányt, egy medinai muszlim azt mondta: Allahra esküszöm, ezzel az osztással nem akarták az Erős és Fenséges Allah megelégedését elérni (vagyis igazságtalannak ítélte azt)! Ez Allah Küldöttét súlyosan megsértette, mérges lett, de azt mondta: „Mózeset korábban ennél jóval nagyobb sérelem is érte, ő pedig türelemmel viselte.” (al-Bukhári és Muszlim). E szavak hatására lecsillapodott a harag, elmúlt a düh és megnyugodott Allah Küldöttének elnéző és engedelkeny lelke. Ez volt a Próféták és a hithirdetők magatartása minden korban és helyen, hiszen e nélkül nem lett volna folytatása a hit hirdetésének.

A muszlimnak tudnia kell türtöztetnie magát, hogy barátsággá változtassa az ellenségességet, és távol tartsa magától a gonoszok ártását. Akkor is ezt teszi, ha szívében haragot táplál egy gonosz ember iránt. Okosan és körültekintően bánik az ilyen emberrel, s így elkerüli annak ártó szándékát, és képes lesz megnevelni az ostoba és durva és nyers személyeket. Ennek érdekében az emberek nem érezhetnek durvaságot vagy nyers viselkedést a részéről.

Örömet hoz a szívekbe

A muszlim törekszik arra, hogy örömet és jókedvet terjesszen, bárhol is legyen, barátságos, kellemes és szeretetteljes légkört teremtve, természetesen mindezt az iszlám által engedélyezett kereteken belül. Az iszlám szerint a másnak örömet okozó muszlim jutalma, hogy Allah még hatalmasabb örömet hoz a szívébe a Feltámadás Napján. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki olyannal várja muszlim testvérét találkozásukkor, amit Allah szeret, azért, hogy örömet okozzon a testvérenek, annak örömet szerez majd az Erős és Fenséges Allah is a Feltámadás Napján.” (at-Tabaráni).

A muszlim sokféle örömet okozó dolgot vihet testvérének: például szép szót, szeretetteljes mosolyt, örömhírt, kedves vigasztalást, őszinte látogatást és ajándékot.

Rávezet a jótetre

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki rávezet (másokat) a jótetre, annak annyi jutalom jár, mint amennyi a jótett cselekvőjét illeti.” (Muszlim).

Könnyít, és nem nehezít

Az istenfélő muszlim nem ismeri a nehezítést, a bonyolítást, mivel a hívő erkölce mindenben a könnyítést írja elő. A Magasságos és Áldott Allah azt mondta:

*„Allah Könnyítést akar számotokra, és nem akar számotokra nehezítést”
(Korán 2:185)*

Allah Küldötte (ﷺ) ösztönözte a muszlimokat a könnyítésre, és megtiltotta nekik a nehezítést: „Tanítsatok, könnyítsetek, és ne nehezítsetek! Ha egyikőtök haragszik, akkor maradjon csendben!” (al-Bukhári).

Áisa közölte: „Sohasem volt olyan, hogyha Allah Küldötte (ﷺ) választhatott két dolog között, hogy ne választotta volna a könnyebbet, hacsak nem bűnről volt szó. Mert ha bűnről volt szó, akkor a legtávolabb volt attól az emberek közül; és Allah Küldötte (ﷺ) sohasem állt bosszút önmagáért, kivéve, ha megsértették Allah valamely tilalmát, akkor a Magasságos Allahért állt bosszút.” (al-Bukhári és Muszlim).

Igazságos a döntésben

A tisztán látó muszlim igazságosan dönt, nem hajlik egyik fél irányába sem, bármilyen ügyről legyen is szó. Az igazságosság az iszlám vallás szerves része, és Allah parancsot adott erre a Koránban:

„Allah bizony azt parancsolja, hogy adjátok vissza a letéteket a tulajdonosoknak (a határidő leteleltével), és ha döntést hoztok az emberek között, akkor döntsetek az igazság szerint” (Korán 4:58)

Az igazság az iszlám értelmezésében maga a tiszta igazságosság, nincs köze hozzá a szeretetnek vagy a gyűlöletnek, és nem lehet a döntésre hatással a rokoni kapcsolat. Allah azt mondta:

„Ő ti, akik hívők vagytok! Álljatok ki szilárdan Allahért, igazságos tanúkként. S (bizonyos) emberek iránti gyűlöletetek ne vigyen benneteket arra, hogy igazságtalanok legyetek! Legyetek igazságosak, ez közelebb van az istenfélelemhez, és féljétek Allahot! Allahnak tudása van (mind)arról, hogy ti mit tesztek.” (Korán 5:8)

Allah azt is mondja:

„Ti hívők! Ha Allah előtt tanúkként léptek föl, legyetek sziklaszilárdak az igazságban, akkor is, ha önmagatok ellen, vagy a szüleitek és a közeli rokonaitok ellen [tanúskodtok]” (Korán 4:135)

Allah Küldötte (ﷺ) bemutatta mit jelent igazságosnak lenni, amikor Uszáma ibn Zejd akart közbenjárni egy Makhzúm törzsbeli asszonyért, aki lopott, és Allah Küldötte a büntetés (kézlevágás) végrehajtása mellett döntött. Azt mondta Allah Küldötte: „Vajon közbenjársz a Magasságos Allah egyik büntetésében? Bizony az pusztította el azokat, akik előttetek éltek, hogy amikor előkelő lopott közülük, akkor nem bántották, ám ha a gyenge lopott, akkor végrehajtották a büntetést. Allahra esküszöm, ha Fátima, Mohamed lánya lopna, akkor is levágnám a kezét!” (al-Bukhári és Muszlim).

Az a teljes és általános igazság, amelyet egyformán tartanak be az idős és a fiatal, a vezető és a közember, a muszlim és a nem muszlim esetében. Így történhetett meg, hogy a Próféta unokaöccse, Ali ibn Abu Tálib kalifaként, az igazhívők kormányzójaként elvesztette keresetét egy zsidó vallású medinai ellen, aki ellopta a kalifa pajzsát. Surejh, a kádi (a bíró) annak ellenére, hogy tisztelte az igazhívők kormányzóját, minden tisztelete ellenére bizonyítékot kért tőle, hogy övé volt a pajzs. Miután Ali ibn Abu Tálib nem tudott bizonyítékot hozni, a zsidó vallású alperes nyerte meg a pert. Az iszlám történetében számtalan ehhez hasonló, az igazságosság uralkodását bizonyító esemény került feljegyzésre az utókor számára.

Nem tesz igazságtalanságot

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Az igazságtalanság sötétséget hoz a Feltámadás Napjára.” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy szent hadíszban így szól a Magasságos Allah: „Bizony Én megtiltottam önmagam számára az igazságtalanságot, és közöttetek is tiltottá tettem. Ezért ne kövessetek el egymás ellen igazságtalanságot!” (al-Bukhári és Muszlim).

Az igaz muszlimtól nem származhat igazságtalanság, bármi legyen is az indok. Ezt erősítette meg Allah Küldötte (ﷺ), amikor azt mondta: „A muszlim a muszlimnak a testvére. Nem követ el igazságtalanságot ellene, s nem hagyja cserben, segítség nélkül. Aki eljár testvérének a dolgában, annak Allah is eljár a dolgában. Aki pedig valami csapást hárít el egy muszlimról, arról Allah is elhárít egy csapást a Feltámadás Napjának csapásai közül. Aki leplez egy muszlimot (eltakarja hibáit), azt Allah is leplezni fogja a Feltámadás Napján” (al-Bukhári és Muszlim).

Az iszlám nemcsak a muszlimok iránti igazságosságot írta elő, hanem minden ember felé, vallási hovatartozásuktól függetlenül. Allah azt mondta a Koránban:

„Nem tiltja meg Allah nektek, [hogy kedvesek és igazságosak legyetek] azokkal, akik nem harcoltak ellenetek a vallás miatt, és nem űztek el titeket lakhelyeitekről, Allah bizony szereti az igazságosokat!” (Korán 60:8)

Szereti a magasztos célokat

A valódi muszlim társadalmi kapcsolataiban mindig a legmagasztosabb célokat kívánja elérni. Nem kíván értéktelen célokat megvalósítani és kisszerű érdekeket, előmozdítani. Nincs ideje arra, hogy a jelentéktelen ügyekkel foglalkozzon. A muszlim komoly ember, s ezért komoly célokat tűz ki magának. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony az Erős és Fenséges Allah nagylelkű, szereti a nagylelkűeket, szereti a magasztos dolgokat, és gyűlöli a jelentékteleneket.” (at-Tabaráni).

Ebből következik, hogy a muszlim nem beszél feleslegesen, és nem hangoskodik, megjátszva a szép beszédű, szónoki tehetséggel megáldott embert.

Nem kárörvendő

A kárörvendés – vagyis örülni annak, hogy mások bajba jutnak vagy kellemetlen helyzetbe kerülnek – az iszlám vallásban megvetendő cselekedetnek számít, hiszen

ez bántó és alantas magatartás. Allah Küldötte (ﷺ) óva intette a muszlimokat attól, hogy ebbe a bűnbe és egyben csapdába essenek: „Ne mutass kárörömöt testvéred felé, mert Allah megkönyörül rajta és csapással sújt téged!” (at-Tirmidi).

A muszlim nem örvendezik, ha mások bajba jutnak, hanem szomorúság és együttérzés önti el a szívét, s ezért siet a bajba jutottakon segíteni, és könnyíteni nehézségeiken. A káröröm már csak azért is távol áll a muszlimtól, mert nem boszszúvágyra, cselvetésre, és a másoknak való ártásra lett nevelve.

Bőkezű és adakozó

Az igazi muszlim, aki tisztában van vallásának tanításaival, és aki őszintén és odaadóan gyakorolja vallását, minden bizonnyal bőkezű és adakozó ember társadalmának tagjai felé, bármely alkalomról és helyzetről legyen is szó.

A muszlim, miközben adakozik, hívőként és nagylelkűen teszi azt. Biztos abban, hogy adományai nem vesznek el, mivel azokat a Mindenről Tudó Allah őrzi meg.

„És ami jót költötök, arról Allah tudással bír.” (Korán 2:273)

Ugyanakkor a muszlim abban is hisz, hogy mindaz, amit ezen az úton költ, nagy haszonnal térül meg a számára, hiszen Allah annak többszörösével fogja kárpótolni őt az evilágon és a túlvilágon:

„Azok példázata, akik vagyonukat Allah Útján költik el olyan, mint [aki elvetett] egy magot, amely hét kalászt hozott, minden egyes kalászban száz mag van, és Allah megsokszorozza [az adakozás jutalmát] annak, akinek akarja. Allah a Mindenről Gondoskodó, a Mindent Tudó.” (Korán 2:261)

„És ha adakoztok valamit, Ő azt kárpótolja” (Korán 34:39)

„És azt, amit költötök a jóból, saját magatoknak (hajt hasznot). És amikor költötök, akkor csak Allah meglegedésének eléréséért (tegyétek)! S amit a jóból költötök, az visszaadatik nektek, úgy hogy nem szenvedtek el igazságtalanságot” (Korán 2:272)

Az őszinte muszlim úgy adakozik, hogy közben biztos abban, hogy Allah meg fogja áldani, gyarapítani és kárpótolni fogja adományának fejében ebben az élet-

ben. Ha azonban fukarkodik, és visszatartja kezét az adakozástól, akkor Allah próbára fogja tenni azzal, hogy a vagyona csökkenni fog, elvész és tönkremegy. A következő hadisz világossá teszi ezt: „Minden napon, amely az emberekre virrad, két angyal jön le. Az egyik azt mondja: Istenem, kárpótold azt, aki adakozik! A másik pedig azt mondja: Istenem, bocsáss romlást arra, aki visszatart (szűkmarkú)!” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy szent hadiszban ez áll: „Költs, ó Ádám gyermeke, s rád is költve lesz!” (al-Bukhári és Muszlim).

Semmi kétség nem merül fel az Urában bízó muszlim ember lelkében az iránt, hogy mindaz, amit Allah útján költ, semmivel sem csökkenti vagyonát, mivel az adomány gyarapítja a vagyont, és nem csökkenti: „Egyetlen vagyon sem csökken az adomány miatt ...” (Muszlim).

Annak jutalma, amit Allah elégedettségének eléréséért költ el, felülmúlja mindazt, amit szavakkal ki lehet fejezni, és fel lehet becsülni. Allah ugyanis többszörösen megsokszorozza azt, amit elköltött. Éppen ezért Allah Küldötte (ﷺ) csupán az Allah útján elköltött vagyont tekintette valódi vagyonnak.

Áisa azt mondta egy hadisz szerint, hogy miután levágtak egy bárányt, a Próféta (ﷺ) megkérdezte: „Mennyi maradt belőle?” Áisa azt felelte: Nem maradt más, csak a vállrésze. Erre azt mondta a Próféta (ﷺ): „Megmaradt az egész, kivéve a vállrésze.” (At-Tirmidzi). [Mivel a hús nagy részét szétosztották a szegények között adományként, így az megmaradt a túlvilági jutalom formájában, a vállrésze azonban nem.]

Allah Küldötte (ﷺ) ügyelt arra, hogy elültesse a bőkezűség erényét a muszlimok lelkében. A bőkezűséget olyan erénnyé tette, amit a muszlimok magukévá tehetnek, és versenghetnek abban egymás között. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem szabad irigyelni [más helyzetét] kivéve két esetben: Abban az esetben, ha Allah vagyont adott egy embernek, aki az igazságra áldozza fel, és abban az esetben, ha Allah bölcsességet adott egy embernek, aki aszerint bíraskodik és megtanítja azt az embereknek.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ez azt jelenti, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azonos szintre helyezte a két esetet, s csupán ebben a két esetben engedélyezte a jó értelemben vett irigylést. Az igazság útján történő adakozás ugyanis óriási haszonnal jár a muszlimok társadalmi életében, hiszen a vagyon az élet érzékeny idegrostja, és a vagyon feláldozása az igazság útján hatalmas cselekedet, nem kisebb a jelentősége és a hasznossága a bölcs ember zsenialitásánál.

Ebből kiindulva a muszlim ember éleslátással rendelkezik vagyonának hasznos, jutalmat eredményező felhasználása terén. Miközben adakozik, nem fosztja meg örököseit, és nem is viselkedik szűkmarkúan. A muszlimot mértéktartás jellemzi,

mivel figyelembe veszi vallásának útmutatását és célkitűzéseit; de mivel az Allah útján elköltött vagyon megmarad számára, ezért az adakozást jobban szereti, mint azt, hogy örökséget hagyjon.

Allah Küldötte (ﷺ) a következőt mondta: „Kinek kedvesebb örököse vagyona a sajátjánál? Azt felelték társai: Ó, Allah Küldötte, nincs közülünk olyan, akinek ne a saját vagyona lenne kedvesebb. Azt mondta Allah Küldötte: Bizony, a saját vagyon az, amit előre küld [a túlvilágra adakozással], örökösének vagyona pedig az, amit meghagy [az evilágon és nem viszi tovább].” (al-Bukhári).

A bőkezűség az iszlám egyik legkiválóbb erkölcsi vonása, és a muszlim ember egyik legszebb társadalmi jellemzője. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta egy embernek, aki az iszlám szerinti legszebb tettek felől kérdezte: „Ételrel táplálni [a szegényeket], és köszönteni [asz-szalámu alejkum – békesség veletek – mondásával] azt, akit ismersz, és akit nem ismersz.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ugyanakkor nem szabad, hogy a bőkezűség mértéktelenségbe forduljon és a vagyon teljes elherdálásához vezessen (hogy az örökösöknek semmi sem marad), hiszen az iszlám tanításaiban egyensúly uralkodik. Miközben az adakozás kötelesség, ugyanakkor kötelező a gyermekek méltóságának megőrzése is: ne szegényedjenek el, és ne kelljen rászorulniuk másra szükségleteik kielégítése során.

Szaad Ibn Abí Vakkász, amikor a halálán volt, azt kérdezte a Prófétától (ﷺ): Ó, Allah Küldötte, sok vagyonom van, és nincs más, aki örökölhessen tőlem, csupán egyetlen leányom. Szabad-e hát vagyonom kétharmadát eladakoznom? A Próféta (ﷺ) így válaszolt: „Nem!” Azt kérdezte ekkor: Talán a felét? Azt felelte: „Nem!” Akkor a harmadát? – kérdezte Szaad. Azt felelte a Próféta „A harmadát [lehet], és a harmada [már] sok [adomány]!”

Ezután azt mondta a Próféta (ﷺ): „Bizony, ha gyermekeidet gazdagként hagyod hátra magad után jobb, mint hátra hagyni őket szegényen, az emberektől koldulván. Bizony nem költesz semmit anélkül, hogy ne járna érte jutalom. Jutalom jár még a falat ételért is, amelyet asszonyod szájához emelsz.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) megtestesítette a bőkezűséget, mivel sohasem tartotta vissza kezét az adakozástól, és sohasem utasított vissza egyetlen adománykérőt sem. Dzsábirra való hivatkozással jegyezték fel, hogy: „Nem volt olyan dolog, amit kértek Allah Küldöttétől, amire azt mondta volna: Nem!” (al-Bukhári és Muszlim).

Tudatában volt annak, hogy milyen hatása van a vagyonnak az emberek lelkére. Eszközként használta fel arra, hogy az emberek szívét megbarátkoztassa az igazsággal, és hogy megkedveljék az iszlámot. Tudta, hogy azok, akiket először a vagyon-szerzés reménye vezérelt, az iszlám útmutatása által szilárd hitre fognak szert tenni.

Anasz Ibn Málík a következőt mondta: „Nem kértek egyetlen dolgot sem Allah Küldöttétől – annak fejében, hogy felvegyék az iszlámot –, hogy ne adta volna meg azt nekik. Egy alkalommal felkereste egy férfi, és [a Próféta (ﷺ)] egy kecskét adott neki két hegy között (egy völgyben), ő pedig visszament a népéhez, s azt mondta nekik: Ó emberek legyetek muszlimok! Bizony, Mohamed úgy adakozik, mint aki nem fél a szegénységtől! Annak ellenére, hogy [sok] ember akkoriban az evilágért vette fel az iszlámot, egy kis idő elteltével az iszlám kedvesebbé vált számára, mint az egész világ.” (Muszlim)

Ezzel magyarázható, hogy Allah Küldötte (ﷺ) szétszította az emberek között mindazt, ami hozzá került, és nem tett semennyit se félre abból magának és a családjának. Dzsábir Ibn Mut’amra való hivatkozással jegyezték fel, hogy miközben hazafelé tartott Allah Küldöttével (ﷺ) a Hunajni csatából, megállították a beduinok, egy fához szorították, és lekapták róla a köpenyét. A Próféta (ﷺ) felegyenesedett, majd azt mondta: „Adjátok ide a köpenyemet! Ha lenne annyi ajándékom, mint amennyi fa áll itt, akkor szétszantanám közöttetek, és nem találnátok se fukarnak, se hazugnak, se pedig gyávának.” (al-Bukhári).

Az a magasztos bőkezűség, amelyet Allah Küldötte (ﷺ) megtestesített, az evilági érdekek felett álló bőkezűség legkiemelkedőbb példája. Amikor megszilárdul a hit a muszlim lelkében, előbbre lép a bőkezűségben, s minél jobban átérzi a bőkezűség által elérhető isteni kegyeket, annál jobban adakozik, egyre közelebb jutva Allahhoz.

Allah Küldötte (ﷺ) bőkezűsége Ramadán hónapban még nagyobb volt. Amikor Gábiel angyal eljött, hogy találkozzon vele, ez még nemesebbé, elnézőbbé és adakozóbbá tette őt.

Ibn Abbászra való hivatkozással jegyezték fel: „Allah Küldötte (ﷺ) volt a legadakozóbb ember, és a legeslegjobban Ramadán hónapban volt adakozó, amikor is Gábiel találkozott vele. Gábiel ugyanis Ramadán minden éjszakáján eljött hozzá, hogy Allah Küldötte felolvassa előtte a Koránt. Amikor pedig találkozott vele, akkor Allah Küldötte adakozóbb volt, mint az esővel küldött szelek.” (al-Bukhári és Muszlim).

Nem csoda, hogy a muszlimok első generációjában is találtatott olyan, aki megközelítette ezt a bőkezűséget. Volt, aki egész vagyonát adakozta el Allah útján, mint például Abu Bakr asz-Sziddík. Volt, aki vagyonának felét, mint Omar, és volt olyan is, aki egy egész hadsereget állított fel és látott el a muszlimok védelmére, mint Oszmán. Volt olyan, aki legszebb és legértékesebb vagyontárgyait ajánlotta fel, mint Abu ad-Dahdáh, aki a legszebb kertjeit adta adományként Allah útján.

Ez a generáció valóban rendelkezett őszinte hittel, és folytonos volt a kapcsolata Allahhal. Ezért voltak képesek ezen eszme megvalósítására, nem úgy, mint napja-

ink gazdagjainak többsége, akik megelégszenek az efféle tanítások ismételtetésével és a meghatódással, amikor ilyen történeteket hallanak.

Vannak olyan gazdagok manapság, akik milliókat és milliárdokat halmoznak fel. E vagyonok zakátjának (kötelező adomány) kifizetése elegendő lenne a szegénység eltörléséhez, az önkéntes adakozásról nem is beszélve.

Azonban sokan még a zakátot sem fizetik meg, pedig tudják, hogy előírt kötelességről, és az iszlám egyik pilléréről van szó. Néhány gazdag ember bizonyos alkalmakkor és ünnepek alkalmával szétoszt egy kevéske pénzt a szegények egy csoportja között, ám ez jócskán elmarad attól az összegtől, amelyet kötelességük lenne zakátként kifizetni. Így csupán úgy tesznek, mintha engedelmeskednének Allahnak, ám a Világok Ura előtt nem marad rejtve tettük, és nem menekülnek meg büntetése elől. A Magasztos Allah azt mondta:

„És azoknak, akik felhalmozzák az aranyat és az ezüstöt, és nem költik el Allah útján, adj hírt fájdalmas gyötrelemről. Azon a napon, amikor felhevítettnek (a felhalmozott kincsek) a Gyeheenna tüzében, és homlokukat, oldalukat és hátukat bélyegzik meg azokkal [az lesz mondva nekik:] Ezt halmoztátok fel magatoknak, ízelejtétek hát meg azt, mit felhalmoztatok” (Korán 9:34-35)

Ez a csoport az, amely meggazdagodott az iszlám tanításaitól eltérő, nem muszlim gazdasági rendszer jóvoltából, ezen eszmék elterjedését támogatva kizsákmányolta a muszlimokat és eltávolodott Allah útmutatásától.

Az igazi iszlám társadalom nem ismeri a gazdag igazságtalanságát a szegénnyel szemben, és a szegény gyűlölködését a gazdaggal szemben, mert a gazdagok bőkezűek, és tisztában vannak azzal, hogy a szegények jogos részzel rendelkeznek vagyonukból. Ugyanakkor a szegény sem tekint gyűlölettel a gazdagra, csupán azért, mert több vagyonnal rendelkezik nála, hiszen elfogadják Allah akaratát, és a gazdagok adományai enyhítik a nélkülözés nehézségeit.

Tudják, hogy a gazdagságot az iszlámban nem lehet tilalmas úton megszerezni, hanem csak erőfeszítés, kemény munka árán, és kizárólag a megengedett úton szabad vagyonhoz jutni. Ugyanakkor a szegényeknek is meg kell adni a lehetőséget, hogy meggazdagodjanak, az esélyegyenlőség megteremtésével. Így megszűnik a gyűlölködés és a bosszúvágy az iszlám társadalomban, ahol testvériség és szeretet uralkodik.

Allah Küldötte (ﷺ) társait bőkezűsége tanította, és mindig arra buzdította őket, hogy adakozzanak. Gyökerestül kitepte lelkükből a felhalmozás, a kuporgatás szeretetét azért, hogy a vagyon szét legyen osztva az emberek között, mindenkire

terjedjen ki a jólét, és hogy a felhalmozott vagyon ne hozzon szerencsétlenséget, gyötrelmet és haragvást tulajdonosára a Feltámadás Napján. Allah Küldötte (ﷺ) nyújtotta számukra ebben a követendő példát és ő volt a legjobb példakép.

Egy napon elindult a Próféta (ﷺ) al-Bakí' (temető Medinában) felé, és utolérte őt Abu Dzarr. Miközben együtt haladtak, azt mondta a Próféta (ﷺ): „Azok, akiknek a legtöbb van (az evilágon), a Feltámadás Napján azok lesznek, akiknek a legkevesebb van. Kivéve azokat, akik itt is és ott is az igazság útján költenek.” Ezután elhaladtak az Uhud hegy mellett és azt mondta a Próféta (ﷺ): „Ó Abu Dzarr!” „Itt vagyok, Ó Allah Küldötte, a rendelkezésre állok! – felelte Abu Dzarr. Azt mondta a Próféta: „Nem kívánom Mohamed családjának, hogy annyi aranya legyen, mint amekkora Uhud hegye, és estére akár egy dirham maradjon belőle.” (al-Bukhári és Muszlim)

Ezzel magyarázható Omar Ibn al-Khattáb állásfoglalása a Kurajs törzs gazdagjaival kapcsolatban. Amikor békés időszak következett a muszlim állam életében, s az emberek a kereskedés felé fordultak, hogy befektessék vagyonukat, olyan gazdagságra tettek szert, amitől Omar féltetni kezdte őket. Ezért azt mondta: „Tudjátok meg, hogy bizony a Kurajs törzsbeliek [gazdagjai] azt akarják, hogy Allah vagyona közöttük forogjon. Ám amíg Ibn al-Khattáb él, addig nem! Tudjátok meg, hogy bizony én kiállok Medina főterére, és megragadom őket a ruhájuknál fogva, nehogy belezuhanjanak a Tűzbe.”

Az iszlám elutasítja a monopólium kialakulását és azt, hogy a vagyon néhány ember kezében összpontosuljon, mert ez felborítja a társadalmi egyensúlyt, osztályok keletkeznek, felütheti a fejét kizsákmányolás és az igazságtalanság, amit az iszlám megtilt.

Omar kijelentése, miszerint Medina főterén fog kiállni a gazdagok ellen, hogy megakadályozza a kirekesztést és a felhalmozást, nem bosszúból, vagy irigységből fakadt, hanem a hitéből. Nem akarta, hogy muszlim testvérei a Pokolba kerüljenek. Az iszlám célja a társadalmi igazságosság, a gazdag és a szegény ember számára egyaránt, hogy ne legyen gyűlölködés, és hogy az emberek evilági és túlvilági élete egyaránt jó legyen.

Az igaz muszlim minden esetben bőkezű, bármennyire szegény. Akkor is ad, ha nagyon csekély is az, amit adakozik. Az iszlám már azzal is megelégszik a szegény ember esetében, ha feltör benne a könyörület afelé, aki még nála is szegényebb. Éppen ezért az iszlám vallási szövegek ösztönzik a szegényeket a tőlük telhető adakozásra, hogy ők is osztozzanak testvéreikkel a szolidaritás érzésében.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki egy datolya értékével adakozik a jó (tisztán szerzett) vagyonból – hiszen Allah nem fogadja el csupán a jót – akkor Allah, bizony elfogadja azt Jobbjával, majd úgy nevei (gyarapítja) tulajdonosa számára – ahogyan egyikőtök felneveli a csikóját –, míg akkora nem lesz, mint egy hegy.” (al-Bukhári és Muszlim).

Annak érdekében tehát, hogy senki se zárkózzon el a társadalmi együttérzéstől, a könyörülettől és szeretettől, Allah Küldötte (ﷺ) felhívást tett a legkisebb mértékű adakozásra is, amikor azt mondta: „Övjátok magatokat a Tűztől, még egy fél datolyával is!” (al-Bukhári és Muszlim).

Allah azt akarja, hogy a muszlim hasznos és építő eleme legyen a társadalomnak – legyen akár gazdag vagy szegény – és ezért a prófétai útmutatás a muszlim embert lehetősége és képessége szerint ösztönzi a jócselekedetre: „Minden muszlimnak kötelező adakoznia. Azt kérdezték (a társai): Ó Allah prófétája, és ha valaki nem talál (olyat, amit adományozhatna)? Azt felelte: Dolgozzon két keze által, hozzon hasznót magának és adományozzon is! Azt kérdezték (a társai): És ha valaki nem talál (olyat, amit adományozhatna)? Azt mondta erre: Akkor segítsen meg egy szűkölködő rászorultat. Azt kérdezték: És ha valaki nem talál (amit segítségként adhatna)? Azt felelte: Akkor cselekedjen helyénvalóan, tartsa vissza magát a gonoszságtól, mert akkor ez is adomány.” (al-Bukhári).

Az iszlám kiszélesítette a jótettek körét – hogy minden muszlim megtehesse a jót, hogy érezze a már említett részvételt, még akkor is, ha nincs semmije – azzal hogy minden hasznos cselekedetet adománnyá tett, amelyért ugyanúgy jár jutalom, mint a gazdag adományáért: „Minden helyénvaló tett adomány.” (al-Bukhári).

Az iszlám irgalmas és figyelembe veszi a valóságot azzal, hogy nem kötelezi a muszlimokat arra, amire nem képesek. Ezért a fölösleget kell adományként adniuk, és a szűkölködőket nem kötelezi adakozásra. Nekik elegendő, ha saját magukról gondoskodnak. Az iszlám nézete szerint a felső (vagyis adakozó) tenyér jobb, mint az alsó (vagyis kéregető).

A valódi muszlim nem tartja vissza a kezét a jótékonykodás semelyik formájától sem, hiszen megtanulta vallásának útmutatásából, hogy az adakozásban jó rejlik, a szűkmarkúságban pedig rossz: „Ó Ádám gyermeke! Bizony, ha te a fölösleggel adakozol, abban jó van a számodra. Ha azonban visszatartod, abban rossz van a számodra. Nem vetik szemedre, ha szükségletedre (tartod vissza). Kezd azokkal, akiket eltartasz, és a felső tenyér jobb, mint az alsó!” (Muszlim).

Az éles látású muszlim tudja, hogy adományt adni akkor a legjobb, amikor a fölöslegként megmaradó vagyonból teszi, akkor is, ha azt korábban tartaléknak szánta a szegénység elkerülése vagy a meggazdagodás céljából. Az iszlám útmutatása ugyanis megtanítja arra, hogy ez a legnagyobb jutalommal járó adakozás.

Abu Hurejra elbeszélése alapján jegyezték fel, hogy a következőt mondta: Egyszer egy férfi ment Allah Küldöttéhez, és azt mondta neki: Ó Allah Küldötte, mely adomány a legjobb a jutalmát illetően? Azt felelte (a Próféta): Az, hogy akkor adományozz,

mialatt egészséges és fukar vagy, félsz a szegénységtől, és a gazdagságra vágyódsz. Ne halogasd el addig, amíg már halálodon vagy és azt mondod (hagyatékod felosztásakor): Ez x-é, ez meg y-é, ez pedig valamikor z-é volt.” (al-Bukhári és Muszlim).

A valódi muszlim jótékonyan fordul a rászorulóknak felé, felkutatja azokat a szegényeket, akik nem kéregetnek, akikről a felületes szemlélő azt hiheti, hogy nincs szükségük semmire. Felkeresi őket, bekopog hozzájuk, és megőrizve méltóságukat, ellátja őket mindazzal, amire szükségük van. Ezek a szegények, akik távol tartják magukat a kéregetéstől, elsőbbséget élveznek abban, hogy adakozzanak a javukra. Allah Küldötte (ﷺ) a következőt mondta velük kapcsolatban: „Nem az a szegény, aki megelégszik egy vagy két szem datolyával, illetve egy vagy két falat étellel, hanem az a szegény, aki távol tartja magát (a kéregetéstől).” (al-Bukhári és Muszlim).

Egy másik változat szerint: „Nem az a szegény, aki végigjárja az embereket, és megelégszik egy vagy két falat étellel, illetve egy vagy két szem datolyával, hanem az a szegény, akinek nincs annyi vagyona, ami kielégítené szükségét, és nem veszik észre őt (az emberek), hogy adományozhassanak neki, és nem kerekedik fel, hogy kéregessen az emberektől.” (al-Bukhári és Muszlim).

A jótékony, bőkezű muszlim gondoskodik az árváról, gyámolítása alá veszi, ha képes erre, eltartja és intézi ügyeit, függetlenül attól, hogy rokona vagy sem. Ezzel a cselekedettel Allah útján kíván járni, Aki magas rangot készített elő az árvák gyámolítóinak azzal, hogy Allah Küldöttének (ﷺ) közelségében lesznek a Paradicsomban.

Szahr Ibn Szaadra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) a következőt mondta: „Én és az árva gyámolítója így leszünk a Paradicsomban”, és felmutatta kezének mutatóujját és középső ujját, széttárva azokat (kis távolságot hagyva közöttük). (al-Bukhári)

Az istenfélő és jótékonykodó muszlim emellett igyekszik törődni az özvegyekkel és a szegényekkel, engedelmeskedve vallása útmutatásának, Ura elégedettségének eléréséért és a hatalmas jutalom elnyerésért, amelyet a Magasságos Allah tartogat az özvegy és a szegény emberek támogatóinak, amely még a böjtölő és az Allah útján dzsihadot (erőfeszítést, küzdelmet) folytató muszlim jutalmán is túlszár.

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki igyekszik támogatni az özvegyeket és a szegényeket olyan, mint az, aki Allah útján folytat dzsihadot (küzdelmet, erőfeszítést).” Egy kiegészítés szerint: „Olyan, mint az éjszakát imádkozással töltő, fáradhatatlan ember, és a böjtölő, aki nem szakítja meg soha a böjtjét.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ezek a jóság útjai, amelyeket az adakozó és bőkezű muszlim megjár, Urának elégedettségért és jutalmát áhítozván. Az ilyen jócselekedetek viszik közelebb a szolgát Urához, nem azok a lakodalmak vagy a fogadások, amelyeket a gazdagoknak és az

előjáróknak rendeznek, s amelyekre hatalmas vagyonokat pocsékolnak el, a hírnév, az előkelőség vagy valamilyen üzlet megkötése céljából. Az efféle vendégségeket vetette meg Allah Küldötte (ﷺ), amikor azt mondta: A legrosszabb étel, a lakodalmi étel. Meghívják rá a gazdagokat, és kihagyják a szegényeket.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az özvegyek és a szegények támogatása, az árvák gyámolítása és a felénk való jótevénytétel – amellet hogy hatalmas jutalommal járnak – megtisztítják az adakozó lelkét, növelik emberségességét, lágyá, érzővé teszik szívét, megszerettetik vele az adakozást és megerősítik benne a szeretetet és az empátia érzetét. Így végül az adakozó is boldog lesz, hogy jót tehet mással.

Allah Küldötte (ﷺ) a kemény, érzéketlen szíveket kedvességgel és szeretettel töltötte meg. Abu Hurejrara való hivatkozással jegyezték fel, hogy egy férfi elpanaszolta a Prófétaának saját szívének keménységet, mire Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Simogasd meg az árva fejét, és etesd meg a szegényt!” (Ahmed).

Nem hánytorgatja fel az adományt

Az istenfélő muszlim, akit Allah sikerre visz abban, hogy adakozhasson, nem hánytorgatja fel adományát azoknak, akiknek adakozik. A Magasságos Allah azt mondja:

„Azok, akik vagyonukat költik Allah útján, majd nem követik felhánytorgatással és sértegetéssel azt, amit költöttek, nekik megvan a jutalmuk Urukánál, nem kell félniük, s nem kell szomorkodniuk” (Korán 2:262)

A Magasságos Allah felszólította a hívőket arra, hogy ilyen magatartást tanúsítsanak:

„Ó ti, akik hívők vagytok! Ne tegyétek semmissé adományaitokat felhánytorgatással és sértegetéssel!” (Korán 2:264)

A szegény embert a felhánytorgatás megalázza, és a becsületébe gázol. Mindez tiltott az iszlám vallás szerint. Nincs különbség az adományozó és az adományt elfogadó között, csupán az istenfélelem és a jó cselekedetek alapján. Mindketten egymás testvérei, a testvérek pedig nem hánytorgatják fel egymásnak az adományt, s nem gázolnak bele egymás becsülete.

Abu Darr-ra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Három (féle) emberhez nem szól Allah a Feltámadás Napján, se nem néz

rájuk, se nem tisztítja meg őt, és fájdalmas gyötrelemben lesz részük: az, akiknek ruhája lejjebb ér, mint a bokája (nagyképűségből); az, aki adományoz valamit, és felhánytorgatja azt; és az, aki hazug esküvel teszi áruját kelendővé.” (Muszlim).

Vendégszerető

Magától értetődő, hogy a muszlim vendégszerető. Örömmel látja vendégeit, és siet jól tartani őket. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki hisz Allahban és az Utolsó Napban, legyen bőkezű és nagylelkű vendégével.” (al-Bukhári és Muszlim).

A vendéglátás a muszlim ember szemében egy lehetőség arra, hogy jót cselekedjen, és ezért valójában megjutalmazza vendégét köszönetképpen, amiért a vendég lehetővé tette a számára, hogy jót cselekedjen és ezzel is megerősítse hitét Allahban és a túlvilági életben. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Aki hisz Allahban és az Utolsó Napban, az bizony bőkezűen jutalmazza vendégét!” Megkérdezték (a társai): És mi a jutalma Ó Allah Küldötte? Azt felelte: „A napja, és az éjszakája. A vendéglátás pedig három napra szól. Ami ezen felül van az adomány.” (al-Bukhári és Muszlim).

A vendéglátás tehát minden muszlim kötelessége. Amint vendég kopogtat, árja ki számára háza ajtaját, és fogadja szívélyesen. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A vendég fogadása egy éjszakára minden muszlim kötelessége, aki pedig házának udvarán ébred, az tartozás vele szemben. Ha úgy akarja visszaköveteli, ha úgy akarja, elengedi.” (al-Bukhári).

Nem kell attól se tartani, ha a vendég meglepetésszerűen érkezik. Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Kettőnek étele elegendő három számára, három étele pedig elegendő négy számára.” (al-Bukhári és Muszlim).

Dzsábirra hivatkozva jegyezték fel, aki azt mondta: Hallottam Allah Küldöttét (ﷺ), amint azt mondta: „Egy ember étele elegendő kettőnek, kettő étele elegendő négy számára, négy étele pedig elegendő nyolc számára.” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlimok szívesen osztják meg a már elkészített ételüket másokkal, és nem csak a vendég számára előre elkészített ételt szánják a vendéglátásra. A korai muszlimok példát mutattak abban, hogy miként látja el egy muszlim vendégeit.

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, miszerint a Próféta (ﷺ) érkezett egy vendég. A Próféta (ﷺ) üzent feleségeinek, ám nekik csak vizük volt. Ekkor azt kérdezte Allah Küldötte (ﷺ): Ki látja vendégül ezt az embert? Egy medinai muszlim azt felelte: Én vendégül látom! Majd feleségéhez fordulva azt mondta: Lásd vendégül Allah Küldöttének vendégét. Az asszony azt felelte: Nincs más étel itthon,

csupán a gyermekei tápláléka. A férfi ekkor így szólt: Készítsd el az ételt, oltsd el a lámpást, és fektesd le aludni gyermekeket. Az asszony elkészítette az ételt, lefektette aludni gyermekeit, majd eloltotta a lámpást és azt a látszatot keltették, mintha ők is ettek volna a vendéggel, és éhesen feküdtek le azon az éjszakán. Amikor másnap megjelent a medinai a Prófétánál, azt mondta neki Allah Küldötte (ﷺ): „Bizony, csodálatra méltónak ítélte Allah azt, amit a vendégetekkel tettetek az éjjel!” (al-Bukhári és Muszlim), és a Magasságos Allah Kinyilatkoztatta a következő áját:

„és előnyben részesítik magukkal szemben őket, még akkor is ha szegénységben szenvednek. És akik megóvatnak a maguk fukarságától, ők azok, kik boldogok lesznek.” (Korán 59:9)

Hozzá kell tenni, hogy az igazi muszlim, ha vendégségben van, figyelembe veszi vendéglátójának körülményeit, és nem marad nála túl sokáig, nehogy kellemetlenséget okozzon neki, megzavarja nyugalmát és a terhére legyen. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem megengedett egy muszlim számára, hogy addig maradjon testvérénél, amíg vétkezésre készíti.” Azt kérdezték, Ó Allah Küldötte! És mivel készítheti vétkezésre? Azt felelte: „Ott marad nála, miközben nincs semmi, amivel vendégül láthatná.” (Muszlim). Egy másik változat szerint azt mondta: „És nem szabad addig maradnia, hogy kellemetlenséget okozzon.” (al-Bukhári).

Előnyben részesíti a testvéreit önmagával szemben

Az igazi muszlim előnyben részesíti testvéreit önmagával szemben, még akkor is, ha szegény és nélkülöz. Ez a tulajdonság a muszlim ember egyik alapvető jellemvonása.

Allah Küldötte (ﷺ) példát mutatott az önzetlenségben, és a medinai muszlimok is páratlan önzetlenségről tettek tanúbizonyságot. Mindenüket felajánlották a Mekkából hozzájuk kivándorlóknak, és megmutatták milyen az igazi bőkezűség és az igazi önzetlenség. Amikor a medinai muszlimok fogadták a mekkaiakat, az utóbbiaknak semmilyen vagyonuk sem volt. A Magasságos Allah azt mondta őrőlük:

„És akik (a medinai muszlimok) letelepedtek a városban (Medinában) és megszilárdultak hitben előttük (a Mekkából kivándorlók előtt), szeretik azokat, akik kivándoroltak, s lelkükben nem érznek irigységet amiatt, amit azok kaptak (a hadizsákmányból), és előnyben részesítik magukkal szemben őket, még akkor

is, ha szegénységben szenvednek. És akik megóvatnak a maguk fukarságától, ők azok, kik boldogok lesznek.” (Korán 59:9)

Allah Küldöttének (ﷺ) életútja bővelkedik az önzetlenségben és mások előnybe részesítésében. Szehl ibn Sza'dra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint egy asszony elment Allah Küldöttéhez egy szőtt köpennyel, és azt mondta: Saját kezemmel szőttem ezt, hogy felvehesd. Allah Küldötte (ﷺ) elfogadta, mert szüksége volt rá. Később kijött hozzánk a köpenyben, mire azt mondta egy férfi: Milyen szép. Ruházz fel engem ezzel! Allah Küldötte (ﷺ) azt felelte: „Így legyen.”, majd elfoglalta helyét az összejövetelen. Amikor hazatért, összehajtotta a ruhát, és elküldte annak, aki kérte. Azt mondták a társai annak, aki elkérte a ruhát: Nem cselekedtél helyesen! A Próféta magára öltötte, mert szüksége volt rá, te pedig elkérted tőle, mert tudod, hogy sohasem utasított vissza egyetlen adománykérőt sem. Azt felelte erre az ember: Nem azért kértem el tőle, hogy felvegyem, hanem azért, hogy a halotti leplem legyen! Szehl azt mondta: Valóban a halotti leple lett! (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) megkönnyebbült, amikor látta, hogy az önzetlenségre nevelése meghozta az eredményét. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Bizony, az asáriták¹⁵, amikor özvegyen maradtak a háborúban, vagy kevés volt gyermekeik étele, összegyűjtötték mindazt, amijük volt, egy darab ruhába, majd elosztották egymás között egyenlően. Hát ők hozzám tartoznak, én pedig hozzájuk tartozom.” (al-Bukhári és Muszlim).

Könnyít a tartozásukat visszafizetni képtelen embereken

Az igazi muszlim engedékeny, szépen viselkedik, és könnyít a fizetéseképtelenné vált, tartozását kiegyenlíteni nem tudó embereken. Allah azt mondta a Koránban: „*Ha [adósaitok] között akad valaki, aki szorult helyzetben van, [annak adjatok] haladékot, amíg könnyebbsége lesz!*” (Korán 2: 280).

Az iszlám azt kívánja a muszlimtól, hogy először is ember legyen, és csak azután jogos tulajdonának birtokosa. Amennyiben úgy találja, hogy a neki tartozó hittestvére olyan nehézséggel küzd, amelyből nincs kiút, akkor nézze ezt el neki, vegye figyelembe azt a nehézséget, amellyel testvére küszködik, és adjon neki haladékot vagy engedje el a tartozását.

---

15. Jemeni törzs.

Abu Katádára hivatkozva jegyezték fel: Hallottam amint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Akit örömmel töltene el, hogyha Allah megmentené őt a Feltámadás Napjának egyik csapásától, az könnyítsen egy nehézséggel küszködőn (aki képtelen tartozását kiegyenlíteni), vagy engedje el azt (a tartozást).” (Muszlim).

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: „Aki haladékokat adott egy tartozását kiegyenlíteni nem tudónak vagy elengedi a tartozást, azt Allah árnyékban részesíti Trónusának árnyékából azon a napon, amikor nem lesz árnyék, csakis az Ő árnyéka.” (at-Tirmidzi).

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Volt egy ember, aki kölcsönt adott az embereknek, és azt szokta mondani a szolgájának, hogyha nehézséggel küszködő adósokkal találkozik, akkor nézze el (engedje el) azoknak a tartozását, talán Allah is elnézi nekünk (vétkeinket). Amikor (ez az ember) találkozni fog Allahhal, Allah el fogja nézni neki (a vétkeit).” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Maszúd al-Anszárirra hivatkozva jegyezték fel, aki azt mondta: Így szólt Allah Küldötte (ﷺ): „Egy elöttetek élő férfinek megvolt az elszámoltatása és nem volt egyetlen jó cselekedete sem, kivéve azt, hogy kereste az emberek társaságát. Tehetős ember volt, és arra utasította a szolgáját, hogy nézze el azoknak a tartozását, akik nélkülöztek. Az Erős és Fenséges Allah azt mondta: Nekünk bizony nagyobb jogunk van erre, nézzétek hát el öneki a vétkeit!” (Muszlim).

Önmegtartóztató, nem kéreget

Az igazi muszlim önmegtartóztató. Fedezi saját szükségleteit és nem kéreget. Ha valami nehézség éri, akkor türelemmel viseli, s még több erőfeszítést tesz, de nem tartja a markát alamizsnáért, hanem elkerüli ezt a megalázó helyzetet. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Aki megtartóztatja magát, annak Allah fedezi szükségletét; aki nélkülöz, azt Allah gazdaggá teszi, ha megpróbál türelmes lenni. Senkinek sem adatott jobb és hatalmasabb adomány, mint a türelem.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az iszlám, amely jogos részt különített el a gazdagok vagyonából a szegények javára – akiknek ezt felhánytorgatás, sértés vagy megalázás nélkül kell megkapniuk –, azt kívánja, hogy a szegényeknek ne legyen szükségük erre. Kijelenti, hogy a felső (adakozó) tenyér jobb, mint az alsó (kéregető). Az iszlám arra ösztönzi a kevés vagyonnal rendelkezőket, hogy fokozzák erőfeszítésüket annak érdekében, hogy ne kelljen az adakozásra hagyatkozniuk és meg tudják őrizni a méltóságukat. Allah Küldötte (ﷺ) a szószékről a következőt hirdette, amikor megemlítette az adakozást,

és a kéregetésről való lemondást: „A felső (lefelé fordított, adakozó) kéz jobb, mint az alsó (felfelé fordított, kéregető).” (Muszlim).

Barátságos

A vallásának tanításait ismerő muszlim barátkozó és barátságos ember. Barátkozik az emberekkel, keresi a társaságukat és szereti őket. Az emberek is barátkoznak vele, keresik a társaságát és szeretik őt.

A muszlim egyik legfontosabb feladata társadalmában az, hogy kialakítsa a kapcsolatot az emberekkel, elnyerje bizalmukat, amely által átadhatja számukra az iszlám üzenetét és e vallás értékeit. Az emberek ugyanis nem hallgatnak másra, csakis arra, akivel megbarátkoznak, s csak annak a szavát fogadják el, akivel szívélyes és bizalmi kapcsolatot alakítottak ki. Éppen ezért láthatjuk, hogy Allah Küldötte (ﷺ) az ilyen muszlimokat szerette a legjobban. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Vajon közöljem-e veletek azt, hogy kiket szeretek a legjobban, és hogy kik lesznek közületek az énhozzám legközelebbi helyen a Feltámadás Napján?” És ezt megkérdezte kétszer vagy háromszor. Azt felelték a társai: Igen, Ó Allah Küldötte! Ekkor így szólt: „Azok, akik a legjobb erkölcsűek közületek.” (Ahmed).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „A hívő barátkozik, és barátkoznak vele. Nincs semmilyen jó tulajdonság abban, aki nem barátkozik, és akivel nem barátkoznak.” (Ahmed).

Allah Küldötte (ﷺ) példát mutatott a muszlimok közösségének, hogy miként kell szépen és megnyerően viselkedni az emberekkel, hiszen mindig örömteli volt az arca, engedékeny és szelíd volt, sohasem beszélt durván senkivel. Mindig ott foglalt helyet az összejöveteleken, ahol le tudott ülni. Mindenkiére elég időt szánt és egyformán részesített mindenkit a társalgásból. Aki kért tőle valamit, azt nem engedte el úgy, hogy ne teljesítette volna a kérését. Senkinek sem szakította félbe a beszédét, és türelemmel viselte, ha valaki durván fogalmazta meg a kérdését. Távol tartotta magát a vitatkozástól, a sok beszédétől és mindattól, amihez nem volt köze. Nem vetett meg senkit, nem hibáztatott senkit sem, nem hozott senkit szégyenbe. Nem szeretett másról beszélni, csupán olyanról, amivel Allah jutalmát nyerheti el.

A Próféta társai is példát mutattak a muszlimoknak. Nem veszekedtek az összejöveteleken, nem emelkedtek egymás fölé csak az istenfélelem mércéjével, alázatosak voltak, tisztelték az időseket, könyörülettel bántak a gyerekekkel, előnyben részesítették a nélkülözött önmagukkal szemben és megvédelmezték az idegen embert.

Áisa arról számolt be, hogy Allah Küldötte (ﷺ) óvakodott a gonosz emberektől, de jó útra térítette őket szelíd beszéddel és jó viselkedéssel. Egyszer engedélyt kért egy férfi arra, hogy beszélhessen a Prófétával. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Engedjétek be ezt a rossz embert!” Amikor az ember belépett, szelíden beszélt hozzá. Áisa pedig később azt kérdezte: Ó Allah Küldötte! Hogy lehet, hogy azt mondtad róla, amit mondtál, majd szelíden beszéltél vele? Ő azt felelte: „Ó Áisa, a legrosszabbak azok, akiket elhagynak az emberek, hogy megóvják magukat förtelmes beszédétől.” (al-Bukhári és Muszlim).

Az iszlám mércéjéhez igazítja szokásait

A muszlimot az jellemzi, hogy a megszokott társadalmi hagyományokat aláveti az iszlám mércéjének, és így társadalmi értékei az iszlám nézeteiből származnak. Például a muszlim férfi a társadalmi szokás ellenére sem visel aranygyűrűt, mivel ezt a férfiak részére tiltja az iszlám. Allah Küldötte aranygyűrűt látott egy férfi kezén, majd azt mondta: „Vajon akar-e valamelyikőtök parazsat tenni a kezére?” Ezután levette az aranygyűrűt a férfi kezéről és letette a földre. Miután elment Allah Küldötte, azt mondták (a társai) a férfinak: Vedd el gyűrűdet és értékesítsd, hogy a hasznodra váljék!” Ő azt felelte: Allahra esküszöm, hogy nem emelek fel semmit se, miután letette azt Allah Küldötte.

Az igaz muszlim nem eszik vagy iszik arany és ezüst edényből, pohárból, s a muszlim férfi nem visel selyemből készült ruhát, mert Allah Küldötte (ﷺ) megtiltotta ezeket.

Hudzejfa nevéhez fűződik az a hadísz, amelyben azt mondta: A Próféta megtiltotta nekünk a selymet, a brokátot, és hogy igyunk arany- és ezüstedényből, és azt mondta: „Ez az övék (a nem muszlimoké) az evilágon, és a miénk lesz a túlvilágon.” (al-Bukhári és Muszlim).

A Próféta (ﷺ) óva intett ezeknek az edényeknek a használatától. Umm Szelemára való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) mondta a következőt: „Aki ezüstpohárból iszik, nem hordoz mást a hasában, mint a Gyeheenna tüzét.” (al-Bukhári és Muszlim). Egy másik változatban a következő áll: „Aki arany- és ezüstedényekből iszik vagy eszik, nem hordoz mást a hasában, mint a Gyeheenna tüzét.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ali ibn Abu Tálibra való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) selymet fogott és letette maga mellé jobbra. Majd fogott egy darab aranyat, és letette maga mellé balra. Majd azt mondta: „Bizony e kettő tilos közösségem férfitagjainak.” (Abu Dáúd).

Az igaz muszlim ezeket a parancsokat és tiltásokat anélkül is betartja, hogy tudná milyen társadalmi, lelki vagy gazdasági okok állnak a tiltások, utasítások mögött, hiszen a Magasságos Allah azt mondta:

„És amit a Küldött ad nektek (utasítást) azt vegyétek el (tartsátok be), amit pedig megtilt nektek, attól tartózkodjatok!” (Korán 59:7)

Az igaz muszlim férfi nem visel arany ékszert vagy selyemruhát, még akkor sem, ha a társadalmi hagyományok szinte előírásként kezelik ezek viseletét (mint például, hogy a férfiak eljegyzéskor és a házasság alatt arany jegygyűrűt viselnek). Másfelől tilos olyan szobrok állítása, valamint az olyan képek felfüggesztése, amelyeken lélekkel rendelkező élőlényeket – embereket vagy állatokat – ábrázolnak, továbbá tilos az otthonokban kutyát tartani, kivéve házörzés céljából.

Ibn Omarra való hivatkozással jegyezték fel, miszerint Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Akik ilyen képeket készítenek, a Feltámadás Napján gyötrelemben lesz részüik, és azt mondják nekik: Keltsétek életre azt, amit teremtetetek!” (al-Bukhári és Muszlim).

Áisára való hivatkozással jegyezték fel, miszerint: „Allah Küldötte (ﷺ) egy alkalommal, amikor utazásból tért haza, meglátta, hogy eltakartam egy kis ablakot egy függönnyel, amely élőlényeket ábrázolt. Amikor Allah Küldötte (ﷺ) meglátta, megváltozott arcának színe (nagyon mérges lett), és azt mondta: „Ó Áisa! A legnagyobb gyötrelme azoknak lesz Allahnál a Feltámadás Napján, akik utánozzák Allah teremtetését (képek készítésével).” Áisa azt mondta: Ezután szétvágtuk a függönyt, és egy vagy két párnát készítettünk belőle (al-Bukhári és Muszlim).

Abdullah Ibn Abbászra való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: Hallottam Allah Küldöttét (ﷺ) azt mondani: „Minden képkészítő a Tűzbe fog kerülni; minden képe szerint lesz egy személy öbelőle és gyötrelemben lesz része a Gyehennában.” Azt mondta Ibn Abbász: „Ha mindenképpen készíteni akarsz (képet), akkor fákról (növényekről) készíts és mindarról, amiben nincs lélek.” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Talhára való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Nem lépnek be az angyalok olyan házba, ahol kutya vagy képek vannak.” (al-Bukhári és Muszlim).

A házörző kutyák, illetve a vadászatra és a pásztorkodásra tartott kutyák tartása kivételt képez a tiltás alól, ahogy megtudhatjuk abból a hadísból, amelyet Ibn Omarra hivatkozva jegyezték fel: „Aki kutyát tart – kivéve a vadászatra és a pász-

torkodásra tartott kutyákat – annak jutalma minden nap két karátnyival csökken.” (al-Bukhári és Muszlim).

A modern kor egyébként bebizonyította, hogy mennyire fontos betartani a képekkel és a szobrokkal kapcsolatos parancsolatokat. Egyrészt a mai napig vannak bálványimádó vallások, amelyek követői állatot vagy embert, esetleg a kettőnek valamifajta keverékét ábrázoló képeket, illetve szobrokat tisztelnek, és ezeknek a nevében sokmillió embert vezetnek félre és zsákmányolnak ki. Másrészt az elmúlt században hírhedt ideológiák alapítóinak, és kegyetlen államvezetőknek állítottak szobrokat, akik milliók szenvedését és pusztulását idézték elő, és akiknek sok esetben még haláluk után is tiszteletet követeltek, továbbá rájuk hivatkozva tömegeket igáztak le és gyötörték meg.

A kutyákkal kapcsolatban pedig: Nyugaton az emberek kimondhatatlanul sok pénzt áldoznak a szobakutyák tartására, miközben máshol sokmillió ember van az éhhalál küszöbén. Vannak kutya kozmetikai szalonok, ahol kedvükre kényeztetetik állataikat gazdáik, sőt még szállodákat is nyitottak a kutyák számára, amelyek sokkal jobb körülményeket biztosítanak az állatoknak, mint azok a lakások, amelyekben a világ lakosságának túlnyomó része lakik. A gazdagok vagyonokat költenek arra, hogy kutyájuknak egyedi ruhakollekciója, sőt ékszerei legyenek, miközben a szegénység elképesztő méreteket ölt a földön.

Az iszlám illemszabályát veszi figyelembe az étkezésnél

A muszlim étkezési illemszabályai jellegzetesek és könnyen felismerhetők. A muszlim étkezését azzal kezdi, hogy Allah nevét említi, majd jobb kezével fogyasztja el az ételt, s abból eszik, ami a legközelebb esik hozzá.

A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Említsd Allah nevét (amikor étkezel), egyél a jobboddal, és abból egyél, ami közelebb esik hozzád!” (al-Bukhári és Muszlim).

Ha megfelelkezne arról, hogy Allah nevét említse az étkezést megelőzően, akkor közben is pótolhatja. Áisa az mondta: „Ha egyikőtök étkezik, akkor említse Allah nevét. Ha pedig megfelelkezett arról, hogy említse Allah nevét a kezdésnél, akkor mondja azt 'Bismilláhi auvaluhú va ákhiruhú' (Allah nevével az elején és a végén is).” (Abu Dáúd és at-Tirmidzi).

A második dolog, miután Allah nevét említi a muszlim, hogy a jobb kezével étkezik, nem pedig a ballal. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha egyikőtök étkezik, akkor egyen a jobb kezével, és ha iszik, akkor igyon a jobb kezével! Bizony a sátán a baljával eszik.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) azt is mondta: „Ne egyen egyikőtök bal kezével, se ne igyon bal kezével, mert bizony a sátán a baljával eszik és iszik.” (Muszlim).

Allah Küldötte (ﷺ) szerette mindenben a jobb kéz felől kezdeni a sort. Például Anaszra hivatkozva jegyezték fel, hogy kútvízzel kevert tejet hoztak Allah Küldötének, aki mellett jobbról egy beduin állt, balról pedig Abu Bakr. Allah Küldötte, miután ivott belőle, a beduinak adta először és azt mondta: „(Először annak) aki jobbra áll, majd annak, aki őutána következik.” (al-Bukhári és Muszlim).

Szuhejl ibn Sza'dra hivatkozva jegyezték fel, miszerint innivalót hoztak Allah Küldötének, aki ivott belőle. Jobbra tőle egy gyermek volt, míg balra idősek álltak. Azt kérdezte a gyermektől: „Megengeded nekem, hogy [először] nekik adjak?” Ő azt mondta: Allahra, nem! Nem részesítek előnyben senkit abból a részből, amit tőled kaptam! Erre kezébe adta Allah Küldötte az innivalót (al-Bukhári és Muszlim).

A jobb irány betartása tehát fontos tanítás. Az iszlám arra tanítja a muszlimokat, hogy használjanak mindent az iszlám határain belül és értékeihez mérten. Szomorú, hogy sok muszlim, amikor késsel és villával eszik, megfélemledik arról, hogy nem szabad a bal kézben tartani a villát, bármennyire is ez a nyugati etikett, mivel így a bal kezével helyezi az ételt a szájába, vagyis az iszlám tanításával ellentétesen étkezik!

A muszlimnak büszkén kellene vállalnia vallását, és annak értékeit, s nem kellene figyelmetlenségből és gondolkodás nélkül behódolnia mindenféle szokásnak.

Omar ibn Abu Szelema azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) felügyelt rám kiskoromban. A kezem összevissza járt a tányérban (az étkezésnél), mire Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta nekem: „Említsd Allah nevét, egyél a jobboddal, és abból egyél, ami közelebb esik hozzád.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ha a muszlim kézzel eszik, akkor illő módon, csupán három ujjal nyúl az ételhez, és nem mártja bele egész kezét az edénybe úgy, hogy attól megundorodnak az emberek. Ugyanakkor a muszlim nem hagy semmilyen fogyasztható maradékot a tányérjában, sőt az ujjairól is leszopogatja az ételt, ha befejezte az étkezést.

Anaszra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) amikor megevett egy ételt, lenyalta három ujját, és azt mondta: „Ha valamelyikőtök falatja leesett, akkor vegye fel, távolítsa el róla a szennyeződést, és egye meg, ne hagyja a sátánnak!” Arra utasított minket, hogy töröljük ki a tányért, és azt mondta: „Ti bizony nem tudhatjátok, hogy az ételek mely részében van az áldás.” (Muszlim).

A muszlim ügyel arra, hogy az iszlám illemszabályaihoz igazodjon étkezéskor, vagyis ne csámcsogjon, ne okozzon riasztó és zavaró hangokat evésével, és ne legyen a szájába túl nagy falatot, hogy ne legyen visszataszító.

Ha befejezte étkezését, akkor fohászkodik, ahogyan Allah Küldötte (ﷺ) megtanított minket. Muád ibn Anaszra hivatkozva jegyezték fel, hogy azt mondta: Így szólt Allah Küldötte (ﷺ): „Aki ételt fogyaszt, s azután azt mondja: 'A dicséret és a köszönet Allahot illeti, Aki ezt az ételt adta nekem és ellátott vele anélkül, hogy lett volna rá képességem vagy erőm!' –, annak megbocsátatnak az addig elkövetett kisebb bűnei.” (Abu Dáúd és at-Tirmidzi).

A muszlim nem mondja rossznak az ételt, és nem kritizálja. Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta „Allah Küldötte (ﷺ) egyetlen ételre sem mondta azt, hogy rossz. Ha kívánta, akkor megette, ha pedig nem tetszett neki, akkor ott hagyta.” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlim az ivásnál ugyancsak megemlíti Allah nevét, majd két vagy három részletben issza meg az italát. Nem liheg bele a pohárba, s nem is fújtat bele. Ha teheti, akkor ülve iszik. Allah Küldötte (ﷺ) megtiltotta azt, hogy a muszlim egyszerre igya ki, és egy lélegzettel nyelje le innivalóját. Azt mondta: „Ne igyatok egyszerre úgy, mint ahogy a tevék isznak. Igyatok két vagy három részletben, említsétek Allah nevét, amikor isztok, és mondjatok köszönetet Neki, ha befejeztétek.” (At-Tirmidi).

Az iszlám üdvözlésével köszönti az embereket

A muszlim ember társadalmi illemszabályai közé tartozik, hogy az iszlám köszöntésével köszönti az embereket. Ezt nem valamilyen emberek által létrehozott, és koronként változó társadalmi szokás miatt teszi, hanem azért, mert a köszönés az iszlámban egy állandó, és meghatározott illemszabály. A Magasságos Allah utasította a hívőket arra, hogy köszöntsék egymást:

„Ó ti, akik hisztek! Ne lépjetek mások házába addig, míg engedélyt nem kértek, s köszöntitek a ház népét.” (Korán 24:27)

Arra is utasítást adott, hogy viszonzni kell a köszönést úgy, ahogyan köszöntek vagy annál jobb módon:

„És ha köszöntenek titeket, akkor köszönjeteq még szebben, vagy viszonzátok (azonosan)!” (Korán 24:61)

Abdullah ibn Amr ibn al-Ászra hivatkozva jegyezték fel, hogy egy férfi megkérdezte Allah Küldöttét (ﷺ): Az iszlámban melyik cselekedet a legjobb? Azt felelte:

„Ételrel táplálni (a szegényeket), és köszönni annak, akit ismersz, és (annak) akit nem ismersz.” (al-Bukhári és Muszlim).

Al-Bará ibn Ázib közölte: „Allah Küldötte (ﷺ) hét dolgot parancsolt meg nekünk: Látogassuk meg a beteget, kövessük a temetési menetet, fohászkodjunk, ha valaki tüsszent, vigyük diadalra a gyengét, segítsük meg azt, akit igazságtalanság ér, terjesszük a köszöntést és mentsük fel azt, aki megesküdt.” (al-Bukhári és Muszlim).

A Próféta (ﷺ) tudta, hogy milyen nagy jelentősége van a köszönésnek a szeretet érzésének és a testvériség kötelékének megtartásában. A Próféta (ﷺ) azt mondta: „Esküszöm arra, akinek kezében van az életem, hogy nem léptek be a Paradicsomba, amíg nem vagytok hívők; és nem vagytok hívők, amíg nem szeretetitek egymást. Vajon ne mutassak rá számotokra egy olyan dologra, amelyet ha megtesztek, megszeretitek egymást? Terjesszétek el egymás között a köszöntést!” (Muszlim).

Abdullah ibn Omar reggelente kiment a piacra, s nem ment el egyetlen ember mellett sem anélkül, hogy ne köszönt volna neki. Egy napon megkérdezték tőle: „Mit csinálsz a piacon, hiszen nem állsz meg vásárolni, nem kérdezel az árucikkek iránt, és nem ülsz le a piaci üléseken?” Azt felelte: „Csupán azért járok ki reggelente a piacra, hogy köszönhessek mindenkinek, akivel találkozok.” (al-Bukhári és Muszlim).

A muszlim tartja magát az iszlám által előírt köszönési formához, ami arabul így hangzik: Asz-szalámu alejkum va rahmatullahi va barakátuhú (békesség legyen veletek, és Allah Könyörülete és áldása). Ennek a köszönésnek a viszonzása pedig így hangzik:

Va aljekum asz-szalámu va rahmatullahi va barakátuhú (és veletek is legyen békesség, és Allah Könyörülete és áldása).

Nem elegendő más köszönéssel köszönni, mint például a „Jó reggelt kívánok!”, és az ehhez hasonló szokásos formulákkal, mivel a fenti köszönési forma az iszlám köszönése, amelyet Allah választott ki teremtményei számára, még akkor, amikor Ádámot megteremtette. Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Amikor Allah megteremtette Ádámot azt mondta: Menj és köszönj azoknak – egy csoport ott ülő angyalnak – és hallgasd meg hogyan köszönnek neked, mert az bizony a te és leszármazottaid köszönése. Erre azt mondta: Asz-szalámu alejkum (békesség legyen veletek), mire ők azt felelték: Asz-szalámu alejkum va rahmatullah (Békesség legyen veletek, és Allah Könyörülete) – vagyis azzal toldották meg: va rahmatullah (és Allah Könyörülete).” (al-Bukhári és Muszlim).

Ez az a bizonyos áldásos és jóságos köszönés, amelyre a Magasságos Allah utal a Koránban, és amelyre parancsot adott nekünk, hogy köszönésünkkel váljon:

„Ha beléptek egy házba, akkor köszöntsétek egymást – áldással és tisztasággal teli üdvözléssel, amely Allahtól van!” (Korán 24:61)

Áisára hivatkozva jegyezték fel, miszerint azt mondta: Azt mondta nekem Allah Küldötte (ﷺ): „Itt van Gábriel és köszönt téged!” Azt mondtam: „Va alejhi asz-szalámu va rahmatullah va barakátuhú (és legyen vele is békesség, és Allah Könyörlete és áldása).” (al-Bukhári és Muszlim).

A köszönésnek vannak szabályai az iszlámban, amelyeket a muszlim igyekszik betartani társadalmi életében. Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „A lovon ülő köszönjön a gyaloglónak, a gyalogló köszönjön az ülőnek, és a kisebb társaság köszönjön a nagyobb társaságnak!” (al-Bukhári és Muszlim). Egy másik változatban hozzátette: „És a fiatal köszönjön az idősnek!” (al-Bukhári).

A muszlim köszön, amikor belép egy összejövetelre, és akkor is, amikor feláll, hogy távozzon. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Amikor egyikőtök az összejövetelre érkezik, akkor köszönjön, ha pedig távozik, akkor is köszönjön, hiszen az első (köszönés) nem jogosabb, mint a végső!” (Abu Dáúd és at-Tirmidí).

Illendő köszönni mind a férfiaknak, mind a nőknek. Aszmá bint Abu Bakr nevéhez fűződik az a hadisz, mely szerint Allah Küldötte (ﷺ) egy alkalommal a mecsetben járt, miközben egy csoport nő ült ott, és ő felemelte a kezét köszöntve őket. (at-Tirmidí)

A gyermekeket is megilleti a köszönés. Anasz ibn Málík közölte, hogy amikor gyermekek mellett ment el, köszöntötte őket. Azt mondta Anasz: „A Próféta is eképpen cselekedett.” (al-Bukhári és Muszlim).

Ha valaki éjszaka köszön, akkor finoman és halkán köszönjön, hogy akik ébren vannak, meghallják, akik pedig alszanak, azok ne keljenek fel. Al-Mikdádra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: „Tőlünk vitte a Próféta (ﷺ) a tejet, és amikor éjszaka jött, úgy köszönt, hogy nem keltette fel az alvókat, de meghallották azok, akik ébren voltak.” (Abu Dáúd és at-Tirmidí).

Nem lép be más házába engedély nélkül

A muszlim nem lép más házába anélkül, hogy engedélyt kérne a belépésre. Erre Allah utasított minket a Koránban:

„Ó ti, akik hisztek! Ne lépjétek mások házába addig, míg engedélyt nem kértek, s köszöntitek a ház népét. Ez jobb nektek, talán okultok az intésből. S ha abban

nem találtok senkit, akkor ne lépjete be, míg engedélyt nem kaptok, s ha azt mondják nektek: forduljatok vissza, hát forduljatok vissza. Ez tisztább dolog a számotokra. És Allah tudással bír arról, hogy ti mit cselekedtek. Nem bűn rátok nézve, ha lakatlan házba léptek be, melyben szükségleteket szolgáló dolog van. Allah tudja, hogy ti mit tesztek nyilvánosan és azt is, hogy mit rejtetek el. És ha a gyermekek elérték a nemi érés korát, akkor ők is kérjenek engedélyt, ahogyan azok is engedélyt kérnek, akik előttük voltak!” (Korán 24:27-29)

Más házába csak akkor lehet kétségek nélkül belépni, ha engedélyt adtak arra a ház lakói. Éppen ezért nincs helye a besurranásnak, és a belopódzásnak, amely kétségeket ébreszt az emberekben. Az engedélykérés jobban megőrzi mind a látogató mind pedig a látogatott személy jó hírét az emberek között.

Az iszlám szerint az engedélykérésnek vannak bizonyos illemszabályai, amelyekkel minden muszlimnak tisztában kell lennie:

Az első illemszabály: A muszlim ne álljon közvetlenül az ajtó előtt, hogy a kinyíló résen nehogy olyasmit lásson, amit nem szabadna. Egy kicsit jobbra vagy balra álljon a bejáratától. Abdullah ibn Buszra hivatkozva jegyezték fel, aki a Próféta (ﷺ) egyik társa volt, hogy azt mondta: „Amikor a Próféta egy ház ajtajához ért, hogy engedélyt kérjen a belépésre, akkor nem állt az ajtóval szemben, hanem jobbról vagy balról állt oda. Ha engedélyt kapott, akkor belépett, ha nem, akkor elment.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) világossá tette azt, hogy az engedélykérés védi meg a ház lakóinak szemérmét a vendég pillantásától: „Az engedélykérés a látás miatt tétetett.” (al-Bukhári és Muszlim).

A második illemszabály: A köszönésnek meg kell előznie az engedélykérést. Rib'í ibn Hírás nevéhez fűződik az a hadís, amely szerint azt mondta: Elmondta nekem egy férfi az Ámir törzsből, hogy engedélyt kért a Prófétától, hogy bemenjen házába, amikor otthon volt. Azt kérdezte: Vajon bemehetek? Azt mondta Allah Küldötte (ﷺ) a szolgájának: „Menj ki és tanítsd meg, hogyan kell engedélyt kérni. Mondd neki, hogy mondja azt: 'Békesség legyen veletek, vajon beléphetek?'” Amikor ezt meghallotta a férfi, azt mondta: Békesség legyen veletek, vajon beléphetek? A Próféta engedélyt adott neki, és ő bement. (al-Bukhári)

A harmadik illemszabály: A muszlim nevezze meg magát, hogyha engedélyt kér a belépésre. Ha megkérdezik tőle, hogy ki ő, akkor nem válaszolhat értelmetlenül, homályosan, például úgy, hogy: Én! Ezzel a szóval ugyanis még nem árulja el kilétét. Dzsábirra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Elmentem egyszer a Prófétához (ﷺ), és kopogtam az ajtaján, ő pedig azt kérdezte: „Ki az?” Azt

feleltem: Én! Az mondta. „Én, én?” Mintha nem tetszett volna neki. (al-Bukhári és Muszlim)

A negyedik illemszabály: Vissza kell fordulnia, ha erre kéri, és nem szabad, hogy emiatt megalázottságot érezzen. Allah azt mondta a Koránban:

„s ha azt mondják nektek: forduljatok vissza, hát forduljatok vissza. Ez tisztább dolog a számotokra. És Allah tudással bír arról, hogy ti mit cselekedtek.”
(Korán 24:28)

Az engedélykérés háromszor ismételhető meg. Abu Músza al-Asarí azt mondta: Allah Küldötte (ﷺ) így szólt: „Az engedélykérésre háromszor van lehetőség, és ha engedélyt kapsz, akkor beléphetsz, ám ha nem, akkor fordulj vissza!” (al-Bukhári és Muszlim).

Abu Músza al-Asarí egy alkalommal engedélyt kért Omartól arra, hogy beléphessen hozzá. Ebből egy érdekes és rendkívül hasznos történet kerekedett, amelyet érdemes teljes egészében megismerni.

Abu Músza al-Asarí azt mondta: Engedélyt kértem Omar házában háromszor, de nem engedtek be, ezért visszafordultam. Ő üzent nekem, és azt mondta: Ó Abdullah, súlyosan érintett, hogy várakoznod kellett az ajtómnál? Tudd meg hogy mást is súlyosan érintett az, hogy várakoznia kellett a te ajtód előtt. Azt mondtam neki: Háromszor is kértem engedélyt, de nem engedtek be, ezért hazatértem (mert erre kaptunk utasítást). Azt kérdezte Omar: Kitől hallottad ezt? Azt feleltem: A Prófétától hallottam ezt. Azt kérdezte Omar: Olyat hallottál a Prófétától, amit mi nem hallottunk? Ha nem hozol erre bizonyítékot, megbüntetlek! Erre elmentem, hogy találkozzak egy csoport medinai muszlimmal, akik a mecsetben ültek, és megkérdeztem őket erről, mire azt kérdezték: Vajon kételkedik ebben valaki? Elmondtam nekik, hogy mit mondott Omar, ők pedig azt mondták: Csak a legfiatalabb fog elmenni veled közülünk. Eljött velem Abu Szaíd al-Khudrí – vagy Abu Maszúd – Omarhoz, és azt mondta neki: Egyszer kimentünk a Prófétával, aki Sza’d ibn Ubádához akart elmenni. El is ment, köszönt neki, de nem engedték be. Másodszor és harmadszor is köszönt, de nem engedték be, mire azt mondta: „Megtettük azt, amit meg tudtunk tenni!” Ezután visszafordult, azonban utolérte őt Sza’d, és azt mondta: Ó Allah Küldötte, arra esküszöm, Aki az igazsággal elküldött téged, hogy akárhányszor köszöntél, mindig hallottam, és viszonztam azt, azonban azt akartam, hogy sok köszönésben részesíts engem és háznépemet. Azt mondta Abu Músza: Allahra esküszöm, hogy megbízhatóan őriztem meg Allah Küldöttének hadíszeit. Azt felelte Omar: Igen, én csupán meg akartam bizonyosodni. (al-Bukhári és Muszlim).

Ott ül le, ahol helyet talál egy összejövetelen

Az igaz muszlim ezt az illemszabályt is betartja. Így amikor egy gyűlésre ér, nem lépked át az embereken, és nem lökdösi őket azért, hogy helyet adjanak neki maguk között. Dzsábír ibn Szumrára hivatkozva jegyezték fel, hogy azt mondta: „Amikor Allah Küldöttéhez (ﷺ) mentünk, mindegyikünk ott ült le, ahol helyet talált magának.” (Abu Dáúd és at-Tirmidi).

Emellett az illetudó muszlim nem választ el egymástól két embert, csakis akkor, ha szükséghelyzetből teszi, de akkor is kérnie kell engedélyüket, mivel Allah Küldötte azt mondta: „Nem megengedett egy férfinak, hogy elválasszon egymástól két embert, csakis az engedélyükkel.” (Abu Dáúd és at-Tirmidi).

Ibn Omarra való hivatkozással jegyezték fel, hogy Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ne állítson fel egyikőtök sem senkit az ülőhelyéről, hogy a helyére üljön. Szélesítsék ki inkább a gyűlés körét, és csináljatok helyet magatok között (a később érkezőnek).” Ha valaki azzal a szándékkal állt fel, hogy átadja a helyét Ibn Omarnak, ő sohasem fogadta el. (al-Bukhári és Muszlim).

Betartja az ásítás illemszabályait

Az illetudó muszlim tudja, hogyan kell viselkedni társaságban, és azt is tudja, hogy milyen visszataszító és ronda cselekedet az ásítás egy összejövetelen, és nem illik egy illetudó muszlimhoz.

A muszlim lehetőleg kerüli az ásítást, ha teheti. Ha ásítania kell, meg kell próbálnia leküzdeni azt, amennyire tudja. Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha egyikőtök ásítani szeretne, akkor tartsa vissza amennyire tudja!” (al-Bukhári és Muszlim).

Ha az ásítást nem tudja visszatartani, akkor tegye kezét a szája elé, ahogy a Próféta (ﷺ) parancsolta: „Ha egyikőtök ásít, akkor tegye a szájára a kezét, mert a sátán különben bemegy!” (Muszlim).

Betartja a tüsszentés illemszabályait

Ahogy az iszlám meghatározta a követendő viselkedési szabályokat az összejöveteleken, ugyanúgy lefektette a tüsszentés illemszabályait is. Az iszlám megtanítja a muszlimnak, hogy mit kell tennie, ha rájön a tüsszentés, mit mondjon, és hogyan fohászkodjon, ha a hittestvére tüsszent.

Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, hogy a Próféta (ﷺ) azt mondta: „Allah szereti a tüsszentést és gyűlöli az ásítást. Amikor valamelyikőtök tüsszent, és azt mondja: 'alhamdu-lilláh' (dicséret és hála Allahnak), akkor joga van hallani minden muszlimtól azt, hogy 'Jarhamuk Allah' (Allah könyörüljön rajtad). De az ásítás a sátántól van, ezért ha egyikőtöknek ásítania kell, akkor tartsa vissza amennyire tudja, mert bizony a sátán nevet azon, aki ásít.” (al-Bukhári).

Allah Küldötte (ﷺ) azt mondta: „Ha egyikőtök tüsszent, mondja azt: Alhamdu-lilláh (Dicséret és hála Allahnak), és a testvére vagy a társasága mondja azt neki, hogy: Jarhamuk Allah (Allah könyörüljön rajtad). Ha mondta (mondták), hogy: Jarhamuk Allah (Allah könyörüljön rajtad), akkor válaszoljon arra ezzel: Jehdikum va juszlih bálakum (Vezessen az igaz útra és tegye jobbá a helyzetet). (al-Bukhári)

Aki tüsszent azért mond hálát Allahnak, mert megszabadította a szennyeződésektől és az irritáló anyagoktól. Aki hallotta ezt, az fohászkodik, könyörületet kérve a számára. A tüsszentő pedig viszonozza a fohászt egy még átfogóbb fohással.

Csupán azért az emberért kell fohászkodni, aki hálát mondott Allahnak. Anaszra való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: Tüsszentett két férfi a Prófétánál, aki fohászkodott az egyikért, míg a másikért nem fohászkodott. Akiért nem fohászkodott azt mondta: XY tüsszentett és fohászkodtál érte. Én is tüsszentettem, de énértem nem fohászkodtál. Azt mondta Allah Küldötte (ﷺ): „Ő hálát mondott Allahnak, te azonban nem mondtál Allahnak hálát.” (al-Bukhári és Muszlim).

A tüsszentés egy másik illemszabálya, hogy az embernek, ha tüsszent, az orrára és szájára kell tennie a kezét, hogy a lehető legkevesebb zajjal tüsszentsen. Abu Hurejrára való hivatkozással jegyezték fel, hogy azt mondta: „Amikor Allah Küldötte (ﷺ) tüsszentett, akkor kezét vagy ruháját a szájához emelte, és lehalkította (tüsszentése) hangját.” (Abu Dáúd és at-Tirmidi).

Nem néz körül más házában

Az igazi muszlim nem néz körül vendéglátója házában, a ház lakói után kutatva, s nem leskelődik olyan dolgok után, amelyek nem rá tartoznak. Ez nem a szegénylős, szerény és jól nevelt muszlim jellemzője. Allah Küldötte figyelmeztette azokat, akik szabadjára engedik tekintetüket, s olyan dolgokat akarnak látni, melyek nem tartoznak rájuk. Azt mondta: „Ha valaki benéz más házába azok engedélye nélkül, a háznépnek joga van kiszúrnia a szemét.” (Muszlim).

Nem viselkedik a másik nemhez hasonlóan

Az egészséges muszlim társadalomban a férfi nem válik a nőkhöz hasonlóvá, és a nő sem válik a férfiakhoz hasonlóvá, mert az iszlám tiltja hogy a két nem viselkedése, öltözködése összekeveredjen. A férfinak megvannak a tulajdonságai, sajátosságai és feladatai, ugyanakkor a nőnek is megvannak a maga jellemzői, sajátosságai és feladatai, s nem helyes az, ha eltűnnek a külső és a belső különbségek. Éppen ezért szól a fenyegetés azoknak a férfiaknak, akik a nőkhöz hasonlóan viselkednek, valamint azoknak a nőknek, akik a férfiakhoz hasonlóan viselkednek.

Ibn Abbászra hivatkozva jegyezték fel, aki azt mondta: „Megátkozta Allah Küldötte (ﷺ) a nőiesen viselkedő férfiakat és a férfiasan viselkedő nőket.” Egy másik változat szerint: „Megátkozta Allah Küldötte (ﷺ) a nőket utánzó férfiakat és a férfiakat utánzó nőket.” (al-Bukhári).

Abu Hurejrara való hivatkozással jegyezték fel, aki azt mondta: „Megátkozta Allah Küldötte (ﷺ) a nőiesen öltözködő férfiakat és a férfiasan öltözködő nőket.” (Abu Dáúd).

A nemi szerepek megtartása nemcsak az egyén testi, lelki boldogságához, hanem a családok, és ezáltal az egész társadalom egészséges, megfelelő működéséhez is elengedhetetlenül szükséges.

A kalligráfia jelentése:

*„Ó Próféta! Elküldtünk téged, hogy tanú és örömhír-vivő és intő légy,
és hogy - az Ő engedelmével - Allahhoz szólítsál és világító lámpás légy!”
(Korán 33:45-46)*

Utószó

Az előző fejezetek megrajzolják a muszlim ember személyiségét, ahogy azt az iszlám megköveteli, világossá téve a muszlim ember kapcsolatát Urával és azt is, hogy hogyan tud bölcsen egyensúlyt teremteni a teste, az esze és a lelke között, továbbá, hogy milyen viszonyban kell lennie a többi emberrel.

Az előző fejezetekből világosan látszik, hogy a muszlim ember, ahogyan az iszlám elvárja, egy különleges ember erkölcsét, egyéni kapcsolatait és a közösséghez fűződő viszonyát tekintve. Az iszlám úgy segíti az embernek megtalálni természetes igényeit, hogy egyensúlyt alakít ki az egyén teste és lelke, értelme és szelleme között, és semmilyen körülmények között sem engedi meg, hogy ezek közül bármelyik is uralkodhasson a másik felett. Az iszlám nem nyomja el az ösztönöket annak érdekében, hogy a lélek szabadon szárnyalhasson, mivel elismeri, hogy az embernek szüksége van a testi örömekre; azonban a lelki életet sem nyomja el azal, hogy az embert állatias vágyai szolgásgába taszítja. Az iszlám arra törekszi, hogy az ember testi és lelki vágyait ideális összhangba hozza, hogy ezáltal minden konfliktusnak véget vessen, amelyek az emberek lelkét fenyegetik, vagy a két pólusát (testi és lelki) egymás ellen uszítják. Az egyén egyensúlyba hozásával az iszlám afelé halad, hogy olyan egyensúlyt hozzon létre az egyén és a társadalom igényei között is, amely nem engedi meg, hogy egy ember konfliktusba kerüljön egy másikkal vagy a közösséggel; s amely nem fogadja azt sem, hogy a társadalom bármilyen iszlám által megengedett dologban akadályozza az egyént. Az iszlám nem engedi meg továbbá, hogy egy társadalmi osztály vagy népcsoport egy másikat szolgásgába döntson. Az iszlám kontrollt gyakorol ezen ellenkező erők felett, megakadályozza, hogy viszályba kerüljenek egymással, s az egyesülésre hívja őket, hogy az emberiség jólétéért együttműködjenek. Így az iszlám egyensúlyba hozza a társadalom, a kor, a gazdaság, az emberi test és a lélek különböző tényezőit.

Muszlimok vagyunk: életünk a „Csak Téged szolgálunk, és csak Hozzád fordulunk segítségért” kinyilatkoztatott igazságára van felfűzve. Az „Útonlévők lépcsői” című művében Ibn Qajjim imám (meghalt 1350-ben) az Allah oltalmában az Allahot szolgálókról így ír: „Ők azok, akiknek tette, szava, adása, megvonása, szeretete és neheztelése Istenért történik. Külső és belső megnyilvánulásuk Egyedül Isten „arcáért” van. Nem várnak el az emberektől se hálát, sem köszönetet. Nem várnak elismerést vagy dicséretet, nem az emberek remélt szeretete vagy azok el-

marasztalásától való félelem sarkalja vagy gátolja őket. Szemükben az emberek, képességüket tekintve, nem különböznek a temetők lakóitól, akiknek senki sem képes ártani, használni, s akiket senki sem tud a halálba küldeni vagy feltámasztani. Az váltja valóra a Fátiha „Csak Téged szolgálunk, és csak Tehozzád fordulunk segítségért” tételét, aki Allah megelégedését keresi minden pillanatban és minden körülményben. Ő az a „vándor”, akit megpillanthatsz a tudósok, az Istent imádó emberek társaságában ugyanúgy, mint a harcosok, az Istent magukban felidézők, az adakozó jóravalók között. Az ilyen ember szolgálata nem lelkének vágyát és kényelmét, hanem Urának akarát követi. Ruhája, étele az, ami éppen adódik, és ott ül le, ahol éppen helyet talál. Társat talál benne minden igaz ember és magányos mellette minden csalárd. Olyan ő, mint a szelíd eső, amely ott használ, ahol földet ér. Hasonlatos ő a pálmához, amely nem hullajtja levelét, és amelynek minden része hasznosítható, még a tövise is. Ő Istenért, Isten által és Istennel van.”

Muszlimok vagyunk: vallásunk nem magánügy, és túlmutat az ájtatoskodó ember határain. Igen is közünk van ahhoz, hogy mi zajlik körülöttünk. Ez azonban pontosításra szorul. A „közünk van” kifejezés mindenek előtt felelősség azokért, akikkel élünk és nem pedig követeléseink ecsetelése. Sajátos helyzetben van az iszlám világszerte. A média gyakran igyekszik ezt a vallást testidegen elemként feltüntetni. Az idő hullámverései azonban hamarosan lemossák a sarat az igazság szikláiról. Már most egyre sűrűbb magyarázkodásba bonyolódnak azok, akik Mohamed Próféta (ﷺ) hagyatékát másnak festették le, mint ami az valójában. Hamarosan megtudják az emberek, hogy annak a Próféta (ﷺ) az örökösei vagyunk, aki szárnyai alá vette a kiszolgáltatottat, aki azt mondta „béke legyen veled” az őt gúnyolónak, akinek igazságossága legközelebbi hozzátartozóinak ellenében is érvényre jutott. Idővel megismerkednek állhatatosságával és bátorságával, könyörületével és nagylelkűségével.

Muszlimok vagyunk: az Allah útján áldozatra kész Próféta (ﷺ) azon tanítványai, akik felelősséget éreznek ezért a világért. Ez a föld ugyanis Allah ránk bízott emene.¹⁶ Tudjuk Immár, hogy hamis a kirakat. Lehajoltunk a földhöz és elszegényedett, lelkében megnyomorított tömegeket, kizsarolt földet láttunk. Megtisztelő a Próféta (ﷺ) örökösének lenni, de ehhez imáinknak a mecsetek falán túli tettekben kell folytatódnia. Ehhez fel kell kapaszkodnunk lelkünk nehéz kaptatóján:

---

16. Megőrzésre bízott dolog.

„Kapaszkodjon fel hát [az ember] az emelkedőre! Honnan tudnád, hogy mi az emelkedő? [Az emelkedő] egy szolgáson lévőt megszabadítani, inséges napon enni adni egy közeli árvának vagy egy porban heverő szegénynek, és a hívőkhöz tartozni, azokhoz akik egymás lelkére kötik az állhatatosságot és a könyörületességet” (Korán: 90:11-17).

A világ betegségére az emberiség sok helyen kereste az orvosságot, de látványos javulás nem következett be. A kudarc okáról azt írta Sayyid Qutb a „Korán árnyai alatt” című művének bevezetőjében: „Ezen emberiség — ami Allah műve is egyben — fitrájának (jóra törekvő veleszületett alaptermészet) zárai csak Allah alkotta kulcsokkal nyithatók. Az emberiség betegségeinek és rendellenes elváltozásainak csak Allah kezéből — Magasztaltassék — fakadó elixír hoz gyógyulást, Ő pedig kizárólag elvrendszerebe helyezte minden zár kulcsát és minden kór gyógyítását:

„És leküldtük a Korán által azt, ami gyógyír és könyörület a hívők számára.” (Korán: 17:82). Majd így folytatja:

„Az emberek számára kinyilatkoztatott isteni elvrendszer részét képezi a világot átható teljes törvénynek. Ezen isteni elvrendszer fogantatása teremtményességgel összhangot az emberek és a világ mozgása között”.

Senki sem mondhatja, hogy az iszlám egy lehetetlen álom vagy elképzelés, amelynek megvalósulására semmi remény sincs, mivel az emberi faj a múltban már bemutatta, hogy képes felülemelkedni egy pusztán állatias életmódon. Ha mindez lehetséges volt a múltban, akkor biztosan most is annak kell még lennie, mivel az emberiség semmiben sem változott azóta, hiszen az emberi természet és a jóra való hajlam még mindig benne van az emberekben. Az iszlám olyan mélyreható változást okozott, amely egy szégyenteljes erkölcsi szakadékból emelte fel az emberiséget, a tiszta erkölcs irányelveit adta az embereknek és a jó útján tett erőfeszítések iránti szeretet erősítette bennük. Az iszlám által az emberiség jól boldogult és jólétben élt. Az iszlám olyan értelmi és szellemi mozgalmat indított el, amely a Keletet és a Nyugatot is felülmúlta. Az iszlám azért virágzott, mert —mindamelllett, hogy sosem szigeteződött el az anyagiaktól, a tudás gyarapításának fontosságától és a lélek ápolásától — sohasem támogatta az erkölcsi romlást, a szexuális zűrzavart és az ateizmust. A muszlimokat mindig a jó ügy képviselőinek tartották, mivel mindaddig felül tudtak emelkedni alantas vágyaikon, amíg az iszlám, azaz Isten útmutatása volt számukra a legfontosabb. Amint azonban az ideális, tiszta és nemes iszlámban élve abbahagy-

ták a gondolkodást, mohóságuk és vágyaik rabszolgáivá váltak. Ez vetett véget az iszlám dicsőségének és hatalmának, amit Isten rögzített is a változatlan Törvényeiben. Az iszlám sohasem válik időszerűtlenné, mivel céljai megegyeznek magával az élettel, ezért előírásai addig érvényesek, amíg élet van a földön.

A modern iszlám mozgalom ereje a múlt energiájából táplálkozik és felhasználja a jelenleg rendelkezésre álló összes erőtartalmát is; így tekint a jövő felé. Az iszlámnak nagy ereje van, tehát fényes jövő elé néz, mivel tökéletesen meg tudja valósítani azt a hatalmas csodát, amit már egyszer megvalósított. Küldetésünk pedig az ember azon méltóságának visszaállítása, amellyel őt Teremtője eredetileg felruházta: „Miután megalkottam őt, és a lelkememből beléfűjtam, úgy esetek le Neki leborulva”. Ez csak úgy lehetséges, ha útra kelünk Annak Útján, Aki ide küldött minket. Ne feledjük azt, hogy az úton tagjai vagyunk annak a történelmen átvonuló közösségnek, amely emelkedett küzdelmét hasonló megpróbáltatások és viszontagságok kísérték. Fohászkodjunk azért, hogy azokhoz tartozunk, akikről Allah azt mondta:

„Aki engedelmeskedik Allahnak és Küldöttének, az azokhoz tartozik, akiknek része van Allah kegyéből: a prófétákhoz, az igazakhoz, a mártírokhoz és a jóra valókhöz. Szép az ő társaságuk.” (Korán: 4:69).

Magyarországi Muszlimok Egyháza

A valódi muszlim olyan ember, aki a legnemesebb erkölcsöt és a legkiválóbb jellemet mondhatja magáénak. Urához, önmagához, családjához, szüleihez, rokonaihoz, barátaihoz és a közösség, illetve a társadalom tagjaihoz fűződő viszonyában a legkiemelkedőbb példaképet Mohamed Próféta (béke legyen vele) személyében találja meg. Erkölcsi kiválósága megerősítést nyer a muszlimok első generációjának személyiségei által, akik az emberi törekvések legkülönbözőbb területein emelkedtek ki. Az iszlám tanításai arra bátorítják, hogy személyiségének rendszeres fejlesztésével és javításával ő is elérheti a prófétai társak kiválóságát.

Ha betekintést nyerünk Allah és Küldöttének (ﷺ) – a Koránban és a Szunnában található – útmutatásába, minden bizonnyal elcsodálkozunk a szent szövegek sokaságán és azon, hogy ezek tartalmazzák az ember létének összes – jelentős és kevésbé jelentős – mozzanatát, amelyek Istennel, az ember saját lényével és a körülötte lévő emberekkel kapcsolatosak. E szent szövegek mindegyike irányítja, formálja, építi a muszlim személyiséget, és felkészíti a legideálisabb egyéni és társadalmi életre, illetve a túlvilági boldogulásra.

Dr. Al-Hashimi átfogó munkája segítséget nyújt a muszlimok számára, hogy fel-emelkedjenek arra a szintre, amelyet igaz vallásuk elvár tőlük, de minden bizonnyal értékes tudás forrása lesz a nem muszlim olvasók számára is.

